

ХРОНОЛОГИЈА РАДНИЧКОГ И НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ ПОКРЕТА БЕОГРАДА

Хронолошки преглед догађаја најновије прошлости из историје радничког и Народноослободилачког покрета Београда има за циљ да обавести ширу јавност о често потпуно непознатим збивањима и омогући да се сагледа, у раздобљу од 1918 до 1944 године, активност радничких и осталих напредних организација у Београду, као и да пружи помоћ стручњацима — историчарима за сагледавање линије развитка и обухватања једне целине из историске прошлости овога периода.

У исто време овакав хронолошки преглед обавља и педагошку улогу, јер у младом нараштају јача свест о социјалистичком патриотизму.

Овај хронолошки преглед обухвата догађаје из историје Партије, радничког покрета, борбе напредних снага, између два светска рата, и за време Народноослободилачке борбе и револуције. У обзир су узети сви догађаји који дају слику рада и борбе радних слојева, као и питања која су третирана у борби радничке класе и напредних снага. Настојало се да се путем датума, који су објашњени, види целокупни развитак, тако да је ова хронологија више скица за историско обухватање једне целине, него скуп календарских датума. Величина и прецизност текста уз поједине датуме зависна је, природно, од важности догађаја или момента у борби који се везују за конкретни датум, а онда и од обимности изворних података и проучености догађаја.

Како Историски архив Београда, односно Отсек за раднички и Народноослободилачки покрет, не обрађује напредни студентски покрет који спада у домен рада других установа, у овом прегледу

дати су само најважнији догађаји из борбе београдских студената.

Приликом израде ове хронологије јављале су се и тешкоће општег карактера. Пре детаљних испитивања није било лако одредити се за одређени датум, нити дати сигурно оцену, када различити извори пружају различита, па и опречна обавештења. Трагања за што већим бројем извора, да би се ови упоредили и оценили, често нису дала пожељна решења. Многа документа о важним догађајима засада уопште нису приступачна или, с друге стране, нису датирана, одосно не пружају могућност прецизнијег датовања. У таквим случајевима могли су бити означени само месеци одређене историске акције. Посебно за илегални период рада Комунистичке партије Југославије и Народноослободилачке борбе у овој хронологији, неки догађаји нису могли бити унесени, због тога што постоји веома мали број извора, а мемоарска грађа није у толикој мери сакупљена и проучена да би допуњавала оскудне изворе друге врсте. Најзад, многи догађаји нису могли бити укључени у преглед, зато што постоје само вести о појави, о најави, акцији, док њен исход па чак ни то да ли се акција заиста догодила, није нигде остало забележено. Ово нарочито важи за легални период рада Комунистичке партије, на пример, за зборове и конференције. У то време било је толико материјала у партиској и синдикалној штампи, да белешке о многим догађајима нису нашле места у ступцима новина, иако постоје поуздане индиције да се највећи део тих акција ипак одржао. Да би се дала права слика делатности Партије у то време, заказани зборови и

конференције, о којима нема даљих саопштења, скупно су нотирани у овој хронологији на крају односних месеци. Саопштења о Земуну нису потпуна, пошто није прегледана архивска грађа у Новом Саду и Загребу. Акције 1941 године приказане су на основу извештаја полицијских квартова. У оном делу хронологије који говори о логорима на територији града Београда, дата су само масовнија стрељања, и то на основу података Комисије за утврђивање ратних злочина, окупатора и његових помагача, као и из књиге Бањичког логора.

Без сумње, ова хронологија није потпуна, нити је то она у конкретним условима могла бити, мада је прегледан прилично обиман материјал. Требаће још много времена да се архивски

фондови среде и учине приступачним научним радницима, да се испитају и архиви широм земље, као и неки у иностранству, да се сакупе и обраде сећања учесника у догађајима, и најзад да се све то проучи, чињенице утврде и изведу закључци. И оваква, она је могла бити урађена само колективним радом. Ова хронологија, која је скроман прилог групе сарадника Историског архива Београда, ипак ће, надамо се, сачувати за поколења која долазе многе значајне акције и догађаје који су се одиграли у главном граду наше социјалистичке домовине, а које би иначе прекрио вео заборава.

Хронологију су саставили сарадници Историског архива Београда — Отсека за раднички покрет и НОБ Београда:

У Београду
јула 1959

*Драгица Лазаревић
Милица Рајчевић
Убавка Вујошевић
Радунка Милановић*

CHRONOLOGIE DU MOUVEMENT OUVRIER ET DE LA LUTTE POUR LA LIBÉRATION DE BELGRADE

La chronologie du Mouvement Ouvrier et de la Lutte pour la Libération de Belgrade a pour but d'informer le public des événements souvent peu connus et de faciliter d'apprécier l'activité des organisations ouvrières progressistes de Belgrade dans la période de 1918—1944, en même temps que de contribuer à l'étude de cette période de notre histoire. La chronologie ne comprend que les événements les plus importants de la lutte de la classe ouvrière, surtout dans la période d'entre les deux guerres mondiales.

Etant donné que l'Archive Historique de Belgrade, c'est à dire la Section pour l'étude du Mouvement Ouvrier et de la Lutte de Libération Nationale ne s'occupe pas de mouvement étudiantin progressiste qui appartient aux domaines d'autres institutions, on n'a exposé ici que les actions les plus importantes de la lutte étudiantine de Belgrade.

Au cours de la rédaction de cette chronologie il y avait des difficultés diverses surtout avec des renseignements souvent contradictoires. Aussi il y avait des documents qui n'étaient pas datés et empêchaient de préciser les événements auxquels ils se rapportaient. Ceci se rapporte spécialement aux sources et au matériel des mémoires qui n'est pas encore suffisamment complété et étudié. Dans des pareils cas ne sont mentionnés que des mois de certains événements.

Dans la partie se rapportant aux camps de concentration sur le territoire de la ville de Belgrade, on n'a mentionné que les exécutions massives, et ceci d'après les renseignements de la Commission pour l'Identification des Crimes de Guerre de l'Occupateur et de ses Collaborateurs.

La chronologie a été rédigée par D. Lazarević, M. Rajčević, U. Vujošević et R. Milanović, collaborateurs de l'Archive Historique de Belgrade.

1918

- 22 новембар Одржана прва седница општинске управе Београда изабране пре I Светског рата на којој је социјалистичка одборничка група изнела програм свога рада и дала предлог о питању снабдевања Београда, помагања сиротиње и организовања општинских радова.
- 1 децембар Шивачки радници одржали конференцију у Народном социјалистичком дому на којој се расправљало о обнављању организације и избору привремене управе.
- 4 децембар Секретаријат жена социјалиста обновио организацију и почео са радом.
- 8 децембар Одржан први збор после завршетка рата београдског пролетаријата у Народном социјалистичком дому по питању декларације Главне Партиске Управе, скупше животних намирница и беспослице — референти: Недељко Кошанин и Драгиша Лапчевић. Донете две резолуције: поздравља се обнављање партиског живота у Србији и прихвата обнова рада Главне партиске управе, а Државној управи упућује захтев да предузме мере за побољшање снабдевања, расподелу животних намирница, обнављање привредног живота, организацију рада, постављајући услове: осмочасовни радни дан, набавка радника преко Берзе рада, минимална надница итд.
- 8 децембар Секретаријат жена социјалиста одржао конференцију по питању агитације и организовања радница.
- 15 децембар Збор око 600 монополских радника-ца одржан у Народном социјалистичком дому на коме се расправљало о тешком положају монополских радника — референт Милица Ђурић. Донета резолуција са захтевом да Управа монопола стави на расположење кредит од 100.000 за помоћ монополским радницима и да што пре приступи настављању ратом прекинутог рада. Изабрана делегација од 15 радника-ца која ће резолуцију предати управнику Монопола.
- 19 децембар Радници Електричне фабрике одржали конференцију по питању скупше животних намирница, надница и потребе организације — референт Благоје Брачинац. Донета одлука да се поред металаца приступи организовању и саобраћајних радника у фабрици.
- 23 децембар Одржана седница одбора Београдске општине на којој је Социјалистичка одборничка група поднела као свој предлог, захтев Савеза грађевинарских радника да Општина предузме грађевинске радове како би се смањило број незапослених, који код грађевинских радника износи 99%.
- 29 децембар Месарски, кобасичарски и цреварски радници одржали збор у кафани „Греч“ на коме је расправљано о обнови рада организације и изабрана нова управа.
- 29 децембар Организација Српске социјалдемократске партије за „Три кључа“ и Сењак одржала протестни збор у кафани код „Два Талијана“ против нерада државних и општинских власти око снабдевања Београда животним намирницама, помагања сиромашних и беспослених и обнове привредног живота — референт др. Живко Топаловић.
- У току децембра Заказани зборови, конференције и предавања:
- 15 децембра — Конференција чланова и функционера квартовских организација Српске социјалдемократске партије.
- 15 децембар — Скупштина Дружине типографских радника.
- 19 децембар — Конференција келнерских радника.
- 22 децембар — Конференција шивачких радника на којој ће Павле Павловић говорити о потреби организације.
- 22 децембар — Конференција дрводељских радника по питању избора управе Пододбора.
- 22 децембар — Конференција Месне организације Српске социјалдемократске партије Београда.
- 22 децембар — Конференција фабричких радника-ца.
- 22 децембар — Збор студената.
- 23 децембар — Конференција келнерских радника.
- 25 децембар — Збор радника Електричне фабрике.

1918

- 29 децембар — Конференција фабричких радника-ца.
 29 децембар — Конференција молерско-фарбарских радника.
 29 децембар — Збор монополских радника.
 29 децембар — Конференција књиговезачких радника.
- У току децембра Обновљене организације: Месна организација Српске социјалдемократске партије Београда, и изабрана привремена управа; кварталске секције Месне организације Српске социјалдемократске партије; Савези грађевинарских, металских и Пододбор опанчарских радника — изабране управе.
- У току децембра Радници Електричне фабрике поднели захтев Управи по питању регулација надница, осмочасовног радног дана, увођења болесничке касе, осигурања у несрећним случајевима и др.
- У току децембра Дружина типографских радника спровела прву тарифу после рата у штампаријама *Самоуправа*, *Вечерње новости* и *Правда*. Тарифом се регулише запошљавање радника преко организације, осмочасовни радни дан и одређене минималне наднице.

1919

- 1 јануар На протестном збору 200 шиварских радница, одржаном у Социјалистичком народном дому, о тешком положају радника и посебно жена говорили Душан Пешић и Милица Ђурић. Донета резолуција са захтевом да Војна шивара одмах отпочне са радом, упосли незапослене раднице и да исплати неисплаћени посао за време рата. Изабрана делегација радника, која је 6 јануара ове захтеве предала Министру војном.
- 8 јануар Кожарско-прерађивачки радници одржали конференцију на којој се говорило о положају кожарско-прерађивачких радника и обнављању организације. На конференцији изабрана управа Пододбора.
- 8 јануар Одржан збор машиниста на коме се расправљало о образовању засебног Савеза машиниста.
- 12 јануар Одржан збор болничких радника на коме је обновљен Савез болничких радника.
- 19 јануар Обновљена организација Српске социјалдемократске партије на Чукарици одржала јавни збор радника и грађана посвећен скупоћи и беспослици — референт Миливоје Каљевић. На збору истакнут захтев да Београдска општина преузме издржавање чукаричке сиротиње и изражена солидарност са одлукама које су донете на збору у Београду.
- 19 јануар Одржан први централни збор београдског пролетаријата у Социјалистичком народном дому на коме се расправљало о положају радника и радничких породица у Београду. — Референти др. Живко Топаловић и Благоје Брачинац. Овим збором Партија покренула акцију пописа сиромашног становништва.
- 20 јануар Чланови Савеза транспортних и осталих саобраћајних радника одржали збор по питању утврђивања минималне наднице. Одлучено да се за железничко особље тражи минимална плата од 450 динара месечно, а за железничке раднике-дневничаре минимална надница од 20 динара.
- 26 јануар Протестни збор 300 шиварских радница одржан поводом одбијања њихових захтева од стране Министра војске — референти Душан Пешић и Милица Ђурић. На збору донета резолуција којом се тражи исплата неисплаћених зарада и новчана помоћ за незапослене која ће одговарати скупоћи живота. Збор је био истовремено и позив на организовање и приступање Социјалистичкој партији.
- 26 јануар Радници Државне штампарије одржали конференцију на којој се расправљало о скупоћи животних намирница и повећању плата. Донета резолуција којом се тражи повећање месечних плата на 750 динара.
- 26 јануар Одржан први збор тесачких радника на коме је изабрана управа Пододбора.
- У току јануара Заказане конференције, зборови и предавања:

1919

- 1 јануар — Збор дрводељских радника.
- 2 јануар — Конференција шивачких радника.
- 4 јануар — Збор чланова секције Српске социјалдемократске партије „Дунав“ ради обнове организације.
- 5 јануар — Конференција чланова организације Српске социјалдемократске партије Чукарица.
- 5 јануар — Јавни збор на Врачару на коме ће др. Живко Топаловић говорити о снабдевању становништва животним намирницама.
- 5 јануар — Конференција молерско-фарбарских радника по питању извештаја Тарифног одбора.
- 5 јануар — Збор монополских радника-ца.
- 5 јануар — Конференција транспортних и саобраћајних радника по питању обнове организације и уписа чланова.
- 8 јануар — Збор банкарских чиновника.
- 9 јануар — Зборови монополских и керамичарских радника.
- 12 јануар — Конференција чланова Савеза транспортних и осталих саобраћајних радника ради обнављања рада у Савезу.
- 14 јануар — Конференција дреерских радника.
- 19 јануар — Збор дрводељских радника на коме ће се расправљати о утврђивању минималне наднице.
- 19 јануар — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 20 јануар — Збор монополских радница на коме ће Радослава Илић говорити о положају жена за време рата.
- 20 јануар — Конференција шивачких радника.
- 25 јануар — Збор трамвајских радника са темом: „Положај трамвајских радника за време рата“.
- 26 јануар — Збор служитеља.
- 2 фебруар — Одржан велики протестни збор београдског пролетаријата у Социјалистичком народном дому посвећен станбеним проблемима — референти Драга Стефановић и др. Живко Топаловић. У резолуцији се захтева да се општинске и државне установе преселе у државне и општинске зграде, логор на Бањици претвори у станове и одмах подигне што већи број барака за становање.
- 2 фебруар — Одржан збор железничара у кафани „Народна скупштина“ на коме је Стјепан Турковић, секретар Савеза железничара у Хрватској говорио о стварању и махинацијама жутих синдиката под фирмом „Савез србијанских железничара“.
- 11 фебруар — Одржан збор железничара у хотелу „Солун“ на коме је Михаило Тодоровић, секретар Радничке коморе говорио о тешком положају железничара. Донета резолуција којом се тражи максимално радно време од осам часова и минимална надница за неквалификоване раднике од 25 динара.
- 16 фебруар — Тесачки радници одржали збор у кафани „Астрономска кула“ на коме се расправљало о тарифи по којој је утврђена минимална надница од 32 динара и осмочасовно радно време.
- 16 фебруар — Грађевинарски радници одржали конференцију у кафани „Херцеговина“ на којој је Михаило Перовић говорио о положају грађевинарских радника.
- 20 фебруар — Одржан збор шивачких радница са темом „О положају шивачких радница“ — референти Душан Пешић и Милорад Белић.
- 23 фебруар — Партиско и синдикално веће одржало састанак на коме је Филип Филиповић поднео реферат „О међународном положају и политици радничке класе“.
- 23 фебруар — Бродарски радници са Чукарице одржали збор са темом „О потреби организације“. На збору изабрана управа секције бродараца за Чукарицу.
- У току фебруара — Заказане конференције, зборови и предавања:
 2 фебруар — Конференција молерско-фарбарских радника.
 2 фебруар — Збор тесачких радника.

1919

- 9 фебруар — Конференција шивачких радника.
- 9 фебруар — Збор месарских, кобасичарских и цреварских радника.
- 9 фебруар — Збор електричарских радника.
- 9 фебруар — Збор чланова Српске социјалдемократске партије са Чукарице, са темом „О животу радничке класе и њеним задацима“ — референт Милош Требињац.
- 9 фебруар — Збор лађара и бродараца на коме ће се расправљати о њиховом положају за време рата.
- 9 фебруар — Збор таљигаша, рабација и кочијаша са темом „Положај таљигаша, рабација и кочијаша за време рата“.
- 9 фебруар — Збор банкарских, индустријских и трговачких чиновника.
- 10 фебруар — Конференција обалско-магацинских радника.
- 11 фебруар — Протестни збор железничара.
- 12 фебруар — Конференција чланова секције Српске социјалдемократске партије „Сава“ ради уписа нових чланова.
- 13 фебруар — Збор чланова секције Српске социјалдемократске партије „Три кључа“ ради избора управе.
- 13 фебруар — Конференција кожарско-прерађивачких радника са дневним редом: 1. Значај организоване борбе, 2. Скупоћа и њене последице.
- 15 фебруар — Конференција радника Државне штампарије.
- 16 фебруар — Збор монополских радника.
- 16 фебруар — Збор фабричких радника.
- 16 фебруар — Конференција керамичарских радника.
- 16 фебруар — Збор таљигаша и кочијаша.
- 16 фебруар — Збор банкарских чиновника.
- 18 фебруар — Конференција обалских радника.
- 20 фебруар — Збор чланова секције Српске социјалдемократске партије „Три кључа“ и Сењак.
- 20 фебруар — Конференција кожарско-прерађивачких радника.
- 23 фебруар — Конференције кројачких радника и болничких службеника.
- 23 фебруар — Збор месарских, кобасичарских и цреварских радника.
- 23 фебруар — Збор чланова секције Српске социјалдемократске партије „Палилула“ ради уписа у чланство.
- 24 фебруар — Предавање са темом „О социјалној структури наше земље“ — референт др. Живко Јовановић.
- 28 фебруар — Конференција берберских радника.
- 28 фебруар — Конференција чланова секције Српске социјалдемократске партије „Сава“.
- 2 март На позив Социјалистичке партије и Синдикалног већа одржано 20 протестних зборова у свим крајевима Београда на којима се расправљало о станбеним проблемима, а против политике оглушавања режима на положај радничке класе и сиромашног света. На зборовима учествовало 4.275 грађана — донета једнообразна резолуција о реквирирању празних станова, да се одреди максимална кирија свим становима и изврши оправка зграда на рачун сопственика. На зборовима говорили најистакнутије личности из партиског вођства. 7 марта резолуција збора предата Београдској општини и Влади.
- 2 март Одржан збор 300 шивачких радника-ца у Народном дому на коме је Милорад Велић говорио о положају шивачких радника, Душан Пешић о значају синдикалне борбе и Милица Ђурић-Топаловић о положају жене.
- 9 март У Социјалистичком народном дому одржан први протестни збор београдског пролетаријата који је имао искључиво политички карактер. Теме збора су биле: 1. „Државно веће и пролетаријат“ — референт др. Живко Топаловић; 2. „Наш положај и наши захтеви“ — референт Филип Филиповић. На збору донета резолуција којом се осуђује „лажно народно претставништво“ и упућен позив пролетаријату Југославије за борбу за остварење „социјалистичке отаџбине“.

1919

- 10 март Почео штрајк 16 каналских радника запослених код Општине. Радници тражили скраћење радног времена од 10 на 8 часова и повећање надница од 25—30 круна на 20 динара.
- 14 март На седници Општинског одбора расправљано о резолуцији која је донета 2 марта на 20 протестних зборова београдског пролетаријата по питању станова и кирија.
- 14 март Одржан збор радника и чиновника Електричне фабрике на коме се расправљало о њиховом положају. У резолуцији се тражи, да се пусте у саобраћај трамваји, како би се смањио број незапослених, да се за све раднике и службенике издају ратне плате од дана мобилизације, минималне наднице од 25 динара и да се упошљавање радника врши преко организације.
- 15 март Почео да излази дневни лист *Слободна реч* који је уређивао Моша Пијаде.
- 16 март Месна организација Српске социјалдемократске партије Земуна одржала раднички збор у хотелу „Гранд“ са темом „Политичка ситуација и положај радничке класе“ — референт Благоје Брачинац. Збору присуствовало преко 900 радника и грађана.
- 16 март Савез монополских радника одржао прву скупштину после рата на којој је Филип Филиповић одржао реферат „О задатку и улози синдикалних организација у садашњости и будућности“.
- 23 март На позив главне партиске управе Српске социјалдемократске партије одржан велики протестни збор београдских радника у Народном дому са дневним редом: 1. „Империјализам и пролетаријат“ — референт Филип Филиповић; 2. „Лига народа и наши задаци“ — референт др. Живко Топаловић.
- 23 март Одржана конференција кројачких радника на којој се расправљало о ценовнику — референти Душан Пешић и Милорад Велић. На конференцији изабрана тарифна комисија за доношење новог ценовника.
- 26 март Веће радничких претставника упутило поздравни телеграм Бели Куну, комесару за спољну политику Мађарске републике.
- У току марта Заказани зборови, конференције и предавања:
- 5 март — Збор обућарских радника по питању избора тарифне комисије и повереника.
  - 6 март — Збор трамвајских радника.
  - 6 март — Збор берберских радника.
  - 7 март — Конференција студената-социјалиста ради формирања клуба.
  - 9 март — Конференција фабричких радника са Дунавског краја и Вишњичког Берна.
  - 9 март — Збор матураната ради саветовања по „студентском питању“.
  - 11 март — Збор обалско-магаџинских радника.
  - 12 март — Конференција чланова секције Српске социјалдемократске партије „Сава“.
  - 14 март — Конференција књиговезачких радника-ца.
  - 15 март — Збор келнерских радника.
  - 15 март — Збор трамвајских радника.
  - 16 март — Збор млинарско-пекарских радника на коме ће др. Сима Марковић говорити о положају пекарских, млинарских и хлебарских радника и борби радничке класе.
  - 16 март — Конференција керамичарских радника ради бирања делегата за конгрес.
  - 16 март — Конференција лађара из Земуна.
  - 16 март — Конференција поштанско-телеграфско-телефонских радника.
  - 16 март — Конференција фабричких радника са Хаџи Поповца и околине.
  - 16 март — Збор студената ради решавања студентског питања и потписа резолуције.
  - 20 март — Збор берберских радника.

1919

- 20 март — Јавно предавање са дискусијом „Историја руске револуције“ — предавач Филип Филиповић.
- 23 март — Конференција поштанско-телеграфско-телефонских радника.
- 23 март — Збор монополских радника-ца са темом „Штедња Управе Државних Монопола на рачун живота радника и радница у државним предузећима“ — референт Филип Филиповић.
- 23 март — Збор лађара и бродара.
- 27 март — Јавно предавање са дискусијом „Ми и Они“ — референт Влада Остојић.
- 28 март — Збор берберских радника.
- 28 март — Збор обућарских радника.
- 30 март — Збор месарских радника на коме ће се говорити о тарифном питању и оснивању књижице.
- 30 март — Конференција фабричких радника по питању беспослице.
- 30 март — Конференција чланова секције Српске социјалдемократске партије „Врачар“ са темом „Наши практични задаци“ — референт др. Живко Топаловић.
- 6 април — На позив Партиског и Синдикалног већа одржано 20 зборова у свим крајевима Београда на којима се расправљало о станбеним проблемима. На зборовима учествовало преко 6.000 радника и кираџија.
- 9 април — На протестном збору фабричких радника-ца захтевано да се што пре приступи отварању индустријских предузећа, а док се предузећа не обнове да Влада одобри кредит за помагање незапослених фабричких радника. Расподела помоћи незапосленим радницима вршила би се у споразуму са Савезом фабричких радника. Захтеви радника предати Министру за социјалну политику.
- 10 април — У Београду одржан Конгрес келнерских радника на коме је Филип Филиповић поднео реферат „Улога синдиката у садашњости и будућности“.
- 13 април — Протестни збор београдског пролетаријата одржан у Социјалистичком народном дому са дневним редом: 1. Питање о становима и исхрани — референти Павле Павловић и Душан Пешић. 2. Слобода штампе и слобода грађанских и политичких права — референти Филип Филиповић и Милош Требињац. Пошто сала Народног дома није могла да прими све посетиоце, збор настављен пред Домом, а доцније се претворио у демонстрацију, са захтевом за укидање цензуре и завођење слободе штампе. Донета одлука да се Београдски пролетаријат не обраћа више резолуцијама Влади, већ пролетаријату града и села.
- 14 април — Одржана завршна партиска конференција жена-социјалиста Србије.
- 15—18 април — Одржани завршни конгреси Српске социјалдемократске партије и Главног радничког савеза Србије.
- 19 април — Одржана претконгресна конференција у Социјалистичком народном дому.
- 20—23 април — У сали хотела „Славија“ одржан Конгрес уједињења радничких, социјалистичких и комунистичких организација и група на коме је створена Социјалистичка радничка партија Југославије (комуниста). Конгрес се изјаснио за приступање Трећој интернационали.
- 21—23 април — Са истим делегатима одржан Конгрес синдикалног уједињења на коме је створено „Централно радничко синдикално веће Југославије“ (ЦРСВЈ).
- 29 април — Одлуком Краљевске владе забрањено извођење уличних манифестација на дан 1 маја, као и одржавање јавних зборова под ведрим небом. У вези с тим, Београдски гарнизон добио наредбу да буде у приправности.
- 30 април — Ухапшен Филип Филиповић, секретар Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) и као обичан војник упућен на фронт према Албанији.
- 30 април — Одржана конференција радника Бродарске радионице на којој се расправљало о положају радника. Истакнут захтев за повећање надница за 30%. Управа Бродарске радионице примила радничке захтеве и одобрила повећање надница за 25%.

1919 У току априла

Типографски радници успели да за неко време спроведу пролетерску — црвену цензуру одбијајући да у буржоаским листовима слажу чланке против радничке класе, револуције и социјализма.

У току априла

Заказани зборови, конференције и предавања:

- 1 април — Збор монополских радника.
- 1 април — Конференција књиговезачких радника-ца.
- 1 април — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 2 април — Збор кожарско-прерађивачких радника.
- 3 април — Јавно предавање са темом „Шта хоћемо“ — референт Павле Павловић.
- 4 април — Збор келнерских радника на коме ће се говорити о задатку и улози синдикалне организације.
- 4 април — Конференција молерско-фарбарских радника по питању беспослице.
- 4 април — Конференција поштара по питању положаја радника.
- 4 април — Збор обућарских радника.
- 6 април — Збор чланова секције Српске социјалдемократске партије за „Савамалу“ по питању избора делегата за конгресе у Београду и Броду.
- 6 април — Конференција грађевинарских радника на којој ће расправљати о беспослици.
- 6 април — Протестни збор монополских радника.
- 6 април — Конференција кројачких радника.
- 6 април — Конференција фабричких радника са Чукарице по питању беспослице.
- 6 април — Конференција пољопривредних радника.
- 7 април — Збор железничара са дневним редом „Захтев железничара и министров одговор“.
- 8 април — Збор бродараца са дневним редом „Захтеви бродараца и Владе“.
- 9 април — Збор чланова секције Српске социјалдемократске партије „Три кључа“ ради бирања делегата за конгрес.
- 10 април — Предавање са темом „Држава и револуција“ — предавач — Филип Филиповић.
- 10 април — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 11 април — Збор трамвајских радника са дневним редом „Захтев трамвајских радника и Министарство за социјалну политику“.
- 11 април — Конференција грађевинских радника.
- 11 април — Конференција берберских радника.
- 18 април — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 18 април — Конференција студената.
- 26 април — Збор монополских радника-ца поводом прославе Првог маја — референт Милица Ђурић-Топаловић.
- 26 април — Збор саобраћајних радника на коме ће Радослава Илић говорити о значају Првог маја.
- 27 април — Конференција кројачких радника по питању избора повереника.
- 27 април — Збор транспортних и саобраћајних радника — референт Филип Филиповић.
- 28 април — Збор кројачких радника поводом прославе Првог маја — референт Милица Ђурић-Топаловић.
- 28 април — Збор фабричких радника-ца на коме ће Драга Стефановић говорити о значају Првог маја.
- 28 април — Конференција књиговезачких радника-ца на којој ће се говорити о уједињењу књиговезачких и типографских радника и значају Мајске прославе.
- 28 април — Конференција молерско-фарбарских радника по питању прославе Првог маја.

1919

- 28 април — Зборови грађевинарских, типографских, кожарско-прерађивачких, металних, келнерских, молерско-фарбарских радника по питању прославе Првог маја.
- 29 април — Збор дрводељских радника са темом „О Првом мају“.
- 29 април — Конференција грађевинарских радника по питању агитације и организације извођења Мајске прославе.
- 29 април — Збор радника Електричне фабрике ради давања обавештења о ратној плати.
- 29 април — Конференција студената комуниста на којој ће се говорити о прослави Првог маја.
- 1 мај Одржана два велика збора — у сали хотела „Слэвија“ и Социјалистичком народном дому — референти Павле Павловић и Милош Требињац. Обуштава рада била потпуна.
- Почетком маја Штрајк ситарских радника у радионици Рафаила Јелишића због ниских надница.
- 6 мај У Социјалистичком народном дому одржан раднички збор — „Против империјализма, за Балканско-подоунавску федерацију и мир међу народима“. О текућим међународним проблемима, а посебно о југословенско-италијанском спору око Јадрана говорио Драгиша Лапчевић. О реакцио-нарној и насилничкој унутрашњој политици тадашње југословенске владе говорио Лаза Стефановић.
- 9 мај Одржана конференција радника-ца Фабрике шећера на Чукарици на којој се расправљало о потреби синдикалне организације. Донета одлука да се преко радничке коморе захтева од Министарства за социјалну политику образовање анкете која би утврдила тежак положај радника у фабрици.
- 15 мај Збор млинарско-пекарских радника одржан у Социјалистичком народном дому на коме се расправљало о њиховом тешком положају.
- 18 мај На позив Централног Партиског и Синдикалног већа, у знак протеста против реакционарног пројекта Закона о осигурању радника, одржан збор београдског пролетаријата у Социјалистичком народном дому — референти Драгиша Лапчевић и Влада Остојић. Донета резолуција: да се осигурање прошири на све раднике без изузетка, да сав терет око осигурања падне на послодавце, а да управа осигурања буде самоуправна. Резолуција упућена Министарству за социјалну политику, а пролетаријату Југославије апел да се 25 маја одрже протестни зборови у целој земљи и Влади поднесе истоветна резолуција.
- 22 мај Почео штрајк берберских радника због ниских надница и тешких услова рада. На збору берберских радника 23 јуна донета одлука о завршетку штрајка.
- 28 мај Збор фабричких радника на коме се расправљало о давању помоћи незапосленим радницима, законском предлогу о радничком осигурању и прогону радничког покрета.
- У току маја Заказани зборови, конференције и предавања:
- 8 мај — Збор обућарских радника.
- 9 мај — Збор кројачких и градских шивачких радника.
- 10 мај — Конференција поштанско-телеграфских и телефонских радника.
- 11 мај — Збор транспортних и саобраћајних радника — референт Драгиша Лапчевић.
- 11 мај — Конференција радника-ца Државне штампарије.
- 11 мај — Збор грађевинских радника на коме ће се говорити о значају социјалистичке штампе.
- 11 мај — Збор монополских радника-ца са дневним редом „О помоћи монополским радницима“.
- 11 мај — Конференција шивачких радника-ца на којој ће се расправљати о положају радника пре и после рата.
- 11 мај — Збор млинарско-пекарских радника.

1919

- 12 мај — Збор келнерских радника.
- 13 мај — Конференција лађара и бродараца.
- 15 мај — Конференција секције железничара са дневним редом: „Агитација и тактика у организацији железничара.“
- 17 мај — Конференција бродарских радника.
- 17 мај — Конференција пеглерских радника.
- 18 мај — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије (комуниста) „Вождовац“.
- 18 мај — Конференција фабричких радника-ца.
- 18 мај — Збор монополских радника-ца на коме ће говорити Драгиша Лапчевић.
- 18 мај — Конференција шивачких радника.
- 21 мај — Конференција калдрмциских радника.
- 22 мај — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) на којој ће се говорити о раду I Конгреса партије и растурању *Радничких новина*.
- 22 мај — Збор шивачких радника-ца.
- 23 мај — Збор трамвајских радника.
- 23 мај — Збор келнерских радника.
- 25 мај — Збор пољопривредних радника.
- 25 мај — Збор грађевинарских радника.
- 25 мај — Збор фабричких радника-ца са дневним редом:
1. Извештај одбора за предају захтева о помоћи болесним фабричким радницима-цама Министру за социјалну политику;
2. Пројекат Закона о осигурању радника и фабрички радници-це, и 3. О праву организовања радника-ца.
- 25 мај — Конференција млинарско-пекарских радника.
- 26 мај — Конференција шивачких радника.
- 26 мај — Конференција поштанско-телеграфских-телефонских радника.
- 30 мај — Конференција молерско-фарбарских радника на којој ће се расправљати о раду у организацији.
- 1 јуни Одржан протестни збор београдског пролетаријата у Социјалистичком народном дому против реакције и терора који се спроводи над радничким претставницима.
- Почетком јуна У ресторацији „Таково“ дошло до штрајка келнерских радника због тежких услова рада.
- Почетком јуна Тродневни штрајк радника у Акционарском млину завршен успешно. Радници тражили да се радно време сведе на 9 часова а наднице повећају за 50%.
- 9 јуни У Социјалистичком народном дому одржан збор жена на коме је Михаило Тодоровић говорио о новим пројектима Закона о осигурању радника и осмочасовном радном дану.
- 15 јуни Пекарски радници одржали збор на коме је др. Сима Марковић говорио о недељном одмору и значају организације. Донета одлука да се упути предлог пекарском еснафу о укидању ноћног и недељног рада.
- 23 јуни Студенти Београдског универзитета организовали демонстрације у знак протеста против хапшења и прогона Владимира Чопића, студента Загребачког свеучилишта (технички секретар Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста)), као и хапшења и шиканирања петорице београдских студената од стране официра. Око 1000 студената демонстрирало поред двора и Министарства војске, са узвицима протеста против реакције. Дошло и до сукоба са жандармеријом. Демонстрације завршене збором пред Универзитетом. У резолуцији се захтева поштовање академских права и позивају студенте Загребачког универзитета на солидарност.
- 29 јуни Одржан збор трговачких помоћника по питању обнављања синдикалне организације и избора управе.
- 29 јуни Пред Социјалистичким народним домом одржан велики митинг на коме је протестовано против политике режима и реакције, а за слободу штампе.

1919

Са митинга око 4.000 београдских радника-ца упућен меморандум влади у коме се осуђује режим терора и захтева пуштање на слободу другова из затвора, отварање партиских и синдикалних организација, обустава прогонства радника из Београда, укидање цензуре и др. Меморандум потписало 25 претставника Синдикалних и Партиских организација.

30 јуни Једнодневни штрајк око 500 железничара. Повод штрајку је била намера Министра војске да из Београда мобилише 25 железничара и упути их у Печуј.

У току јуна Заказани зборови, конференције и предавања:

- 1 јуни — Збор железничара по питању рада секције.
- 1 јуни — Предавање секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак са темом „О животу и раду Димитрија Туцовића“.
- 1 јуни — Предавање секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“ са темом „О ционизму и социјализму“ — предавач Милош Требињац.
- 1 јуни — Конференција секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Палилула“ на којој ће др. Сима Марковић говорити о међународној ситуацији.
- 1 јуни — Збор бродарских радника — референт Благоје Брачинац.
- 5 јуни — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак на коме ће се разправљати о политичкој ситуацији.
- 6 јуни — Збор трамвајских радника.
- 6 јуни — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 6 јуни — Конференција келнерских радника.
- 8 јуни — Збор грађевинарских радника.
- 8 јуни — Конференција хлебарско-пекарских радника.
- 12 јуни — Редовно предавање са темом „О значају социјалистичке агитације“ — предавач Милош Требињац.
- 12 јуни — Збор поштанско-телефонских и телеграфских радника — референт Живота Милојковић.
- 13 јуни — Конференција келнерских радника.
- 15 јуни — Збор грађевинарских радника по питању значаја штампе и избора повереника.
- 15 јуни — Конференција тесачких радника.
- 15 јуни — Конференција месарских радника са дневним редом: Помоћ у беспослици и Берза рада.
- 15 јуни — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Врачар“ на коме ће Павле Павловић говорити о социјалистичкој штампи.
- 16 јуни — Збор кожарско-прерађивачких радника.
- 16 јуни — Збор књиговезачких радника-ца.
- 17 јуни — Конференција келнерских радника.
- 17 јуни — Збор монополских радника-ца.
- 19 јуни — Јавни збор секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак са темом „Буржоазија и радничка класа“.
- 19 јуни — Редовно предавање „Две тактике“ — предавач Живота Милојковић.
- 20 јуни — Збор шивачких радника-ца.
- 20 јуни — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Врачар“.
- 20 јуни — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 20 јуни — Конференција монополских радника.
- 22 јуни — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Палилула на коме ће др. Сима Марковић говорити о законској заштити и осигурању радника.

1919

- 22 јуни — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Вождовац“ по питању штампе.
- 22 јуни — Збор дрводељских радника на коме ће др. Сима Марковић говорити о радничком заштитном законодавству.
- 22 јуни — Конференција хлебарских и пекарских радника.
- 23 јуни — Састанак Партиског и Синдикалног већа Београда.
- 24 јуни — Конференција поштанско-телеграфских и телефонских радника-ца — референт Благоје Брачинац.
- 25 јуни — Скупштина Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Београда на којој ће се поред избора нове управе расправљати и о просветној акцији организација.
- 26 јуни — Редовно предавање „Социјализам и национално питање“ — предавач др. Сима Марковић.
- 27 јуни — Јавни збор секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак.
- 27 јуни — Конференција келнерских радника.
- 27 јуни — Збор дрводељских радника.
- 4 јули Раднице Војне шиваре одржале збор на коме се расправљало о тешком положају шиварских радница. Са збора упућена претставка министру војске у којој се захтева да се обезбеди посао или додели помоћ незапосленим радницама.
- 6 јули У Земуну одржана конференција шивачких радника на којој је Милорад Белић говорио о значају синдикалне организације и о уједињењу шивачких радника.
- 11 јули На збору око 300 поштанско-телефонских и телеграфских радника говорили: Живота Милојковић — о положају и задацима ПТТ радника и Чеда Мирковић — о синдикалној организацији. Донета резолуција којом се позивају ПТТ радници да приступе синдикалној организацији.
- 13 јули Поводом оснивања Теолошког факултета у Београду, одржан збор студентског друштва „Побратимство“. На збору донета резолуција против оснивања Теолошког факултета, „јер религија треба да буде ствар приватног, личног убеђења“.
- 14 јули Одржан састанак Месног партиског већа Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Београда на коме је донет правилник Месне организације.
- 20 јули На позив Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) у знак солидарности са совјетским републикама у Мађарској и Русији одржано 10 протестних зборова уз учешће преко 10.000 грађана Београда. На зборовима истакнут значај спречавања интервенције војске Антанте у совјетским републикама Русије и Мађарске. Донета једнообразна резолуција којом се протестује против угушивања социјалних револуција у Русији и Мађарској, против реакционарне улоге југословенске буржоазије и изјављује солидарност са руским и мађарским пролетаријатом.
- 21 јули Изведен генерални штрајк у Београду и на Чукарици — обустава рада била потпуна. Истога дана пред Социјалистичким народним домом одржан митинг на коме је учествовало око 10.000 радника-ца — референти Душан Пешић, Радисав Јанаћковић и Милорад Белић. По подне у партиским и синдикалним организацијама одржана предавања о Руској револуцији. У Социјалистичком народном дому предавање о Руској револуцији одржао Филип Филиповић.
- У току јула Заказани зборови, конференције и предавања:
- 3 јули — Редовно предавање „Радничка класа и социјално законодавство“ — предавач Михаило Тодоровић.
- 6 јули — Збор грађевинарских радника.
- 6 јули — Збор млинарско-пекарских радника на коме ће се говорити о одговору послодаваца на захтев радника, о укидању ноћног рада и завођењу недељног одмора.

1919

- 7 јули — Збор кожарско-прерађивачких радника.
- 9 јули — Конференција кројачких радника.
- 10 јули — Редовно предавање „Полно питање“ др. Драгутин Владисављевић.
- 13 јули — Јавни збор секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Споменик“.
- 13 јули — Конференција калдрмских радника.
- 13 јули — Збор млинарско-пекарских радника на коме ће се расправљати о уједињењу свих радника у производњи животних намирница у једну организацију.
- 13 јули — Конференција керамичарских радника.
- 14 јули — Конференција кројачких радника по питању скупине.
- 16 јули — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Сава“.
- 17 јули — Збор берберских радника.
- 17 јули — Збор монополских, металских, млинарских и железничких радника са „Три кључа“.
- 18 јули — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 18 јули — Конференција поштанско-телеграфских и телефонских радника.
- 20 јули — Општи збор шивачких радника.
- 20 јули — Збор фабричких радника-ца.
- 20 јули — Збор грађевинарских радника.
- 20 јули — Збор трговачких помоћника на коме ће расправљати о положају трговачких помоћника.
- 24 јули — Редовно предавање „Полни проблем“ (наставак) — предавач др. Драгутин Владисављевић.
- 27 јули — Збор болничких радника-ца по питању положаја болничког особља.
- 27 јули — Збор Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Чукарица“ по питању скупине — референт Милош Требињац.
- 28 јули — Конференција кројачких и јорганских радника.
- 29 јули — Збор келнерских радника.
- 29 јули — Збор монополских радника-ца.
- 31 јули — Збор шивачких радника-ца Војне шиваре.
- 31 јули — Редовно предавање „Женско питање“ — предавач Десанка Цветковић.
- 1 август Одржан збор хлебарских и пекарских радника на коме је донета одлука да се почев од 3 августа у хлебарским и пекарским радионицама заведе недељни одмор од 36 часова. (Недељом од 6 часова изјутра до понедељка до 18 часова).
- Почетком августа Штрајк кројачких радника у Земуну завршен успешно. Трајао дан и по. Радници добили повећање надница за 40%.
- 3 август Одржан јавни збор београдског пролетаријата у Народном дому против реакције и корупције режима у Босни и Херцеговини. О терору и тешком положају организованих радника у Босни говорио Коста Новаковић који је као изасланик Партије провео месец дана у Босни и Херцеговини. Донета резолуција којом се захтева да се надлежни органи узму на одговорност због неоправданог протеривања, хапшења и отпуштања радника.
- 10 август На јавном збору београдског пролетаријата са темом: 1. Распуштање данашњег Државног већа и 2. Сазив Уставотворне скупштине. Захтевано да се одмах распусти Државно веће, објави демобилизација војске и распишу слободни избори за Уставотворну скупштину — референт Филип Филиповић.
- 10 август Ухапшен Филип Филиповић и спроведен у Загреб.
- 24 август Одржан велики протестни збор радника у Социјалистичком народном дому против прогона и хапшења комуниста и напада буржоаске реакције на партиске организације — референти Живота Милојковић, Душан Пешић,

1919

др. Мија Радошевић. Донета резолуција са захтевом да се сви похапшени другови пусти на слободу, интернирани и прогнани врате у место становања, партиским и синдикалним организацијама гарантује слобода рада, а цензура сасвим укине.

25 август

Савез молерско-фарбарских и лакирерских радника закључио тарифу са удруженим молерско-фарбарским послодавцима. (Гарантује се осмочасовни радни дан, синдикална организација и минимална надница од 28 динара).

У току августа

Заказани зборови, конференције и предавања:

- 1 август — Збор берберских радника.
- 1 август — Конференција кожарско-прерађивачких радника.
- 3 август — Конференција пољопривредних радника-ца.
- 3 август — Збор електричарских, механичарских и апаратерских радника.
- 4 август — Конференција поштанско-телеграфских и телефонских радника на којој ће Драгиша Лапчевић говорити о потреби синдикалне организације.
- 6 август — Конференција кројачких радника по тарифном питању.
- 7 август — Редовно предавање „Држава и пролетаријат“ — предавач Филип Филиповић.
- 7 август — Конференција металских радника.
- 8 август — Збор келнерских радника.
- 8 август — Збор молерско-фарбарских радника по тарифном питању.
- 8 август — Збор млинарско-пекарских радника.
- 10 август — Јавни збор Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) са темом: „Положај радничке класе на Чукарици“.
- 10 август — Збор болничких службеника.
- 11 август — Конференција електромонтера, механичара и апаратера на којој ће се говорити о потреби организације.
- 13 август — Конференција књиговезачких радника.
- 14 август — Редовно предавање „Марксизам и большевизам“ — предавач др. Живко Јовановић.
- 15 август — Јавни збор секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак на коме ће се говорити о политичкој ситуацији у земљи.
- 15 август — Конференција кожарско-прерађивачких радника на којој ће Драгиша Лапчевић говорити о раду на парче.
- 17 август — Збор тесачких радника са темом „Извештај и дискусија о правилнику“.
- 20 август — Збор берберских радника.
- 21 август — Редовно предавање „Луцернски конгрес и III Интернационала“ — предавач Коста Новаковић.
- 22 август — Конференција молерско-фарбарских радника на којој ће се поднети извештај о резултатима преговора са послодавачким удружењем.
- 27 август — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Соколац“.
- 27 август — Конференција кројачких радника.
- 27 август — Конференција обалско-магацинских и надничарских радника.
- 28 август — Конференција фијакериста, кочијаша, таљигаша и рабација.
- 28 август — Редовно предавање „Наше синдикалне организације у садашњости“ — предавач Павле Павловић.
- 28 август — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Споменик“.
- 29 август — Конференција претставника секција Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) ради разграничења партијских секција.
- 29 август — Конференција керамичарских радника.

1919

- 29 август — Збор молерско-фарбарских радника по питању тарифе.
- 29 август — Збор општинских службеника ради оснивања организације.
- 31 август — Збор монополских радника-ца.
- 31 август — Збор зидара — грађевинских надничара.
- 31 август — Збор трговачких помоћника на коме ће се говорити о положају трговачких помоћника и о политичкој ситуацији — референти Павле Павловић и Милош Требињац.
- 1 септембар Кројачки радници спровели нов ценовник у кројачким радњама којим се повећава надница од 15 на 25 и од 20 на 30 динара.
- 3 септембар Дводневни штрајк 47 металских радника у гаражи Министарства саобраћаја због одбијања радничких захтева за повећање надница од стране шефа гараже. Завршен успешно — наднице повећане од 14 на 18 и од 18 на 20 динара.
- 3 септембар У Земуну основан пододбор Савеза млинарско-пекарских радника.
- 7 септембар Одржан збор радника на Чукарици на коме је захтевано да општинска управа сазове збор грађана ради полагања рачуна о своме раду, а затим да поднесе оставку како би се омогућио избор нове управе која би имала првенствени задатак да ради на политичком присаједињењу Чукарице са Београдом.
- 14 септембар На позив Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) одржан велики збор београдских радника у Социјалистичком народном дому посвећен јединству југословенског пролетаријата на коме су говорили Милош Требињац, Сретен Јакшић, др. Мија Радошевић, Анте Домазет и Рижани.
- 14 септембар Почео штрајк књиговезачких и картонашких радника пошто су послодавци одбили радничке захтеве за повећање надница.
- Средином септембра Келнерски радници у Земуну водили тарифни покрет.
- 21 септембар Одржан збор студентског удружења „Побратимство“ са темом „О политичком стању у земљи“. Донета резолуција у којој се истиче да је „револуционарни пролетаријат једина класа способна да изврши реорганизацију друштва на новим комунистичким основама“.
- 25 септембар На збору банкарских чиновника код „Такова“ објављен једнодневни штрајк у знак солидарности са штрајком банкарских чиновника у Загребу. После збора приређене манифестације улицама покрај Завода који нису ступили у штрајк. (Народна банка, Француско-српска банка и Београдска задруга).
- Крајем септембра Дошло до штрајка келнерских радника у Земуну због одбијања послодавца да приме тарифу. Штрајк је објављен у хотелима „Гранд“, „Централ“, „Оријент“ и ресторацији „Црна мачка“.
- Крајем септембра Млинарски радници у Првом акционарском млину водили тарифни покрет за увођење осмочасовног радног дана.
- Крајем септембра Једнодневни штрајк радника на монтажи савског моста завршен успешно. Радници добили минималне наднице за квалификоване 18, а за неквалификоване раднике 13 динара, радно време 8 часова.
- У току септембра Заказани зборови, конференције и предавања:
- 4 септембар — Редовно предавање „Демократска и совјетска држава“ — предавач др. Живко Јовановић.
- 5 септембар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Споменик“.
- 5 септембар — Конференција кожарско-прерађивачких радника.
- 7 септембар — Збор млинарско-пекарских радника.
- 7 септембар — Збор зидара и грађевинарских радника са темом „Улога организације у данашњем времену и оснивање секције.“
- 7 септембар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Палилула“.

1919

- 10 септембар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Соколац“ на коме ће се говорити о потреби социјалистичке штамарије.
- 11 септембар — Редовно предавање „Империјализам и социјализам“ — предавач др. Сима Марковић.
- 12 септембар — Збор шивачких радника.
- 12 септембар — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 12 септембар — Конференција кожарско-прерађивачких радника.
- 12 септембар — Збор келнерских радника.
- 12 септембар — Конференција књиговезачких радника на којој ће се расправљати о захтевима радника који су поднети послодавцима.
- 14 септембар — Конференција пољопривредних радника.
- 14 септембар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Палилула“.
- 14 септембар — Збор фабричких радника-ца.
- 16 септембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“.
- 19 септембар — Конференције тесачких, кожарско-прерађивачких и болничких радника.
- 20 септембар — Редовно предавање „Совјетска држава“ — предавач др. Живко Јовановић.
- 21 септембар — Конференције чланова секција Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Вождовац“ и „Крст“.
- 21 септембар — Збор кочијаша, фијакериста, таљигаша и рабаџија.
- 23 септембар — Збор поштанско-телеграфско и телефонских радника са дневним редом: 1. Награде и радно време поштанско-телеграфског и телефонског особља; 2. Ми и Модро-жуто удружење — референти Драгутин Ђ. Марковић и Вожа Анђелковић.
- 24 септембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Соколац“ ради избора повереништва.
- 25 септембар — Редовно предавање „О скупоћи“ — предавач Коста Новаковић.
- 26 септембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Споменик“ — Врачар.
- 28 септембар — Збор грађевинарских радника по питању значаја штампе.
- 30 септембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак.
- 30 септембар — Састанак Месног већа Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Београда по питању агитације и припреме протестних зборова против скупоће.
- 5 октобар — На позив Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Београда одржано 12 протестних зборова против скупоће — референти: Милорад Белић, Благоје Врачинац, др. Недељко Кошанин, Драгиша Лапчевић, Живота Милојковић, Таса Милојевић, Никола Николић, Коста Новаковић, Павле Павловић, Лаза Стефановић, Мика Тодоровић и Милош Требињац. Донета резолуција којом се захтева да се слободна трговина животним намирницама обустави, да се радништву и сиромашним грађанима дају животне намирнице јевтиније и др. Резолуција предата Влади.
- 5 октобар — На савској обали свирепо убијен Марко Димитријевић, крманаш брода од стране жандарма.
- 6 октобар — Одржана седница Извршних одбора партиског и синдикалног већа на коме је донета одлука да се у знак протеста поводом убиства Марка Димитријевића, изведе полудневни генерални штрајк и приреде демонстрације.
- 6 октобар — Опанчарски радници ступили у штрајк због одбијања тарифе од стране послодавца.

1919

- 7 октобар Приликом сахране Марка Димитријевића, београдски пролетаријат извео полудневни генерални штрајк и приредио велике демонстрације у којима је учествовало преко 12.000 радника. Погребна поворка се кретала од Хирушког одељења Опште државне болнице из Ресавске улице, преко Теразија где су говорили Драгиша Лапчевић, Живота Милојковић и Павле Павловић. Истога дана Извршни одбор Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) предао претставку претседнику Министарског савета са захтевом да се радном народу Југославије загарантују основна грађанска права, а у првом реду лична безбедност.
- 12 октобар Партијска секција Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ одржала збор на коме је Драгиша Лапчевић говорио о комуналној политици. Констатован је нерад општинске управе и донета одлука да се Социјалистичка радничка партија Југославије (комуниста) преко своје одборничке групе заузме за побољшање положаја пролетерског и сиромашног становништва.
- 19 октобар На збору монополских радница донета резолуција којом се захтева од Управе монопола да упошљавање радника врши преко организације, исплати ратне плате и што пре приступи подизању радионица.
- 26 октобар Одржан збор студената у Учитељском дому на коме је донета одлука да се Влади упути делегација са захтевом да сваки студент-киња који нема издржавање прима од државе стипендију и да надлежне власти организују ћачку трезу.
- 27 октобар Ступила на снагу Уредба о осмочасовном радном дану.
- 30 октобар Штрајк 36 радника у млину Дирекције плена („Захарија“). Радници тражили спровођење осмочасовног радног дана и повећање плата — завршен успешно. Добијене минималне наднице за квалификоване 20, а неквалификоване раднике 18 динара.

У току октобра

Заказани зборови, конференције и предавања:

- 2 октобар — Редовно предавање са темом „Зашто је револуција неизбежна“ — предавач др. Живко Јовановић.
- 3 октобар — Збор монополских радника-ца.
- 3 октобар — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 3 октобар — Збор келнерских радника по питању уједињења организација келнерских радника и значаја штампе.
- 3 октобар — Конференција тесачких радника.
- 9 октобар — Конференција радника са Булбулдера ради оснивања партијске секције за Булбулдер.
- 9 октобар — Редовно предавање са темом „Борба и прогрес“ — предавач Бора Милојевић.
- 12 октобар — Конференција грађевинарских радника на којој ће се говорити о значају организације.
- 13 октобар — Конференција шивачких радника.
- 13 октобар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Херцеговина“ — Врачар.
- 16 октобар — Редовно предавање са темом „О Француској револуцији“ — предавач Милош Требињац.
- 17 октобар — Збор келнерских радника по питању беспослице и улоге организације.
- 17 октобар — Збор радница Војне шиваре.
- 17 октобар — Конференција молерско-фарбарских радника са темом „Рад у организацији“.
- 17 октобар — Конференција тесачких радника.
- 19 октобар — Збор грађевинарских радника на коме ће се говорити о задацима организације.
- 19 октобар — Конференција чланова Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) за Чукарицу.
- 22 октобар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Херцеговина“ — Врачар.

1919

- 24 октобар — Зборови келнерских и молерско-фарбарских радника на којима ће се расправљати о Уредби о осмочасовном радном дану.
- 24 октобар — Збор болничара.
- 24 октобар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“.
- 25 октобар — Збор дрводељских радника.
- 25 октобар — Збор студената на коме ће се говорити о резултатима преговора са Министарством просвете по питању материјалног збрињавања сиромашних студената.
- 26 октобар — Збор радника животних намирница поводом доношења Уредбе о осмочасовном радном дану.
- 26 октобар — Збор поштанско-телефонско-телеграфских радника и службеника — референти Павле Павловић и Чеда Мирковић.
- 28 октобар — Збор металских радника са „Три кључа“.
- 29 октобар — Збор незапослених фабричких радника.
- 7 новембар * Поводом прославе двогодишњице Руске револуције одржан велики збор у Социјалистичком народном дому уз учешће преко 8.000 грађана Београда — референти Павле Павловић и Живота Милојковић. У резолуцији се поздравља руска комуна а протестује против блокаде коју је међународни империјализам организовао против Русије. Истога дана увече одржано предавање о Руској револуцији — предавач Милош Требињац.
- 9 новембар Трговачки помоћници одржали збор на коме се расправљало о радном времену у трговачким радњама. На збору тражена пуна примена Уредбе о осмочасовном радном времену.
- 12 новембар Штрајк студената Београдског универзитета због нерешавања неких социјалних питања студената од стране надлежних органа (побољшање хране, давање станова и др.). 13 новембра приређене велике демонстрације пред Министарством просвете и спољних послова у којима је учествовало око 1.500 студената. Демонстрације су имале и политички карактер.
- 16 новембар Одржан велики збор жена комуниста у Социјалистичком народном дому по питању скупове животних намирница, станова и демобилизације војске — референти Драга Стефановић и Живота Милојковић. Донета резолуција којом се протестује против скупове а са захтевом да држава и општина узму у своје руке увоз, извоз и продају животних намирница, да се установе народне кухиње, изврши демобилизација војске и др.
- 16 новембар На великом збору инвалида у име управе Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) говорио Михаило Тодоровић. У резолуцији осуђен покушај буржоазије да питање издржавања инвалида решава милостињама. Захтевано да све трошкове око инвалида поднесе капиталистичка класа за чије је интересе рат вођен.
- Средином новембра Тродневни штрајк 19 келнерских радника у „Гранд“ хотелу завршен успешно. Призната организација и установа радничког повереника.
- Средином новембра У пекарској радионици Славка Ахметовића дошло до штрајка 8 радника. Радници тражили смањење радног времена од 16 на 8 часова и повећање надница.
- Средином новембра У Београду отворена школа есперантиста-комуниста.
- 17 новембар Демонстрације ђака Четврте београдске гимназије у знак протеста због тога што им нису загреване школске просторије.
- 20 новембар Поводом годишњице смрти Димитрија Туцовића и Душана Поповића одржан збор са предавањем у Социјалистичком народном дому.
- 24 новембар У фабрици шећера на Чукарици дошло до штрајка радника-ца због тешких услова рада и ниских надница. Радници тражили повећање надница и да се исплата врши само у динарима.
- Крајем новембра Тесачки радници у радионици Петка Младеновића ступили у штрајк.

- 1919** 25 новембар Почео штрајк ђака Београдске учитељске школе у знак солидарности са штрајком ђака тих школа у Скопљу, Неготину, Јагодини и Крагујевцу. Завршен 5 децембра.
- 28 новембар Почео штрајк 45 месарских радника у Земуну. Радници тражили осмочасовни радни дан и повећање надница.
- Крајем новембра Извршни одбор Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) донео одлуку о организовању вечерње Партиске школе за организоване раднике у Београду. Задатак школе је стварање агитатора. На школи су се изучавали следећи предмети: 1. Историја социјализма — предавач Коста Новаковић; 2. Основи политичке економије — предавач др. Живко Јовановић; 3. Акција и тактика III Интернационале — предавачи Живота Милојковић и др. Живко Топаловић; 4. Теорија и пракса синдиката — предавачи Павле Павловић и др. Сима Марковић; 5. Главни моменти из историје света — предавач Милош Требињац; 6. Социјална политика — предавач Михаило Тодоровић; 7. Социјална хигијена — предавач др. Драг. Владисављевић.
- У току новембра Заказани зборови, конференције и предавања:
- 2 новембар — Конференција чланова секција Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Крст“ и „Вишњица“.
  - 2 новембар — Конференција трговачких помоћника.
  - 3 новембар — Конференција секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Споменик“.
  - 7 новембар — Збор шиварских радника-ца.
  - 9 новембар — Конференција керамичарских радника.
  - 9 новембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Палилула“.
  - 10 новембар — Конференција шивачких радника.
  - 12 новембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Соколац“ — Врачар са темом „Радник и скупоба“.
  - 12 новембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста). „Дунав“.
  - 13 новембар — Збор обућарских радника.
  - 13 новембар — Редовно предавање са темом „Пролетерски покрет у Словеначкој“ — предавач Павле Павловић.
  - 14 новембар — Конференције железничара на којој ће Лука Павићевић реферисати о постигнутом споразуму.
  - 14 новембар — Збор келнерских радника.
  - 14 новембар — Збор поштанско-телеграфских и телефонских радника.
  - 16 новембар — Збор бродарских радника на коме ће Павле Павловић говорити о раду секције бродараца.
  - 16 новембар — Јавни збор секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Вулбулдер“ на коме ће се говорити о тежњама буржоазије да ратне и остале терете свали на леђа пролетаријата.
  - 16 новембар — Конференција зидара и надничара.
  - 17 новембар — Збор обућарских радника.
  - 17 новембар — Конференција шивачких радника на тему штрајк и надница.
  - 20 новембар — Збор обућарских радника Војне радионице.
  - 23 новембар — Збор лађара по питању формирања организације.
  - 23 новембар — Збор грађевинарских радника по питању беспослице.
  - 25 новембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Херцеговина“ — Врачар ради избора повереника.
  - 27 новембар — Редовно предавање са темом „Валутно питање“ — предавач др. Сима Марковић.
  - 28 новембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“.

1919

- 28 новембар — Конференција тесачких радника.
- 30 новембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Соколац“.
- 7 децембар На позив Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Земуна одржан протестни збор преко 1.500 грађана у хотелу „Гранд“. О положају радничке класе говорио Милорад Белић.
- 8 децембар У више обућарских радионица у Београду дошло до штрајка радника због одбијања радничких захтева од стране послодаваца. Већ првих дана штрајка, 14 послодаваца потписало ценовник.
- 10 децембар У Београду одржан Конгрес уједињења келнерских радника.
- 25 децембар Месна организација Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Чукарица одржала конференцију чланова по питању референдума о учешћу у општинским изборима. Донета одлука да се гласа против сваке општинске конституције, а за совјет радника.
- 25 децембар Одржан збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“ поводом референдума о учешћу у општинским изборима. Донета одлука да учешће у општинским изборима мора бити са максималним програмом, „и да је главни циљ наше изборне борбе не добити мандате већ пронети комунистички идеал у све радничке и сиромашне масе“.
- 28 децембар Одржан збор 1.500 трговачких помоћника у хотелу „Таково“ на коме су Живота Милојковић и др Живко Јовановић говорили о положају трговачких помоћника.
- 28 и 31 децембар Одржани зборови чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Сава“ поводом референдума о учешћу у општинским изборима. Донета одлука да се у изборну борбу може ући само са максималним програмом.
- 31 децембар Чланови секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Крст“ и „Вишњица“ одржали збор поводом референдума о учешћу у општинским изборима. На збору извршено уједињење ове две секције и изабрана нова управа.
- Крајем децембра Шивачки радници у Земуну водили тарифни покрет.
- У току децембра Заказани зборови, конференције и предавања:
- 2 децембар — Збор обућарских радника.
- 7 децембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак.
- 7 децембар — Конференција грађевинарских радника.
- 11 децембар — Збор монополских радника.
- 13 децембар — Редовно предавање са темом „Париска комуна“ — предавач Живота Милојковић.
- 14 децембар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Споменик“.
- 14 децембар — Збор грађевинарских радника на коме ће Благоје Браћинац говорити о раду у акорду.
- 17 децембар — Збор келнерских радника на коме ће се расправљати о оснивању месне групе.
- 17 децембар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак са дневним редом „Дискусија о учешћу Комунистичке партије у општинским изборима“.
- 18 децембар — Редовно предавање са темом „Тактика и акција III интернационале“ — референт др Живко Јовановић.
- 21 децембар — Јавни збор секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Вождовац“.
- 21 децембар — Конференција електричара.
- 24 децембар — Збор келнерских радника.

1919

- 25 децембар — Конференција сарачких радника.
- 25 децембар — Збор радника чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Врачар“ поводом референдума о учешћу у општинским изборима.
- 26 децембар — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 26 децембар — Зборови чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Соколац“ и „Три кључа“ и Сењак поводом референдума о учешћу Партије у изборима.
- 28 децембар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Споменик“.
- 28 децембар — Конференција шивачких радника.
- 28 децембар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Споменик“ по питању учешћа на општинским изборима.
- 28 децембар — Збор монополских радника.
- 29 децембар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“ на коме ће се расправљати о учешћу Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) у општинским изборима.
- 30 децембар — Збор обућарских радника.
- 31 децембар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Палидула“ поводом референдума о учешћу Партије у општинским изборима.

1920

- 1 јануар Монополски радници извршили обуставу рада и одржали протесни збор у Социјалистичком народном дому због неиспуњавања радничких захтева од стране управе Државних монопола. Донета резолуција којом се захтева помоћ за незапослене раднике и исплата ратних плата. После збора приређена манифестација улицама до Претседништва владе и Управе монопола, где је делегација радника предала резолуцију збора.
- Почетком јануара Извршни одбор централног партиског већа Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) објавио преко *Радничких новина* „Руководна начела у општинским изборима“, издата доцније као посебна брошура.
- 10 јануар На основу решења Првостепеног суда за град Београд, секретар Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Филип Филиповић ослобођен оптужбе. (Био ухапшен августа 1919 г. и спроведен у Загреб).
- 11 јануар На почетку своје изборне кампање за општинске изборе, Социјалистичка радничка партија Југославије (комуниста) одржала велики збор пролетаријата Београда у Социјалистичком народном дому по питању политичког положаја у Југославији и политичке једнакости полова — Референти др. Живко Топаловић, Павле Павловић, Филип Филиповић и Радослава Илић.
- 15 јануар Поводом годишњице смрти Карла Либкнехта и Розе Луксенбург одржан велики збор — спомен вече београдског пролетаријата у Социјалистичком народном дому — говорили Милица Ђурић-Топаловић и др. Живко Јовановић.
- 19 јануар Металски радници гараже Министарства саобраћаја одржали конференцију поводом закључења споразума са Министарством саобраћаја о повећању надница од 20 на 25 и 28 динара. Одушевљени победом, радници одлучили да од прве плате приложе по једну надницу Савезном борбеном фонду.
- 25 јануар У Социјалистичком народном дому одржан збор жена социјалиста на коме је Милица Ђурић-Топаловић говорила о политичким правима жена. Збор истакао захтев за политичко изједначење жена са мушкарцима.
- 25 јануар Одржан збор 2.500 грађана Земуна у „Гранд хотелу“ на коме је о политичкој ситуацији у земљи говорио Милош Требињац, а о положају жене Милица Ђурић-Топаловић. На збору тражено да се руским контрареволуционарима откаже гостопримство.

1920

- 29 јануар Одржана седница општинског одбора по питању састављања бирачких спискова. Социјалистичка одборничка група (Драгиша Лапчевић, др. Живко Топаловић и Павле Павловић) захтевала да се у бирачке спискове унесу сва лица која се буду настанила у Београду до 5 дана пред изборе.
- 30 јануар На збору 2.000 незапослених радника, одржаном на позив Централног радничког синдикалног већа донета резолуција са захтевом за давање државне и општинске помоћи незапосленим радницима — референти Милош Ристовић, Душан Пешић и Павле Павловић. Резолуција упућена Министарству за социјалну политику.
- 31 јануар Редарствено повереништво Земуна забранило одржавање јавног предавања Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста).
- У току јануара Извршни одбори Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) и Централног синдикалног већа донели одлуку о оснивању Изборног фонда за вођење изборне агитације.
- У току јануара Основан Пододбор келнерских радника при коме је формирана Берза рада за упошљавање чланова.
- У току јануара Заказани зборови, конференције и предавања:
- 1 јануар — Редовно предавање са темом „Зашто је пропала Мађарска совјетска република“ — предавач Коста Новаковић.
  - 4 јануар — Збор грађевинарских радника по питању значаја социјалистичке штампе.
  - 4 јануар — Збор електричара — референт Благоје Брачинац.
  - 8 јануар — Збор дрводељских радника.
  - 11 јануар — Збор керамичарских радника.
  - 11 јануар — Збор бродарских радника — референти Милош Требињац и Радисав Јаначковић.
  - 12 јануар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Врачар“ по питању припрема за изборну агитацију.
  - 16 јануар — Збор кожарско-прерађивачких радника.
  - 18 јануар — Збор грађевинарских радника.
  - 18 јануар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Соколац“ на коме ће се говорити о политичкој ситуацији.
  - 18 јануар — Конференција минерских радника.
  - 22 јануар — Редовно предавање са темом „Међународна ситуација“.
  - 24 јануар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак по питању припрема за изборну агитацију.
  - 25 јануар — Збор радника животних намирница на коме ће др. Сима Марковић говорити о значају синдикалне организације.
  - 25 јануар — Збор чланова секције „Дунав“ на коме ће Влајко Мартиновић говорити о општинским изборима.
  - 26 јануар — Збор келнерских радника.
  - 26 јануар — Конференција поштанско-телеграфских и телефонских радника по питању значаја синдикалне организације — референти М. Томовић и Чеда Мирковић.
  - 27 јануар — Састанак одбора изабраног на седници Синдикалног већа Београда ради вођења акције по питању беспослице.
  - 28 јануар — Збор железничара по питању односа Министарства саобраћаја према организованим железничарима.
  - 29 јануар — Редовно предавање са темом „Империјалистички и револуционарни рат“ — референт Живота Милојковић.
- 1 фебруар У Београду почео да излази лист *Једнакост*, орган жена социјалиста-комуниста.

1920

- 5 фебруар На позив Извршних одбора Партиског и Синдикалног већа одржан протестни збор 10.000 радника у Социјалистичком народном дому против гажења права штрајка железничарских радника на прузи Зајечар—Параћин — референти Јаза Стефановић, Живота Милојковић и др. Живко Топаловић. Истога дана у Београду изведен и једнодневни генерални штрајк у коме је учествовало око 20.000 радника.
- 17 фебруар Основано Месно удружење Савеза комунистичке омладине Југославије за Чукарицу.
- 18 фебруар На седници општинског одбора, Социјалистичка одборничка група одлучно устала против давања помоћи од 10.000 динара руским контрареволуционарима.
- 26 фебруар Управа града Београда издала наредбу којом се забрањује, без нарочитог одобрења, извођење манифестација Улицом краља Милана (сада Маршала Тита), преко Теразија, Кнез Михајловом и Васином улицом и преко Престолонаследниковог трга (сада Студентски трг).
- 29 фебруар На позив Централног одбора Савеза комунистичке омладине Југославије одржан велики збор омладине у Народном дому на коме је Филип Филиповић говорио о развоју омладиног комунистичког покрета у свету; Радомир Стоиловић о положају радничке омладине, а Миладин Вукомановић о потреби организације и њеним задацима. Цепалући плакате полиција је онемогућавала спровођење агитације за одржавање збора.
- У току фебруара Млинарски радници водили тарифни покрет.
- У току фебруара У Жаркову и Кнежевцу основане секције Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Чукарице.
- Крајем фебруара Дреерски радници радионице Бродарског друштва на Чукарици водили тарифни покрет.
- У току фебруара Заказани зборови, конференције и предавања:
- 1 фебруар — Збор грађевинарских радника.
  - 1 фебруар — Збор дрводељских радника.
  - 6 фебруар — Конференција молерско-фарбарских радника.
  - 6 фебруар — Конференција поштанско-телеграфских и телефонских радника по питању избора делегата за ширу конференцију.
  - 9 фебруар — Конференција шивачких радника.
  - 11 фебруар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Шуматовац“.
  - 11 фебруар — Конференција кожарско-прерађивачких радника.
  - 13 фебруар — Конференција молерско-фарбарских радника.
  - 15 фебруар — Конференција дреерских радника.
  - 18 фебруар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Сава“.
  - 19 фебруар — Конференције чланова секција Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Шуматовац“ и „Крст—Вишњица“.
  - 19 фебруар — Седница Месног већа Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Београда.
  - 19 фебруар — Редовно предавање „Пролетерски омладински покрет“ — предавач Живота Милојковић.
  - 20 фебруар — Збор чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Палилула“.
  - 20 фебруар — Збор келнерских радника.
  - 20 фебруар — Конференција тесачких радника.
  - 22 фебруар — Збор радника животних намирница на коме ће се расправљати о спровођењу осмочасовног радног дана.
  - 22 фебруар — Збор дрводељских радника.
  - 22 фебруар — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“ са темом „Наша партија и буржоаске партије“ референт Здравко Тодоровић.

1920

- 25 фебруар — Збор фабричких радника-ца ради оснивања пододбора за Београд.
- 26 фебруар — Редовно предавање са темом „Партија, синдикати и совјети“ — предавач Филип Филиповић.
- 26 фебруар — Конференција тесачких радника.
- 29 фебруар — Збор трговачких помоћника са темом „Зашто нам је потребна синдикална организација“ — референт др. Живко Топаловић.
- 29 фебруар — Збор обућарских радника.
- У току фебруара Зборови и конференције организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак на којима ће се говорити о политичкој ситуацији и наступајућим општинским изборима.
- 2 март Опанчарски радници повели тарифни покрет.
- Почетком марта Почео штрајк папучарских радника због одбијања послодаваца да потпишу ценовник.
- 6 март Тесачки радници ступили у штрајк пошто су послодавци одбили њихов захтев за повећање плата. 19 марта штрајк је завршен у радионици Морица Конола — радници добили повећање надница од 3,5 на 4,5 динара и од 4 на 5 дин. У осталим тесачким радионицама штрајк је настављен.
- 6 март Једнодневни штрајк радника Бајлонове пиваре завршен успешно. Радници добили повећање надница за 25%.
- 7 март Одржана скупштина чланова Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Београда и изабрана нова управа. За претседника изабран Филип Филиповић.
- 11 март Почела са радом „Будућност“ група деце организованих радника.
- 14 март На Универзитету одржани избори за управу Фонда за потпомагање сиромашних студената. Група студената комуниста добила 321 глас, односно 6 чланова у управи и 2 члана у надзорном одбору.
- 17 март Штрајк 100 радника Ортопедског завода због закашњавања управе са исплатом плата.
- 18 март На општинским изборима у Земуну комунисти добили већину (комунисти добили 17, радикали 10, демократе 2 и занатлије 1 одборника).
- 21 март Поводом годишњице Мађарске комуне, одржан велики збор београдског пролетаријата у Социјалистичком народном дому на коме је Павле Павловић говорио о значају комунистичког режима у Мађарској, а Коста Новковић о узроцима пада Мађарске совјетске републике.
- 21 март Спроведени поновни избори за управу Фонда за потпомагање сиромашних студената. Том приликом група студената комуниста добила 447 гласова.
- 21 март Секција Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“ одржала годишњу скупштину чланова на којој је донета одлука да се упути предлог Партиском конгресу, да Партија убудуће носи име Комунистичка партија Југославије.
- 23 март Почео штрајк берберских радника у Земуну. После 7-дневне борбе, 30 марта штрајк завршен успешно. Радници добили повишицу од 50%.
- 24 март Почео штрајк пекарских радника због одбијања послодаваца да закључе нову тарифу.
- 27 март После неуспелих преговора Тарифне комисије Савеза шивачких радника са послодавцима, почео штрајк кројачких радника. Радници су тражили завођење рада на надницу и повећање надница.
- 28 март На позив Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) одржан збор београдског пролетаријата у Социјалистичком народном дому по питању успостављања пријатељских односа са Совјетском Русијом — референти Филип Филиповић и др. Живко Топаловић. Донета

1920

- резолуција којом се захтева закључење мира са Совјетском Русијом, а прекид веза са руским реакционарима и званично признавање Совјетске владе у Москви.
- 28 март Месна организација Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Чукарице одржала два збора. У селу Жаркову Рајко Јовановић и Миладин Вукомановић говорили о политичкој ситуацији, о селу и комунизму. Други збор одржан је у селу Пиносави на коме је присуствовало око 200 сељака. О општинској политици Комунистичке партије Југославије говорили су Душан Мичић и Миладин Вукомановић, а о политичкој ситуацији Рајко Јовановић.
- 29 март Почео штрајк опанчарских радника у Земуну.
- 29 март Одржан збор студената на коме је протестовано против одлагања и давања стипендија.
- 30 март Студенти Београдског универзитета одржали збор на коме је донета одлука о ступању у штрајк у знак протеста због одлагања издавања стипендија. У штрајк ступило 4.000 студената. Студенти обавестили Универзитетску управу да ће штрајк трајати све док се не испуне њихови захтеви.
- 31 март Одржан збор студената Београдског универзитета против гушења слободе и прогона радног народа — референт Миладин Вукомановић. Донета одлука да се 4 априла одржи протестни митинг.
- У току марта Јорганџиски радници водили штрајк.
- У току марта Пекарски радници водили тарифни покрет.
- У току марта Заказани зборови, конференције и предавања:
- 1 март — Састанак Партиског и Синдикалног већа Београда по питању подизања Привременог дома.
- 1 март — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Шуматовац“.
- 1 март — Конференција болничких радника.
- 2 март — Прва конференција чланова Савеза комунистичке омладине Југославије секције „Дунав“ ради избора управе.
- 3 март — Збор кожарско-прерађивачких радника.
- 4 март — Редовно предавање са темом „Искусства из досадашњих револуција“ — предавач др. Живко Топаловић.
- 5 март — Прва конференција чланова Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“ по питању избора управе.
- 5 март — Конференција молерско-фарбарских радника на којој ће се расправљати о тарифном питању.
- 6 март — Прва конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сава“ ради избора управе.
- 8 март — Конференција шивачких радника.
- 11 март — Збор поштанско-телеграфских и телефонских радника са дневним редом: 1. Улога поште и поштара у данашњем и будућем друштву — референт Милош Требињац; 2. Женско питање у данашњем и будућем друштву — референт Милица Бурић-Топаловић.
- 11 март — Збор железничких радника на коме ће се расправљати о намерама Министарства саобраћаја увођењем нових „Уредби“.
- 11 март — Редовно предавање са темом „Искусства из ранијих револуција“ — (наставак) — референт др. Живко Топаловић.
- 11 март — Конференција молерско-фарбарских радника са темом „Тарифно питање“.
- 12 март — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“.
- 14 март — Збор радника са Вождовца по питању оснивања повереништва.
- 15 март — Конференција кројачких радника поводом саопштења о тарифном питању.

1920

- 18 март — Збор незапослених монополских радника.
- 18 март — Конференција секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Крст-Вишњица“.
- 18 март — Редовно предавање са темом „Револуција и култура“ — предавач Милош Требињац.
- 20 март — Редовно предавање „О искуствима из досадашњих револуција“ — (наставак) предавач др. Живко Топаловић.
- 20 март — Конференција шивачких радника.
- 21 март — Збор зидара и надничара.
- 21 март — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сава“ са темом „Положај радничке и интелектуалне пролетерске омладине у друштву“ — референт Љубиша Стокић.
- 22 март — Састанак Месног већа Београда на коме ће се расправљати о борби против скупове.
- 23 март — Конференција болничких радника.
- 24 март — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Сава“.
- 25 март — Редовно предавање „Данашњи стадијум социјалне револуције“ — предавач др. Живко Јовановић.
- 26 март — Збор молерско-фарбарских радника по питању повећања чланског улога.
- 26 март — Конференција дреерских радника.
- 28 март — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Дунав“.
- 29 март — Збор обућарских радника.
- 30 март — Јавни збор секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Сава“ по питању скупове станова — референт Коста Новаковић и Алекса Мајданац.
- 4 април На позив Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста), преко 6000 радника на деветнаест зборова протестовало против скупове станова. Зборови су одржани:
- У кафани „Мала Москва“ — референти Михаило Тодоровић и Негослав Илић.
- У кафани „Војвода Глигор“ — референти Благоје Брачинац и Миливоје Каљевић.
- У кафани „Чубура“ — референти Воја Пековић и Радослава Илић.
- У кафани „Херцеговина“ — референти др. Живко Топаловић и Јоца Давидовац.
- У кафани „Лончар“ — референти Душан Пешић и Алекса Мајданац.
- У кафани „Соколац“ — референти Живота Милојковић и Радомир Стоиловић.
- У кафани „Златна круна“ — референти Милорад Белић и Радисав Јаначковић.
- У кафани „Једрене“ — референти Чеда Мирковић и Милан Драговић.
- У кафани „Вишњичка касина“ — референти Филип Филиповић и Драга Стефановић.
- У кафани „Шуматовац“ — референти Здравко Тодоровић и Лепосава Ђорђевић.
- У кафани „Гундулићев Венац“ — референти Милан Илић и Лаза Влатковић.
- У кафани „Уједињење“ — референти др. Живко Јовановић и Моша Пијаде.
- У кафани „Јасеница“ — референти Влајко Мартиновић и Миладин Вукомановић.
- У кафани „Вланопођа“ — референти Коста Новаковић и Иван Чоловић.
- У кафани „Лепи Изглед“ — референти Драгиша Лапчевић и др. Сима Марковић.

1920

- У кафани „Црногорац“ — референти Лаза Стефановић и Милош Јовановић.
- У кафани „Венеција“ — референти Милорад Костовић и Стојан Максимовић.
- У кафани „Палилулска Касина“ — референти Н. Николић и Рајко Јовановић.
- У кафани „Македонски Цар“ — референти Милош Продановић и Ђура Николић.
- На зборовима донета резолуција са захтевом да Влада и Општина одмах отпочну са изградњом нових и оправком старих станова, да се подигне већи број азила и из Београда прогнају сви руски реакционари.
- 4 април Одржан протесни митинг студената, омладине и грађана Београда на Калемегдану против угрожавања грађанских слобода и политичких права, а у знак солидарности са похапшеним студентима у Загребу (Владимир Чопић и др.). После митинга приређене демонстрације кроз град уз учешће око 10.000 грађана. Том приликом на Теразијама дошло до сукоба са жандармеријом — рањена 3 студента. — Истога дана, после одржаних зборова београдских радника против скупоће, одржан протесни збор против напада жандармерије на студенте.
- 5 април На студентском збору донета одлука да се штрајк због расподеле стипендија заврши (пошто су захтеви студената усвојени) али да се настави још два дана у знак протеста против напада жандармерије на студенте. — У знак солидарности са студентима у штрајк ступили и ђаци свих гимназија у Београду.
- 12 април На позив Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) одржан митинг неколико хиљада радника пред Социјалистичким народним домом против скупоће станова — референти Павле Павловић, др. Живко Топаловић, Душан Пешић и Радослава Илић.
- 13 април Секција бродарских радника поднела захтеве Бродарском синдикату по питању осмочасовног радног времена, признања организације и побољшања положаја радника. Са захтевима радника солидарисало се и чиновништво Бродарског синдиката.
- 14 април У Фабрици жижица — одељење за цигар папир — дошло до штрајка радника због ниских надница. Радници тражили повећање плата сталним радницима, а да надничари остају у тој категорији свега два месеца па да се преведу у сталне раднике.
- 15—16 април ноћу У читавој Југославији почео генерални штрајк железничара и бродараца у коме је учествовало око 50.000 радника и службеника. До штрајка дошло услед одбацивања „Протокола споразума“ који су железничари извојевали у својој дугој борби. (Протокол је регулисао нека права, као осмочасовни радни дан, исплату неисплаћених надница и плата, повећање надница итд.). — Истог дана у штрајк ступили и бродарци, али како су сви захтеви за побољшање награда и положаја бродарских радника усвојени, то је њихов штрајк завршен успешно 18 априла. Штрајк железничара завршен 29 априла.
- 17 април Министар војске и морнарице издао наређење о позиву на војну вежбу железничког особља. У том смислу 18 априла командант железничке станице Београд наредио јављање железничког особља Београдске железничке станице и ложионице у војску.
- 19 април Почео штрајк око 400 типографских радника у свим београдским штампаријама (осим Социјалистичке штампарије, „Народ“, Милана Вељковића и Љубе Бојовића) због одбијања нове тарифе од стране послодаваца. Већ на почетку штрајка Подружница Савеза графичких радника издала плакат у коме обавештава јавност о узроцима штрајка. После два месеца борбе завршен 24 јуна — потписивањем нешто измењене тарифе од стране послодаваца.
- 20 април Штрајк каменорезачких радника у радионици Антона Филипа.
- 20 април Књиговезачки радници ступили у штрајк због одбијања тарифе од стране послодаваца. Трајао три месеца и завршен споразумом са послодавцима.

- 1920** 21—22 април На позив Партиског и Синдикалног већа, а у знак солидарности са штрајком железничара спроведен дводневни генерални штрајк. Обустава рада била потпуна, а нарочито код „Три кључа“. У току штрајка војска и полиција биле у приправности. Због учешћа у штрајку многи радници били отпуштени са посла, а око 20 и ухапшено.
- 21 април Музичко, драмско, оперско и техничко особље Народног позоришта и свих осталих позоришта одржало збор у кафани „Загреб“ на коме се расправљало о образовању савеза — референти Милорад Белић и Коста Новковић. На збору усвојена правила новог савеза под именом „Савез уметника на музици, драми и опери“.
- Средином априла Млинарски радници из млина „Захарија“ водили тарифни покрет — добили повећање надница за 40%.
- 26 април Шивачки радници одржали збор у Социјалистичком народном дому. Са збора упућена резолуција Министру за исхрану и обнову земље са захтевом да министарство отвори продавнице у којима би се продавао текстил и где би га сиромашни грађани могли да купе.
- 26 април Министарство унутрашњих дела забранило растурање прогласа Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Радном народу села“.
- 26 април Полиција забранила одржавање заказане конференције чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сава“.
- У току априла Млинарски радници водили тарифни покрет.
- У току априла Почео штрајк кројачких радника у већем броју кројачких радионица у Београду.
- У току априла Заказани зборови, конференције и предавања:
- 1 април — Редовно предавање „Марксизам као историска наука“ — предавач др Живко Топаловић.
  - 2 април — Јавни збор секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак на коме ће се расправљати о узроцима скупове.
  - 2 април — Збор коларских радника.
  - 2 април — Конференција молерско-фарбарских радника по тарифном питању.
  - 4 април — Окружна партиска конференција за Округ београдски са дневним редом: 1. Комунизам и село; 2. Утврђивање плана о стварању и јачању наших партиских организација у Београдском округу
  - 4 април — Збор коларских радника.
  - 4 април — Конференција каналских радника.
  - 5 април — Конференција шивачких радника.
  - 6 април — Збор кожарско-прерађивачких радника.
  - 8 април — Збор монополских радника.
  - 8 април — Збор келнерских радника.
  - 8 април — Редовно предавање „Процес и психологија револуционарних борби“ — предавач др Живко Јовановић.
  - 9 април — Збор радника Војне шиваре.
  - 9 април — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Дунав“ са темом „Положај интелектуалне омладине у друштву“.
  - 14 април — Конференција глумаца и оперских певача.
  - 16 април — Конференција тесачких радника.
  - 16 април — Збор монополских радника.
  - 18 април — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Вождовац“.
  - 18 април — Збор зидара и надничара по питању положаја грађевинарских радника.
  - 25 април — Збор зидарских и грађевинарских надничара на коме ће се говорити о тарифном питању и прослави Првог маја.

1920

- 25 април — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Соколац“ са темом „Први мај и његов значај“.
- 26 април — Конференција чланова Савеза комунистичке омладине Југославије „Дунав“ на којој ће се говорити о комунистичкој и буржоаској штампи.
- 26 април — Конференција обућарских радника поводом прославе Првог маја.
- 27 април — Збор дрводељских радника.
- 29 април — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“ по питању значаја прославе Првог маја.
- 30 април — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Споменик“.
- 30 април — Збор незапослених монополских радника.
- 6 мај У Београду почео да излази раднички хумористички лист „Црвени смех“ који је уређивао Моша Пијаде.
- 10 мај Одржана седница Месног већа Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) на којој је решено да се избор делегата за II Конгрес изврши 23 маја на општој скупштини партиских секција, отпочне акција против скупоће путем штампе и да се у партиским секцијама одрже предавања са темом „Комунистичка партија и Синдикати“.
- 28 мај Почео штрајк берберских радника због одуговлачења послодавачког удружења да преговарају о поднетим захтевима радника по питању минималне недељне плате. У току штрајка радници су подносили захтеве свакој радионици појединачно. Пошто је један део послодаваца усвојио захтеве, штрајк је настављен делимично.
- 30 мај На Београдском универзитету извршени избори за управу „Побратимства“ — група студената комуниста добила 268 гласова, односно 10 чланова у управи и 3 члана у надзорном одбору.
- У току маја Млинарски радници успешно завршили тарифни покрет — заменили стару тарифу новом и тако добили повећање надница за 40%.
- У току маја Шофери при гаражи Министарства саобраћаја водили тарифни покрет.
- У току маја Група комуниста есперантиста поново почела са радом.
- У току маја Кобасичарски радници водили тарифни покрет.
- У току маја Заказани зборови, конференције и предавања:
- 4 мај — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“.
- 7 мај — Конференција тесачких радника.
- 9 мај — Збор дрводељских радника.
- 10 мај — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“.
- 12 мај — Збор берберских радника.
- 13 мај — Предавање секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“ са темом „Синдикати и Комунистичка партија“ — предавач др. Сима Марковић.
- 13 мај — Конференција чланова секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Споменик“.
- 13 мај — Редовно предавање са темом „Процес и психологија револуционарних борби“ — предавач др. Живко Јовановић.
- 14 мај — Конференција шивачких радника-ца.
- 14 мај — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 14 мај — Конференција ковачких радника.
- 16 мај — Излет чланова секција Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“, „Дунав“ и „Сава“ у Топчидер.

1920

- 17 мај — Збор чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Дунав“.
- 18 мај — Збор обућарских радника.
- 20 мај — Предавање секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“ са темом „Стари и нови организациони систем наше партије“ — референт Живота Милојковић.
- 20 мај — Редовно предавање у Социјалистичком народном дому са темом „Преглед садашњих класних борби у свету“ — предавач Коста Новаковић.
- 20 мај — Конференција металских радника са Чукарице по питању избора повереника.
- 21 мај — Конференција секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Соколац“ по питању повереника и њиховог рада.
- 21 мај — Конференција тесачких радника.
- 23 мај — Збор интелектуалних радника ради оснивања синдикалне организације.
- 23 мај — Збор дрводељских радника са дневним редом: 1. Партија и синдикати; 2. Економски положај дрводељских радника.
- 23 мај — Збор чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сава“.
- 25 мај — Ванредна конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“.
- 26 мај — Предавање секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Шуматовац“ са темом „Шта су и шта хоће комунисти“ — предавач Милица Ђурић-Топаловић.
- 27 мај — Редовно предавање у Социјалистичком народном дому са темом: „III Интернационала и центрумашке партије“ — референт Живота Милојковић.
- 28 мај — Конференција шивачких радника.
- 28 мај — Ванредна скупштина секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Сава“ на којој ће се расправљати о предлогу дневног реда за партиски конгрес.
- 28 мај — Конференција тесачких, ковачких и опанчарских радника.
- 30 мај — Збор хлебарских радника на коме ће др Сима Марковић говорити о положају хлебарских радника.
- 30 мај — Збор зидара и надничара по питању оснивања секције.
- 31 мај — Збор монополских радника-ца са темом „Комунистичка партија Југославије и синдикати“ — референт др Сима Марковић.
- 31 мај — Конференција чланова радничке читаонице „Слобода“.
- 4 јуни — Месна организација Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Београда упутила преко *Радничких новина* позив београдском пролетаријату за упис у бирачке спискове.
- 7 јуни — Преко 360 келнерских радника ступило у штрајк пошто су одбијени њихови захтеви за повећање надница за 50% и упошљавање радника преко организације. Штрајк је почео у хотелима „Москва“, „Империјал“, „Српски краљ“, „Српска круна“, „Балкан“, „Маћедонија“, „Руски цар“, „Коларац“, „Бели орао“, „Босна“, „Урошева Пивница“, „Таково“, па се проширио на „Париз“, „Гранд“, „Бристол“, „Загреб“, „Лондон“ и „Стару Скупштину“ да би при крају обухватио 29 локала. Трајао је 36 дана — завршен неуспехом.
- 8 јуни — Одржана скупштина Месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) Београда у Социјалистичком народном дому на којој су изабрани делегати за партиски конгрес у Вуковару.
- 10—14 јуни — У Београду одржан Први конгрес Савеза комунистичке омладине Југославије. Конгрес донео одлуку о приступању Омладинској комунистичкој интернационали и да главни орган Савеза остаје *Црвена застава*.
- 13 јуни — На збору 700 монополских радника-ца протестовано против Управе монопола што није на време извршила проширење предузећа што је изазвало

1920

- велику незапосленост монополских радника. У резолуцији се захтева да Управа монопола одмах организује послове како би се смањио број незапослених.
- 15 јуни Одржана конференција шофера у кафани „Крстић“ на којој је формирана секција шофера и изабрана управа.
- 22 јуни Штрајк 36 опанчарских радника у 10 радионица због покушаја послодаваца да поново уведу рад на парче.
- У току јуна Заказани зборови, конференције и предавања:
- 2 јуни — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“.
- 2 јуни — Конференција секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Дунав“ по питању обавештења око састављања бирачких спискова.
- 3 јуни — Конференција месне организације Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) са дискусијом „Партија пред Конгресом“.
- 3 јуни — Конференција ливачких радника са „Три кључа“ и Сењака.
- 4 јуни — Предавање секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) за „Три кључа“ и Сењак са темом „О алкохолизму“ — предавач Драгиша Лапчевић.
- 4 јуни — Збор обућарских радника.
- 4 јуни — Конференција секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Сава“ са дискусијом о дневном реду партиског конгреса.
- 6 јуни — Збор интелектуалних радника по питању стварања организације.
- 7 јуни — Конференција шивачких радника.
- 7 јуни — Конференција дреерских радника.
- 8 јуни — Конференција чланова секције музичара.
- 10 јуни — Редовно предавање у Социјалистичком народном дому са темом „О процесу распадања капиталистичког друштва“ — предавач др. Сима Марковић.
- 11 јуни — Предавање секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Три кључа“ и Сењак са темом „О религији“ — предавач Влада Остојић.
- 11 јуни — Конференција шивачких радника по питању тарифног покрета.
- 11 јуни — Конференција тесачких радника.
- 13 јуни — Збор грађевинских радника.
- 13 јуни — Збор дрводељских радника.
- 13 јуни — Конференција интелектуалних радника по питању доношења привремених правила.
- 14 јуни — Збор кројачких радника.
- 14 јуни — Конференција хлебарско-пекарских радника.
- 14 јуни — Конференција радника Београдске општине.
- 16 јуни — Ванредна скупштина Пододбора Савеза фабричких радника по питању међународног положаја радничке класе и избора делегата за Партиски и Синдикални конгрес.
- 16 јуни — Конференција кожарско-прерађивачких радника.
- 17 јуни — Конференција кројачких радника по питању тарифног покрета.
- 20 јуни — Збор бродарских радника по питању извршења обавеза Управе Бродарског синдиката.
- 20 јуни — Конференција кожарско-прерађивачких радника Земуна.
- 20 јуни — Конференција секције Социјалистичке радничке партије Југославије (комуниста) „Соколац“ поводом доношења закона о кинријама.
- 30 јуни — Ванредна скупштина берберских радника по питању ликвидације штрајка.
- 6 јули Одржан протестни збор 3.000 београдских радника-ца у Социјалистичком народном дому против прогона и терора који се врши над радничким по-

1920

кретом у Далмацији и Војводини — референти Филип Филиповић и Коста Новаковић. Донета резолуција са захтевом да се отворе Раднички домови у Далмацији и да се пуне на слободу затворени другови.

- 7 јули Због тешког положаја и непризнавања 8-часовног радног дана дошло до штрајка 50 кројачких радника у радници војног кројача Милана Николића у Земуну.
- 11 јули Одржани протестни зборови око 7.000 радника против намере послодаваца да продуже радно време, а за одбрану осмочасовног радног дана. Зборови су одржани по синдикатима и то:
1. Савез дрводељских радника — у кафани „Палилулска Касина“ — референти Лаза Стефановић и Јоца Давидовац.
  2. Савез шивачких радника — у кафани „Мала пивара“ — референти Милан Пешић и Влајко Мартиновић.
  3. Савез грађевинарских радника — код „Херцеговине“ — референти: Влада Остојић и Коста Новаковић.
  4. Савез келнерских радника — код „Савиначке касине“.
  5. Савез молерско-фарбарских радника — код „Савиначке касине“ — референт Здравко Тодоровић.
  6. Савез фабричких радника — код „Вишњичке касине“ — референт Михаило Тодоровић.
  7. Савез графичких радника — код „Бајлонове пивнице“ — референт Драг. Марјановић.
  8. Савез кожарско-прерађивачких радника — у Социјалистичком народном дому — референти Миливоје Каљевић и Филип Филиповић.
  9. Секција железничара — у кафани „Љубић“ — референти Михаило Тодоровић и Милош Требињац.
  10. Секција бродарских и обалско-магацинских и надничарских радника — у хотелу „Венеција“ — референт Павле Павловић.
  11. Секција поштанско-телеграфских и телефонских радника — у кафани „Гружанин“ — референт Павле Павловић.
  12. Секција трамвајаца — у кафани „Бердап“ — референт Коста Новаковић.
  13. Секција возни парк — у кафани „Криволак“ — референт Милисав Радовановић.
  14. Секција кочијаша — у кафани „Мала Москва“ — референти Милисав Радовановић и Рајко Јовановић.
  15. Савез радника животињних намирница — код „Гргеча“ — референти Иван Чоловић и Франц Ајзенхамер.
  16. Савез банкарских чиновника.
  17. Радници и рудари са Чукарице и околине — референти Моша Пијаде и Витомир Милетић.
- Поједини савези синдиката заказали су зборове по овом питању 8, 9 и 12 јула. На зборовима донета резолуција са захтевом за спровођење Уредбе о осмочасовном радном времену.
- 19 јули Штрајк радника у штампарији „Народ“.
- 21 јули Одржан протестни збор око 600 учитеља делегата на учитељском конгресу у Београду против закона о избору Уставотворне скупштине и укидања политичких права учитеља. После збора одржане демонстрације које је растурила полиција.
- 25 јули Одржана три протестна збора против рата уз учешће око 5.000 радника-ца и то:
1. У Социјалистичком народном дому — референти Милош Требињац, Радослава Илић и Душан Пешић.
  2. У кафани „Лепи изглед“ — референти Драга Стефановић, Драгиша Лапчевић и Коста Новаковић.
  3. У кафани „Мала пивара“ — референти Павле Павловић, Десанка Цветковић и Благоје Брачинац.

1920

У току јула

Заказни зборови, конференције и предавања:

- 1 јули — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Дунав“ на којој ће Живота Милојковић и Моша Пијаде поднети извештај о раду II Конгреса Комунистичке партије Југославије.
- 1 јули — Конференција шивачких радника.
- 2 јули — Збор хлебарских радника поводом штрајка послодаваца.
- 2 јули — Конференција тесачких радника.
- 4 јули — Конференција месне организације Комунистичке партије Југославије на којој ће делегати поднети извештај о раду II Конгреса Комунистичке партије Југославије.
- 4 јули — Збор зидара и надничара по питању беспослице.
- 4 јули — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сава“.
- 4 јули — Јавни збор секције Комунистичке партије Југославије „Вождовац“ на коме ће се грађани Вождовца упознати са новом Уредбом о становима и Законом о ликвидацији мораторијума.
- 6 јули — Конференција чланова месне организације Комунистичке партије Југославије Чукарица на којој ће Рајко Јовановић поднети извештај о раду II Конгреса Комунистичке партије Југославије.
- 6 јули — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Брачар“ са темом „Уништење класе и изумирање државе“ — референт Часлав Гавриловић.
- 6 јули — Конференција секције Комунистичке партије Југославије „Дунав“ по питању контроле гласачких спискова.
- 7 јули — Конференција секције Комунистичке партије Југославије „Соколац“ са темом „Садашње политичке прилике у земљи“.
- 7 јули — Конференција чланова месног удружења Савеза комунистичке омладине Југославије, по питању значаја комунистичке штампе.
- 7 јули — Конференција шивачких радника по питању извештаја тарифне комисије.
- 8 јули — Конференција секције Комунистичке партије Југославије „Споменик“.
- 9 јули — Конференција тесачких радника.
- 9 јули — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 9 јули — Збор металских радника по питању Уредбе о радном времену и Пројекта закона о „реду и раду“ — референти Благоје Брачицац и Михаило Тодоровић.
- 9 јули — Конференција шивачких радника-ца.
- 11 јули — Скупштина чланова секције Комунистичке партије Југославије „Три кључа“ и Сењак по питању извештаја о раду II Конгреса Комунистичке партије Југославије.
- 11 јули — Збор радника Савеза животних намирница са дневним редом: 1. Извештај са Конгреса у Вуковару — референт Милан Петровић; 2. Одлуке синдикалне конференције синдикалних делегата у Београду — референт Милан Петровић; 3. Уредба о радном времену и наше дужности — референти Иван Чоловић и Франц Ајзенхамер.
- 12 јули — Збор берберских радника по питању Уредбе о 8-часовном радном времену — референт Милан Крстић.
- 13 јули — Збор радника и грађана са територије секције Комунистичке партије Југославије „Три кључа“ и Сењак о хигијенским и здравственим условима живота у том крају — референт Драгиша Лапчевић.
- 14 јули — Ванредна конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Дунав“.
- 14 јули — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сава“.
- 14 јули — Конференција секције Комунистичке партије Југославије „Сунце“.
- 14 јули — Збор керамичарских радника.

1920

- 15 јули — Конференција секције Комунистичке партије Југославије „Соколац“ са темом „Продужење радног времена и радничка класа“.
- 15 јули — Збор монополских радника по питању Уредбе о радном времену и исплате ратних плата.
- 16 јули — Конференција шивачких радника-ца.
- 16 јули — Скупштина чланова секције Комунистичке партије Југославије „Три кључа“ и Сењак по питању извештаја о раду II Конгреса Комунистичке партије Југославије.
- 16 јули — Конференција чланова радничке читаонице „Слобода“.
- 16 јули — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 16 јули — Конференција тесачких радника.
- 16 јули — Збор обућарских радника по питању беспослице.
- 17 јули — Збор радника са Душановца и околине по питању оснивања секције Комунистичке партије Југославије.
- 18 јули — Збор зидара и надничара.
- 18 јули — Конференције електромонтера, механичара и апаратера.
- 18 јули — Излет омладине у Кошутњак.
- 21 јули — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Шуматовац“, на којој ће Рајко Јовановић говорити о раду II Конгреса Комунистичке партије Југославије.
- 22 јули — Збор монополских радника на коме ће се расправљати о исплати ратних плата.
- 22 јули — Збор општинских радника.
- 22 јули — Протестни збор радника Војне шиваре против издавања лиферирација и непотписивања ценовника.
- 23 јули — Збор омладине о заштити радничке омладине и 8-часовном радном времену.
- 25 јули — Збор месарских, кобасичарских и цреварских радника по питању избора радионичких повереника.
- 28 јули — Скупштина чланова секције Комунистичке партије Југославије „Сава“ по питању извештаја о раду II Конгреса Комунистичке партије Југославије.
- 29 јули — Збор радника и грађана са територије секције Комунистичке партије Југославије „Три кључа“ и Сењак.
- 29 јули — Конференција абациских радника.
- 30 јули — Конференција тесарских радника.
- 30 јули — Конференција чланова Савеза уметника и радника на музици, драми и опери.
- 1 август Грађевински радници одржали збор у кафани „Херцеговина“ на коме се расправљало о значају социјалистичке штампе и њеног растурања — референт Влада Остојић. Донета одлука да се сви организовани грађевински радници обавезно претплате на *Радничке новине*.
- 12 август У току спровођења изборне агитације за општинске изборе Месна организација Комунистичке партије Југославије одржала дванаест зборов са паролом „У борбу за комунизам“ и то:
1. У кафани „Чубура“ — референти др Живко Јовановић и Александар Николић.
  2. У кафани „Маћедонски цар“ — референти Коста Новаковић, Моша Пијаде и Василије Ђорђевић.
  3. У кафани „Соколац“ — референти Душан Пешић, Драгутин Буквић и Радисав Јаначковић.
  4. У хотелу „Венеција“ — референт Драг. Андоновић и Милош Требињац.
  5. У кафани „Палилулска касина“ — референти Недељко Кошанин и Лаза Стефановић.
  6. У кафани „Лепи изглед“ — референти Драгиша Лапчевић и Димитрије Алимпијевић.

1920

7. У кафани „Мала Москва“ — референти Алекса Ребрић и Михаило Тодоровић.
  8. У кафани „Једрене“ — референти Влајко Мартиновић, Михаило Перовић и Чеда Мирковић.
  9. У кафани „Чешка Круна“ — референти Влада Остојић и Љуба Максимовић.
  10. У кафани „Златни Праг“ — референти Милорад Белић и Милан Гројић.
  11. У кафани „Вишњичка касине“ — референти Милош Тимотић и Филип Филиповић.
  12. У кафани „Златни грозд“ — референти Лаза Петровић и Милан Крстић.
- 12 август Одржан збор општинских службеника на коме се расправљало о њиховом тешком положају и о потреби стварања класне синдикалне организације.
- 15 август Ливачки радници повели тарифни покрет.
- Средином августа На Чукарици одржан збор на коме је утврђена кандидатска листа Комунистичке партије Југославије за општинске изборе.
- Средином августа Министар војске издао наредбу о приправности београдског гарнизона на дан општинских избора.
- 19 август Месна организација Комунистичке партије Југославије одржала збор београдског пролетаријата на коме је извршена критика рада буржоаских партија у општини и изнет комунистички комунални програм — референти Филип Филиповић, Коста Новаковић, Драга Стефановић и др. Живко Јовановић. За време одржавања збора жандармерија и војска били у приправности.
- 20 август Металски радници са Савског железничког моста водили тарифни покрет. Радници одбили да раде 11 часова, тражећи спровођење Уредбе о осмочасовном радном дану и повећање надница за 50%. Тарифни покрет завршен успешно. — Радио време сведено на осам часова а наднице повећане за 20—30%.
- 22 август На општинским изборима у Београду комунисти однели велику победу. Добили 3.628 гласова, тј. око 300 гласова више од осталих партија, самим тим и целу општинску управу. (Претседник, потпретседник, четири кмета правника, четири кмета неправника и тридесет одборника). — Истога дана увече пролетаријат Београда приредио величанствене манифестације на Славији поводом победе Комунистичке партије Југославије на изборима у Београду и другим местима у Србији и Македонији. О победи комуниста говорили Филип Филиповић и др. Живко Јовановић. Уз учешће око 30.000 грађана Београда, манифестације су кренуле улицама града ка Калемегдану где је дошло до сукоба са жандармеријом. Завршене збором на Железничкој станици где су поново говорили Филип Филиповић и Павле Павловић. — На Чукарици комунисти су такође однели победу — од 148; Комунистичка партија Југославије је добила 82 гласа.
- 23 август Одржан збор интелектуалних радника на коме се расправљало о положају интелектуалних радника према држави и режиму.
- 25 август На седници Општинског одбора, комунистички општински часници и одборници положили законом прописану заклетву. Пре полагања заклетве, у име комунистичке одборничке групе, Павле Павловић дао је изјаву о гледишту комуниста на полагање заклетве. О програму рада нове општинске управе говорио је претседник Филип Филиповић. Истог дана Министар унутрашњих дела др. Милорад Драшковић донео наредбу о суспендовању комунистичке управе под мотивацијом да није положила „законом прописану заклетву“.
- 26 август Комунистичкој општинској управи саопштена наредба Министра унутрашњих дела др Милорада Драшковића о њеном суспендовању.

1920

29 август

У знак протеста против насилног суспендовања комунистичке општинске управе, а на позив Месне организације Комунистичке партије Југославије, одржана четири протестна збора уз учешће око 5.000 радника, и то:

1. Испред хотела „Брегалица“ — референти Влада Мирић и др. Живко Јовановић.
2. На Дорћолу код кафане „Две буле“ — референти Филип Филиповић и Лаза Стефановић.
3. На тркалишту, код кафане „Жагубица“ — референти др. Сима Марковић и Радисав Јаначковић.
4. На Чубури, код Игњатове пивнице — референти Павле Павловић и Коста Новаковић. После зборовог одржан завршни митинг пред Социјалистичким народним домом на коме су говорили Филип Филиповић и др. Сима Марковић.

У току августа

Заказани зборови, конференције и предавања:

- 1 август — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Споменик“.
- 2 август — Конференција шофера на којој ће се извршити избор повереника.
- 2 август — Конференција кројачких радника.
- 4 август — Конференција лимарских радника.
- 5 август — Састанак Месног партиског већа Комунистичке партије Југославије Београда ради утврђивања дефинитивне кандидатске листе за општинске изборе.
- 5 август — Збор монополских радника-ца.
- 6 август — Конференција дреерских радника.
- 6 август — Скупштина чланова Месног удружења Савеза комунистичке омладине Југославије са темом: „Периода револуције и улога комунистичке омладине у њој“.
- 8 август — Збор млинарских, пекарских, хлебарских и месарских радника.
- 8 август — Конференција керамичарских радника.
- 8 август — Скупштина чланова Месне организације Комунистичке партије Југославије ради утврђивања кандидатске листе за општинске изборе.
- 8 август — Конференција обалско-магацинских радника.
- 10 август — Конференција поштанско-телеграфских и телефонских радника.
- 11 август — Јавни предизборни збор секције Комунистичке партије Југославије „Сава“ са дневним редом: 1. Питање станова и општинска грађевинска политика — референт Драгомир Андоновић; 2. Финансиска политика београдске општине и комунисти.
- 11 август — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“ на којој ће се говорити о раду Првог конгреса Савеза комунистичке омладине Југославије.
- 13 август — Две предизборне конференције секције Комунистичке партије Југославије „Дунав“ — референти: Милан Продановић, Воја Јаковљевић, Лаза Влатковић и Коста Јоксимовић.
- 13 август — Конференција шивачких радника са дневним редом: Комунистичка партија Југославије и претстојећи општински избори.
- 14 август — Предизборна конференција секције Комунистичке партије Југославије „Булбулдер“.
- 14 август — Две предизборне конференције секције Комунистичке партије Југославије „Дунав“ — референти: Михаило Михаиловић, Михаило Ојдавић, Марјан Обрадовић и Милан Продановић.
- 15 август — Заказано 15 изборних зборовог.
- 15 август — Збор бирача секције Комунистичке партије Југославије „Дунав“ — референти: Моша Пијаде и Влајко Мартиновић.
- 15 август — Збор електромонтера, механичара и апаратера.

1920

- 15 август — Збор бродарских радника по питању значаја организације — референти: Лаза Петровић и Коста Новаковић.
- 16 август — Изборни збор секције Комунистичке партије Југославије „Три кључа“ и Сењак.
- 17 август — Изборни збор секције Комунистичке партије Југославије „Три кључа“ и Сењак.
- 17 август — Конференција поштанско-телеграфских и телефонских радника — референти Чеда Мирковић и Миодраг Манојловић.
- 18 август — Изборни збор секције Комунистичке партије Југославије „Три кључа“ и Сењак.
- 18 август — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Дунав“.
- 19 август — Збор чланова Савеза уметника и радника на музици, драми и опери на коме ће Милорад Белић говорити о важности општинских избора.
- 20 август — Изборни збор секције Комунистичке партије Југославије „Три кључа“ и Сењак.
- 20 август — Изборни збор секције Комунистичке партије Југославије „Соколац“ са дневним редом: „Општински избори и радничка класа“.
- 20 август — Збор грађевинарских радника.
- 21 август — Изборни збор секције Комунистичке партије Југославије „Три кључа“ и Сењак.
- 23 август — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сава“.
- 25 август — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“ са темом: „Улога омладине у стварању комунистичког друштва“.
- 26 август — Збор кожарско-прерађивачких радника.
- 26 август — Конференција чланова Савеза уметника на музици, драми и опери.
- 27 август — Конференција секције свирача.
- 29 август — Збор радника животних намирница поводом победе Комунистичке партије Југославије на општинским изборима.
- 29 август — Конференција зидара и надничара на којој ће се говорити о значају организације и штрајкачком фонду.
- 31 август — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Сава“ на којој ће др. Живко Јовановић говорити о организацији и дисциплини.
- 5 септембар Поводом прославе Омладинског дана приређене манифестације омладине. Испред Социјалистичког народног дома сакупило се око 600 омладинаца-ки који су кренули ка Чукарици, где их је поздравио претседник Месне организације Комунистичке партије Југославије Чукарице Алекса Митровић. Са Чукарице манифестације кренуле на Михаиловац где је омладина остала преко целог дана.
- Почетком септембра Штрајк електромонтера Акционарског друштва у Земуну. Радници тражили повећање надница.
- 8 септембар На седници Месног партиског и синдикалног већа Београда донета одлука о увођењу Црвене недеље — дана кад ће чланови Комунистичке партије Југославије добровољно и заједнички радити у корист покрета.
- 10—11 септембар У Београду одржана Прва конференција комунистичких претставника у општинама.
- Средином септембра У Вајлоновој пивари извршено избацавање металских радника због одбијања да се одрекну организације.
- 19—26 септембар Месно партиско и синдикално веће организовало Црвену недељу намењену *Радничким новинама*.
- 23 септембар Месна организација Комунистичке партије Југославије Београда одржала збор радника у „Јеврејској касини“ на коме је Милош Требињац говорио о новом антисемитском покрету.

- 1920** 25 септембар Почео штрајк 30 магацинских радника општинског магазина због смањивања надница.
- 26 септембар Земунски радници одржали протестни збор у хотелу „Гранд“ против Уредбе о „раду и реду“ — референти Савковић и Алекса Ребрић.
- 27 септембар Протестни збор кожарско-прерађивачких радника одржан у Привременом народном дому на коме је Павле Павловић говорио о пројекту Уредбе о „раду и реду“.
- 30 септембар Савез радника на музици, драми и опери одржао протестни збор у кафани „Руска круна“ против пројекта Уредбе о „раду и реду“.
- Крајем септембра На Чукарици одржан протестни збор радника против Уредбе о „раду и реду“.
- У току септембра Заказани зборови, конференције и предавања:
- 1 септембар — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“ о спровођењу агитације за Омладински дан.
- 1 септембар — Конференција поштанско-телеграфских и телефонских радника.
- 3 септембар — Конференција молерско-фарбарских радника.
- 3 септембар — Збор кожарско-прерађивачких радника.
- 3 септембар — Конференција тесарских радника.
- 5 септембар — Збор дрводељских радника.
- 9 септембар — Конференција металских радника са Чукарице ради оснивања пододбора.
- 9 септембар — Конференција поштанско-телеграфских и телефонских радника.
- 9 септембар — Конференција чланова радничке читаонице „Слобода“.
- 10 септембар — Конференција шофера.
- 10 септембар — Конференција кожарско-прерађивачких радника.
- 12 септембар — Збор радника животних намирница по питању припрема за изборе.
- 12 септембар — Конференција зидара и надничара.
- 12 септембар — Конференција електромонтера, механичара и апаратера.
- 12 септембар — Конференција каменорезачких радника.
- 12 септембар — Збор монополских радника по питању ратних плата и покретања листа *Монополски радник*.
- 12 септембар — Збор молерско-фарбарских радника на коме ће се расправљати о положају молерско-фарбарских радника.
- 12 септембар — Збор дрводељских радника по питању избора за Конституанту.
- 13 септембар — Конференција шивачких радника.
- 14 септембар — Конференција секције Комунистичке партије Југославије „Крст—Вишњица“.
- 15 септембар — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“.
- 15 септембар — Конференција секције Комунистичке партије Југославије „Споменик“ по питању значаја и растурања комунистичке штампе.
- 15 септембар — Конференција трговачких помоћника.
- 16 септембар — Збор кожарско-прерађивачких радника.
- 17 септембар — Збор чланова секције Комунистичке партије Југославије „Палилула“ на коме ће др. Сима Марковић говорити о скупоћи и важности избора за Конституанту.
- 19 септембар — Конференција Месне организације Комунистичке партије Југославије Земуна поводом претстојећих избора за Конституанту.
- 20 септембар — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Дунав“ са темом „Неминовност револуције“.

1920

- 21 септембар — Збор металских радника на коме ће се расправљати о уједињењу металских радника.
- 22 септембар — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“.
- 24 септембар — Збор келнерских радника са темом „Школско питање“.
- 24 септембар — Збор шивачких радника Војне шиваре по питању услова рада у шиварници — референт Влајко Мартиновић.
- 24 септембар — Збор шивачких радника на коме ће Павле Павловић говорити о „Савременим синдикатима“.
- 24 септембар — Конференција тесачких радника.
- 25 септембар — Конференција секције Комунистичке партије Југославије „Дунав“.
- 26 септембар — Збор грађевинских радника по питању избора делегата за конгрес.
- 26 септембар — Збор живежарских радника.
- 26 септембар — Конференција жена на којој ће Десанка Анђелковић говорити о значају женског комунистичког покрета.
- 28 септембар — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сунце“ са темом „О значају комунистичког покрета“.
- 28 септембар — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Палилула“.
- 29 септембар — Конференција секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“.
- 30 септембар — Збор молерско-фарбарских радника.
- Почетком октобра Штрајк кројачких радника у радионици Милана Николића у Земуну.
- 1 октобар Поводом избора за Конституанту, Извршни одбор Комунистичке партије Југославије издао проглас „Радном народу вароши и села“.
- 1 октобар Протестни збор дрводељских радника одржан у кафани „Палилулска касина“ против пројекта Уредбе о „раду и реду“.
- 1 октобар Управа града Београда донела наредбу о издавању полицијских буквица за келнерске раднике. Наредба прописује да ће се сваки радник сматрати скитницом и биће протеран у другу варош или родно место, ако не нађе посао у року од три дана.
- 2 октобар На протестном збору келнерских радника одржаном у кафани „Руска круна“ донета резолуција којом се захтева интервенција Министра за социјалну политику у циљу повлачења наредбе Управе града о издавању полицијских буквица келнерским радницима.
- 3 октобар Монополски радници одржали протестни збор у Социјалистичком народном дому против пројекта Уредбе о „раду и реду“.
- 3 октобар Месна организација Комунистичке партије Југославије Београда одржала збор у селу Рипањ на коме је Влајко Мартиновић говорио „О политичкој ситуацији и изборној борби за Уставотворну скупштину“. Збору присуствовало око 200 сељака. — Основана партиска организација.
- 4 октобар Месна организација Комунистичке партије Југославије на Чукарици одржала јавни збор на коме је за новог председника Чукарничке општине изабран Александар Митровић (председник Месне организације Комунистичке партије Југославије за Чукарицу).
- 5 октобар Металски радници одржали протестни збор у Социјалистичком народном дому против Уредбе о „раду и реду“.
- 6 октобар Молерско-фарбарски радници одржали протестни збор у кафани „Две мегданције“ против Уредбе о „раду и реду“.
- 10 октобар Одржан збор студената Београдског универзитета у хотелу „Славија“ на коме је протестовано против владине уредбе о смањивању дневница студентима практикантима.
- 10 октобар У Земуну одржан јавни збор у хотелу „Гранд“ на коме је Милош Требињац говорио „О политичком положају у Југославији и изборима за Уставотворну скупштину“.

1920

- 10 октобар Почео тарифни покрет 40 металских радника на Савском мосту. Радници тражили повећање надница.
- 15 октобар Секција Комунистичке партије Југославије „Дунав“ одржала конференцију на којој је протестовано против насиља полиције над келнерском радницима увођењем „службених буквица“. Донета резолуција којом се изражава солидарност са борбом келнерских радника против насиља полиције.
- 17 октобар Радници животних намирница одржали протестни збор у кафани „Гостивар“ против увођења полицијских буквица и пореза на раднике. Донета резолуција у којој се изражава спремност за одбрану радничких права.
- 18 октобар Почео штрајк ученика Трговачке академије у знак протеста што није донето решење о стипендијама сиромашних ученика-ца. Због учешћа у штрајку управа Академије искључила три ученика. 24 октобра на збору ђака донета одлука да се штрајк настави све док се не испуне њихови захтеви о давању стипендије сиромашним ђацима или отварању ђачке мензе, и да се у школу врате искључени ђаци.
- 26 октобар Поводом „манифеста опозиције“, Извршни одбор Комунистичке партије Југославије упутио преко *Радничких новина* проглас „Свима организацијама Комунистичке партије Југославије“.
- У току октобра Заказани зборови, конференције и предавања:
- 1 октобар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Дунав“ ради избора повереника и контроле гласачких спискова.
  - 1 октобар — Конференција чланова и синдикално организованих радника секције Комунистичке партије Југославије „Соколац“ са темом: „О дужностима чланова према партији“.
  - 2 октобар — Збор шивачких радника.
  - 3 октобар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Врачар“.
  - 3 октобар — Прослава децјег дана „Будућности“.
  - 4 октобар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Дунав“.
  - 5 октобар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Палилула“ са темом: „Зашто смо комунисти“.
  - 5 октобар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сунце“.
  - 7 октобар — Збор шивачких радника.
  - 7 октобар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Споменик“.
  - 8 октобар — Збор жена-шивачких радница.
  - 8 октобар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Соколац“.
  - 10 октобар — Збор грађана на Чукарици да општинска управа (изабрана 22 августа) поднесе извештај о своме раду.
  - 10 октобар — Конференција пољопривредних радника.
  - 10 октобар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Врачар“.
  - 11 октобар — Конференција коларских радника.
  - 12 октобар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Соколац“.
  - 13 октобар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Дунав“ — расправљање о милитаризацији индустрије, пореско-полицијским књижицама и организацији повереника.
  - 14 октобар — Протестни збор кожарско-прерађивачких радника поводом милитаризације предузећа и радника кожарске индустрије.

1920

- 14 октобар — Седница Месног партиског и синдикалног већа о милитаризацији фабрика, порезу на раднике и полициским радничким књижицама.
- 15 октобар — Протестни збор келнерских радника против опорезивања радника, милитаризације индустрије и наредбе полиције о увођењу полициских буквица за келнерске раднике.
- 15 октобар — Конференција молерско-фарбарских радника против опорезивања радника и милитаризације индустрије.
- 16 октобар — Конференција трговачких помоћника са темом „Милитаризација фабрика и радничка пореза“.
- 18 октобар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Дунав“ на којој ће Моша Пијаде читати делове из Марксовог „Капитала“ — о роби, цени и профиту.
- 18 октобар — Конференција келнерских радника.
- 20 октобар — Збор шивачких радника ради избора делегата за конгрес.
- 21 октобар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сунце“ са темом „О комунистичком програму“.
- 21 октобар — Збор металских радника.
- 22 октобар — Збор молерско-фарбарских радника.
- 24 октобар — Збор чланова секције Комунистичке партије Југославије „Сава“ по питању избора за Конституанту. Референти Павле Павловић и Радисав Јаначковић.
- 24 октобар — Конференција керамичарских радника.
- 25 октобар — Збор чланова секције Комунистичке партије Југославије „Палилула“ на коме ће се говорити о значају избора за Конституанту.
- 25 октобар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Споменик“ са темом: „Комунистичка партија и значај избора за Конституанту.“
- 25 октобар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Шуматовац“.
- 26 октобар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Палилула“ са темом „Буржоаска демократија и пролетерска диктатура“.
- 27 октобар — Збор келнерских радника.
- 29 октобар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Дунав“ са дневним редом: „Против цепања покрета — поводом манифеста „опозиције“.
- 31 октобар — Окружна конференција Комунистичке партије Југославије за округ београдски.
- 31 октобар — Збор живежарских радника по питању значаја избора за Конституанту.
- 2 новембар — Одржан састанак Месног партиског и синдикалног већа Београда на коме се расправљало о одлуци Извршног одбора Комунистичке партије Југославије о начину прославе годишњице Руске револуције и организовању изборне агитације. Донета одлука о прикупљању прилога у корист Централног борбеног фонда.
- 7 новембар — Поводом прославе 3-годишњице Руске револуције одржано шест великих зборова и то:
 За „Три кључа“ — у кафани „Лепи изглед“;
 За „Савамалу“ — у хотелу „Венеција“;
 За „Дорћол“ — у кафани „Бердап“;
 За „Палилулу“ — у кафани „Палилулска касина“;
 За „Врачар“ — у кафани „Јагодина“ и Социјалистичком народном дому.
 7 новембра увече у Социјалистичком народном дому Филип Филиповић говорио о постигнутим успесима Совјетске власти. — У Земуну изведена велика прослава — 6 новембра приређена забава а 7 новембра велики збор. — На Чукарици изведена прослава збором и забавом.

1920

- 10 новембар Поводом терора југословенске буржоазије у предизборној агитацији над Комунистичком партијом Југославије, Извршни одбор Комунистичке партије Југославије упутио проглас преко *Радничких новина*.
- 11 новембар Првостепени суд поништио решење Управе вароши о забрани изборног прогласа Комунистичке партије Југославије „Радном народу вароши и села“.
- 14 новембар Одржан збор радника из Хрватског и Истарског Приморја, Горског Котара и Ријеке у хотелу „Венеција“ на коме се расправљало о положају радничке класе, изборима за Конституанту и Јадранском питању. Донета резолуција против хушкача рата.
- 19 новембар Поводом спровођења агитације у задњој недељи пред изборе за Конституанту, Извршни одбор Комунистичке партије Југославије упутио преко *Радничких новина* проглас радном народу.
- 21 новембар Београдска организација Комунистичке партије Југославије одржала велики изборни збор у Социјалистичком народном дому на коме је др. Сима Марковић говорио о задацима Комунистичке партије у изборима за Конституанту и у самој Конституанти.
- 21 новембар Месна организација Комунистичке партије Земунa одржала велики збор радника у „Гранд“ хотелу поводом претстојећих избора за Конституанту — референт Филип Филиповић.
- 28 новембар На изборима за Конституанту Комунистичка партија Југославије однела велику победу, добила 59 посланичких мандата. У Београду Комунистичка партија Југославије добила 4.050 гласова, односно 2 посланичка мандата, др. Сима Марковић и Павле Павловић.
- 28 новембар Поводом велике победе Комунистичке партије Југославије на изборима дошло до спонтаних манифестација београдског пролетаријата. Манифестације одржане касно увече у Социјалистичком народном дому. О успешима Комунистичке партије Југославије на изборима говорили др. Сима Марковић, Филип Филиповић и др. Живко Јовановић.
- У току новембра Штрајк кројачких радника у Земуну. Радници тражили повећање надница за 30%.
- У току новембра Заказани зборови, конференције и предавања:
- 1 новембар — Збор чланова секције Комунистичке партије Југославије „Палилула“ по питању значаја избора за Конституанту.
- 2 новембар — Збор шивачких радника-ца.
- 2 новембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Палилула“ са темом: „Непосредни задаци комунистичке омладине“.
- 2 новембар — Конференција секције Поштанско-телеграфских и телефонских радника по питању додатка на скупоћу и Уредбе о „раду и реду“.
- 3 новембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“ по питању повереништва.
- 4 новембар — Збор омладине са темом „О положају радничке омладине и значају комунистичке штампе“.
- 7 новембар — Зборови месарских, kobасичарских, цреварских и грађевинарских радника поводом прославе годишњице Руске револуције.
- 10 новембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“ по питању учешћа омладине у агитацији за изборе за Конституанту.
- 11 новембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сунце“.
- 14 новембар — Конференција млинарских радника.
- 14 новембар — Предавање са темом: „Жена у Совјетској Русији“ — предавач Десанка Анђелковић.

1920

- 14 новембар — Збор зидара и надничара по питању тарифе.
- 15 новембар — Збор кројачких радника по питању тарифе.
- 15 новембар — Збор чланова секције Комунистичке партије Југославије на коме ће се говорити о учешћу Комунистичке партије Југославије „Дунав“ на изборима за Конституанту.
- 16 новембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Палилула“ по питању задатака комунистичке омладине.
- 19 новембар — Конференција шофера.
- 19 новембар — Зборови чланова секција Комунистичке партије Југославије „Споменик“, „Три кључа“ и Сењак, „Дунав“ и „Сава“ по питању значаја учешћа Комунистичке партије Југославије на изборима за Конституанту.
- 24 новембар — Збор келнерских радника по питању значаја избора за Конституанту.
- 24 новембар — Збор трговачких помоћника — др. Сима Марковић говори о значају избора за Конституанту.
- 24 новембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“ по питању повереништва.
- 26 новембар — Зборови чланова секција Комунистичке партије Југославије „Соколац“ и „Споменик“ по питању значаја избора за Конституанту.
- 27 новембар — Збор чланова секције Комунистичке партије Југославије „Палилула“. Михаило Тодоровић говори о изборима за Конституанту.
- 29 новембар — Збор шивачких радника по питању извештаја тарифне комисије.
- 7 децембар Поводом погибије тројице грађевинских радника одржан протестни збор грађевинских радника у Социјалистичком народном дому — референт Влада Остојић. У резолуцији се захтева да Влада одмах приступи доношењу заштитног радничког законодавства као и закона о свестраном осигурању радника, да Министарство за социјалну политику формира контролну инспекцију у коју ће ући претставници Савеза грађевинских радника а која ће водити контролу над свим грађевинским пословима.
- 9 децембар Приликом погребва тројице радника који су погинули на грађењу биоскопске зграде, београдски пролетаријат приредио велике манифестације уз учешће око 10.000 радника. У име београдског пролетаријата на Новом гробљу говорио Михаило Перовић, секретар Савеза грађевинских радника.
- 10 децембар Централно веће Комунистичке партије Југославије одржало пленарну седницу поводом „Манифеста опозиције Комунистичке партије Југославије“. На састанку једнодушно осуђен „Манифест опозиције“ и донета одлука о искључењу из Комунистичке партије Југославије потписника манифеста.
- 19 децембар Одржан збор студената на коме је донета одлука да се заказани избори за управу „Побратимства“ одложе за 26 децембар и да се суспендује листа студената радикала.
- 19 децембар Поводом свечаног отварања Привременог народног дома, одржан збор у Привременом дому на коме је Павле Павловић говорио о значају његовог отварања. Истога дана по подне приређен концерт на коме је уводну реч дао Коста Новаковић.
- 23 децембар Једнодневни штрајк 42 шофера гараже Министарства саобраћаја завршен успешно. Шофери добили повећање плата и додатка.
- 24 децембар Незапослени обућарски радници одржали збор у Социјалистичком народном дому. Донета резолуција којом се тражи од Министра војске и морнарице отварање радионица за израду обуће за београдски гарнизон, а у државној режији, да би се смањио број незапослених радника.
- 26 децембар На Универзитету спроведени избори за управу студентског друштва „Побратимств“ — група студената комуниста добила 386, демократи 309, ради-

1920

- кали 276, републиканци 81 и неутралци 107 гласова. После избора одржане демонстрације студената — пред Двором дошло до сукоба са коњичком и пешадиском жандармеријом.
- 28 децембар У знак солидарности са штрајком рудара у Словенији и Босни, одржан велики збор београдског пролетаријата у Привременом народном дому. О узроцима штрајка говорили Павле Павловић и Живота Милојковић.
- 29—30 децембар ноћу Влада Миленка Веснића донела Уредбу „Обзнану“ којом је забрањена свака комунистичка делатност и пропаганда, партиске и синдикалне организације затворене, а архива заплена. *Радничке новине* и остали партиски листови забрањени. Још исте ноћи војска посела Социјалистички народни дом.
- 30 децембар У знак протеста против насиља над рударима у Босни и Словенији заказан велик избор београдских радника и једнодневни генерални штрајк.
- 31 децембар Извршена велика хапшења комуниста. Партиске и синдикалне секције затворене, а архива пренета у Управу града.
- У току децембра Заказани зборови, конференције и предавања:
- 1 децембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“ на којој ће се говорити о комунистичкој дисциплини.
  - 1 децембар — Конференција поштанско-телеграфских и телефонских радника по питању њиховог тешког положаја.
  - 3 децембар — Збор радница Војне одеће.
  - 3 децембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сава“ по питању рада секције.
  - 5 децембар — Збор зидара и надничара по питању тарифе.
  - 5 децембар — Збор омладине. О раду омладинске уметничке секције „Луначарски“ — референт Драгослав Гајовић.
  - 6 децембар — Збор чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Дунав“.
  - 9 децембар — Збор железничких службеника по питању тешког положаја возног особља.
  - 9 децембар — Збор чланова Савеза уметника и радника на музици, драми и опери по питању оснивања савезног болесничког фонда.
  - 9 децембар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Врачар“ са темом: „О комунизму“.
  - 12 децембар — Конференција пољопривредних, месарских, кобасичарских и цреварских радника.
  - 12 децембар — Збор дрводељских радника са темом „Законско осигурање радника“.
  - 14 децембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Палилула“.
  - 15 децембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“ са темом „О комунизму“ — референт Филип Филиповић.
  - 15 децембар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Врачар“.
  - 15 децембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сава“.
  - 17 децембар — Конференција шофера.
  - 20 децембар — Збор металских радника запослених код војске на коме ће се расправљати о захтеву за повећање надница.
  - 22 децембар — Збор кожарско-прерађивачких радника са темом „Беспослица“.
  - 23 децембар — Конференција чланова секције Комунистичке партије Југославије „Сунце“.

1920

- 23 децембар — Конференција радничке омладине секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Дунав“ са темом „Како и ко издаје пролетерске интересе“ — референт Мијалковић.
- 24 децембар — Конференција шивачких радника поручбинара.
- 24 децембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сава“.
- 25 децембар — Збор омладине секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Три кључа“ са темом „Положај омладине у данашњем друштву“.
- 26 децембар — Збор чланова секције Комунистичке партије Југославије „Крст—Вишњица“ на коме ће се говорити о политичкој ситуацији после избора.
- 26 децембар — Конференција чланова радничке културно-уметничке групе „Абрашевић“ и омладинске групе „Луначарски“ по питању спајања у једну групу.
- 27 децембар — Конференција дрводељских радника.
- 30 децембар — Збор чланова Месне организације Комунистичке партије Југославије Чукарица са темом „Политичка ситуација и организациони задаци Комунистичке партије Југославије“ — референт Рајко Јовановић.
- 30 децембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Сава“.
- 30 децембар — Конференција чланова секције Савеза комунистичке омладине Југославије „Врачар“ са темом „Демократија и диктатура пролетаријата“ — референт Филип Филиповић.
- 31 децембар — Конференција молерско-фарбарских радника.

1921

- Почетком јануара Др. Сима Марковић и Павле Павловић интервенисали код Министра унутрашњих дела Милорада Драшковића да се укине „Обзнана“.
- 2 јануар Уз помоћ жандармериске коњице растурен збор Републиканске странке у хотелу „Славија“ заказан против доношења „Обзнане“. Пред хотелом дошло до сукоба са жандармеријом где су се чули повици „Доле жандармерија“, „Доле крвава влада“.
- 10 јануар Централно партиско веће Комунистичке партије Југославије и Централно радничко синдикално веће поднели заједничку претставку Уставотворној скупштини поводом „Обзнане“, тражећи да се образује парламентарна анкета.
- 10 јануар Шивачки радници одржали конференцију на којој је Стојан Станковић говорио о положају шивачких радника.
- 11 јануар Извршни одбор Радничке коморе (у коме су се налазили заједно комунисти и центрумашаи) поднео претставку влади којом тражи отварање радничких синдикалних организација.
- 2 фебруар Секретар Централног радничког синдикалног већа Југославије Павле Павловић, секретар Радничке коморе Мика Тодоровић и секретари централних синдикалних управа (Драгутин Буквић и Михаило Перовић) интервенисали код Министра социјалне политике по питању отварања синдиката.
- 6 фебруар Грађевинарски радници одржали збор у кафани „Херцеговина“ на коме се расправљало о беспослици — референт Михаило Перовић.
- У току фебруара На иницијативу др. Живка Јовановића сазван збор радника у кафани „Чубура“, али га је полиција растурила.
- 6 март У Београду спроведени општински избори — радикалско демократска листа добила 5.543, комунисти 2.076, социјалисти 612, републиканци 372 гласа. Комунисти добили 10 одборничких места.
- 27 март У Београду одржана Земаљска социјалистичка конференција на којој су центрумашаи основали Социјалистичку радничку партију Југославије.
- 1—6 април У Београду одржан илегални састанак пленума Централног партиског већа Комунистичке партије Југославије. Оцену ситуације дао др. Сима Мар-

1921

- ковић, али није добио подршку читавог пленума. Још уочи пленума у Партији оформљена група која се није слагала са политиком др. Симе Марковића (др. Живко Јовановић, Триша Кацлеровић, Коста Новаковић, Моша Пијаде, Рајко Јовановић).
- 5 април Почео штрајк пекарских радника у пет радионица финог пецива, пошто су послодавци одбили да приме нову тарифу. Завршен 11 априла успешно. Радници добили повећање надница од 25—40%, признање осмочасовног радног дана и организације, као и недељни одмор од 36 часова без прекида.
- 10 април Одржан збор млинарских и пекарских радника у кафани „Златан грозд“ поводом штрајка пекарских радника белог пецива.
- 14 април Завршен штрајк металских радника у машинској радионици Ресавска улица бр. 44. До штрајка дошло због неисплате дужне наднице.
- 24 април На Универзитету спроведени избори за управу Фонда за потпомагање сиромашних студената. Комунисти добили 283, радикали 255, демократи 254, републиканци 87 и земљорадници 54 гласа (комунисти добили 4 члана у управи).
- 1 мај Пошто је полиција забранила одржавање мајског збора, неколико стотина комуниста сакупило се у Топчидеру.
- 3 мај Испред „Коларца“ извршен покушај атентата на министра унутрашњих дела Милорада Драшковића. За атентат оптужени Јанко Мишић, Златко Шнајдер и Маријан Стилинсвић из Загреба.
- 12 мај Због смањења надница (укидања рада на надницу и завођење награде по метру) дошло до штрајка 59 радника у фабрици платна Браћа Илић. После три дана штрајк завршен релативним успехом.
- 18 мај Комунистички посланици посетили Министра за социјалну политику и тражили да се дозволи ред синдиката као економске организације радничке класе.
- 19 мај На седници Министарског савета донета одлука о отварању синдиката. Министар за социјалну политику задржава право контроле да синдикати остану у границама својих правила и не постану организације ни једне партије. Одлучено да се раднички домови на Славији и Звездари, као и штампарија „Димитрије Туцовић“ предају Социјалистичкој партији.
- 23 мај Под притиском радничке класе влада је била принуђена да стављајући услов „Партиске независности“ донесе јавно решење о отварању затворених синдиката, али је поверљиво наредила властима да се тога решења не држе.
- 29 јуни Комунистички омладинац Спасоје Стејић-Баћа покушао да изврши атентат на регента Александра приликом његовог повратка из Скупштине испред министарства грађевина. Атентат није успео, а Стејић је ухапшен.
- У току јуна Централно радничко синдикално веће покренуло лист *Синдикални покрет* који је режим одмах забранио. У истом времену покренут је и лист *Раднички синдикати* који је био забрањен после деветог броја.
- У току јуна Одржан илегални састанак пленума Централног партиског већа Комунистичке партије Југославије на коме је одбачено гледиште о аутоматском укидању „Обзнане“ и формиран Заменички извршни одбор Комунистичке партије Југославије.
- 30 јуни Комунистичка партија Југославије преко посланичког клуба у Народној скупштини дала изјаву поводом атентата.
- 1 јули Министар правде затражио од Скупштине изручење суду комунистичких посланика Филипа Филиповића, Владимира Чопића и Николе Ковачевића. Истога дана Имунитетски одбор донео одлуку о њиховом изручењу Градском суду у вези са атентатом. Ухапшени 1 јула на улици, а 2 јула почело саслушавање.
- У току јула По наређењу Министра унутрашњих дела, Београдска полиција затворила савезе рударских, и шивачких радника, пошто су у њима већину имали комунисти.

- 1921**
- 1 август У Народној скупштини изгласан Закон о заштити јавне безбедности и поретка у држави (Закон о заштити државе) по коме је Комунистичка партија стављена ван закона. (Забрањује се свака легална и илегална активност и пропаганда и проглашава се кривичним делом против државе за које се може казнити не само робијом већ и смрћу). На основу тог закона комунистичким посланицима је био одузет посланички мандат. — У *Службеним новинама* закон објављен 3 августа.
- 2 август На основу Закона о заштити државе ухапшени комунистички посланици Буро Салај, Владимир Мирић, Милош Требињац и Лазар Стефановић.
- 24 септембар На иницијативу радника из Келнерског синдиката одржана конференција претставника свих Савеза, акционих пододбора и одбора синдиката на којој је прихваћен апел Савеза келнерских радника за оснивање Независних синдиката. Образовани привремени Међусавезни синдикални одбор већ сутрадан се преко *Републике* претставио јавности.
- У току септембра Савез келнерских радника упутио апел пролетаријату Југославије да организује борбене синдикате.
- 27 октобар Одржана друга седница претставника свих синдикалних организација на којој је попуњен Међусавезни синдикални одбор и донета одлука о покретању заједничког листа.
- 4 новембар У Београду почео да излази *Организовани радник*, орган Независних синдиката.
- 17 новембар Избио штрајк обућарских радника у радионици Стефановић и браћа Матушковић због одбијања радничких захтева за повишење надница од стране послодавца.
- 22 новембар Одржан збор студената у дворишту Универзитета на коме донета одлука да се остане при захтевима који су поднети ректорату.
- 4 децембар На Универзитету спроведени избори за управу „Побратимства“. Радикали добили 339, комунисти 272, демократи 271, земљорадници 106, неопредељени 73 и републиканци 72 гласа.
- 11 децембар Одржан збор металских радника у хотелу „Славија“ на коме се расправљало о раду Савеза — референти Дрезгић и Миодраг Манојловић. На збору осуђен рад Централне управе.
- 11 децембар Одржан протестни збор студената поводом неисплаћивања стипендија. Донета одлука да се Министарству просвете постави рок од 48 часова по питању студентских захтева.
- 12 децембар Одбор студената упутио апел преко *Организованог радника* за помоћ гладним студентима у Русији.
- 14 децембар Студенти одржали збор на коме је саопштен одговор Министра просвете да се одмах почне са исплатом стипендија. На збору расправљано и о питању слободе збора и договора. Донета одлука да студенти заједно са инвалидима и грађанством, сазову један митинг на Теразијама са кога би упутили протест Влади и Парламенту против насиља.
- 18 децембар Кожарски радници одржали збор у кафани „Палилулска касина“ на коме се расправљало о раду Пододбора.
- У току године После Видовданског атентата (од 29 јуна 1921) кроз београдске затворе прошло преко 12.000 радника.
- Крајем године Покренута велика акција за сакупљање помоћи за гладне у Русији.
- 1922**
- 15 јануар На позив Међусавезног синдикалног одбора одржан велики збор организованих радника у хотелу „Таково“. Лазар Петровић говорио о положају радничке класе. Донета резолуција којом се протестује, што се и после одлуке Министарског савета не отварају радничке синдикалне организације, прогоне радници и њихове организације од стране полицијских органа.

1922

- 22 јануар Месна група Савеза радника шивачко-одјевне индустрије и обрта одржала збор поводом ултиматума који је Главни раднички савез поставио овом Савезу по питању његовог прикључења.
- 25 јануар У Београду почео велики судски процес атентаторима на краља Александра и истакнутим партиским руководиоцима који су били оптужени као иницијатори атентата. У току процеса (од 25 јануара до 23 фебруара) није могла бити доказана веза између вођства Комунистичке партије Југославије и атентата. Чланови Извршног одбора осуђени су по 2 године затвора али сада за спровођење у живот револуционарног програма Комунистичке партије Југославије. Спасоје Стејић осуђен је на смрт (доцније смртна казна замењена са 20 година робије у лакој окову) а остали на временске казне.
- 12 фебруар Одржан збор живежарских радника у „Вишњичкој касини“ по питању стања у организацији — референт Драгутин Буквић.
- 12 фебруар Независни радници одржали протестни збор у кафани „Петроград“ против гажења права радничке класе — референт Миливоје Каљевић. Донета резолуција којом се захтева да се изда наредба полицијским властима да не праве сметње радницима при обнови организација.
- 6 март Одржан збор студената Београдског универзитета на коме је тражено помиловање Алије Алијагића, атентатора на Министра унутрашњих дела Милорада Драшковића.
- 12 март Трговачки помоћници одржали збор у хотелу „Таково“ по питању обнове рада Савеза трговачких помоћника и њиховог положаја — референти Јанко Петаковић, Божа Давидовић, Цветко Вукајловић и Васа Степановић. Донета резолуција којом се захтева регулисање радног времена по трговачким радњама и обезбеђење недељног одмора.
- 12 март Орган Независних синдиката *Организовани радник* упутио апел радницима Југославије за помоћ гладнима у Русији.
- 23 март Бродарски радници одржали конференцију у кафани „Господарска механа“ на којој се расправљало о значају радничке штампе и синдикалне организације — референти Миливоје Каљевић и Миодраг Манојловић.
- 26 март Студентско удружење „Побратимство“ одржало збор на коме је донета одлука да се изабере комисија од 5 чланова за преговоре са Министарством просвете по питању расподеле стипендија за март и април.
- Крајем марта Пекарски радници водили тарифни покрет. Радници тражили повећање надница за 50%.
- У току марта Дреерски радници водили тарифни покрет.
- Почетком априла Пекарски радници белог пецива ступили у штрајк пошто су послодавци одбили захтеве за повећање надница и спровођење осмочасовног радног дана. Штрајк завршен неуспешно.
- 6 април Бродарски радници одржали конференцију код „Господарске механе“ поводом покушаја Бродарског синдиката да продужи радно време.
- 9 април Међусавезни синдикални одбор организовао предавање у хотелу „Таково“ са темом „О гладним у Русији“ — референт Лазар Петровић.
- У току априла Металски радници у Земуну водили тарифни покрет за повећање плата и признање осмочасовног радног дана. Покрет завршен током јуна успешно. Радници добили повећање наднице за 20%; признање осмочасовног радног дана, синдикалне организације и радионичних повереника.
- 1 мај Пошто је полиција забранила Независним синдикатима одржавање мајског збора у хотелу „Таково“ и уличне манифестације, збор одржан у Топчидеру на коме је учествовало око 5.000 радника — референти Лазар Петровић, Миливоје Каљевић и Миодраг Мансјловић. Обустава рада била потпуна код: типографа, кројача, металаца, дрводељаца, кожараца, у Трикотажи и платнари, код молера и једним делом грађевинских радника.
- 10 мај Протестни збор бродарских радника одржан против продужавања радног времена од стране Бродарског синдиката. Донета резолуција којом се захтева спровођење осмочасовног радног времена.

1922

- 14 мај На Београдском универзитету одржано предавање са темом „О глади у Русији“ — предавач књижевник Мирослав Крлежа.
- У току маја Штрајк 6 обућарских радника у радионици Мике Левиа Летрекса због малтретирања радника.
- У току маја Управа града Београда издала наредбу по којој сви најамни радници (квалификовани и неквалификовани) запослени код послодаваца морају имати радничке полициске књижице.
- Крајем маја Млинарски радници у Акционарском млину водили тарифни покрет.
- Почетком јуна Кројачки радници завршили тарифни покрет успешно — добили повећање надница за 20%.
- Почетком јуна Уочи краљеве свадбе (обављена 8 јуна) из Београда протерано око 10.000 радника.
- 14 јуни Донет Закон о заштити радника.
- 16 јуни Почео тарифни покрет бродарских радника за повећање надница. Средином јула завршен успешно, повећане наднице и призната организација.
- 17 јуни Графички радници одржали скупштину на којој је протестовано против гажења тарифе од стране послодаваца. Скупштини присуствовало око 600 графичких радника. Донета резолуција којом се тражи исплата 20% додатка на скупоћу.
- 19 јуни Пошто је Удружење седларских мајстора одбило да потпише тарифу, дошло је до штрајка 30 седларских радника.
- 25 јуни Одржан збор грађевинарских радника у „Палилулској касини“ по питању обнове Пододбора. На збору осуђен издајнички рад новоствореног Савеза грађевинарских радника.
- Крајем јуна Графички радници водили тарифни покрет — тражили повећање надница за 33%.
- 3 јули Због малтретирања и закидања зарада, дошло до штрајка радника секције за довршавање станбене колоније Министарства саобраћаја.
- 9 јули На позив Међусавезног синдикалног одбора одржан протестни збор београдског пролетаријата у башти хотела „Таково“ против антирадничке политике режима — референт Миодраг Манојловић. У резолуцији тражена пуна амнестија радника осуђених због учествовања у штрајковима.
- 22 јули Радници Државне мекернице водили тродневни штрајк. Постигнуто повећање додатка на скупоћу и побољшани хигијенски услови рада.
- 23 јули Шивачки радници одржали збор у кафани „Драгачево“ на коме се расправљало о тарифном питању.
- Током јула Књиговезачки радници из предузећа „Млада Србија“, „Сава Милановић“, „Рашић“ и „Просвета“ водили тарифни покрет за добијање додатка на скупоћу.
- 4 август Почео штрајк око 600 радника у радионицама Бродарског синдиката на Чукарици, Сави и Ади због одбијања Управе да потврди уговор склопљен између радника и Бродарског синдиката по питању повишења надница, признања организације и др. — 8 августа одржан збор бродарских радника код „Посавине“. Донета одлука да се захтева од Управе Бродарског синдиката, да почне са исплатом по потписаном споразуму најдаље од 11 августа. — Штрајк завршен 12 августа успешно. Повећана надница квалификованим радницима за 10, неквалификованим за 6 и шегртима за 1 динар; призната организација и раднички повереници.
- 6 август У Земуну одржана конференција пекарских радника на којој се расправљало о тарифи. Донета одлука да се приступи припреми за вођење тарифног покрета.
- 10 август Заказан збор радничке омладине у кафани „Дубровник“ ради оснивања организације радничке омладине. Дошло око 300 шегрта и радника, али пошто власник локала није хтео да уступи просторије то је збор отказан.

1922

- 13 август На позив Међусавезног синдикалног одбора одржан збор београдског пролетаријата у башти хотела „Таково“ поводом годишњице доношења Закона о заштити државе и штрајка радника у Бродарским радионицама — референти Буда Милутиновић и Миливоје Каљевић. У резолуцији се тражи укидање Закона о заштити државе.
- 17 август Берберски радници одржали протестни збор у кафани „Косово“ против покушаја послодаваца да продуже радно време на 13 часова — референти Веља Маринковић и Лазар Петровић.
- 20 август Одржан збор дрводељских радника у кафани „Палилулска касина“ са дневним редом: 1. Скупоћа и подизање надница — референт Стојан Максимовић; 2. Штрајк дрводељаца у Љубљани — референт Алекса Ребрић.
- 20 август Одржан протестни збор трговачких помоћника и приватних чиновника у кафани „Триглав“ против гажења Уредбе о осмочасовном радном времену.
- 22 август Због ниских надница почео штрајк металских радника у електротехничком предузећу „Велокс“. Штрајк завршен 7 септембра успешно — радници добили повећање надница за 20%.
- 23 август Келнерски радници одржали збор у кафани „Велика Британија“ на коме се расправљало о скупоћи и закону о заштити радника.
- 27 август На позив Међусавезног синдикалног одбора одржан збор радника у „Бајлоновој пивари“ против скупоће — референти Драга Стефановић и Мика Тодоровић. Донета резолуција са захтевом да се забрани извоз и трговина храном, оформи организација државне и општинске исхране и укину посредни порези.
- 29 август Почео штрајк 26 лимарских радника у радионици „Тодоровић и Шлихт“ због ниских надница. У току штрајка полиција саслушавала штрајкаче и претила им хапшењем. Штрајк завршен 13 септембра успешно — наднице повећане од 5 на 8 динара, признато радно време од осам часова и организација.
- У току августа Млинарски радници водили тарифни покрет.
- У току августа Тарифни покрет обућарских радника у Официрској задрузи завршен успешно — наднице повећане за око 70%.
- 3 септембар Металски радници одржали збор у башти хотела „Славија“ са дневним редом: 1. Скупоћа и комунална политика — референт Лазар Петровић; 2. Положај металских радника — референт Буда Милутиновић. — Донета резолуција којом се протестује против затварања Пододбора металских радника у Загребу и насртаја београдске полиције на штрајкаче.
- 3 септембар Акциони одбор Савеза радничке омладине упутио проглас пролетерској омладини Југославије са позивом за стварање организација Савеза радничке омладине.
- 3 септембар На позив Месног синдикалног већа у Земуну одржан протестни збор радника у хотелу „Гранд“ против скупоће — референт Миливоје Каљевић. На збору примљена резолуција са збора београдског пролетаријата од 27 августа.
- 3 септембар Трговачки помоћници одржали збор у хотелу „Таково“ на коме се расправљало о значају синдикалне организације и о Закону о заштити и осигурању радника — референт Рајко Јовановић. По овим питањима донета резолуција.
- 10 септембар На позив Међусавезног синдикалног одбора одржан збор београдског пролетаријата у хотелу „Славија“ против скупоће — референти Миливоје Каљевић и Рајко Јовановић. Донета резолуција којом се захтева да се поведе енергична борба против скупоће и шпекуланата.
- 12 септембар У предузећу „Балкан“ дошло до штрајка 7 ливачких радника, због одбијања захтева за повишење надница од стране послодавца. Штрајк трајао преко два месеца.

1922	13 септембар	Почео штрајк 120 металских радника у фабрици машина и гвоздених конструкција „Цајзл и Мајзл“. Завршен неуспешно. Полиција ухапсила 12 штрајкача.
	14 септембар	Одржан збор шегрта из бродарских радионица код „Господарске механе“ на коме је Цветин Михаиловић говорио о положају радничке омладине.
	16 септембар	На састанку делегата Међусавезног синдикалног одбора и Главног радничког савеза није постигнут споразум по питању извођења заједничке акције против скупове.
	16 септембар	У Београду почео да излази независни политички лист <i>Београдски дневник</i> на коме су сарађивали Моша Пијаде, Триша Кацлеровић, Рајко Јовановић и др.
	17 септембар	Одржан збор радничке омладине у хотелу „Славија“ по питању њиховог положаја — референти Чеда Кузмић и Цветин Михаиловић. Збору присуствовало око 200 омладинаца и шегрта.
	17 септембар	Грађевинарски радници одржали конференцију на којој се расправљало о тешком положају грађевинарских радника.
	Средином септембра	Радници фабрике „Етернит“ у Земуну водили тарифни покрет за повећање плата и признање радничких повереника.
	У току септембра	Столарски радници у Земуну водили тарифни покрет.
	1 октобар	Одржан збор београдских радника код „Такова“ против скупове — референт Љуба Максимовић, Лазар Петровић, Петар Станковић и Миливоје Каљевић. Збор сазвали Међусавезни синдикални одбор, Удружење ратних инвалида, Савез банкарских, индустријских и трговачких чиновника, Подружница Савеза типографских радника и Удружење кираџија.
	Почетком октобра	У Београду почиње да излази <i>Млади радник</i> , орган Савеза радничке омладине.
	3—18 октобра	Шивачки радници водили тарифни покрет (у око 100 радионица са преко 350 радника). Завршен успешно — радници добили повишицу за 55%.
	4 октобар	Берберски радници одржали збор у кафани „Косово“ по питању недељног одмора и осмочасовног радног дана — референт Драгутин Буквић. У резолуцији захтевано спровођење осмочасовног радног дана.
	6 октобар	Одржана конференција графичких радника Државне штампарије и донета одлука да Тарифна комисија Подружнице Савеза графичких радника упозна Министра просвете са њиховим положајем.
	7 октобар	Кројачки радници у Земуну повели тарифни покрет.
	14 октобар	Почео седмодневни штрајк 28 шивачких радника у четири радионице у Земуну. Радници тражили повећање надница за 40%, а добили 15%.
	15 октобар	Кројачки радници одржали збор код „Славије“ поводом сукоба са послодавцима. Радници тражити повећање надница за 70%, а добили 30%.
	15 октобар	Због тешког положаја, чиновници осигуравајућег друштва „Југославија“ ступили у штрајк.
	24 октобар	Одржан протестни збор студената код „Славије“ са захтевом да се смртна казна Јури Керошевићу замени робијом.
	24 октобар	На позив Међусавезног синдикалног одбора одржан протестни збор београдских радника код „Славије“ против смртне пресуде Јури Керошевићу — референти Јанко Петаковић и Рајко Јовановић. Донета резолуција којом се захтева помиловање Јуре Керошевића и осталих рудара.
	27 октобар	Берберски радници Земун који су током септембра водили тарифни покрет ступили у штрајк. Радници тражили повећање надница и регулацију радног времена. Штрајк завршен 2 новембра успешно.
	У току октобра	Штрајк каменорезачких радника у радионици „Недић“ због ниских надница.

1922

- 6 новембар Одржан протестни збор око 1.000 студената у аули Универзитета против гажења аутономије Универзитета. На збору донета одлука да се прогласи дводневни штрајк, а за 7 новембар заказан велики протестни збор. У резолуцији осуђен поступак ректора Универзитета Богдана Гавриловића, који је био забранио заказани студентски збор за 5 новембар.
- 16 новембар Дрводељски радници одржали збор у кафани „Дубровник“ поводом спора дрводељске централе са „Акционим одбором“ — референт Гавра Предојевић.
- 26 новембар У Београду почео да излази *Радник-Делавец* уместо *Радничког дневника*. Ускоро постао орган Независне радничке партије Југославије.
- 27 новембар На позив Међусавезног синдикалног одбора одржан протестни збор радника у хотелу „Славија“ против терора над радничким синдикалним покретом у Босни, Херцеговини и Далмацији — референти Јанко Петаковић и Михаило Тодоровић. Донета резолуција којом се позива југословенски пролетаријат да осуди режим насиља.
- 2 децембар Одржан протестни митинг око 3.000 инвалида код споменика Кнеза Михајла.
- 5 децембар Одржан митинг кираџија у кафани „Петроград“ — референт Лазар Петровић. Донета резолуција са захтевом да се приступи изради сталног закона о становима уз учешће кираџија.
- 10 децембар Одржан збор око 300 трговачких помоћника у кафани „Велика Британија“ поводом напада послодаваца на заштитно радничко законодавство — референти Јанко Николић и Рајко Јовановић.
- 10 децембар У сали Универзитета одржан збор студената поводом одласка делегата на свесловенски студентски конгрес у Прагу. Приликом отварања збора дошло до сукоба између националиста и марксиста. Ректор забранио даље одржавање збора. Истога дана одржана ванредна скупштина „Побратимства“ на којој је поново дошло до сукоба и туче између националиста и марксиста.
- 12 децембар Др. Сима Марковић, бивши комунистички посланик и члан Извршног одбора Комунистичке партије Југославије осуђен на две године затвора.
- 17 децембар На позив Међусавезног синдикалног одбора одржан протестни збор београдског пролетаријата у хотелу „Славија“ против офанзиве капиталистичке класе — референти Јанко Петаковић, Михаило Тодоровић и Миливоје Каљевић. У резолуцији се тражи пуна слобода деловања радничких синдиката, увођење осмочасовног радног дана без икаквог ограничења, као и забрана рада недељом.
- 24 децембар Одржана велика радничка конференција радника свих струка ради оснивања легалне радничке партије. На конференцији изабран оснивачки и акциони одбор, усвојен текст прогласа пролетаријату Југославије који је објављен у *Раднику-Делавцу*.
- 24 децембар Одржан протестни збор дрводељских радника против напада послодаваца на радничку омладину и њено право на класну борбу — референт Рајко Јовановић.
- 24 децембар Збор радничке омладине одржан у кафани „Орач“ са дневним редом: 1. Положај радничке омладине; 2. Радничко законодавство и потреба нарочитог радничког законодавства за радничку омладину — референти Лазар Петровић и Велимир Петровић.
- 29 децембар Келнерски радници одржали збор у кафани „Велика Британија“ по питању положаја келнерских радника и напада капиталистичке класе на радничко законодавство — референт Рајко Јовановић.
- 31 децембар Одржан протестни збор кираџија у кафани „Петроград“ поводом ступања на снагу Закона о становима. На збору осуђен рад Министарства социјалне политике — референт Лазар Петровић.
- 31 децембар На Београдском универзитету спроведени избори за управу студентског друштва „Побратимство“. Демократи добили 655, радикали 621, група сту-

1922

- дената маркиста 483, републиканци 293 и земљорадници 93 гласа. Марксиста добили у управи 6, а у надзорном одбору 2 члана.
- 31 децембар Шивачки радници одржали збор поводом напада послодаваца на заштитно радничко законодавство — у име радничке омладине говорио Сима Стевановић.

1923

- 2 јануар На позив Централног међусавезног синдикалног одбора одржан збор београдског пролетаријата у хотелу „Славија“ у знак солидарности са штрајком радника у Броду на Сави — референти Буда Милутиновић и Миливоје Каљевић. У резолуцији изражена подршка штрајкачима.
- 3 јануар Берберски радници одржали збор у кафани „Косово“ по питању скупове, плата берберских радника и кршења радничког законодавства од стране власти — референт Велимир Петровић.
- 3 јануар Акциони одбор за оснивање Независне радничке партије одржао збор радника у хотелу „Славија“ на коме је Триша Кацлеровић говорио о потреби стварања нове радничке партије.
- 11 јануар Полиција саопштила члановима Акционог одбора да забрањује одржавање Оснивачке конференције Независне радничке партије Југославије.
- 13—14 јануар На Земаљској конференцији претставника радничке класе, основана Независна радничка партија Југославије, донесен програм партије и изабран Централни одбор. Полиција покушала да спречи одржавање конференције.
- 15 јануар Штрајк радника парне стругаре „Биндер и Полгар“ у Земуну због тога што је Управа одбила да повиси наднице.
- 27—29 јануар Одржана Прва земаљска конференција Независних синдиката на којој је учествовало 140 делегата. На конференцији је Централни међусавезни синдикални одбор Југославије променио назив у Централни раднички синдикални одбор Југославије (ЦРСОЈ).
- 11 фебруар Одржана шира конференција београдских радника на којој је основана Месна организација Независне радничке партије Југославије.
- 15 фебруар Одржана шира конференција радника Земунa на којој је основана Месна организација Независне радничке партије Југославије. О политичкој ситуацији и задацима говорио Рајко Јовановић.
- 15 фебруар Месна организација Независне радничке партије одржала збор на коме је утврђена кандидатска листа Независне радничке партије за Београд. Носилац листе Михаило Тодоровић. Збор био заказан у хотелу „Славија“ али је Управа вароши забранила његово одржавање, тако да је одржан на другом месту.
- 15 фебруар Берберски радници одржали протестни збор у кафани „Косово“ поводом доношења Правилника о регулисању радног времена. На збору донета резолуција којом се тражи спровођење Закона о заштити и осигурању радника.
- 25 фебруар Протестни збор београдског пролетаријата одржан на позив Централног радничког синдикалног одбора у хотелу „Славија“ против мера Владе које погоршавају заштитно радничко законодавство — референти Милан Гројић и Миливоје Каљевић. У резолуцији тражено спровођење заштитног радничког законодавства.
- 25 фебруар Шивачки радници одржали збор на коме је Стојан Станковић говорио о потреби заједничке борбе старијих радника и радничке омладине.
- 26 фебруар Тарифни покрет металских радника у Земуну завршен успешно. Плате повећане од 3 на 5, и од 6 на 10 динара по сату, признаје се осмочасовни радни дан и упошљавање радника преко организације.
- 11 март Одржан збор радничке омладине у кафани „Соколовић“ на коме се расправљало о одбрани заштитног радничког законодавства — референт Иван Томанић.
- 11 март Дрводељски радници одржали збор у кафани „Палилулска касина“ поводом насртаја капиталиста на заштитно радничко законодавство.

1923

- 15 март Педесет пет пекарских радника из 10 радионица белог пецива ступило у штрајк. Радници тражили повећање надница и регулисање осталих услова рада. Штрајк завршен 10 априла неуспешно.
- 15 март Збор келнерских радника одржан у кафани „Велика Британија“ по питању одбране заштитног радничког законодавства. Донета резолуција против покушаја погоршавања радничког законодавства.
- 18 март Одржани Скупштински избори. У Београду листа Независне радничке партије добила 1.233 гласа.
- 26 март Одржан збор 300 шивачких радника у хотелу „Славија“ на коме се расправљало о покретању тарифног питања — референт Стојан Станковић.
- 27 март У Београду умро др. Живко Јовановић, бивши комунистички посланик и један од најистакнутијих теоретичара Комунистичке партије Југославије.
- 9 април Одржан састанак делегата Савеза графичких радника, Централног радничког синдикалног одбора и Главног радничког савеза ради договора о заједничкој прослави 1 маја.
- 12 април Београдска полиција извршила масовна хапшења радника.
- 12 април Управа Бродарског синдиката извршила избацивање 100 бродарских радника. Поводом тога, бродарски радници одржали збор 16 априла у кафани „Петроград“ на коме је донета резолуција са захтевом да Управа одмах повуче отказ.
- 15 април Кснобарски радници одржали збор у кафани „Велика Британија“ на којој је Јанко Петаковић говорио о значају и потреби организације.
- 15 април На Чукарици основана Месна организација Независне радничке партије.
- 15 април Одржан збор 200 шивачких радника Војно-одећне радионице по питању тарифе.
- 22 април Београдски пролетаријат одржао протестни збор у кафани „Петроград“ по питању економске кризе и положаја радничке класе и синдиката — референти Драгутин Буквић и Миливоје Каљевић. На збору донета резолуција против прогона и насиља који се врши над Независним синдикалним организацијама у Броду, Осиеку и Земуну.
- 26 април Секција Независне радничке партије Југославије „Врачар“ одржала збор чланова поводом прославе Првог маја — референт Рајко Јовановић.
- 26 април Келнерски радници одржали збор на коме се говорило о прослави Првог маја — референт Рајко Јовановић.
- 29 април Одржан збор 300 војно-одећних радника по питању извештаја делегације о резултатима разговора са Министром војске о повишици надница и уклањању војске из радионица.
- У току априла Министар просвете издао упутства школским властима о поступку према ђацима „противдржавног држања“. Такве ђаке треба заувек искључити из свих школа у земљи, а у основним школама повести поступак против родитеља дотичних ђака. Сваки такав случај водиће се у евиденцији школе у којој се десио, а у листи наставника уписиваће се као њихова кривица.
- 1 мај Једнодневни штрајк техничког особља Народног позоришта. Особље тражило повећање плата за 30%. Пошто се Управа обавезала да ће интервенисати код Министра финансија, штрајк прекинут.
- 1 мај Одржан велики мајски збор око 5.000 радника-ца код Хајдучке чесме у Топчидеру на коме су говорили у име Независне радничке партије Триша Кацлеровић, Централног радничког синдикалног одбора Драгутин Буквић, и Савеза радничке омладине Даниловић Милијан.
- 10 или 11 мај Почео штрајк 400 шивачких радника-поруцбинара запослених у преко 110 радионица. До штрајка дошло после петнаестодневних преговора и одбијања захтева радника за повишицу. По избијању штрајка, већ 11 и 12 маја, 34 послодавца потписала нову тарифу. Штрајк завршен 15 априла

1923

- успешно. Радници добили повишицу 20—30%. 14 маја радници штрајкачи одржали збор на коме су искључена из Савеза двојица штрајкбрехера.
- 14 мај Око 35 опанчарских радника из радионице Петра Арамбашића ступило у штрајк.
- 14 мај Штрајк 16 кројачких радника радионице Кристијана Лотшпајха у Земуну. Завршен 22 маја успешно. Радници добили повишицу за 20—30%.
- 14 мај Штрајк 14 шивачких радника из три радионице у Земуну. Радници тражили повишицу од 60%. Штрајк завршен 31 маја — добијена повишица за 28%.
- 20 мај Ректор Универзитета забранио одржавање збора студената Филозофског факултета заказаног у знак солидарности и подршке борби професора гимназије.
- 21 мај Преко 1.000 професора у Србији гласајући по гимназијама одлучило да 21 маја поднесу оставке, а 1 јуна напусте рад, ако се не удовољи њиховим захтевима за повишење плата.
- 22 или 23 мај Ступило у штрајк 250 берберских радника, пошто су послодавци одбили нову тарифу. У току штрајка послодавци издали два, а штрајкачи један плакат. Штрајк трајао 35 дана и завршен неуспехом.
- 24 мај Штрајк 40 обућарских радника у радионици Ђоновић и Тасић. Радници тражили повећање надница и осмочасовни радни дан. У току штрајка дошло до интервенције полиције.
- 24 мај Дрводељски радници одржали збор у кафани „Дубровник“ по питању значаја штампе.
- 27 мај Одржан збор радника у Земуну у „Гранд“ хотелу на коме се расправљало о обнови синдикалног покрета — референт Милан Гројић. На збору донета резолуција са захтевом за отварање Радничког дома и синдикалних организација у Земуну.
- У току маја Радници у Акционарском млину „Захарија“ успешно завршили тарифни покрет.
- У току маја Пекарски радници водили тарифни покрет тражећи спровођење осмочасовног радног дана и повишење надница.
- 10 јуни Савез радничке омладине приредио излет у Топчидер.
- 18 јуни Одржан збор бродарских радника по питању преговора са Бродарским синдикатом.
- 26 јуни Одржан збор железничких радника у кафани „Паун“ — референти Буда Милутиновић, Марсел Жорга и Иван Кридељ. Донета резолуција којом се захтева повећање надница.
- 27 јуни У Београд дошао Ђуро Ђаковић пошто је протеран из Сарајева, али је одмах ухапшен, кажњен са два дана затвора и протеран у родно место.
- У току јуна Бродарски радници успешно завршили тарифни покрет.
- 1 јули Приређена прослава 25-годишњице смрти Косте Абрашевића уз суделовање радничке културно-уметничке групе „Абрашевић“. О пролетерском песнику говорио Михаило Тодоровић.
- 1 јули Одржана прва скупштина београдске организације Независне радничке партије којој је присуствовало око 140 чланова из свих секција.
- 3 јули Трговачки помоћници и приватни чиновници одржали збор у кафани „Косово“ по питању радног времена у трговачким радњама — референти Милан Гројић и Веља Петровић.
- 7 јули Штрајк 70 обућарских радника у радионици „Булатовић“ услед кршења тарифе од стране послодавца и избацивања радника са посла. У току штрајка полиција хапсила штрајкаче и прогонила их у родно место.
- 8 јули У Привременом радничком дому на Звездари одржан заједнички протестни збор радника на позив Централног радничког синдикалног одбора,

1923

- Главног радничког савеза и Савеза графичких радника против мешања режима у штрајк помораца. Ово је прва заједничка акција београдског пролетаријата после Обзанае. Референти Лука Павичевић, Иван Попел, Недељко Дивац и Драгутин Буквић. На збору донета резолуција са позивом пролетаријату Југославије за помоћ и подршку штрајку помораца.
- 8 јули Одржан протестни збор трговачких помоћника и приватних чиновника у хотелу „Имperiјал“ против продужавања радног времена — референт Триша Кацлеровић.
- 13 јули Кожарски радници одржали протестни збор у кафани „Нова скупштина“ у знак солидарности са штрајком у радионици „Булатовић“ — референти Милорад Петровић и Миливоје Каљевић. На збору донета резолуција против хапшења штрајкача.
- 29 јули Почео тродневни штрајк столарских радника у предузећу „Добросав Нешић и компанија“. Завршен успешно — радници добили повишицу надница за 28% и признање осмочасовног радног дана.
- 31 јули Збор дрводељских радника одржан по питању положаја радничке класе — референти Цветин Михаиловић, Љубо Митић и Овчаревић.
- У јулу На Чукарици основана секција Савеза радничке омладине.
- 1 август Почео штрајк столарских радника у радионици Димитрија Марковића. Завршен 8 августа успешно — потписан колективни уговор.
- 4 август Централни раднички синдикални одбор, Главни раднички савез, и Подружница Савеза графичких радника приредили забаву у корист штрајка помораца уз суделовање радничке културно-уметничке групе „Абрашевић“ и типографског певачког друштва „Јединство“ у Привременом радничком дому.
- 5 август У Београду формиран секретаријат жена Независне радничке партије.
- 6 август Због малтретирања радника и отпуштања радничког повереника 9 електричарских радника у радионици „Димитријевић и Костић“ ступило у штрајк. Завршен 29 августа закључењем уговора са послодавцем.
- 12 август На позив Централног радничког синдикалног одбора, Главног радничког савеза и Подружнице Савеза графичких радника одржан протестни збор београдског пролетаријата у Привременом радничком дому на Звездари против насиља режима над рударима и железничарима штрајкачима у Словенији и Хрватској — референти Миливоје Каљевић — Централни раднички синдикални одбор и Лука Павичевић — Главни раднички савез.
- 12 август Месна организација Независне радничке партије одржала збор чланова у хотелу „Славија“ поводом претстојећих општинских избора — референти Триша Кацлеровић и Милан Гројић.
- 15 август Трговачки помоћници одржали протестни збор против експлоатације послодаваца а за примену Закона о заштити радника — референти Рајко Јовановић и Јанко Николић.
- 15 август Одржан протестни збор келнерских радника у кафани „Два сокола“ против увођења полицијских радничких књижица — референти Моша Пијаде и Стева Марковић.
- 15 август На конференцији ковачких и поткивачких радника у кафани „Миријево“ донета одлука о формирању Пододбора ковачко-поткивачких радника.
- 19 август Одржани општински избори у Србији, Македонији и Црној Гори. У Београду листа Независне радничке партије добила 1.537 гласова, односно три одборничка места. (Михаило Тодоровић, Милан Гројић и Лазар Петровић).
- 26 август На позив Централног одбора Независне радничке партије одржан збор београдског пролетаријата у кафани „Европа“ против крвавог и белог терора у Бугарској — референт Триша Кацлеровић.
- 26 август У оквиру прославе „Интернационалне гвоздене недеље пролетерске омладине“ одржан збор Савеза радничке омладине у кафани „Нова скупштина“

1923

- са темом „Гвоздена недеља и Омладински дан“ — референти Рајко Јовановић и Драгутин Буквић.
- 30 август Дрводељски радници у фабрици „Велика Србија“ ступили у штрајк. Радници тражили повишење надница. У знак солидарности са штрајком, 11 септембра одржан велики збор дрводељских радника — референти Алекса Ребрић и Љубо Митић. Штрајк завршен 15 септембра успешно. Добијена повишица од 15% и признање осмочасовног радног дана.
- 31 август На Чукарици одржан протестни збор радника против затварања организације рударских радника у Трбовљу.
- августа Штрајк типографских радника у штампарији „С. Раденковића и брата“.
- августа У Београду почео да излази теоретски марксистички часопис *Борба* као орган Независне радничке партије.
- 2 септембар На позив Централног радничког синдикалног одбора, Главног радничког савеза и Подружнице Савеза графичких радника одржан заједнички протестни збор београдског пролетаријата у Привременом дому на Звездари против насиља Владе над штрајком рудара и распуштања Независног Савеза рударских радника Словеније — референти Јанко Петковић, Драг. Поповић и Милош Тимотић. Донета резолуција са захтевом да Влада обустави прогоне и хапшења рудара-штрајкача.
- 2 септембар Савез радничке омладине одржао збор на коме је Рајко Јовановић говорио о Омладинском интернационалном дану.
- 3 септембар Пуштени са робије из затвора у Пожаревцу Филип Филиповић, Владимир Ђопић и Никола Ковачевић.
- 4 септембар Месно Радничко синдикално веће одржало пленарну седницу на којој се расправљало о помоћи штрајку рудара у Словенији и организовању акција за одбрану њихове борбе од насиља режима. На седници донета одлука да сви чланови Независних синдиката дају по пола наднице за помоћ рударима-штрајкачима.
- 5 септембар Одржане велике манифестације београдског пролетаријата поводом доласка са робије Филипа Филиповића. Том приликом дошло до сукоба радника са полицијом. Ухапшено око 80 другова, а међу њима Моша Пијаде, Бора Продановић, Рајко Јовановић и др.
- 8 септембар Изашли са робије: Владимир Мирић, Драгомир Марјановић, Живота Милојковић, Иван Чоловић, Лаза Стефановић и Милош Требињац.
- 14 октобар Удружење студената марксиста одржало конференцију са дискусијом на тему „О националном питању“.
- 15 октобар У акционарској кланици „Гасо и Комп.“ дошло до штрајка 25 месарских радника.
- 25 октобар Месна организација Независне радничке партије Београда почела са одржавањем дискусионих конференција по појединим питањима која су била предвиђена на дневном реду Земаљске конференције. — Велика полемика водила се о националном питању. У тим дискусијама учествовали Филип Филиповић, Ђура Цвијић, Моша Пијаде, Рајко Јовановић и др.
- 8 новембар По наредби Министра унутрашњих дела, Управа града Београда забранила одржавање Земаљске конференције Независне радничке партије заказане за 18, 19 и 20 новембар.
- 10 новембар Универзитетска управа забранила одржавање студентског збора заказаног за 10 новембар у знак протеста против мешања страних сила, а нарочито југословенске владе у унутрашње ствари независног Грчког народа.
- 11 новембар Независна радничка партија одржала збор на коме је Филип Филиповић говорио о шестогодишњици Руске револуције.
- 25 новембар Напредна универзитетска омладина заказала протестни збор грађана и студената у хотелу „Славија“ против реакције и зверстава у Бугарској, као и интервенције Југословенске владе у Грчкој. Иако је полиција забранила одржавање збора, окупио се велики број студената и грађана.

1923

- Жандармерија покушала да растури збор. Ухапшен већи број студената и грађана.
- 26 новембар Одржан протестни збор студената у дворишту старе зграде против на-сртаја полиције на студентски збор сазван за 25 новембар код „Славије“, као и против ректора који је дозволио да полиција уђе на Универзитет.
- 2 децембар Месна организација Независне Радничке партије одржала предавање у кафани „Нова Скупштина“ поводом годишњице смрти Димитрија Туцовића и Душана Поповића — предавачи Живота Милојковић и Коста Новаковић.
- 2 децембар Металски радници одржали збор у хотелу „Ројал“ на коме се расправљало о кризи металске индустрије и у вези с тим о беспослици металских радника — референти Буда Милутиновић и Миодраг Манојловић.
- 9 децембар Секција Независне радничке партије „Врачар“ одржала предавање у кафани „Соколац“ са темом „Развитак друштва“ — предавач Филип Филиповић.
- 15 децембар Организација жена Независне радничке партије Југославије приредила концерт у кафани „Петроград“ у корист бугарских избеглица.
- 30 децембар На Универзитету одржани избори за управу „Побратимства“ — група студената марксиста добила 436 гласова.
- У току децембра На иницијативу Централног одбора Независне радничке партије Југославије изабран привремени централни одбор Пролетерске помоћи. За претседника изабран Филип Филиповић.
- Крајем децембра У Београду одржана III Земаљска конференција Комунистичке партије Југославије.

1924

- 2 јануар Одржан протестни збор трговачких помоћника и приватних чиновника у кафани „Косово“ поводом решења Министра социјалне политике по коме радње треба да буду отворене и у недељу 6 јануара — референт Драгутин Буквић.
- 14 јануар Савез радничке омладине одржао предавање са темом „О животу, раду и погибији Карла Либкнехта и Розе Луксембург“ — предавачи Рајко Јовановић и Десанка Цветковић.
- 24 јануар Клуб студената марксиста одржао комеморативну конференцију поводом смрти Лењина.
- 28 јануар На позив Централног Радничког синдикалног одбора одржано пет зборовна на којима се расправљало о економском и политичком положају радничке класе, и тешком положају услед разједињености радничког покрета. Зборови су одржани:
Кожарско-прерађивачки радници у кафани „Соколовић“;
Кројачки и грађевинарски радници у кафани „Нова скупштина“;
Дрводељски радници у кафани „Дубровник“;
Верберски радници, трговачки помоћници и приватни намештеници у кафани „Косово“;
Металски радници у кафани „Љубић“.
Референти Миливоје Каљевић, Јанко Петаковић, Милан Гројић, Драгутин Буквић и Лаза Стефановић из Београда, Јаков Жорга из Љубљане, Иван Томанић из Загреба, Димитрије Чулибрковић из Суботице, Живота Јевтовић из Сарајева и Аца Митић из Скопља.
- 29 јануар На референдумској скупштини Месне организације Независне радничке партије одржана комеморација Лењину. О животу и раду Лењина говорио Филип Филиповић.
- 31 јануар Келнерски радници одржали збор на коме се расправљало о положају келнерских радника — референти Драгомир Марјановић и Аца Митић.
- јануара У једној посластичарској радионици дошло до штрајка. Радници тражили повећање надница.

1924

- У току
јануара
и фебруара
- Одржане референдумске скупштине Месне организације Независне радничке партије у вези са објављеним одлукама као предлозима резолуција за Земаљску конференцију Независне радничке партије. Референдум одржан по националном, синдикалном, аграрном питању, о политичкој ситуацији, непосредним задацима Независне радничке партије и другим актуелним политичким питањима.
- 5 фебруар У млину „Захарија“ дошло до штрајка 40 млинарских радника због покушаја послодавца да снизи наднице за 10%.
- 10 фебруар Одржан I Конгрес Савеза радничке омладине Југославије на коме је донет програм и статут организације.
- 15 фебруар Због тешког положаја, 80 апотекарских сарадника ступило у штрајк. Сарадници тражили повећање плата и упошљавање преко организације апотекарских сарадника. 10 марта одржан састанак штрајкача на коме је одлучено да се штрајк настави све док апотекари не приме њихове захтеве.
- 17 фебруар Дрводељски радници одржали збор на коме се расправљало о значају радничке штампе — референт Драгутин Буквић.
- 24 фебруар Секција Независне радничке партије „Врачар“ одржала ширу конференцију на којој се расправљало о комуналној политици у Београдској општини — референт Михаило Тодоровић.
- 24 фебруар Одржан збор дрводељских радника у кафани „Код Гарде“ по питању беспослице — референт Лаза Стефановић.
- 24 фебруар Збор металских радника одржан у хотелу „Ројал“ на коме је расправљано о привредној кризи и беспослици — референт Триша Кацлеровић.
- 24 фебруар Шивачки радници одржали збор по питању беспослице — референт Михаило Тодоровић.
- 26 фебруар Централни раднички синдикални одбор упутио позив Главном радничком савезу, Подружници графичких радника и Савезу банкарских, трговачких и индустријских чиновника за спровођење заједничке акције против беспослице.
- 27 фебруар Келнерски радници одржали збор у кафани „Шуматовац“ са темом „Радничка класа и беспослица“ — референт Михаило Тодоровић.
- 1 март Секција Независне радничке партије „Палилула“ одржала предавање „О Карлу Марксу и Лењину“ — предавач Триша Кацлеровић.
- 2 март Месна организација Независне радничке партије у Земуну одржала предавање са темом „О положају радничке класе и задацима Независне радничке партије“ — референт Триша Кацлеровић. Полиција покушала да онемогући одржавање предавања.
- 7 март Секција Независне радничке партије „Врачар“ одржала предавање са темом „Марксизам у теорији и пракси“.
- 9 март Одржан протестни збор преко 1.000 радника на позив Централног Радничког синдикалног одбора и Подружнице Савеза графичких радника у кафани „Петроград“. На збору расправљано о привредној кризи и беспослици — референти Лаза Стефановић и Стојан Максимовић. У резолуцији се захтева интервенција државних органа против скупове.
- 11 март Дрводељски радници одржали збор на коме је донета одлука о формирању Пододбора дрводељских радника за стругару Прометне банке. Изабрана управа пододбора.
- 12 март Београдски студенти одржали протестни збор због отпуштања тројице напредних професора — референти Гојко Самарђић, М. Марковић-Ера и др. На новој згради Универзитета истакли плакате „Бранимо аутономију Универзитета“. После збора организоване демонстрације око 2.000 студената пред Министарством просвете и Народном скупштином. Тражено да се 12 март прогласи за дан аутономије Универзитета.

1924

- 13 март Секције Независне радничке партије „Палилула“, „Сава“, „Три кључа“, „Врачар“, одржале предавање „О животу и раду Карла Маркса“.
- 14 март Централни Раднички синдикални одбор упутио позив Главном Радничком савезу и Савезу графичких радника за заједничку прославу 1 маја.
- 16 март Месно удружење Савеза радничке омладине одржало предавање „О Мађарској комуни и Руској револуцији“ — предавач Милутин Миленковић.
- 17 март Месно удружење Савеза радничке омладине одржало предавање „Револуционарне борбе у Немачкој“ — предавач Влада Миленковић.
- 17 март Одржана конференција напредних студената у студентској трпези на Батал цамији на којој се расправљало о покрету за аутономију Универзитета. Донета одлука да једна делегација студената оде код ректора Универзитета, а друга у Загреб у циљу упознавања загребачких студената са акцијом.
- 18 март Секције Независне радничке партије „Палилула“, „Сава“, „Три кључа“ и „Врачар“, одржале предавања „О Париској комуни“.
- 19 март Дрводељски радници одржали збор на Чукарици по питању формирања секције дрводељских радника. На збору изабрана управа секције.
- 20 март Студенти Београдског универзитета одржали збор на коме истакнута солидарност професора и студената у борби за аутономију Универзитета.
- 23 март На позив Секретаријата жена Независне радничке партије и Савеза радничке омладине одржан протестни збор против експлоатације радничког подмлатка — референти Драга Стефановић и Сима Стевановић.
- 27 март Одржана конференција чланова секције Независне радничке партије „Дунав“ на којој је Моша Пијаде реферисао о оснивању Партиске школе.
- 28 март Секција Независне радничке партије „Врачар“ одржала конференцију на којој је Филип Филиповић говорио о оснивању и наставном плану Партиске школе.
- 30 март Месна организација Независне радничке партије одржала протестни збор против повећања и завођења нових општинских такса — референти Михаило Тодоровић и Триша Кацлеровић.
- 3 април Удружење Савеза радничке омладине одржало предавање из историје радничког покрета Београда — „О студентским демонстрацијама у Сенау 1902 г., Мартовским демонстрацијама 1903 г., штрајку радника на Чукарици 1907 г. и студентским демонстрацијама 1920 г.“ — предавач Триша Кацлеровић.
- 4 април Одржан састанак Извршних одбора Централног Радничког синдикалног одбора и Независне радничке партије на коме донета одлука о заједничкој прослави Првог маја.
- 4 април На збору кираџија одржаном у кафани „Петроград“ протестовано против нове акције кућевласника. Захтевано да се Закон о киријама продужи до 1930 године са извесним изменама и допунама.
- 4 април Умрла Љубица Љубичић, радница платнаре Влада Илић од повреда које је задобила од батинања у београдској Главњачи.
- 6 април Протестни збор кираџија одржан у кафани „Петроград“ — референти Лаза Петровић и Михаило Тодоровић. На збору захтевана пуна интервенција државе у односима између кућевласника и кираџија.
- 8 април Секција Независне радничке партије „Палилула“ одржала конференцију посвећену прослави Првог маја — референт Филип Филиповић.
- 9 април Око 1.000 радника присуствовало погребу браварског радника Радослава Витића који се удавио код пумпе на Дунаву услед недостатка техничке заштите рада. Са погинулим радником у име металских радника опростио се Буда Милутиновић, Независне радничке партије, Филип Филиповић, одборничке групе Независне радничке партије Лаза Петровић и у име омладине Цветин Михаиловић.

1924

- 20 април На позив Централног Радничког синдикалног одбора и Независне радничке партије одржан збор београдског радништва у башти „Бајлонове пивнице“ са темом „Значај Првог маја“ — референти Лаза Петровић и Филип Филиповић. На збору протестовано против убиства раднице Љубице Љубичић.
- 20 април Графички радници одржали збор по питању прославе Првог маја и против убиства раднице Љубице Љубичић. У резолуцији се захтева најстрожије кажњавање убица Љубице Љубичић.
- 23 април Одржан протестни збор преко 200 Независних радника платнаре Влада Илић поводом убиства раднице Љубице Љубичић — референти Љубомир Митић и Драга Стефановић.
- 30 април Београдска полиција ухапсила преко 800 радника у Београду и 17 радника у Земуну, да би спречила њихово учествовање у прослави Првог маја. Потера за радницима настављена како Првог тако и другог маја. Похапшени радници после издржане казне од 3—15 дана затвора, протеривани у родно место.
- 1 мај На позив Месног партиског већа Независне радничке партије и Месног Радничког синдикалног већа одржан велики мајски збор у Топчидеру на коме су говорили Илија Лазаревић, Лазар Стефановић, Цветин Михаиловић, Драга Стефановић и Триша Кацлеровић. На збору учествовало око 5.000 радника-ца. По повратку из Кошутњака одржан збор код Карађорђевог парка — референти Филип Филиповић и Љубомир Митић.
- 1 мај У Земуну забрањена прослава Првог маја, а цела управа Месне организације Независне радничке партије ухапшена.
- 5 мај Штрајк 10 практиканата запослених у Државном савету због мале плате и неплаћеног прековременог рада.
- 11 мај Одржан протестни збор студенткиња Београдског универзитета против загребачке полиције која је својим поступањем довела до самоубиства Лепосаву Петровић, студенткињу фармације у Загребу.
- 17 мај Секција Независне радничке партије „Врачар“ одржала предавање са темом „Знање — оруђе класне борбе“ — предавач Филип Филиповић.
- 18 мај Збор дрводељских радника одржан у кафани „Дубровник“ на коме се расправљало о тарифном питању — референт Лаза Стефановић.
- 18 мај Месна група шивачких радника одржала збор у кафани „Нова скупштина“ у вези са тарифним покретом шивачких радника — референт Драгутин Буквић. — Тарифни покрет вођен од 19 до 27 маја и завршен успешно. Радници добили повишице за 15 до 20%.
- 19 мај У обућарским радионицама „Ђоке Христића и Божића“ дошло до штрајка 35 радника због тешких услова рада. Штрајк вођен два дана и завршен успешно. Признато осмочасовно радно време, избор радиничког повереника и др.
- 25 мај На Београдском универзитету спроведени избори за управу Фонда за потпомагање студената. Том приликом група студената марксиста добила 368 гласова односно 3 члана у управи.
- 26 мај Штрајк 33 обућарска радника у предузећу „Србија“. Радници тражили осмочасовни радни дан, повећање надница за 50% и признање организације.
- 28 мај Кожарско-прерађивачки радници одржали конференцију са темом „Радничко законодавство“ — референт Филип Филиповић.
- 8 јуни На позив Месне организације Независне радничке партије, Месног синдикалног већа Независних синдиката и Месног удружења Савеза радничке омладине одржан раднички збор у кафани „Нова скупштина“ против фашизма и убијања радника у Трбовљу. Референти Љубомир Митић, Сима Стевановић и Коста Новаковић. Донета резолуција којом се захтева стална пропаганда против фашизма.

1924

- 20 јуни Кожарски радници одржали општи збор по питању тарифних покрета — референти Живота Милојковић и Миливоје Каљевић.
- 21 јуни Обућарски радници Официрске задруге ступили у штрајк пошто је Управа задруге одбила нову тарифу.
- 22 јуни Одржан протестни збор трговачких помоћника и приватних чиновника у кафани „Косово“ против продужавања радног времена — референт Лазар Петровић. У резолуцији се захтева примена заштитних законских одредаба о радном времену, плаћање прековременог рада за 50% и др.
- 23 јуни После седам месеци затвора, почело суђење Павлу Павловићу, члану Извршног одбора Централног партиског већа Комунистичке партије Југославије. Осуђен на годину дана затвора.
- 27 јуни Једнодневна обустава рада 12 кројачких радника у радионици „Матушковић и Вуковић“. Организација тражила отпуштање са посла једног радника противника организације.
- 27 јуни Полиција извршила претрес у канцеларијама Независне радничке партије Југославије и редакције *Радника*.
- 5 јули Полицијски претрес извршен у канцеларијама Месног удружења Савеза радничке омладине и Независних синдиката.
- 6—13 јули Централни одбор Независне радничке партије организовао пролетерску недељу за жртве реакције.
- 9 јули Управа града Београда објавила коминике о претстојећим хапшењима целог Централног одбора Независне радничке партије.
- 10 јули Ухапшен Коста Новаковић, бивши комунистички посланик због писања брошура *Македонија Македонцима — земља земљорадницима*. Полиција исту забранила и конфисковала.
- 11 јули Дрводељски радници одржали протестни збор у кафани „До Краљеве гарде“ против намере југословенске владе да радове са грађевине новог Парламента да на израду у Немачку.
- 11 јули Министар унутрашњих дела издао наредбу о забрани Независне радничке партије и Савеза радничке омладине.
- 12 јули Забрањен рад Независне радничке партије, Савеза радничке омладине и извршена конфискација њихове имовине. Тим поводом били су затворени и Независни синдикати.
- Од 12 јула до 18 августа И поред забране рада, Савез радничке омладине организовао четири излета омладине у околину Београда на којима је учествовало преко 200 омладинаца-ки.
- 13 јули Београдска полиција забранила одржавање протестног збора Савеза трговачких помоћника против продужавања радног времена по трговачким радњама.
- 13 јули Београдска полиција растурила збор металских радника на коме се расправљало о тарифним покретима металских радника у Београду.
- 13 јули Поводом напада режима и нових прогона Централни одбор Независне радничке партије Југославије упутио преко *Радника-Делавца* проглас „Радном народу вароши и села свију нација Југославије! Члановима Независне радничке партије Југославије!“
- 15 јули Извршни одбор Независне радничке партије заказао протестни збор београдског радништва у знак протеста против забране Независне радничке партије. Полиција забранила одржавање збора.
- 20 јули Одржана заједничка скупштина Месне организације Независне радничке партије и Месног удружења Савеза радничке омладине. У резолуцији се протестује против забране рада Независне радничке партије и не признаје као легално њено противуставно и незаконито растурање. Одлучено да Независна радничка партија продужи свој рад, као и рад на стварању блока радника и сељака.

1924

- 30 јули Централни одбор Независне радничке партије поднео писмени захтев влади да се поништи наредба о забрани рада Независној радничкој партији и Савезу радничке омладине.
- 1 август Поново дозвољен рад Независних синдиката.
- 7 август Берберски радници одржали протестни збор против насиља и безаконја која се врше над радничком класом — референт Војислав Дакић.
- 10 август Месна организација Независне радничке партије одржала ванредну скупштину са темом:
1. Политичка ситуација и задаци Независне радничке партије — референт Триша Кацлеровић.
2. 10-годишњица светског империјализма.
У току рада скупштина растурена од стране полиције.
- 12 август Централни одбор Независне радничке партије поновио захтев Влади за поништење наредбе о забрани рада Независној радничкој партији и Савезу радничке омладине.
- 13 август Одржан збор радника Електричне централе на коме се расправљало о тешком положају радника. Донета резолуција са захтевом за повећање надница за 30%.
- 16 август У литографији „Пере Марковића“ дошло до штрајка због сукоба радника са шефом радионице.
- 17 август Пекарски и хлебарски радници одржали збор у кафани „Соколовић“ по питању укидања ноћног рада — референти Михаило Годоровић и Миливоје Каљевић.
- 17 август Одржан протестни збор око 1.000 трговачких помоћника и приватних чиновника у хотелу „Таково“ против незаконитог продужавања радног времена — референт Живота Милојковић. У резолуцији се тражи спровођење осмочасовног радног времена.
- 20 август Почео штрајк око 400 радника Електричне централе, пошто нису усвојени њихови захтеви за повећање наднице за 30%. Тим поводом Централни раднички синдикални одбор издао ванредно издање *Организованог радника*. 21 августа одржан збор штрајкача у хотелу „Ројал“ на коме се расправљало о даљем вођењу штрајка и односу према Управи Електричне централе.
22 августа одржана седница Општинског одбора Београда по питању штрајка. Штрајк завршен 25 августа успешно. Истога дана одржан збор штрајкача у хотелу „Ројал“ на коме су изнети резултати постигнутог споразума са управом Електричне централе. Радници добили повишицу од 5 на 12 динара.
- 21 август Шивачки радници одржали збор у кафани код „Нове скупштине“ поводом затварања синдикалних радничких организација и прогона — референт Живота Милојковић.
- 24 август У Београду почео да излази *Оковани радник* као независни орган Независне радничке партије Југославије — излазио до краја 1924 године. — У исто време почео да излази и лист младих радника и сељака *Млада гарда*, орган Савеза радничке омладине.
- 24 август Грађевинарски радници одржали велики збор у кафани „Нова скупштина“. Михаило Перовић говорио о положају грађевинарских радника.
- Крајем августа Емил Вандервелд, претседник Социјалистичке интернационале одржао предавање у Новом социјалистичком дому. На предавању дошло до нереди и повика против предавача „Доле буржоаски министар“, а и до туче. — Поводом одржавања предавања Комунистичка партија Југославије издала летак против Вандервелда са потписом „Класно свесни пролетери Београда“.
- 28 август Одржан протестни збор берберских радника на коме се расправљало о незапослености и тешком положају берберских радника — референти Воја Дакић и Драгомир Марјановић. На збору донета резолуција и упу-

1924

- ћена Министру социјалне политике са захтевом за примену Закона о заштити радника.
- 31 август Месно удружење Савеза радничке омладине приредило излет омладине у околину Београда на коме је говорено о значају Омладинског дана.
- У току августа Штрајк 7 опанчарских радника због ниских надница.
- У току августа Млинарски радници у Акционарском млину водили тарифни покрет.
- 2 септембар Због лепљења плаката ухапшени и кажњени по два дана затвора Ђорђе Јовановић, Жика Ђорђевић и Пера Стокић.
- 3 септембар Келнерски радници одржали збор у кафани „Шуматовац“ на коме се расправљало о прогонима радника — референт Лаза Стефановић.
- 7 септембар Београдска полиција забранила одржавање протестног збора београдског радништва против режима. И поред забране, радници су почели да се сакупљају код Хајдучке чесме у Топчидеру, али је полиција и ту интервенисала.
- 7 септембар Жандармерија растурила збор радничке омладине Београда и Чукарице сазван поводом прославе Омладинског дана у кафани „Нова скупштина“. — Истога дана Савез радничке омладине организовао излет омладине у околину Београда.
- 8 септембар Одржано суђење Кости Новаковићу, бившем комунистичком посланику због писања брошуре *Македонија Македонцима — земља земљорадницима*. Осуђен на 6 месеци затвора.
- 14 септембар Централни Раднички синдикални одбор одржао протестни збор београдског пролетаријата у кафани „Петроград“ против гажења радничких права — референти Лаза Стефановић и Живота Милојковић. Донета резолуција којом се тражи слобода рада синдиката.
- 14 септембар На позив Независне радничке партије одржан збор радника у кафани „Нова скупштина“ против незаконите забране Независне радничке партије — референти Љуба Митић и Триша Кацлеровић.
- 17 септембар У радионици Набављачке задруге дошло до штрајка кројачких радника због малтретирања.
- 22 септембар Одржана пленарна седница Месног радничког синдикалног већа са дневним редом „Положај месног синдикалног покрета“. На пленуму изабран нови Извршни одбор.
- 27 септембар Поводом прославе 20-годишњице рада Савез хотелско-кафанских и гостионичарских радника одржао велики збор у кафани „Шуматовац“ — референти Михаило Тодоровић и Триша Кацлеровић.
- 30 септембар Шивачки радници одржали збор у кафани „Нова скупштина“ по питању значаја радничке штампе — референт Драгутин Буквић.
- 5 октобар Месна организација Независне радничке партије одржала збор радника у кафани „Нова скупштина“ поводом 60-годишњице оснивања Прве интернационале — референти Рајко Јовановић, Миљивоје Каљевић, Десанка Цветковић и Златко Шнајдер. После збора напредна омладина под руководством Савеза комунистичке омладине Југославије организовала протестне демонстрације у Косовској и Александровој улици против реакције и забране рада Савеза радничке омладине.
- 5 октобар Одржан протестни збор кираџија у хотелу „Континентал“ против новог Закона о становима — референт Лаза Петровић. Донета резолуција којом се протестује што се Закон о становима ради без учешћа кираџија.
- 11 октобар Изашао из затвора др. Сима Марковић. Управа града Београда забранила организовање дочека поводом његовог доласка у Београд.
- 19 октобар Поводом одржавања конгреса кираџиских организација, одржан митинг београдских кираџија у парку Ђирила и Методија.
- 26 октобар Централни раднички синдикални одбор одржао протестни збор београдског радништва у кафани „Петроград“. Захтевано спровођење избора за

1924

- уреди за осигурање радника — референти Михаило Тодоровић и Миливоје Каљевић.
- 28 октобар Дрводељски радници одржали збор у кафани до „Краљеве гарде“ у знак солидарности са штрајком дрводељских радника у Цапрагу. — 1 новембра приређен концерт уз суделовање Радничке културно-уметничке групе „Абрашевић“ у корист штрајкача у Цапрагу.
- 29 октобар Конференција трговачких помоћника и приватних намештеника одржана у кафани „Косово“ по питању значаја Уредбе о радном времену — референти Лазар Петровић и Новица Петровић.
- 29 октобар Келнерски радници одржали збор против беспослице.
- 2 новембар Одржан протестни збор трговачких помоћника и приватних намештеника у хотелу „Континентал“ по питању спровођења Уредбе о радном времену — референти Јанко Николић, Михаило Тодоровић и Лаза Петровић. На збору донета резолуција са захтевом да се Уредба о радном времену спроводи у целој земљи.
- 13 новембар Радници предузећа „Дрина“ (које је радило пут Београд—Милатовачка река) ступили у штрајк због неисплаћивања надница. Жандармерија онемогућила демонстрације радника пред Министарством грађевина.
- 15 новембар Поводом 10-годишњице смрти Димитрија Туцовића приређен концерт са предавањем у кафани „Петроград“. О његовом животу и раду говорио Живота Милојковић. — 16 новембра око 500 београдских радника-ца посетило гроб Димитрија Туцовића у Лазаревцу. Том приликом дошло до сукоба независних радника са социјалистима. На гробу говорили Лаза Стефановић, Триша Кацлеровић и др.
- У току новембра У организацијама Независне радничке партије и Савеза радничке омладине Београда и Земуна спроведен референдум о спору у Партији.
- 4 децембар Одржан протестни збор студената Београдског универзитета у дворишту старе зграде Универзитета по питању стипендија и у знак солидарности са штрајком студената Загребачког свеучилишта због отпуштања четворице напредних професора. На збору донета одлука о четвородневном штрајку у знак солидарности. — После збора студенти организовали демонстрације. Том приликом дошло до сукоба са жандармеријом у коме су рањена тројица студената. Полиција ухапсила око 20 студената. — Због штрајка студената ректор обуставио предавања на факултету до 9 децембра.
- 5 децембар Ученици Абитуриентског курса одржали протестни збор поводом сукоба полиције и студената на Универзитету. У знак протеста донета одлука да се не посећују предавања до 7 децембра.
- 6 децембар Дошло до сукоба између студената штрајкача и националиста који су хтели да иду на предавања. Због тога ректор затворио Универзитет од 6 до 9 децембра.
- 7 децембар Кожарски радници одржали збор у кафани „Соколовић“ по питању тумачења Правилника о радном времену — референт Лаза Стефановић.
- 7 децембар Одржан збор металских радника на коме се расправљало о беспослици — референт Буда Милутиновић.
- 10 децембар Штрајк 18 радника фабрике плеханог намештаја „Граовац и Станојевић“ због ниских надница и тешких услова рада. Потписивањем колективног уговора 25 децембра штрајк завршен.
- 14 децембар Одржан протестни збор напредних грађана у хотелу „Славија“ против крвопролића студената и повреде аутономије Универзитета. У име Независне радничке партије говорио Лазар Петровић. Донета резолуција којом се осуђује поступак полиције.
- 21 децембар Удружење студената марксиста одржало предавање у кафани „Нова скупштина“ са темом „Маркс и синдикати“ — предавач Живота Милојковић.
- Крајем децембра Поводом доласка Александра Цанкова, претседника Бугарске владе у Београд, растурани леци „Целати на послу“ са потписом Београдска радничка омладина.

1925

- 1 јануар У Београду је изашао први број *Комуниста* илегалног органа Централног комитета Комунистичке партије Југославије. После трећег броја полиција открила илегалну штампарију.
- 1 јануар После искључења из Комунистичке партије, Живота Милојковић покренуо недељни лист *Радничко Јединство*.
- 18 јануар Одржан протестни збор преко 2.000 трговачких помоћника и приватних намештеника у хотелу „Славија“ поводом одлагања доношења Уредбе о отварању и затварању радњи — референти Миливоје Радовић и Драгутин Буквић. У резолуцији захтевано од Министра социјалне политике да одмах изда наредбу свим властима у земљи за најстрожију примену постојеће Уредбе.
- 21 јануар После 6 месеци затвора из београдске Главњаче пуштен Коста Новковић, бивши комунистички посланик.
- 27 јануар Приликом прославе св. Саве на Универзитету, студенти извиждали Светозара Прибићевића, министра за просвету.
- 1 фебруар Пекарски радници одржали збор у кафани „Соколовић“ на коме су захтевали укидање недељног и ноћног рада у пекарама и хлебарницама — референт Драгутин Буквић.
- 8 фебруар Спроведени скупштински избори. У Београду листа Независних радника добила 823 гласа. Носилац листе био Павле Павловић.
- 17 фебруар Београдска полиција открила илегалну штампарију Централног комитета Комунистичке партије Југославије у Ђурићевој улици бр. 8 на Булбулдери у којој је штампан *Комунист* илегални орган Централног комитета Комунистичке партије Југославије. Том приликом ухапшен већи број комуниста међу којима и Моша Пијаде.
- 25 фебруар Централни Раднички синдикални одбор упутио позив Главном Радничком савезу за извођење заједничке прославе Првог маја.
- 22 март У Београду ухапшени Златко Шнајдер и Владислав Миленковић.
- 5 април Графички радници одржали протестни збор у Социјалистичком дому на Звездари против владиног реакционарног пројекта Закона о штампи — референти Стојан Максимовић и Драгомир Марјановић.
- 12 април На позив Централног Радничког синдикалног одбора одржан збор београдског пролетаријата у кафани „Петроград“ поводом доношења пројекта Уредбе о отварању и затварању радњи и прославе Првог маја — референти Лаза Стефановић и Жика Цветковић. У резолуцији тражено од Министарства социјалне политике да приступи спровођењу у живот Закона о заштити и осигурању радника.
- 12—14 април У Београду одржан конгрес Савеза радника металне индустрије и обрта.
- 12 април Протестни збор кираџија Београда, Земунa и Панчева одржан у кафани „Таково“ против пројекта Закона о становима.
- 24 април Келнерски радници одржали збор по питању значаја Првог маја — референт Стојан Максимовић.
- 26 април Одржан протестни митинг кираџија Београда, Земунa и Панчева у кафани „Таково“ поводом доношења новог пројекта Закона о становима — референти Јанко Петаковић, Павле Павловић и др. Захтевано да Скупштина прими исправке које су учињене од стране Савеза кираџија на пројект Закона о становима.
- 26 април Шивачки радници одржали збор посвећен Првом мају — референт Миодраг Манојловић.
- 30 април Берберски радници одржали збор поводом Првог маја — референт Жика Цветковић.
- Крајем априла У Београду растуран проглас Централног комитета Савеза комунистичке омладине Југославије „Пролетерској омладини у Југославији“ поводом Првог маја.

1925

- 1 мај Одржан мајски збор београдског пролетаријата уз учешће око 4.000 радника на позив Централног радничког синдикалног одбора, Главног Радничког савеза и Подружнице Савеза графичких радника у Новом социјалистичком дому. Полиција забранила извођење манифестација улицама.
- 19 мај Због растурања брошуре *Помажите жртве белог терора*, Марија Љубичић осуђена на пет година робије. (Брошура штампана у Земуну децембра 1924 г.).
- 25—29 мај Одржано суђење Моши Пијаде због штампања *Комуниста* илегалног органа Централног комитета Комунистичке партије Југославије. Осуђен на 20 година робије (доцније снижена на 12 год.)
- 26 јуни Због велике експлоатације, 16 ученика ливнице „Југ“ ступило у штрајк.
- Почетком јула Штрајк 9 кројачких радника у радњи „Бонди и Голдгрубер“ због одбијања послодавца да исплаћује радницима наднице по тарифи.
- 19 јули Одржан заједнички протестни збор радника на позив Централног Радничког синдикалног одбора и Подружнице Савеза графичких радника у хотелу „Славија“ против увођења 2% пореза на радничке наднице — референти Лаза Стефановић и Драгомир Марјановић. На збору донета резолуција са захтевом да Влада одмах укине порез на радничке наднице.
- 26 јули У првој парној творници хлеба и пецива Чурчије Симића дошло до штрајка 12 радника због сукоба са послодавцем.
- У току јула Дошло до расцепа у руководству Независних синдиката по питању прихватања услова Главног Радничког савеза Југославије за уједињење синдикалног покрета.
- 23 август На протестном збору трговачких помоћника и приватних чиновника одржаном у кафани „Континентал“ захтевано спровођење Уредбе о осмочасовном радном времену у трговачким радњама и забрана рада недељом.
- 31 август Шивачки радници одржали збор по питању акције око уједињења синдикалног покрета.
- 31 август Кожарски радници одржали збор на коме је Михаило Тодоровић говорио о уједињењу синдикалног покрета. Донета резолуција којом се осуђује цепачки рад групе Петаковић, Буквић, Станковић и Гројић.
- У току августа У Београду растуране плакате против осуде Моше Пијаде и других са „захтевом борбе за амнестију, на слободу са политичким осуђеницима.“
- 6 септембар Одржан збор београдских радника—ца у кафани „Петроград“ по питању уједињења синдикалног покрета — референт Лаза Стефановић. У резолуцији осуђен цепачки рад групе Станковић, Гројић, Буквић и Петаковић.
- 20 септембар Дрводељски радници одржали збор на коме је расправљано о акцијама за уједињење синдиката — референт Милорад Петровић.
- 28 септембар У Београдском Првостепеном суду почело суђење Десанки Цветковић, Камилу Хорватину, Ивану Вуку, Ивану Ђоловићу и Влади Мирићу због организовања и рада Црвене помоћи. (Ослобођени оптужбе)..
- 4 октобар Централни Раднички синдикални одбор одржао збор у кафани „Петроград“ по питању уједињења синдиката и става Радничке коморе — референти Миливоје Каљевић и Михаило Тодоровић.
- 6 октобар Због тешког положаја и услова рада дошло до штрајка 74 чиновника Француско-српске банке. Штрајк трајао преко два месеца — завршен неуспехом. Пре ступања у штрајк, чиновници тражили радно време од 7 часова, хонорисање прековременог рада, шестомесечни отказ, исплату припадности за време боловања.
- 9—10 октобар У Београду одржан II Конгрес радничких комора.
- 11 октобар Одржан збор банкарских, трговачких и индустријских чиновника у хотелу „Славија“ у знак солидарности са штрајком у Француско-српској банци.
- 10—12 октобар Одржан конгрес Главног Радничког савеза Југославије на коме је основан Уједињени раднички синдикални савез Југославије (УРСС). Присуство конгресу бивших чланова Извршног одбора Централног Радничког синди-

1925

- калног одбора Стојана Станковића, Драгутина Буквића, Јанка Петаковића и Милана Гројића, искористили реформисти и Конгрес прогласили за Конгрес синдикалног уједињења.
- 23 октобар Због ниских надница, 24 радника аутогараже Државне маркарнице ступили у штрајк. Радници тражили повећање надница. Штрајк завршен успешно.
- У току октобра Типографски радници водили тарифни покрет.
- 4 новембар Почео штрајк око 150 графичких радника из 12 мањих предузећа („Народ“, „Просвета“, „Млада Србија“, „Планета“, „Грегорић“, „Караџић“, „Јакшић“, „Меркур“, „Карић“, „Гундулић“, „Самоуправа“, „Скерлић“) пошто су послодавци одбили да приме привремену тарифу и извршили избацивање радника. После другог дана штрајка, 3 предузећа потписала тарифу. Штрајк настављен у 9 предузећа и вођен више месеци. У току штрајка, полиција ухапсила око 20—30 радника-штрајкача.
- 9 новембар Ректор Београдског универзитета забранио заказивање протестног збора студената поводом догађаја у Трсту (напад италијанских фашиста на редакцију *Единост*).
- 11 новембар Одржана конференција студената и донета одлука о ступању у тродневни штрајк. Поводом почетка штрајка, Акциони одбор студената издао летак.
- 12 новембар Студенти Београдског универзитета ступили у тродневни штрајк у знак солидарности са студентима из Загреба и Љубљане, а поводом хапшења 6 студената Загребачког свеучилишта — учесника у демонстрацији поводом догађаја у Трсту.
- Почетком децембра У Београду боравио француски књижевник Анри Барбис. Том приликом посетио Централни Раднички синдикални одбор Југославије. У његову част 6 децембра приређена чајанка у кафани „Петроград“ на којој га је поздравио др. Сима Марковић.
- 10 децембар Једнодневни штрајк ђака I године Поштанско-телеграфске школе због одлуке управе да после I тромесечја добију одела само одлични и врло добри ђаци. Управа донела одлуку да покретаче штрајка истера из школе.
- 13 децембар Одржан протестни збор студената Правног факултета против укидања фебруарског испитног рока. Донета резолуција са захтевом увођења новог фебруарског рока.
- Половином децембра Управник града Београда обавестио ректора Универзитета о забрани одржавања манифестација на Универзитету поводом избора за Потпорни фонд студената.
- 20 децембар Спроведени избори за управу Потпорног фонда студената. Удружење марксиста добило 265 гласова и 3 члана у управи.
- 1926**
- 7 јануар Поводом годишњице смрти Радована Драговића одржано предавање. — О животу и раду овог пролетерског борца говорио Михаило Тодоровић.
- Средином јануара Извршена велика хапшења комуниста (Коста Новаковић, др Сима Марковић, Лаза Стефановић и др.). Многи од њих кажњени као „скитнице“ са 10—20 дана затвора.
- 8 фебруар Моша Пијаде спроведен у Пожаревац на издржавање казне.
- 14 фебруар Одржан збор Независних синдиката у кафани „Петроград“ на коме се расправљало о привредној ситуацији, положају радничке класе и о изборима за Радничку комору — референти Лаза Стефановић и Миодраг Мањоловић. Донета одлука да се објави бојкот избора за Радничку комору.
- 26 фебруар Приликом предавања на Новом универзитету „О данашњем стању у Совјетској Русији“ које је организовао Савез руских књижевника дошло до нереди и туче. Предавање прекинуто са повицима „Универзитет је наш... Идите на Теразије“.
- 7 март Одржана општа конференција кожарских радника у кафани „Марјановић“ — по питању радног времена и надница — референт Лаза Стефановић.

1926

- 8 април Централни Раднички синдикални одбор упутио позив Управи Месног Међуструковног одбора (УРСС-а) у Београду, Подружници Савеза графичких радника, Савезу банкарских, трговачких и индустријских чиновника за заједничку прославу Првог маја.
- 11 април Код „Такова“ одржан протестни збор банкарских, трговачких и индустријских чиновника и трговачких помоћника против експлоатације приватних намештеника изазване дугим радним временом и великим пореским оптерећењем — референти Новица Петровић и Мих. Вукичевић.
- 12 април Штрајк 9 обућарских радника у радионици Радмила Спасојевића. Радници тражили повећање надница.
- 25 април Централни Раднички синдикални одбор одржао збор београдског пролетаријата у кафани „Петроград“ по питању значаја мајске прославе — референт Лаза Стефановић.
- 1 мај Одржан збор у хотелу „Славија“ на коме су говорили: Миливоје Каљевић, Буда Милутиновић, Цветин Михаиловић, Драга Стефановић и Лаза Стефановић.
- 16 мај Одбор за помоћ енглеским рударима организовао предавање у кафани „Петроград“ са темом „Генерални штрајк у Енглеској“ — предавач Михаило Тодоровић.
- 16 мај Организације жена одржале збор у згради Новог универзитета против нехигијенских прилика у Београду — референт Драга Стефановић. Донета резолуција са захтевом да Општинска управа предузме мере ради заштите здравља становништва Београда.
- 16 мај Удружење студената „Прогрес“ одржало предавање „О енглеском синдикалном покрету“ — предавач Михаило Тодоровић.
- 27 јуни На иницијативу Централног Радничког синдикалног одбора одржан збор радника у Земуну у кафани „Трпко“. Расправљано о резултатима интервенције Централног Радничког синдикалног одбора код министра унутрашњих дела поводом забране рада Независних синдикатима у Земуну (затворени још од 1923 год.). На збору изабран Акциони одбор са задатком обнове организација.
- 11 јули Кожарско-прерађивачки радници одржали збор у кафани „Марјановић“ на коме се расправљало „О узроцима привредне кризе“ — референт др. Сима Марковић.
- 11 јули Одржан збор Независних синдиката у кафани „Петроград“ на коме су општински одборници Независних радника Михаило Тодоровић и Миодраг Манојловић поднели извештај о трогодишњем раду у Општинском одбору. Донета одлука о образовању Општег радничког изборног блока.
- 15 јули Збор берберских радника одржан по питању радног времена у берберским радњама — референт Павле Павловић.
- 25 јули Месна група шивачких радника одржала збор у кафани „Нова скупштина“ у знак солидарности са штрајком кројачких радника у Загребу.
- 27 јули Келнерски радници одржали збор на коме се расправљало о привредној кризи и беспослици код келнера — референт Павле Павловић.
- 30 јули Поново ухапшен Коста Новаковић. После вишемесечног затвора, 26 новембра осуђен на 5 година робије.
- 5 август У творници жалузина Браћа Видаковић дошло до штрајка 18 столарских радника због малтретирања и ниских надница. Радници тражили повећање надница за 20%.
- 8 август Одржан протестни збор трговачких помоћника и приватних намештеника у кафани „Таково“ против продужавања радног времена — референт Стојан Максимовић. Донета резолуција којом се тражи спровођење Уредбе о осмочасовном радном дану у трговачким радњама.
- 8 август Дрводељски радници Земун одржали збор на коме расправљано о положају радника — референт Лазар Лазић.

1926

- 8 август Одржан изборни збор Општег Радничког блока, у кафани „Петроград“. О претстојећим општинским изборима говорили др. Сима Марковић и Михаило Тодоровић.
- 15 август Спроведени општински избори. У Београду листа Независних радника добила 774 гласа и једно одборничко место — (др. Сима Марковић).
- 17 август Берберски радници одржали збор у кафани „Нова скупштина“ против укидања недељног одмора и за регулисање радног времена у берберским радњама — референт Павле Павловић.
- Крајем августа Због ниских надница и дугог радног времена дошло до штрајка кројачких радника у радионици Боже Рајковића.
- 1 септембар Шивачки радници одржали збор у кафани „Нова скупштина“ на коме се расправљало о тарифним покретима — референти Живота Јевтовић и Ђирило Колачек. У резолуцији се изражава солидарност са штрајком кројачких радника у Загребу и другим тарифним покретима. Резолуцију потписао секретар збора Александар Ранковић.
- 3 септембар Келнерски радници одржали конференцију по питању положаја келнерских радника и значаја радничких повереника — референт Ж. Димитријевић. Донета одлука о образовању потпорног фонда за помагање незапослених келнерских радника.
- 12 септембар Одржано предавање за металске раднике у кафани „Петроград“ са темом „Положај металских радника у вези са општом привредном кризом“ — предавач др. Сима Марковић.
- 21 септембар Савез металских радника организовао свечани погреб двојице радника (Стојана Тишмана и Саве Рашића) који су погинули непажњом једног инжењера Електричне централе. Погребу присуствовало преко 1.000 радника-ца. Са погинулим се опростили Драга Стефановић, Рајко Јовановић и Буда Милутиновић.
- 23 септембар Келнерски радници одржали протестни збор у кафани „Нова скупштина“ против наредбе Управе града Београда о принудном санитарском прегледу келнерских радника — референти Жика Димитријевић, др. Сима Марковић и Миливоје Каљевић. Донета резолуција којом се тражи да се наредба Управе града одмах повуче, а да се у интересу здравља врши преглед јавних кухиња и осталих радионица животних намирница.
- 26 септембар Одржана два збора грађевинарских радника на којима се расправљало о тешком положају радника — референт Марко Аласовић — присуствовало око 600 радника.
- 26 септембар Шивачки радници одржали збор у кафани „Таково“ на коме је расправљано о резултатима тарифног покрета — референт Живота Јевтовић. На збору протестовано против насртаја послодаваца на тарифу.
- 26 септембар Одржан општи збор грађевинарских радника посвећен тешком положају грађевинарских радника. У резолуцији се захтева спровођење Закона о заштити радника, осигурању радника у случајевима болести, осакаћења и изнемоглости и Правилника о хигијенским, техничким и заштитним мерама у предузећима.
- 30 септембар Протестни збор берберских радника одржан против наредбе Управе града Београда о принудном санитарском прегледу радника — референти Михаило Тодоровић и Ђирило Колачек.
- 3 октобар Око 700 трговачких помоћника одржало протестни збор у кафани „Македонија“ против гажења Закона о заштити радника — референти Стојан Максимовић и Новица Петровић.
- 3 октобар На позив Месног радничког синдикалног већа одржан протестни збор београдских радника у кафани „Петроград“ против понижавања радника поводом доношења наредбе Управе града Београда о принудном санитарском прегледу радника — референти Новица Петровић, Миливоје Каљевић и др. Сима Марковић.

1926

- 11 октобар Месна група шивачких радника одржала збор у кафани „Нова скупштина“ по питању тарифе. Донета одлука да се 12 октобра објави штрајк код послодаваца који не буду признали тарифу.
- 12 октобар Почео тродневни штрајк кројачких радника због одбијања послодаваца да потпишу тарифу. Завршен успешно — 65 послодаваца примили тарифу, а ван тарифе остала само 3 послодавца.
- 16 октобар Дозвољен рад Независних синдиката у Земуну.
- 17 октобар На позив Централног Радничког синдикалног одбора одржан протестни збор кираџија у кафани „Петроград“ поводом измена Закона о становима — референт Лаза Стефановић. Донета резолуција против владиног пројекта да се изменама и допунама у Закону о становима погорша положај кираџија, и захтев да се законом ограничи висина кирија у новим зградама.
- 18 октобар У Београдској Текстилној индустрији А. Д. радници обуставили рад због тога што су приликом исплате добити само пола плате. Пошто је Управа фабрике тражила да се изабере делегација радника за преговоре и обечала повећање плата, радници се вратили на посао.
- 19 октобар Радници Београдске текстилне индустрије А. Д. одржали протестни збор у кафани „Пајкић“ — на коме се расправљало о одбрани радничких права — референти Ђирило Колачек и Живота Јевтовић. Донета резолуција против покушаја послодаваца да смање наднице и изабрана делегација радника за вођење преговора са Управом са задатком да их заврши до 25 октобра не дозвољавајући никакво смањење надница.
- 23 октобар Управа Београдске текстилне индустрије А. Д. отпустила 32 радника — готово целу управу синдикалне секције. 24 октобра делегација радника захтевала од Управе да повуче отказ.
- 24 октобар У Београду одржан Конгрес Радничких комора.
- 25 октобар Почео велики штрајк преко 1.200 радника Београдске текстилне индустрије А. Д. због покушаја Управе да смањи и онако бедне наднице и њеног одбијања да врати на посао отпуштене раднике. Солидарност радника била потпуна, мада су постојале две синдикалне организације — Независних синдиката и Опћег радничког савеза. Један од организатора штрајка био Милош Матијевић „Мрша“, члан Комунистичке партије. (После рата проглашен за Народног хероја). У току штрајка одржано неколико зборова штрајкача и то:
 28 октобра на коме је донета резолуција у којој је истакнуто да је на основу општег стања штрајк био неизбежан;
 2 новембра — на коме је изабран одбор од 8 радника за вођење преговора (4 од стране секције Независних синдиката и 4 од распуштене подружнице Опћег радничког савеза);
 8 новембра — на коме је расправљано о резултатима преговора у Суду Добрих људи.
 17 новембра — по питању општег стања штрајка;
 21 новембра — на коме је расправљано о издаји Опћег радничког савеза;
 25 новембра — на коме је донета одлука о даљем вођењу штрајка.
 Штрајк је трајао преко 70 дана али издајом Опћег радничког савеза завршен неуспешно.
- 25 октобар Отворен Раднички дом у Земуну који је полиција затворила још 1923 године.
- У току октобра У Београду основана Лига за заштиту грађана и помагање жртава реакције, са задатком да се бори против самовоље власти, заложи за побољшање хигијенских прилика у југословенским затворима, као и за увођење бољег режима за политичке кривце. Оснивачи лиге Отокар Кершовани, Лаза Стефановић и други.
- 7 новембар Месарски радници одржали збор на коме је расправљано о тешком положају месарских радника.
- 9 новембар У Београду отворена Синдикална школа у кафани „Марјановић“ у којој су се проучавали Основи политичке економије, Историја синдикалног покрета, Радничко законодавство и др.

- 1926** | новембар Одржана забава у кафани „Петроград“ у корист штрајкача Београдске текстилне индустрије А. Д.
- 14 новембар Кожарски радници одржали општи збор у кафани „Марјановић“ на коме је расправљано о јединству синдикалног покрета — референт Стојан Максимовић.
- 14 новембар Подружница живежара одржала збор радника у хотелу „Кланица“ са темом „Радничко законодавство“.
- 14 новембар Централни Раднички синдикални одбор одржао збор београдског пролетаријата у кафани „Петроград“ у знак солидарности са штрајком у Београдској текстилној индустрији А. Д. — референти Лаза Стефановић, Ђурило Колачек и др.
- 24 новембар Месна група шивачких радника одржала збор на коме је изложено стање штрајка у Београдској текстилној индустрији А. Д. — референт Ж. Јевтовић.
- У току децембра Штрајк 30 ученика Геодетске школе због закидања стипендија — (од 700 динара примали по 300 динара). Закидање вршено због „слабог успеха или оштећења школског инвентара“.
- 1927** | 11 јануар Из Опште државне болнице (Видинска улица) побегао Коста Новаковић, бивши комунистички посланик осуђен на 5 година робије.
- 16 јануар Београдска полиција забранила изборни збор Независних радника заказан за 16 јануар. Забрањено одржавање и других конференција, јер је листа Независних радника проглашена за комунистичку.
- 22 јануар Поводом укидања плата лекарима стажистима студенти Медицинског факултета ступили у тродневни штрајк.
- 23 јануар Спроведени обласни избори. Листа Независних радника у Београду добила 802 гласа.
- 1 фебруар На тражење Апелационог суда обновљено суђење Златку Шнајдеру, студенту, (секретару Централног комитета Савеза комунистичке омладине Југославије). Том приликом повишена му је казна на 5 година робије и то због учешћа у атентату на министра унутрашњих дела Милорада Драшковића 1921 г.
- 6 март Протестни збор београдског пролетаријата одржан у кафани „Петроград“ против поробљавања и гладовања радничке класе — референти Лаза Стефановић и Миодраг Манојловић. Донета резолуција којом се захтева да се синдикатима одмах врати одузета имовина и да се не праве сметње у погледу њиховог законског права на постојање и рад.
- 9 март Приликом предавања Албера Томе, директора Међународног бироа рада на Универзитету, дошло до демонстрација које су организовали комунисти. На позив ректора Универзитета полиција интервенисала и ухапсила 10 радника и студената.
- 13 март Одржан збор графичких радника у хотелу „Париз“ на коме се расправљало о беспослици.
- 17 март Покушај бекства Златка Шнајдера (осуђен на 5 година робије) из суда у Кнез Михајловој улици.
- 18 март Студенти Медицинског факултета у споразуму са студентима медицинарима из Загреба и Љубљане донели одлуку о објави штрајка (обустављају похађање предавања и полагање испита) све дотле док се не изађе у сусрет њиховим захтевима.
- 27 март Фонд за потпомагање сиромашних студената одржао годишњу скупштину по питању избора нове управе. Демократи добили 539, радикали 488, група студената марксиста 286, самостални демократи 241, републиканци 93 и земљорадници 55 гласова. После завршених избора полиција ухапсила 32 радника који су се за време избора налазили у аули Универзитета. Сви кажњени по 3 дана затвора ради прављења „нереда на улици“.

1927

- Крајем марта Полиција открила штампарију *Младог бољшевика* органа Савеза комунистичке омладине Југославије у стану Петра Стокића, дреера у Триглавској улици бр. 7 на Пашином брду. Поред Петра Стокића ухапшен Вилим Хорвај и Цветин Михаиловић. У току ислеђења оптужени три пута штрајковали глађу. 31 октобра одржано суђење — Стокић и Хорвај осуђени по годину дана затвора, а Михаиловић пуштен.
- 3 април Одржан протестни збор трговачких помоћника и приватних чиновника у хотелу „Славија“ поводом доношења Уредбе о отварању и затварању радњи. Донета резолуција против 12-часовног радног времена и одлуке да власници могу затварати радње када хоће.
- Крајем априла Управа града Београда издала наредбу о начину прославе 1 маја. Радницима се забрањује свако кретање у групама и поворци по улицама, пошење радничких амблема, Лењинових слика, сазивање зборова под отвореним небом и слично.
- У априлу У Кошутњаку одржана Окружна конференција Савеза комунистичке омладине Југославије.
- 1 мај Независни синдикати одржали првомајски збор у хотелу „Славија“ на коме су о значају Првог маја говорили Миодраг Манојловић и Лаза Стефановић. У току дана одржан збор у Кошутњаку и продавани аутопортрети Моше Пијаде.
- 12—16 јуни У Београду одржан I Конгрес Независних синдиката на коме је учествовао 61 делегат. На конгресу изабран нови Извршни одбор Централног Радничког синдикалног одбора Југославије.
- 8 јули Штрајк 20 кројачких радника у радионици Судојевић и Савковић због отпуштања са посла два радника.
- 17 јули Трговачки помоћници и приватни чиновници одржали збор код „Ураније“. На збору донета резолуција са захтевом да се спроведе Уредба о осмочасовном радном времену у трговачким радњама, законом одреди време отварања и затварања радњи и да се забрани рад недељом и ноћу.
- Крајем јула У Београду ухапшен Раде Вујовић, члан Централног комитета Комунистичке партије Југославије. У вези са његовим хапшењем, Комитет за одбрану жртава белог терора на Балкану захтевао 8 августа обавештење од председника Министарског савета и пуштање на слободу Вујовића, Кусовца и Броза. 13 августа у Београд дошао др. Теодор Бартушек, председник Чехословачке Лиге против реакције и тражио састанак са Вујовићем. На захтев Управе града Београда Бартушек морао напустити Југославију.
- 9 август У Београду ухапшен Ђура Ђаковић.
- 1 септембар Одржана седница Месног Радничког синдикалног већа Независних синдиката и донета резолуција којом се осуђује кампања која се води против Независних синдиката у Загребу.
- 11 септембар Одржани скупштински избори. У Београду листа Независних радника добила 751 глас.
- У септембру Професорски савет Београдског универзитета донео одлуку да сваки студент мора обавезно бити члан академског друштва „Побратимство“.
- 9 октобар Одржан збор кираџија у кафани „Таково“ по питању високих кирија и интервенције власти — референти Алекса Ребрић, Миливоје Каљевић и др.
- 23 октобар На позив Месног Радничког синдикалног већа одржан протестни збор против погоршавања закона о становима, а за пуну заштиту кираџија.
- Крајем октобра У Београду извршено велико хапшење комуниста. Полиција је сматрала да је овим хапшењем „ликвидирана свака акција комуниста у престоници“.
- У октобру У београдској Главњачи штрајковало глађу пет политичких затвореника.

- 20 новембар Протестни збор београдског пролетаријата одржан у кафани „Петроград“ против прогона Независних синдиката.
- 25 новембар Штрајк 40 тапетарских радника. Тражили осмочасовни радни дан и право на седмодневни отказ.
- 27 новембар Грађевинарски радници одржали збор по питању увођења пореза на радничке наднице. Донета одлука да се упути захтев Министарству социјалне политике за интервенцију за укидање радничке порезе.
- 4 децембар Централни Раднички синдикални одбор одржао протестни збор београдског пролетаријата са захтевом да се укине порез на радничке наднице и донесе Правилник о избору радничких повереника.
- Крајем децембра У београдској Главњачи дошло до новог штрајка глађу политичких затвореника. Захтеви затвореника: премештање из „шестице“ где је затворен велик број људи у бољу собу; право да сви политички ухапшеници смеју примати књиге и новине; да се сви ухапшеници предају суду најкасније до 10 јануара 1928 год.

- 3 јануар Шивачки радници одржали збор у кафани код „Златног грозда“ поводом штрајка радника у Дугој Реси и беспослице — референти Живота Јевтовић и Ђирило Колачек. На збору протестовано против хапшења незапослених радника.
- 15 јануар На позив Централног Радничког синдикалног одбора Југославије одржан збор београдског пролетаријата у знак солидарности са штрајком радника у Дугој Реси — референти Буда Милутиновић и Миливоје Каљевић. У резолуцији пролетаријат Београда изражава своју солидарност.
- 22—24 јануар Одржан III Конгрес Радничких комора.
- 30 јануар На иницијативу пододбора „Три кључа“ Савеза радника металне индустрије одржан збор око 1.000 незапослених радника у кафани „Петроград“ — референти Миливоје Каљевић и Буда Милутиновић. У резолуцији се захтева да Влада одреди потребне кредите за помоћ незапосленим радницима и формира одбор незапослених радника.
- 30 јануар Ухапшен Иван Милутиновић, секретар Удружења студената марксиста, а марта месеца осуђен на 6 месеци затвора.
- 5 фебруар Одржан општи збор грађевинских радника на коме се расправљало о беспослици — референти Љуба Радовановић и Аласовић Марко.
- 8 фебруар Молерско-фарбарски и лакирерски радници одржали збор незапослених радника у кафани „Велика Британија“ по питању беспослице.
- 12 фебруар У Земуну одржан збор радника у Радничком дому против беспослице — референт Михаило Тодоровић.
- 13 фебруар Месни одбор незапослених радника при Месном Радничком синдикалном већу Београда одржао збор незапослених радника у кафани „Петроград“. О тешком положају радника говорили Гавра Преодојевић и Буда Милутиновић.
- 13—16 фебруар После вишемесечног затвора одржан судски процес против 25 истакнутих комуниста (ухапшених крајем 1927 г.) под оптужбом да су организовали комунистичке ћелије и ширили бољшевичку пропаганду. На 5 година робије осуђени: Јосип Цази, Никола Котур, Иван Бријачек, Павле Ковачевић, Јосип Радобоља; — на 6 месеци затвора: Обрен Николић, Коча Митић, Лука Марушић, Богосав Тодоровић, Отокар Кершовани, Гојко Самарџић, Ђорђе Праштало, Александар Здравковић; — на 3 месеца затвора: Василије Стајкић, Данило Гуја, Светислав Стефановић, Лука Мађарац; остали пуштени на слободу. Доцније Апелациони суд повисио казну осуђеним комунистима од 3 на 6 месеци, а од 6 месеци на годину дана затвора.
- 17 фебруар Због отпуштања двојице радника који су били у изборном одбору за изборе радничких повереника, дошло до штрајка 25 радника механичког одељења Ортопедског завода.

1928

- 17 фебруар Савез хотелско-кафанских и гостионичарских радника одржао збор незапослених келнерских радника. О положају келнерских радника говорили Милосављевић и Димитријевић.
- 17—18 фебруар Одржано суђење по Закону о заштити државе Ради Вујовићу, члану Централног комитета Комунистичке партије Југославије (ухапшен јула 1927 године). Том приликом осуђен на 9 месеци затвора. Касније Апелациони суд повисио казну на 5 година робије.
- 19 фебруар Кожарско-прерађивачки радници одржали збор по питању беспослице.
- 19 фебруар Берберско-фризерски радници одржали збор у кафани „Нова скупштина“ поводом доношења Уредбе о отварању и затварању радњи. На збору расправљано и о радном времену берберско-фризерских радника.
- 19 фебруар Банкарски чиновници и приватни намештеници одржали протестни збор у кафани „Петроград“ поводом доношења Уредбе о отварању и затварању радњи — референти Новица Петровић и Бранко Соларић. Донета резолуција са захтевом да се Уредба саобрази закону о заштити радника и обезбеди осмочасовно радно време за све трговачке и занатске радње.
- 20 фебруар Одржан збор грађевинарских радника у кафани „Миријево“ по питању беспослице — референт Аласовић Марко и Грегор.
- 20 фебруар Одржан протестни збор 400 незапослених грађевинарских радника у кафани „Штибнер“ против беспослице. Донета резолуција којом се тражи од Министра социјалне политике да интервенише код надлежних министарстава за отварање јавних радова.
- 29 фебруар Посланик Сава Косановић покренуо у Скупштини дискусију о Главњачи. На основу дискусије донет предлог да се изабере анкета за испитивање стања у Управи града Београда.
- У фебруару На конференцији Београдске организације Комунистичке партије дошло до цепања партиске организације.
- 1 март Одржан велики протестни збор око 900 трговачких помоћника и приватних чиновника поводом повлачења наредбе Управе града Београда о отварању и затварању радњи. У резолуцији се захтева од Министра социјалне политике да што пре обнародује Уредбу о радном времену. 2 марта полиција похапсила све референте са збора (Бранка Соларића, Стевана Чоловића, Јестратија Стојановића и Миодрага Ђорђевића, трговачке помоћнике) који су устали против повлачења наредбе Управе града. Осуђени по 20 дана затвора.
- 4 март Месно радничко синдикално веће и Повереништво савеза графичких радника у Земуну одржали заједнички збор радника у кафани „Београд“ на коме је Ђирило Колачек говорио о беспослици. Донета резолуција са захтевом за помоћ незапосленим.
- 5 март Штрајк 32 хонорарна наставника Средње техничке школе у знак протеста што им није исплаћен хонорар за пет месеци.
- 7 март Др. Сима Марковић, одборник Независних радника у Београдској општини, упутио интерпелацију претседнику Општине по питању беспослице.
- 10 март У фабрици трикотаже „Моравија“ у четири одељења (формерај, пеглерај, машинско, шпунерај) — дошло до штрајка 75 радника због покушаја смањивања надница. Штрајк трајао шест недеља и завршен неуспехом. 21 марта Месна група Савеза радништва одјевне индустрије и обрта одржала збор радника у знак солидарности са штрајком — говорио Живота Јевтовић.
- 11 март Одржано предавање за младе раднике у кафани „Нова скупштина“ на тему „Беспослица и положај радничке омладине“ — предавач Сима Миљун, новинар.
- 18 март У великој сали Универзитета одржана скупштина студентског друштва „Побратимство“ за избор нове управе. Група напредних студената захтевала да се скупштина и избор управе огласи неважећим јер је потребно да се прво одржи једна конституциона скупштина на којој би се иза-

1928

- брала стална управа. Како није дошло до споразума, гласачке кутије су растурене, а дошло је и до физичког обрачунавања.
- 25 март Дрводељски радници одржали збор у кафани „Марјановић“ са темом „Привредна криза и њен утицај на услове рада“ — референт Гавра Предојевић.
- 26 март Штрајк радника у кројачкој радионици Мијушковић и Милановић због покушаја послодаваца да оборе тарифу и продуже радно време. Трајао два месеца и завршен пристанком послодаваца на поштовање тарифе.
- 25 март На иницијативу Месног Радничког синдикалног већа и Одбора незапослених радника Земуна одржано предавање у Радничком дому са темом „Привредна криза и беспослица“.
- 1 април Централни Раднички синдикални одбор одржао протестни збор кирајџија у кафани „Петроград“ против укидања Закона о становима — референт Михаило Тодоровић. Донета резолуција са захтевом за изградњу јефтиних станова.
- 1 април Одржан студентски збор у аули Новог Универзитета поводом нерешених сукоба око „Побратимства“, његове реорганизације и плаћања разних такса универзитетским властима. Поред осталих, на збору говорио Ђ. Стругар. У резолуцији се захтева суспендовање управе „Побратимства“. По завршетку збора организоване демонстрације против „Побратимства“.
- 30 април Одржан збор београдског пролетаријата у кафани „Петроград“ на коме се расправљало о положају радничке класе и значају Првог маја.
- У априлу Поводом прославе Првог маја Управа града Београда издала наредбу о условима прославе Првог маја. „Радницима се забрањује да иду у групама по улицама, држање зборова и предавања којима би се пропагирао комунизам како под ведрим небом, тако и у затвореним просторијама, а одлазак у Кошутњак дозвољава се само појединачно...“
- 1 мај Одржан збор око 2.000 Независних радника у хотелу „Славија“. На збору говорили Миодраг Манојловић, Михаило Тодоровић, Василије Стајкић и др. Збор растурен на интервенцију жандармерије, а доцније дошло до сукоба радника са жандармеријом. По подне прослава настављена у Кошутњаку.
- 1 мај У Земуну одржан збор у Радничком дому.
- 15 мај Из притвореничког одељења Државне болнице (Видинска улица) побегао Никола Котур, осуђен на 5 година робије на процесу фебруара 1928 год.
- 16 мај Трговачки помоћници и приватни намештеници одржали збор у „Трговачкој кафани“ поводом доношења Уредбе о отварању и затварању радњи и регулисања радног времена помоћног особља.
- 28—30 мај Пред Студентским домом одржане антифашистичке демонстрације студената и грађана против ратификације Нептунских конвенција. Спаљиване слике Мусолинија уз узвике „Доле фашизам“. — Истога дана увече дошло до нових демонстрација у Кнез Михајловој улици, где је интервенисала коњичка жандармерија. До сукоба жандармерије са студентима дошло код „Руског цара“, „Лондона“ и на Славији код „Три сељака“. Око 11 часова увече жандармерија извршила јуриш на Студентски дом и демолирала га. Рањено око 20, а похапшено преко 50 студената. Демонстрације настављене 29 и 30 маја када је поново дошло до сукоба са жандармеријом код „Руског цара“ где су студенти били подигли барикаде.
- У мају После штрајка глађу на Ади Циганлији, Раде Вујовић и Златко Шнајдер премештени у Сремску Митровицу.
- 20 јуни На седници Народне скупштине извршен атентат на посланике Павла Радића, Стјепана Радића, Ђуру Васарићека и др.
- 24 јуни Живежарски радници одржали збор у кафани „Марјановић“ поводом доношења Уредбе о отварању и затварању радњи и питања забране недељног рада у пекарама — референт др. Сима Марковић.

1928

- 1 јули Централна и Месна синдикална комисија за рад међу омладином организовала излет омладине у Кијево уз суделовање групе „Абрашевић“. На излету одржано и предавање са темом „Историја радничког покрета“.
- Почетком јула Штрајк 100 радника запослених на Панчевачком мосту због одбијања управе предузећа за повећање надница. Радници тражили 8-часовно радно време, плату од 13—15 дин. на сат и рад у 3 смене. Штрајк завршен неуспехом.
- 9 јули Одржан протестни збор београдског пролетаријата у кафани „Петроград“ против забране рада Независним синдикатима у Загребу — референт Миливоје Каљевић. На збору донета резолуција против напада режима на Независне синдикате и његове функционере у Загребу.
- 10 јули Берберско-фризерски радници одржали општи збор радника у кафани „Нова скупштина“ поводом тумачења Уредбе о отварању и затварању радњи.
- 13 јули Одржан збор приватних намештеника и банкарских чиновника поводом доношења Уредбе о отварању и затварању радњи — референти Новица Петровић, Стјепан Цолнер и Ј. Новаковић.
- 31 јули У предузећу „Металохемика“ А. Д. дошло до штрајка 116 радника због одбијања тарифе од стране послодаваца. После дуготрајних преговора и 7 дана штрајка, Савез металских радника склопио колективни уговор са управом „Металохемике“ А. Д.
- 1 август У Београду прослављен Омладински дан.
- 8 август Металски радници одржали општи збор у кафани „Петроград“ по питању одбране осмочасовног радног времена — референт Буда Милутиновић.
- 12 август Одржан протестни збор земунских радника у Радничком дому против Уредбе о радном времену — референт Павле Павловић.
- 12 август Грађевинарски радници одржали збор поводом доношења Уредбе о отварању и затварању радњи и по питању положаја грађевинарских радника — референт Марко Аласевић.
- 26 август Месна комисија за синдикални рад међу радничком омладином одржала збор ученика и радничке омладине у кафани „Нова скупштина“ на коме се расправљало о општој занатској школи и Заштитном радничком законодавству — референт Миливоје Каљевић.
- 26 август На позив Централног Радничког синдикалног одбора, Савеза банкарских, трговачких и индустријских чиновника, Подружнице Савеза графичких радника одржан протестни збор око 2.000 радника и службеника у хотелу „Коларац“ против социјалне политике владајуће буржоазије. Референти Новица Петровић и Миливоје Каљевић. У резолуцији се тражи да се уредбом пропише осмочасовно радно време за све раднике свих категорија.
- Крајем августа У Београду извршена велика хапшења комуниста.
- 2 септембар Одржане демонстрације радничке омладине у Кнез Михајловој улици. Избациване револуционарне пароле „Доле хегемонистичка влада“ и сл. Због учешћа у демонстрацији ухапшен Александар Ранковић и кажњен са 30 дана затвора.
- 9 септембар Месна комисија за синдикални рад међу омладином организовала излет радничке омладине у Кијево, где је одржано и предавање са темом „Положај, живот и рад радничке омладине“. — Полиција растурила излет.
- 18 септембар Одржана Месна конференција КПЈ Београда на којој је било заступљено 15 хелија са 17 делегата.
- 19 септембар Штрајк 27 радника у обућарској радионици Милић. До штрајка дошло због непоштовања тарифе од стране послодавца (почео давати рад на сиц иако је исти тарифом забрањен). — Штрајк завршен успешно. 23 септембра кожарско-прерађивачки радници одржали збор у кафани „Марјановић“ у знак солидарности са штрајком.
- 24 септембар Збор београдског пролетаријата одржан на позив Централног Радничког синдикалног одбора у кафани „Петроград“ на коме се расправљало о положају радничке класе и Независних синдиката — референт Миливоје

1928

- Каљевић. На збору донета резолуција са захтевом да влада поново дозволи рад Независним синдикатима на читавој територији Југославије.
- 25 октобар Штрајк 20 сарачких радника у радионицама Ристе Поповића, Стеве Ради-војевића и Мирка Лазаревића због одбијања тарифе од стране послода-ваца. Радници новом тарифом тражили повећање зараде по комаду. У току штрајка полиција хапсила штрајкаче. — Поводом штрајка 11 новембра одржан збор 300 кожарско-прерађивачких радника у кафани „Марјановић“ у знак солидарности са штрајком — референт Васа Марјановић.
- 26 октобар Келнерски радници одржали збор у кафани „Нова скупштина“ по питању беспсслице и избора радничких повереника.
- 8 новембар Почео тродневни штрајк 50 керамичких радника акционарског друштва „Керамика А. Д.“ због покушаја кршења колективног уговора од стране послодавца. Штрајк завршен успешно уз поштовање колективног уговора.
- 14 новембар У Студентском дому дошло до демонстрације студената против Управе дома. Студенти тражили да се побољша храна квантитативно и квалита-тивно и смени управник Илија Петровић. Управни одбор одбио захтеве студената.
- 22 новембар Раднички збор одржан на позив Месног Радничког синдикалног већа у кафани „Петроград“ по питању избора судија Суда добрих људи и рад-ничких повереника — референт Буда Милутиновић.
- 25 новембар Отворен дом Београдске Радничке коморе и Централног секретаријата Радничких комора.
- 26—27 новембар Одржан IV Конгрес Радничких комора.
- 29 новембар На позив Централног Радничког синдикалног одбора одржан збор радника у кафани „Петроград“ против насиља режима над Независним синди-катима и протурадничког рада социјалпатриотске бирократије на IV Кон-гресу Радничких комора — референти Буда Милутиновић и Миливоје Каљевић. Донета резолуција са захтевом да се одмах распишу избори за све Радничке коморе и друге радничке институције.
- У новембру Управа града казнила са 10 дана затвора и прогонством из Београда Мили-сава Урошевића, Александра Ранковића, Светислава Стефановића и Ру-жицу Рашић.
- 9 децембар На Универзитету одржани избори за Управу „Побратимства“. Том при-ликом дошло до сукоба „Орјунаша“ са групом студената марксиста. Де-мократи добили 409, радикали 308, самостални демократи 284, група марксиста 234 (4 члана у управи) орјуна 114, земљорадници 53 и неопре-дељена листа 26 гласова.
- 31 децембар Штрајк 4 абадиска радника у радионици Светислава Живковића због смањења надница.

1929

- 6 јануар Краљ Александар Карађорђевић издао проглас о укидању Устава од 28 јуна 1921 године, распуштању Скупштине изабране 11 новембра 1927 године и завођењу диктатуре оличене у његовој личности.
- 6 јануар Закон о заштити јавне безбедности и поретка у држави, проширен и на остале грађанске партије.
- 6 јануар Управа града Београда донела одлуку на основу чл. 4 Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави да се забрани рад социјалистичке радничке групе „Уједињење“.
- 8 јануар Донет Закон о државном суду за заштиту државе.
- 9 јануар Забрањен рад Независних синдиката Југославије.
- 12—13 јануар Ноћу између 12 и 13 јануара растурени леци Покрајинског комитета Кому-нистичке партије за Србију и Савеза комунистичке омладине Југославије поводом завођења шестојануарске диктатуре, са позивом народу на једин-ство и осуду краљевског терора.

1929

- 14 јануар Управа града Београда ухапсила Светислава Стефановића, секретара Месног комитета Савеза комунистичке омладине Београда, Стевана Чоловића, члана Месног комитета Савеза комунистичке омладине Београда, Петра Грубера и Стевана Бољевића у радионици Антуна Сокола, која је служила за илегалне састанке и скривање илегалног партиског и скојевског материјала.
- 20 јануар Ухапшен Александар Ранковић, секретар Покрајинског комитета Савеза комунистичке омладине за Србију у улици Милоша Великог, у вези растурања летака ноћу 12 и 13 јануара.
- 24 јануар Управа града Београда забранила рад Социјалистичке партије и запленила њену имовину.
- 27 јануар Посластичарски радници одржали конференцију и расправљали о бедном положају радника ове струке и учвршћењу организације и секције.
- У јануару Месни комитет Комунистичке партије за Београд и Месни комитет Савеза комунистичке омладине издали проглас са позивом на припремање генералног штрајка за борбу против режима и успостављања радничко-сељачке владе и савеза са Совјетском Републиком.
- 1 фебруар Министарство унутрашњих дела издало решење којим се дозвољава рад организација у саставу Уједињених радничких социјалистичких синдиката Југославије.
- 10 фебруар Радници Електричне централе одржали збор ради измене и допуне неких одредаба статута. Захтеви радника: отпуштање са посла може се вршити само по одређеним кривицама и пресудом дисциплинског суда, радно време одређује Општински суд својом наредбом, а у границама Закона о заштити радника.
- 22 март Молерско-фарбарски радници одржали конференцију на којој су формирали секцију у оквиру Савеза грађевинских радника Југославије и изабрали секциску управу.
- 31 март Одржана конференција текстилних радника — поднесен извештај о протеклом раду.
- 7 април Одржан збор занатских радника и трговачких помоћника на коме су се радници изјаснили против Уредбе о отварању и затварању радњи.
- У априлу У другој половини месеца кројачки радници у Официрској задрузи повели борбу за стару тарифу коју су послодавци хтели снизити.
- 29—30 април Ноћу између 29 и 30 априла растурали леци Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију „Радници, сељаци и сиромашни грађани Србије“ и леци Централног комитета Комунистичке партије Југославије „Радном народу вароши и села свију нација Југославије“.
- 10 мај Тарифни покрет кројачких радника запослених у Официрској задрузи започет у другој половини априла, завршен успешно. Управа Задруге споразумела се са радницима и одустала од смањења надница за 30%.
- 17 мај Пред државним судом за заштиту државе отпочео процес Сави Медану члану Комунистичке партије Југославије оптуженом због растурања комунистичке литературе. Осуђен на две године робије.
- 22—23 мај Одржано суђење пред Судом за заштиту државе Александру Ранковићу, секретару Покрајинског комитета Савеза комунистичке омладине, Милошу Матијевићу, члану Покрајинског комитета Савеза комунистичке омладине, Светиславу Стефановићу, секретару Месног комитета Савеза комунистичке омладине за Београд, Стевану Чоловићу, члану Месног комитета Савеза комунистичке омладине за Београд, Петру Грубору, Јосипу Белончеку и другима. Пресуда изречена 25 маја. Александар Ранковић и Милош Матијевић осуђени на 6 година робије, Стеван Чоловић на 5 година, Стеван Бољевић на 10 година и Петар Грубор на 12 година робије. Од оптужбе ослобођени су Светислав Стефановић, Јосип Белончек и Јосиф Божић.
- 14 јуни Тарифни покрет радника белог рубља у Официрској задрузи почео због покушаја управе да смањи и онако слабе наднице, на крају успешно завршен.

- 1929** 19 август Дошло до полудневне обуставе рада око 600 шофера Возног парка Београдске општине због редуцирања надница за недељу и празничке дане (које су раније примали). Истога дана увече одржан је збор на коме су радници изабрали одбор који ће водити преговоре и поднети радничке захтеве.
- 26 август Убијен на полицији Владимир Нешић, члан Месног комитета Комунистичке партије Југославије за Београд и секретар Црвене помоћи, после двадесетодневне тортуре. Објављено да је „скочио“ ноћу са V спрата Главњаче.
- август— септембар Полиција ухапсила око 40 чланова Партије. Међу ухапшеним налазио се и Брацан Брацановић, инструктор Централног комитета Комунистичке партије Југославије и секретар Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију.
- 8 септембар Одржан збор радника животних намирница: пекара, куvara, месара и др. на коме се расправљало о радном времену, ноћном и прековременом раду у пекарницама, висини наднице и хигијенским условима рада и др.
- 22 септембар Збор месарско-кобасичарских радника поводом кршења одредаба законске заштите радника. Донета одлука да се упуте претставници претседнику Општине београдске и Обласној инспекцији рада да ова питања регулишу.
- 25—26 септембар Убијен Брацан Брацановић, инструктор Централног комитета Комунистичке партије Југославије и секретар Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију. Објављено да је „покушао бекство“.
- 1930** 5 јануар Каменорезачки радници одржали конференцију поводом одлуке послодавца о увођењу акордног система у раду.
- 5 јануар Металски радници одржали конференцију на којој је изнет бедан положај радника ове струке.
- 10 јануар Дошао у Београд Коцмур Алојз, инструктор Централног комитета Комунистичке партије Југославије да у заједници са Отокарером Кершованијем и Ибрахимом Бабовићем ради на реорганизацији Савеза комунистичке омладине Југославије.
- 23 јануар Посластичарски и куварски радници донели декларацију поводом ревизије радничког социјално-политичког законодавства, у којој су изложили своје захтеве.
- 23 јануар Одржана конференција пекарско-хлебарских радника у вези ревизије радничког законодавства; донета декларација.
- 26 јануар Радништво Београда одржало велики збор због напада послодавца на радничко законодавство.
- У јануару Грађевински радници свих професија окупљени на великој конференцији донели резолуцију поводом ревизије радничког законодавства.
- 9 фебруар На збору трамвајских радника расправљано о положају трамвајаца, техничког и осталог особља запосленог код Општине београдске, радника Електричне централе, Возног парка и осталих општинских радионица. Претставници радничке организације реферисали о новом статусу радника наведених предузећа.
- 13 фебруар Радници Државне маркарнице одржали збор на коме су захтевали да управа монопола донесе посебну одлуку о регулисању плаћања годишњег одмора и оних празничних дана у које се није радило вољом предузећа.
- 16—18 фебруар Конгрес Савеза грађевинских радника одржан у Београду.
- 28 фебруар Београдско радништво на свом великом збору одлучно устало у одбрану радничког законодавства.
- 2 март Основано графичко хумано друштво „Милан Милићевић“ за одевање деце умрлих и незапослених чланова Савеза графичких радника Југославије.
- 13 март Кројачки радници одржали конференцију по питању свога економског положаја.

1930

- 16 март По београдским улицама растурана брошура *Истина о фашистичком преврату у Југославији*.
- 6 април Пекарско-хлебарски радници одржали конференцију на којој су прочитани резултати анкете о радном времену и недељном одмору у пекарским радионицама.
- 6 април Одржана конференција текстилних радника на којој је дискутовано о приликама и положају радника у текстилној индустрији.
- 6 април Збор пиварских радника одржан у вези тешког положаја радника ове струке.
- 6 април Радници животних намирница одржали оснивачку скупштину подружнице и изабрали нову наместо привремене управе.
- У априлу Током прве половине месеца месарско-кобасичарски радници одржали конференцију и одлучили да поведу акцију за обезбеђење недељног одмора.
- 30 април Растурани леци Централног комитета Комунистичке партије Југославије радничкој класи.
- 10 мај Графичко хумано друштво „Милан Милићевић“ организовало прво облачење деце умрлих и незапослених чланова Савеза графичких радника.
- 23 мај Каменорезачки радници на конференцији претресали питање тарифне политике.
- 25 мај Збор грађевинских радника одржан у вези тарифне политике. Донесена резолуција.
- 25 мај У борби против прековременог рада пиварски радници одржали збор. Донета одлука да Савез радника животних намирница прикупи и среди статистичке податке о општим условима радника ове струке.
- 26 мај Берберско-фризерски радници одржали конференцију на којој одлучили да се предузму мере код Инспекције рада и Управе града Београда ради забране прековременог рада.
- 29 мај Одржана конференција текстилних радника на којој је расправљано о заштити радника од несрећних случајева, о врло slabим платама и о положају радника уопште.
- 1 јуни Збор београдског радништва одржан по питању пројекта закона о радњама.
- 6 јуни Убијен на улици Милан Делић, члан Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију приликом покушаја бекства испред полиције.
- 8 јуни Пиварски радници одржали велики збор поводом акције закључивања колективног уговора у пиварским предузећима. У резолуцији тражили: повишење надница, законско нормирање прековременог рада и решавање свих спорова преко радничких повереника.
- 16 јуни На збору берберско-фризерски радници претресали питање радног времена.
- 18 јуни Лакирерски радници одржали конференцију на којој је расправљано о тешком положају радника ове струке и извршен избор радничких повереника.
- 20 јуни Одржана конференција пиварских радника ради доношења колективног уговора за сва пиварска предузећа.
- У јуну Растурани леци Обласног комитета Комунистичке партије за Србију „Сељаци и сељанке, радници и раднице“.
- 6 јули Пиварски радници предузећа „Бајлони“ одржали конференцију на којој су обавештени да су успели да им предузеће повиси надницу за 12,50%, регулише радно време по закону, укине прековремени рад и призна радничка организација.
- 14 јули Збор пекарских радника на коме је расправљано о побољшању услова рада радника ове струке.

1930

- 20 јули Текстилно радништво одржало конференцију поводом престанка рада Београдске текстилне индустрије А.Д. и тешког положаја радника ове струке изазваног и тенденцијама свакодневног обарања надница.
- 21 јули Збор 250 пекарских радника на коме су постављени захтеви за спровођење одредаба о недељном одмору, о регулисању радног времена по закону и укидању ноћног рада.
- 31 јули Обласни комитет Комунистичке партије за Србију издао летак са позивом радника, сељака и војника на оружану борбу против режима и диктатуре.
- 11 август Одржан велики збор пекарских радника ради тумачења постојећег социјалног радничког законодавства. Покренуто и питање најновијег покушаја послодаваца да изиграју наредбу о недељном одмору. Закључено да се о овом питању упути жалба Радничкој комори, Инспекцији рада и Управи града Београда. Збор одржан поново 25 августа. Постављено још и питање ноћног и прековременог рада.
- У августу Металски радници одржали прву конференцију крајем месеца у циљу оснивања Савеза металских радника. Изабран привремени одбор.
- 5 септембар Заједнички збор дрводељских и пиварских радника на коме је претресано питање о радничком заштитном законодавству, о мерама за отклањање и ублажења беспослице и регулисању радног времена.
- 7 септембар Димничарски помоћници одржали конференцију и одлучили да оснују секцију димничарских помоћника у склопу Савеза грађевинских радника.
- 7 септембар Збор текстилних радника Београда и Земунa на коме је расправљано о тешком положају, ниским надницама и честој беспослици радника ове струке.
- 8 септембар Пекарско-хлебарски радници одржали збор поводом успеле одбране недељног одмора и завођења осмочасовног радног дана у фабрикама хлеба и пецива код Ђурчије и Симића.
- 10 септембар Фарбарски радници одржали збор ради израде нацрта колективног уговора.
- 10 септембар Одржана конференција молерских радника на којој се говорило о акордном систему рада и надницама. Донета одлука да се послодавцима поднесу услови за закључење тарифног уговора.
- 14 септембар Месарско-кобасичарски радници одржали конференцију ради регулисања радног времена и недељног одмора.
- 14 септембар Димничарски помоћници на својој конференцији расправљали о економском положају радника ове струке.
- 15 септембар Збор 300 пекарских радника на коме се дискутовало о радном времену, недељном одмору, хигијенским условима на раду, висини наднице итд.
- 21 септембар Збор дрводељских радника на коме је расправљано о законској заштити и осигурању радника, као и о економском положају радника ове струке.
- 21 септембар Месарско-кобасичарски радници одржали конференцију у вези акције о регулисању радног времена и недељног одмора.
- 28 септембар Конференција месарско-кобасичарских радника на којој се расправљало о важности осмочасовног радног дана и недељног одмора. Изабрани делегати за рад у анкети по наведеним питањима.
- 29 септембар Одржан велики збор пекарских радника на коме су радници одлучно устали против покушаја неких послодаваца да место недеље уведу неки други дан за одмор.
- 5 октобар Збор месарско-кобасичарских радника на коме је поднет извештај о раду анкете по питању ноћног рада и недељног одмора.
- 12 октобар Конференција димничарских радника ради припрема за склапање колективног уговора.
- 12 октобар Збор месарско-кобасичарских радника на коме је поднесен извештај о резултатима преговора са удружењем послодаваца. Радници одлучно инси-

1930

- стирали на регулисању радног времена (које траје 12, 14 па и 16 часова) и недељног одмора.
- 13 октобар Збор пекарских радника на коме се говорило о значају недељног одмора.
- 16 октобар Берберско-фризерски радници одржали конференцију и расправљали о регулисању радног времена помоћног особља ове струке.
- 19 октобар Збор месарско-кобасичарских радника на коме је реферисано о прекршајима наредбе о законском радном времену од стране неких послодаваца. Донета одлука да се исти туже.
- 21 октобар Избио штрајк 20 обућарских радника у фабрици кожа Петра Арамбашића на Чукарици, због тога што су послодавци одбили захтеве радника за повећање плата по пару ципела. (Зарада радника 40—50 динара дневно и поред тринаестосатног радног времена). Штрајк трајао до 24 октобра и разбијен увођењем нове радне снаге.
- 12 новембар Збор студената Београдског универзитета поводом десетогодишњице Рапалског уговора. Прихваћен предлог за помоћ студентима-емигрантима из Истре.
- 17 новембар Конференција пекарско-хлебарских радника на којој је поднет извештај о раду на обезбеђењу и спровођењу нормалног радног времена и недељног одмора.
- 20 новембар Оснивачка скупштина молерско-фарбарских, лакирерских, фирмописачких и позлатарских радника на којој је донет нацрт правилника о оснивању и раду организације радника ове струке.
- 23 новембар Димничарски радници одржали конференцију и одлучно устали против покушаја мајстора да снизе радничке наднице.
- 23 новембар Одржана конференција месарско-кобасичарских радника на којој је расправљано о акцији увођења недељног одмора и законског радног дана. Донета одлука да се о овоме обавести и Министарство социјалне политике и народног здравља.
- 30 новембар Текстилни радници одржали конференцију поводом напада послодаваца на радничко законодавство.
- 7 децембар На конференцији месарско-кобасичарских радника реферисано о учињеној интервенцији код министра социјалне политике и народног здравља поводом кршења одредаба Закона о заштити радника, радног времена и недељног одмора помоћног особља.
- 11 децембар Месарски радници одржали конференцију због лоших услова рада на Кланци. Изабран тарифни одбор коме је поверена израда тарифе.
- 30 децембар На конференцији позоришно-техничког особља присуствовало 190 радника који су расправљали о преговорима са управом Народног позоришта у вези закључења радног уговора за целокупно техничко особље.
- У децембру У Београду почео да излази месечни часопис *Смена* — гласник Друштва студената. У уредништву био и Поповић Владимир.

1931

- 10 јануар Студенти Београдског универзитета издали проглас уперен против диктатуре, Октроисаног устава и избора од 8-XI-1930 године.
- 15 јануар Молерско-фарбарски радници одржали конференцију на којој је изнесен положај радника ове струке и дискутовано о начину заштите радничког законодавства.
- 1 фебруар На конференцији живежарских радника констатовано да се одредбе Закона о заштити радника, радном времену и недељном одмору не примењују у већини предузећа. По свим овим питањима донесена резолуција и одлучено да се упути Министарству социјалне политике и народног здравља, Радничкој комори и Централном одбору Уједињеног радничког синдикалног савеза.

1931

- 4 фебруар Молерско-фарбарски радници одржали конференцију на којој се говорило о пројекту нацрта закона о социјалном осигурању.
- 10 фебруар Грађевински радници одржали конференцију на Земунском мосту и расправљали о тешком економском положају радника ове струке.
- 23 фебруар Ступило у штрајк 23 каменорезачка радника запослена на Земунском мосту, јер је управа предузећа хтела да уведе акордни систем дајући при томе ниске наднице. После 15 дана штрајк завршен успешно — послодавци нису успели да у рад уведу штрајкбрехере.
- 7 март Основана студентска задруга за рад и штедњу „Самопомоћ“. Циљ Задруге економско збрињавање студената.
- 16 март На конференцији пекарско-хлебарских радника одлучено да се упутити молба Савезу са захтевом да Инспекција рада прегледа пекарске радње ради контроле радног времена и предузимања мера у вези исправке одредаба законске заштите рада.
- 22 март На конференцији месарско-кобасичарских радника расправљано о начину борбе радника ове струке за увођење радног времена предвиђеног законом.
- 27 март Димничарски радници основали своју задругу за побољшање економског положаја у коју су ушли сви радници ове струке. Одлука о оснивању задруге донесена је после десетодневне борбе са послодавцима.
- 26—27 март По улицама Београда растуран летици „Пролетери и угњетени народи уједините се! Браћо и другови регрути!“
- 27 март Одржана конференција кројачких радника запослених у Официрској задрузи на којој је поднесен извештај тарифне комисије о успешно завршеном тарифном покрету.
- 30 март Конгрес Савеза трамвајских, електрофабричких и општинских радника и службеника одржан у Београду.
- 5 април Збор 300 текстилних радника.
- 13 април Конференција 200 пиварских радника одржана у вези даљих припрема за изборе радничких повереника.
- 19 април Месни међуструковни одбор одржао конференцију на којој се расправљало о положају радничке класе у вези са економском кризом, беспослицом и снижењем радничких надница.
- 20 април Пекарско-хлебарски радници одржали конференцију која се бавила питањем ноћног рада у пекарницама и извештајем о прегледу хлебарница у циљу утврђивања радног времена.
- 26 април Одржана конференција текстилних радника на којој се дискутовало о предлогу једне фирме из Загреба о увођењу радне недеље од пет дана, која повлачи рад од 10 часова три дана у недељи, а два дана по 9 часова рада. Ови предлози одбијени.
- 26 април На конференцији текстилних радника расправљано о раду радничких повереника.
- У априлу По улицама Београда растуран првомајски летак Централног комитета Комунистичке партије Југославије „Радници и сељаци Југославије“.
- У априлу Током месеца обављени избори за радничке поверенике у Официрској задрузи, Текстилној фабрици „Шумадија“, Задрузи железничког особља, Електричној централи, Возном парку и саобраћајној мрежи, у Општини града Београда, бродарској радионици на Ади Циганлији и Државној маркарници, као и у многим другим радњама и предузећима.
- 11 мај На конференцији пекарско-хлебарских радника расправљано о припремама акције за укидање ноћног рада у пекарницама.
- 16 мај Обалски радници одржали конференцију на којој су изабрали тарифну комисију ради припремања тарифног правилника за раднике ове струке.

1931

- 16 мај На оснивачкој конференцији воскарски и медичарски радници изабрали управу своје секције.
- 17 мај Збор текстилних радника Београда и Земунa на коме је расправљано о положају радника ове струке и о примени законске заштите радника запослених у текстилним предузећима.
- 21 мај Текстилни радници Земунa одржали свој први збор и дискутовали о положају текстилних радника.
- 27 мај На конференцији молерско-фарбарских радника расправљано о борби против даљег пада надница, проналажењу мера о спречавању периодичне незапослености и прикупљању података о кретању незапослености.
- 30 мај Одржана конференција 200 обалских радника на којој је акламацијом усвојен предлог тарифе коју је израдила тарифна комисија.
- 31 мај Пиварски радници одржали конференцију и раскринкали покушај послодавца да онемогуће изборе радничких повереника.
- 1 јуни Одржана конференција пекарских радника у вези припрема за збор на коме ће се расправљати о укидању ноћног рада у пекарницама.
- 14 јуни Металски радници одржали састанак на коме се говорило о проблему беспослице у редовима ученика ове струке.
- 19 јуни На конференцији лакирерских радника дискутовано о положају радника ове струке, ниским надницама, нерегулисаном радном времену, неуредном исплаћивању надница и осталим рђавим условима рада.
- 21 јуни Збор пекарских радника одржан поводом акције укидања ноћног рада у пекарницама. Учесници збора једногласно примили резолуцију по овом питању.
- 26 јуни На збору пекарских радника постављен захтев о укидању ноћног рада.
- 16 јули На конференцији лакирерских радника расправљано о припремама за склапање колективног уговора са послодавцима, предузимању потребних мера за изборе законских радничких повереника и спровођењу уредбе о радном времену и законској заштити радника.
- 1 август Растурани леци „Радном народу града и села и угњетеним нацијама Југославије“.
- 14—16 август По улицама Београда растурани леци Окружног комитета Комунистичке партије за Србију поводом десетогодишњице диктаторске владавине Александра Карађорђевића „Радници, сељаци, сиротињо села и вароши, поштена и напредна интелигенција, грађани несрећне Југославије“.
- 14 август Грађевински радници одржали конференцију на којој се говорило о значају тарифне акције.
- 23 август На збору грађевинских радника расправљано о законској заштити радника и радном времену.
- 23 август Радници Војне одеће одржали протестни збор против оснивања „Батине“ фабрике у нашој земљи.
- У августу Ступили у штрајк фасадерски радници запослени на вештачком камену и упутили позив осталим радницима да не долазе на посао у Београд док се покрет не ликвидира.
- 3 септембар Краљ Александар Карађорђевић објавио „Октроисани устав“.
- 7 септембар Одржана конференција пекарских радника на којој се поред осталог говорило и о недељном одмору радника ове струке.
- 14 септембар Пекарски радници одржали конференцију у вези недељног одмора и регулесања радног времена у пекарама.
- У октобру Обућарски радници запослени у великој обућарској радионици Каргановић и Ђирковић напустили посао због покушаја послодавца да смање радничке наднице. У обустави рада учествовало око 30 радника.

1931

- 5 новембар Објављен Закон о радњама који треба да ступи на снагу 9 марта 1932 године.
- 5 новембар Отпочеле тродневне демонстрације студената Београдског универзитета у вези са спровођењем парламентарних избора. Студенти су демонстрирали са паролама: „Доле диктатура“, „Доле Петар Живковић“, „Не дајмо ниједан глас на изборима 9 новембра 1931 године“. Ухапшено 11 студената.
- 8 новембар Збор студената пред Студентским домом са кога је упућен позив студентима за солидарну и организовану борбу против шестојануарске диктатуре.
- 11 новембар Кројачки радници из Официрске задруге одржали конференцију и одлучно устали против снижења надница у време када услови живота за раднике постају све тежи. По овом питању упућен захтев управи Задруге.
- 16 новембар На конференцији пекарских радника саопштени резултати анкете у вези ратификације Међународне конвенције о забрани ноћног рада. Одлучено да пекарски радници устану у борбу за забрану ноћног рада.
- 18 новембар Државни суд за заштиту државе осудио 11 комуниста на робију.
- 22 новембар Одржан у Београду VII Конгрес Савеза металаца Југославије.
- 6 децембар Демонстрације студената Београдског универзитета поводом забране скупштине студената на којој је требало да се раскринка рад фашистичког Југословенског академског клуба. Демонстрирано споредним улицама, пошто је полиција блокирала главне. Пред Техничким факултетом одржан велики збор уперен противу режима. Окупила се маса света на коју је полиција насрнула.
- 7 децембар Одржан збор 1000 студената Београдског универзитета пред зградом Универзитета поводом отварања фашистичког парламента, на коме је осуђен Југословенско академски клуб, режим и полицијски терор. На балкону Универзитета извешено црно платно са паролом „Слобода, народни суверенитет“. Полиција блокирала зграду Универзитета и напала на студенте који су после збора покушали да демонстрирају улицама. Рањено више студената.
- 9 децембар Демонстрације студената Београдског универзитета одржане у центру града. Полиција интервенисала кундачењем и пребијањем демонстраната. У вечерњим часовима полиција упадала у студентске станове; ухапшен велики број студената и отеран у Главњачу, два нестала, а многи протерани.
- 12 децембар Студенти Београдског универзитета демонстрирали поводом нове уредбе о Универзитету која је укинула и последње трагове аутономије. Забрањена су сва потребна друштва, правилник за Студентски дом одређује министар просвете, а право на организовање дозвољено само фашистичким елементима. Студенти избацили новог управитеља студентског дома и три дана остали забарикадирани у дому.
- 28 децембар Удружење банкарских чиновника и намештеника одржало ванредну скупштину на којој извршено конституисање нове београдске подружнице. Удружење у Београду добило задатак да изврши уједињење и у Моравској и у Вардарској бановини.
- У децембру Пивара „Бајлони“ смањила радничке наднице за 10—15% и погоршала и онако тежак положај радника.

1932

- 11 јануар Штрајк кројачких радника у Официрској задрузи због смањења зарада за 20%. Трајао два месеца. И поред упорности радника и борбе против штрајкбрехера, штрајк је 1 марта завршен неуспехом.
- У јануару Одржане протестне студентске демонстрације на Техничком факултету Београдског универзитета крајем месеца.
- 27—29 март Конгрес Савеза грађевинских радника Југославије одржан у Београду.
- 1 април Студентске демонстрације избиле као протест против 31 члана Финансиског закона, а претвориле се у демонстрације против режима.
- 13 април Ступили у штрајк сви обућарски и кројачки радници фирме „Бата“ због снижења радничке зараде за око 50% без претходног извештаја. Радници

1932

- су и са старим зарадама били слабо плаћени. Морали су бесплатно да разносе рекламе и плакате фирме по граду и радили под нехигијенским условима.
- 17 април Конференција 400 грађевинских радника на којој се говорило о тешком положају радника ове струке, који се све више погоршава услед сталног прилива радне снаге са села и услед удруживања капиталиста у картеле.
- 24 април Раsturани леци Централног комитета Комунистичке партије Југославије „Другови радници“.
- 26 април Калдрмциски радници Београда одржали своју прву конференцију, изабрали акциони одбор који ће приступити раду око организовања калдрмциских радника.
- 1 мај Савез грађевинских радника Југославије почео да издаје у Београду свој орган под именом: *Грађевински радник*.
- 8 мај Збор 600 београдских радника на коме је расправљано о скупоћи, незапослености и другим актуелним проблемима радничке класе. Донета резолуција: онемогућавање снижења радничке наднице, доношење новог закона против скупоће у трговини, као и законско регулисање станбеног питања.
- 8 мај Грађевински радници у Земуну одржали оснивачку скупштину. Присутно било око 100 грађевинских радника и сви су изјавили спремност да ступе у организацију. Изабрана стална управа.
- 13 мај Одржан велики збор грађевинских радника на коме се говорило о положају грађевинских радника и усвојена предложена резолуција.
- 18 мај Конференција грађевинских радника на Вождовцу на којој се дискутовало о положају грађевинских радника.
- 19 мај Одржана конференција 400 грађевинских радника на Вождовцу.
- 22 мај Тесарски радници одржали састанак по питању положаја радника ове струке.
- 23 мај Збор грађевинских радника на коме се говорило о привредној кризи и положају радника ове струке.
- 26 мај Одржана добро посећена конференција грађевинских радника на којој се говорило о законској заштити радника.
- 29 мај Велики збор грађевинских радника на коме се дискутовало о ниским надницама и неограниченом радном времену. Донета резолуција у којој су изнети захтеви за побољшање положаја радника ове струке.
- 29 мај Збор грађевинских радника Земуна на коме је усвојена резолуција о захтевима земунских радника.
- 5 и 12 јуни Одржане конференције каменорезачких радника на којима се говорило о радничким повереницима по радионицама.
- 5 јуни Тесари и зидари одржали конференцију на којој се дискутовало о положају грађевинских радника и о потреби оснивања секције која би се бавила стручним актуелним питањима.
- 17 јуни Општа конференција грађевинских радника по питању положаја радника ове струке.
- 21 јуни Одржана конференција грађевинских радника по питању радног времена и сигурности радника на грађевинама.
- 23 јуни Конференција грађевинских радника запослених на одводном каналу предузећа „Ерих и компанија“, на којој се расправљало о штетности акордног система, о закидању и нередовном исплаћивању надница.
- 3 јули Збор београдских радника организован ради акције против ноћног рада, која је изведена у целој земљи истог дана. У резолуцији је тражено да се ноћни рад у пекарницама законом забрани.

1932

- 8—9 јули Ноћу између 8 и 9 јула растурани леци „Радном народу вароши и села“.
- 17 јули Одржан збор металских радника.
- 31 јули Конференција грађевинских радника одржана у вези положаја грађевинских радника и анкете Савеза у Министарству социјалне политике од 20 јула.
- 13 август Трамвајски радници на великом збору захтевали да Дирекција трамваја и осветљења Општине београдске одмах повуче своју наредбу, на основу које су смањене наднице дневничарима. Одлучено да се исплата процента од карата продатих на трамвајима, врши према продатој количини сваког појединца.
- 14 август Збор грађевинских радника на коме су постављени захтеви за увођење осмочасовног радног дана.
- 20 август Збор трамвајских радника и службеника Дирекције трамваја и осветљења одржан због одлуке Дирекције о измени радног времена и о новом начину награђивања радника и службеника ове струке. У резолуцији тражено да се и даље остане при старом систему награђивања и да се услови рада не мењају.
- 25 септембар Одржан велики збор дрводељских радника на коме се расправљало о положају радника и њиховој законској заштити.
- 7—8 новембар Ноћу између 7 и 8 новембра растурани леци посвећени прослави годишњице Октобарске револуције.
- 7—12 новембар Група студената умножавала и растурала летке посвећене прослави годишњице Октобарске револуције: „Другови студенти“.
- У новембру Растурани леци крајем месеца: „Не истичите заставе на дан 1 децембра“.
- 3 децембар Одржан V Конгрес радничких комора у Београду.
- 17 децембар Свечана поворка на краљев рођендан претворила се у антирежимске демонстрације. Пошто су антирежимске пароле избаћиване врло често и бучно, полиција интервенисала и поворку растерала.
- 30 децембар Радници и раднице Маркарнице и радионице цигарпапира одржали конференцију на којој су поставили следеће захтеве: право на обавезан отказни рок, законско регулисање радног времена, плаћање годишњег одмора и рада за време празника и регулисање пензионог осигурања у случајевима изнемоглости, старости и смрти на основу Уредбе о самосталној монополској управи од 8 новембра 1932 године.

1933

- 20—25 јануар Ухапшено неколико средњошколаца приликом растурања летака Комунистичке партије Југославије.
- Крајем јануара Одржане протестне демонстрације студената на Техничком факултету.
- 5 фебруар Основан у Београду Студентски аероклуб.
- 5 фебруар На збору пиварских радника одлучно протестовано против смањења надница.
- 14 фебруар Протестни збор београдских радника одржан против поскупљења хлеба и осталих животних намирница.
- 18 фебруар Убаћивани леци „Другови сељаци“ у млекациска кола која су долазила у Београд.
- 13 март Студенти Београдског универзитета приредили антирежимске демонстрације приликом отварања Београдског универзитета. Истицане комунистичке пароле и дошло до крвавих сукоба са полицијом.
- У марту Каменорезачки радници петодневном обуставом рада успели да обезбеде плаћање надница по сату за компликованије послове, наместо дотадашњег акордног система. Рад по акорду остао је само за лакше послове.
- 3 април На конференцији пекарских радника дискутовано и о проблему ноћног рада у пекарницама и радном времену које износи 12—16 часова дневно.

1933

- 4 април На збору монополских радника претресано питање новог правилника о раду за сва монополска предузећа.
- 21 април Одржана општа конференција молерских, фарбарских, позлатарских и фирмописачких радника на којој је у првом реду расправљано о проблему закључења колективног уговора између радника и удружења послодаваца.
- 22 април Ухапшено 14 радника и 15 студената ради издавања и растурања комунистичког листа „Ударник“.
- 25 април На великом збору радника Возног парка и чистачких колона расправљано о ниским надницама и лошим условима рада.
- 8 мај Одржана конференција пекарских радника на којој су радници обавештени о резултатима акције противу ноћног рада.
- 9 мај Пред Државним судом за заштиту државе отпочео претрес против Петка Милетића и Петра Берта, оптужених за комунистичку пропаганду. Осуђени 12 маја, први на 5, а други на годину дана строгог затвора.
- 14 мај Пиварски радници одржали конференцију у вези тарифног покрета, на којој је претресан и пројект колективног уговора који ће изабрани одбор поднети управи пиваре „Вајферт“.
- 9 јуни Месни међуструктовни синдикални одбор одржао састанак у вези примене законске заштите радника. У резолуцији истакнуто да радно време нарочито у занатским радионицама траје од 12—16 часова. Одлучено да се закаже општи раднички збор на коме би се донела резолуција по овим питањима.
- 11 јуни На збору грађевинских радника постављени захтеви: увођење осмочасовног радног дана, забрана сваког прековременог рада, најстрожија примена социјалног радничког законодавства и законом обезбеђену минималну надницу.
- 25 јуни Одржан збор београдских радника против гажења законске заштите и законских права радничке класе. Донета резолуција којом се захтева доследна примена закона о заштити радника, увођење максималног радног времена од 8 часова, обезбеђење пуног недељног одмора од непрекидних 36 часова и спровођење контроле над заштитом ученика и млађих радника.
- 30 јуни Приватни намештеници одржали збор и донели резолуцију у којој траже пуну примену постојеће намештеничке законске заштите, скраћење радног времена, обавезно законско осигурање у случајевима незапослености, пензионо осигурање за све категорије приватних намештеника.
- 2 јули Одржана конференција пекарских радника по питању скраћења радног времена, недељног одмора и забране ноћног рада.
- 12 и 15 јули Зборови трамвајских радника одржани ради претресања положаја радника и службеника ове струке. Донесена резолуција са захтевом да се побољша положај радника Дирекције трамваја и осветљења.
- 14 август На конференцији хотелско-кафанских и гостионичарских радника изложено тешко стање радника ове струке.
- У августу Радници и раднице Државне маркарнице и цигарпапира одржали конференцију ради претреса пројекта новог правилника о раду у монополским предузећима.
- У септембру Избио штрајк ортопедских радника због смањења радничких надница. Штрајк трајао 27 дана и завршен неуспешно због издајничког става социјал-демократских вођа Савеза металских радника Југославије.
- У октобру Почетком месеца покренут лист *Покрет*, заједнички орган Савеза приватних намештеника Југославије и Савеза банкарских, осигуравајућих, трговачких и индустријских чиновника Југославије.
- 9 октобар Одржан у Београду обласни конгрес Главног радничког савеза и Уједињеног радничког синдикалног савеза Југославије.

- 1933** 24 октобар Београдске подружнице Савеза банкарских, осигуравајућих, трговачких и индустријских чиновника Југославије и Савез приватних намештеника одржале збор поводом избора за Радничке коморе и намеравања измене закона о радњама.
- У новембру Растурани леци Савеза комунистичке омладине Југославије посвећени Октобарској револуцији „Другови“.
- 26 новембар На конференцији текстилних радника и радница расправљано о положају радника ове струке и примени радничког законодавства. Једногласно одлучено да се поведе акција за увођење осмочасовног радног дана у свим индустријским предузећима, пошто се у великом броју истих ради 10, 12 па и 14 часова.
- 27 новембар Протестни збор 300 пекарских радника одржан у вези акције за укидање ноћног рада у пекарницама коју је повео Савез радника животних намирница. Радници решили да се одлука о укидању ноћног рада достави Министарству социјалне политике и народног здравља.
- У новембру Благоје Паровић, члан Централног комитета Комунистичке партије Југославије долази у Београд и обнавља Месни комитет Комунистичке партије за Београд.
- У новембру Растурани леци на свим факултетима радној интелигенцији.
- 17 децембар Свечана академија посвећена прослави двадесетпетогодишњице есперантског покрета у Србији, одржана на новом Универзитету.
- 17 децембар На састанку металских радника дискутовано о проблему незапослености радника ове струке и у вези с тим о оснивању синдикалне берзе рада, као и о припремама законских радничких повереника.
- 23 децембар Пред немачким посланством одржане студентске демонстрације против Хитлеровог насиља.
- Крајем 1933 Формирана илегална штампарија у којој је штампан *Комунист*, орган Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију на иницијативу Благоја Паровића, члана Централног комитета Комунистичке партије Југославије. Штампарија смештена у Триглавској улици у стану Јована Јерковића, керамичарског радника. Нешто касније почела је са радом и друга штампарија смештена у Варшавској улици, у стану Нинка Сакића у којој је штампан *Пролетер* орган Централног комитета Комунистичке партије Југославије дотада штампан у иностранству.
- 1934** 15 јануар Одржана конференција радника бродара на којој је расправљано о враћању редуцираних надница од 11% одузетих незаконито. Донета одлука да се по овом питању упути претставка Дирекцији речне пловидбе.
- У јануару Почео поново излазити лист *Комунист*, орган Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију, а неколико месеци доцније и *Млади комунист*, орган Савеза комунистичке омладине Југославије.
- 4 фебруар Конгрес уједињења свих културних радничких организација одржан у Београду.
- 18 фебруар На великом јавном збору незапослених радника и намештеника расправљано о незапослености, привредној кризи и скупости у Југославији и по овим питањима усвојена резолуција.
- 19 март Одржан збор 150 пекарских радника.
- 24 март Радници и службеници запослени у предузећима Општине града одржали састанак на коме су расправљали о питању осигурања у болести и старости, и поставили захтеве да се осигурање врши преко Општег радничког осигурања, да се од послодаваца наплате заостала дуговања, да пензије умрлих радника и службеника пређу на њихове необезбеђене породице.
- У марту Студентска омладина под руководством Савеза комунистичке омладине Југославије крајем марта организовала демонстрације и онемогућила анти-совјетско предавање Струвеа, мењшевика и социјалдемократе. Пре него

1934

- што је Струве почео да говори угашено је осветљење у сали и избациване паролe: „Доле издајници руског народа“, „Живела црвена Москва“, што је читава сала прихватила. Антисовјетско предавање претворило се у манифестације за Совјетски Савез и демонстрације против режима и рата.
- 2 април На конференцији пекарских радника говорено о положају радника ове струке.
- 6 април Одржана конференција 200 дрводељских радника у вези економског положаја радника ове струке и штетности акордног рада којим се уствари продужава радно време.
- 13 април На збору 2000 београдских радника протестовано против намере органа власти за стварањем принудних радничких организација, о томе усвојена резолуција.
- 20 април Кратка обустава рада текстилних радника у фабрици штофа Владе Илића на Карабурми услед смањења надница за 20%. Захваљујући радничкој солидарности, власник фабрике био принуђен да опозове своју одлуку.
- 22 април На збору кожарско-прерађивачких радника одлучно протестовано против увођења колонизаторског система „Бата“ у нашој земљи, што је изазвало велику беспослицу радника ове струке.
- 24—25 април Ноћу између 24 и 25 априла растуран Првомајски летак радничкој класи свих земаља Југославије.
- 30 април Лепљени леци по дрвећу, стубовима и оградама са натписима „Живео Први мај“ са српом и чекићом и потписом Комунистичке партије Југославије.
- 1 мај Растуран летак Савеза комунистичке омладине Југославије „Другови студенти“.
- 4 мај На конференцији дрводељских радника расправљано о тешком положају радника ове струке.
- 13 мај Одржан велики збор грађевинских радника на коме је усвојена резолуција којом се тражи: осмочасовни радни дан, забрана прековременог рада и рада недељом, законом обезбеђене минималне зараде, отварање јавних радова средствима присилног зајма, осигурање у незапослености, укидање акордног рада, распуштање картела произвођача грађевинског материјала, пуну равноправност и слободу радничке класе Југославије.
- 16 мај Трамвајски радници одржали конференцију у вези побољшања услова рада.
- 22—23 мај Одржан збор студената Београдског универзитета поводом Уредбе о стручним удружењима која је ишла ка фашизацији и укидању последњих студентских слобода. Учесници збора затворили све улазе у зграду, спречили предавања студентима Правног факултета и онемогућили студентима и професорима да изађу из зграде. Полиција 23 маја упала у зграду Универзитета, силом задржала демонстранте и спровела их у Управу града. После хапшења тих студената одржане уличне демонстрације у Кнез Михајловој улици.
- 23 мај На конференцији трамвајских радника говорено о борби за увођење бољег система у раду.
- 25 мај Дрводељски радници одржали конференцију на којој су дискутовали о тешком положају радника ове струке.
- 3 јуни Управа града Београда спровела у Окружни суд за град Београд 29 студената и 2 студенткиње оптужене за кривична дела почињена приликом последњих нереда на Универзитету.
- 10 јуни: Дрводељски радници одржали конференцију на којој се говорило о тешком положају радника и експлоатацији коју врше послодавци не поштујући никакве законске одредбе о радном времену.
- 2 јули Збор београдских радника и намештеника одржан по питању незапослености, непримењивања законске заштите радника и намештеника, недоста-

1934

- така у Уредби и наредби о отварању и затварању радњи, као и о офанзивни послодавачких удружења на ревизију закона о радњама, а на штету радника и намештеника. По свим овим питањима донесена резолуција.
- 3 август На конференцији молерско-фарбарских радника тумачени прописи радничког законодавства.
- 11 август Збор општинских радника и службеника. — Расправљано о положају радника и службеника општинских предузећа и о политици смањења надница и плата. Донесена резолуција.
- 11 август Одржан општи збор радника и намештеника Дирекције трамваја, осветљења и водовода по питању постојећих услова рада и припадности радника и намештеника.
- 12—13 август Одржан конгрес радника животних намирница Југославије.
- 14 август На збору бродарских радника на Ади Циганлији протестовано против намере смањења надница и редукције радне снаге; у вези с тим донета резолуција.
- 24 август На конференцији радника Возног парка дискутовано о питању прековременог рада и тешким условима радника.
- 25 август Трамвајски радници одржали конференцију на којој је расправљано о проблемима снижења плата.
- 26 септембар Пекарски радници одржали конференцију по питању недељног одмора.
- 7 новембар Партиска организација Београда у заједници са омладинском организацијом растурила по предузећима и квартовима 500 летака. Леци са великом симпатијом примљени од радника и грађанства. Није био нико ухапшен.
- Ујесен Одржана покрајинска партиска конференција и то први део на Златибору, а други у Београду, на коме је изабран Покрајински комитет Партије за Србију. Због краткоће времена није могла да се донесе резолуција на самој Конференцији, већ су на основу дискусије накнадно израђени закључци.
- 4 децембар На збору радника и намештеника донета резолуција у којој је тражено: да се уведе обавезно осигурање радника и намештеника за време незапослености, да се забрани прековремени рад и да се у свим струкама послодавци придржавају законом одређеног радног времена.
- 9 децембар Одржана конференција особља кућне послуге и одлучено да се поведе борба за заштиту кућних помоћница.
- Ујесен-зима Избио штрајк радника на копању земунског канала због смањења наднице. Штрајк успешно завршен.

1935

- 21 јануар Поводом годишњице смрти Лењина на грађевини цркве св. Марка извешена велика црвена застава коју је полиција тек другог дана у осам часова успела да скине.
- 29 јануар У концентрациони логор у Вишеграду интернирана група студената Београдског универзитета који су у знак протеста ступили у штрајк глађу.
- У јануару Организација националних студената извршила напад на студентску мензу у Академији наука и на Пољопривредно-шумарски факултет.
- У јануару Студентска омладина издала летак поводом интернирања једне групе студената Београдског универзитета у логор у Вишеград.
- 31 јануар Одржан раднички протестни збор поводом несреће у руднику „Српски Балкан“ код Зајечара при којој је погинуло 11 радника и 13 стално онеспособљено. Донета резолуција којом се тражи: боља безбедност на послу, доношење јединственог рударског закона на бази социјалног права савременог човека и тражење свих мера превентивног осигурања живота радника на сталним и подземним рударским радовима.
- 1 фебруар Око 1000 студената Београдског универзитета демонстрирало колективним штрајком глађу забарикадирани у згради ради притиска на органе власти

1935

- да пуне интерниране другове из концентрационог логора у Вишеграду. Полиција оружаном нападом на студенте-штрајкаче, убијен студент Мирко Срзентић. После упада у зграду полиција ухапсила више стотина студената.
- 3 фебруар Конференција каменорезачких радника на којој је констатовано да: дневнице спале за 20—25 динара дневно, радници морају да се снабдевају сопственим алатом, радове скоро свуда обављају на акорд, цене одређују послодавци по своме нахођењу и на којој су радници позвани на јединствену борбу за своје интересе.
- 6 фебруар На конференцији трамвајских радника расправљано о ниским надницама и другим радничким недаћама.
- 8 фебруар Одржан збор хотелско-кафанских и гостионичарских радника и намештеника на коме је дискутовано о тешком положају радника и намештеника ове струке у вези велике беспослице.
- 20 фебруар Велики општи збор радника одржан по питању збрињавања великог броја незапослених радника и намештеника којих је у то време било у Београду 8—10.000. Упућен апел Општини београдској и осталим надлежним факторима за решење овог проблема.
- 23 фебруар Отпочео штрајк 47 каменорезачких радника запослених на изградњи цркве св. Марка због отпуштања са посла 14 радника, као и ради побољшања услова рада и повишења надница. Штрајк је завршен 20 марта победом радника.
- 24 фебруар 180 келнерских радника у знак протеста са породицама запосели све столове у кафани „Руски цар“, захтевајући да сви запослени келнери учествују у подели бакшиша. Борба успешно завршена.
- 3 март На великом збору жена Београда донесена резолуција у којој се протестује против избацивања жена из јавне привреде, против тираније, неправде и захтева осигурање у случају незапослености и старости за све домаћице, раднице и раднике од 55 година старости, доношења закона о једнакој минималној надници за жене и мушкарце, увођења четрдесетосатне радне недеље у свим предузећима, пуна економска слобода за све раднице и раднике од 18—55 година старости, забрана дечјег и ноћног рада за жене, слобода штампе, збора, договора и тајно, опште једнако право гласа за све грађане и грађанке од 21 године старости итд.
- 22 март Велики збор приватних намештеника на коме су постављени захтеви да се уведе пензионо осигурање у целој земљи и побољша рад болесничког осигурања намештеника.
- 22 март Конференција радника Возног парка одржана у вези скраћења радног времена, јер радници раде 14 па и 16 часова.
- 26 март Велики збор берберско-фризерских радника и радница одржан у знак протеста против кршења законских прописа у вези затварања и отварања радњи. У резолуцији тражено да радно време не прелази 10 часова и да им се обезбеди обавезан недељни одмор.
- 11 април На конференцији дрводељских радника говорено о тешком положају радника ове струке.
- У априлу Почео у првој половини месеца штрајк 120 обућарских радника у радионицама браће Стоиљковић, Арамбашић, „Американац“, „Лектрес“, „Леро“, Цветковић и „Спленид“. Тражени су бољи услови рада, повећање надница и запошљавање радника преко синдикалне берзе. Штрајк трајао месец дана и завршио се потписивањем колективног уговора у коме су испуњени захтеви радника.
- 1 мај По улицама Београда растуран првомајски леци „Први мај“.
- 16 мај Молерско-фарбарски радници одржали конференцију на којој се говорило о регулисању радних односа са послодавцима и повећању надница.
- 30 мај На конференцији молерско-фарбарских радника поднет извештај о проблемима радничког законодавства.

1935

- 4 јуни Раsturани леци студената Београдског универзитета о крвавим догађајима на Универзитету 1 фебруара и о убиству Мирка Срзентића.
- 16 јуни Одржан велики збор грађевинских радника а у вези с тим донета резолуција о проблемима кризе у грађевинарству, о беспослици, радном времену, о побољшању услова рада и социјалног осигурања.
- 24 јуни На збору пекарских радника расправљано о борби радника ове струке за увођење новог радног времена.
- 8 јули Ступило у штрајк 110 грађевинских радника Земуна, запослених код фирме Краус, Катанчић и комп. Штрајк трајао два дана. По закљученом уговору наднице су повећане, за помоћне раднике 2 динара на сат, а за зидаре 3,5 динара.
- 15 јули На свом збору трамвајски радници и општински службеници одлучно устали у одбрану услова рада који су радницима статутом загарантовани.
- 21 јули Одржан општи збор радника и намештеника поводом претстојећих избора и за побољшање одредаба радничког осигурања. У резолуцији дате примедбе на радничко осигурање.
- 22 јули На збору пекарских радника поднесен извештај о резултатима последње анкете (по питању ноћног рада у пекарницама).
- 22 јули Кожарски радници на општој конференцији прихватили резолуцију која је донета на збору радника и намештеника 21 јула у вези са радничким осигурањем.
- 24 јули Штрајк 15 молерско-фарбарских радника запослених код Николе Димића избио због отпуштања двојице радника са посла.
- јули Откривена илегална штампарија у којој је штампан *Пролетер*, орган Централног комитета Комунистичке партије Југославије и том приликом ухапшено 7 лица.
- Крајем јула Избио штрајк 24 радника запослених у фабрици намештаја Владе Стојковића. Радници-штрајкачи нису се уопште више вратили на посао.
- 1 август Ухапшена 4 студента због растурања летака и покушаја да пред једним предузећем одрже летећи митинг.
- У августу Делимична обустава рада почетком месеца у фабрици „Висунг“ због смањења надница.
- 2 август Раsturани леци Централног комитета Комунистичке партије Југославије „Радницама и радницима, радној омладини, свим пријатељима мира, свим противницима рата.“
- 11 август Одржана конференција радника запослених у Возном парку Општине београдске у вези наредбе управе Возног парка о продужењу радног времена на 12 часова.
- 12 август Збор молерско-фарбарских радника и радника сродних струка на коме је поднесен извештај о току преговора са послодавцима о закључењу колективног уговора. Донета једногласна одлука 1000 учесника збора о ступању у штрајк.
- 13 август Почео штрајк 1800 молерско-фарбарских радника због ниских надница, лоших услова рада, дугог радног времена и непризнања радничке организације. Штрајк трајао око 14 дана и завршен закључењем колективног уговора којим је обезбеђено осмочасовно радно време, утврђена минимална надница која је повишена за око 30%, призната радничка организација и запошљавање радника преко исте.
- 14 август На конференцији монополских радника претресан пројекат правилника о платном систему.
- 18 август Збор дрводељских радника одржан у вези ниских надница и дугог радног времена који износи 10—12 часова.

1935

- 19 август Избио општи штрајк керамичарских радника због одбијања послодаваца да потпишу колективни уговор. Штрајк трајао 10 дана и завршен прихватањем већине радничких захтева.
- 22 август Ступило у штрајк 150 паркетарских радника који су тражили повећање надница, нормирање радног времена, признавање радничке организације и регулисање редовне исплате надница. Штрајк трајао месец дана и завршен потписивањем колективног уговора.
- 25 август На збору дрводељских радника донет нацрт колективног уговора и изабран преговарачки одбор ради вођења преговора са послодавцима.
- 2 септембар Одржан велики збор радника Возног парка Општине београдске у вези регулисања радног времена.
- 8 септембар Збор дрводељских радника на коме је поднесен извештај о преговорима са послодавцима. Донета одлука о ступању у штрајк.
- 9 септембар Почео штрајк 2000 дрводељских радника; постављени следећи захтеви: укидање акордног рада, осмочасовни радни дан, обезбеђење минималне наднице и њено повећање за 10% и признавање радничке организације. Штрајк завршен 23 септембра потписивањем колективног уговора којим су обезбеђени сви захтеви радника.
- 15 септембар Напредна омладина Београда покушала да разбије збор Хођерине Југословенске народне странке код Савског моста. Раsturани леци у којима је Хођерин збор осуђен као фашистички. Дошло до крвавог физичког обрачунавања између демонстраната, учесника збора и полиције. Више омладинаца ухапшено.
- 19 септембар Претставници напредних грађана и комуниста из Београда, Загреба и Љубљане издали летак са прогласом и програмом за стварање Јединствене радничке партије.
- 22 септембар Збор грађевинских радника у Земуну на коме је говорено о положају грађевинских радника.
- У септембру Штрајк у обућарском предузећу „Балник“ избио крајем месеца због тешких услова рада, а завршен неуспешно кривицом комораша.
- 2 октобар На збору текстилних радника Београдске текстилне индустрије А.Д. после неуспешних преговора са послодавцима за склапање колективног уговора, донета одлука о обустави рада.
- 3 октобар Због бедних надница и акордног система рада почео штрајк 700 радника Београдске текстилне индустрије А.Д. Завршен неуспешно због издајства функционера Општег радничког савеза Вјекослава Братковића који је довео штрајкбрехере у предузеће.
- 4 октобар Одржан збор 2500 радника против скупове.
- 6 октобар Збор живежарских радника на коме је изнет тежак положај пекарских радника чије радно време износи од 16—18 часова.
- 11 октобар Велики збор грађевинских и молерско-фарбарских радника на коме је донета резолуција у којој су изнети захтеви радника.
- 11 октобар Одржан збор металских радника на коме се говорило о радничким надницама и радном времену. Радници поставили захтеве: о расписивању избора за радничко осигурање, доношења закона о минималним надницама и осигурања у беспослици и спровођење законског осигурања у старости и изнемоглости.
- У октобру Тарифни покрет јорганциских радника почео у првој половини месеца ради склапања тарифног уговора којим би се регулисало осмочасовно радно време. У неким радњама дошло је и до једнодневне или дводневне обуставе рада.
- 14 октобар Обуставило рад 13 позлатарских радника због нерегулисаног радног времена, ниских надница и за избацивање акордног система у раду. Радници-штрајкачи нису се уопште више вратили на посао.

1935

- 20 октобар Радници и раднице Државне маркарнице и цигарпапира одржали конференцију на којој је претресан правилник о раду у монополским предузећима. Правилник није прихваћен са захтевом да се извесне одредбе измене.
- 20 октобар У Инжењерском дому у Лазаревићевој улици одржан велики збор 2000 жена разних професија ради тражења права гласа и пуног учешћа у политичком животу земље. Донета резолуција са захтевом да се у нови изборни закон унесе једнако опште, тајно, активно и пасивно право гласа за све грађане оба пола.
- 1 новембар Збор дрводељских радника одржан због покушаја послодаваца да изиграју потписани уговор. Говорено и о незапослености.
- 3 новембар Дошло до једнодневне обуставе рада у обућарској радионици Миљивоја Поповића, радници тражили повећање наднице за 2 динара од пара. Обуштава рада успела; прихваћени раднички захтеви.
- 10 новембар На конференцији пекарских радника поднесен извештај о стању акције за забрану ноћног рада у пекарницама.
- 14 новембар Тапетарски радници одржали збор на коме се говорило о примени постојећег колективног уговора о раду.
- 25 новембар Одржана конференција радника и радница по питању нормирања радног времена.
- 27 новембар Трамвајски радници одржали конференцију на којој су покренули питање прековременог рада, и добијања радног одела.
- 6 децембар Избио штрајк радника у штампарији *Правда* услед напорног рада тираж листа се повећао, а број радника остајао исти. Радници-штрајкачи нису се уопште више вратили на посао.
- 8 децембар Студенти Београдског универзитета одржали збор и у резолуцији тражили потпуну амнестију политичких криваца.
- 13 децембар Организација националних студената извршила оружани напад на Студентски дом. После упада полиције у дом, напредни студенти приредили демонстрације и избацили управника Мирковића из дома.
- 16 децембар Одржан општестудентски збор на коме је тражено да се прекине са бесправним злостављањем студената и да Студентски дом постане дом сиромашних студената.
- 28 децембар Одржан збор угоститељских радника и намештеника на коме се говорило о проблему незапослености међу особљем хотела, кафана, ресторана и кухиња и о изигравању законске заштите радника. У резолуцији тражено да се изврши ревизија у свим угоститељским радњама, да се најстрожије казне они који крше постојеће законске одредбе о заштити радника и да се незапосленим радницима преко зиме обезбеди најнужнија помоћ за живот.

1936

- 23 јануар Одржана анкета о законској заштити кућних помоћница.
- 24 јануар О положају текстилних радника одржана анкета у којој су учествовали претставници 22 београдска предузећа у којима је запослено 4969 радника.
- 25 јануар VI Конгрес Радничких комора Југославије одржан у Београду.
- 29 јануар Универзитет установио своју полицију.
- 9 март Ступили у штрајк грађевински радници запослени на изградњи цркве св. Марка из солидарности са отпуштеним друговима. Радници захтевали осмочасовно радно време, минималну надницу од 8 динара на сат, укидање акордног рада и поштовање закона о заштити радника. Осујеђена намера послодаваца да сломе штрајк довођењем радника из унутрашњости, јер су се исти солидарисали са штрајкачима.
- 17 март Радници фабрике „Змај“ у Земуну ступили у штрајк због отпуштања једне групе радника, међу којима и радничког повереника, Касније су радници поставили и питање колективног уговора, штрајк је продужен на 2—3 месеца.

1936

- 29 март Конгрес Савеза грађевинских радника одржан у Београду.
- 30 март Штрајк 500 радника запослених у фабрици „Шумадија“ на Умци.
- 1 април Акциони одбор студентских удружења упутио захтев ректору Универзитета да се анулира казна члановима Акционог одбора, да се укине универзитетска стража, да се распусти Организација националних студената и да се 3 априла одржи општи студентски збор на коме би се изнела ситуација на универзитетима у Београду, Загребу и Љубљани.
- 3 април Студенти Београдског универзитета прогласили општи штрајк који је трајао 25 дана после одбијања захтева постављених 1 априла ректору Универзитета. Штрајком је руководио штрајкачки одбор који је издавао билтен у коме су давана обавештења о развоју штрајка. У знак солидарности, штрајковали су и студенти Загребачког и Љубљанског универзитета. Штрајк је успешно завршен. Ректор Ђоровић је смењен, а одлука о увођењу полиције на Универзитету повучена.
- 4 април Чланови Организације националних студената напали на Медицински факултет покушавајући да онемогуће штрајк студената и том приликом убијен студент Жарко Мариновић.
- 11 април Конгрес дрводељских радника Југославије одржан у Београду.
- 11 април Певачко друштво типографских радника прославило тридесетогодишњицу свога рада и тим поводом издало *Споменицу*.
- 18 и 19 април Одржана анкета о положају монополских радника и донета резолуција у вези ревизије правилника о пензионском фонду.
- 25—26 април Конгрес Савеза трамвајских радника Југославије одржан у Београду.
- У априлу Рукавичарски радници у фабрици Вајсенбаума повели тарифну акцију због покушаја кршења тарифног правилника. Акција успешно завршена, сачувани стари услови рада.
- У априлу Обућарски радници радионице Ђоновић повели тарифну акцију за повишење надница. Потписан колективни уговор по коме су наднице повишене.
- 7 мај Одржана протестна конференција Обласног одбора Народне одбране за Београд, Земун и Панчево поводом штрајка радника земунске фабрике „Змај“. Донета резолуција у којој је изражена солидарност са захтевима радника-штрајкача.
- 8 мај Избио штрајк 850 месарских радника. Током штрајка одржана два збора на којима су радници поставили следеће захтеве: укидање рада недељом, увођење осмочасовног радног дана и смањење радног времена за шегрте. Штрајк је завршен са успехом 11 јула. У исто време штрајковали и месарски радници Земуна.
- 10 мај Одржана анкета о нацрту уредбе о минималним надницама и донесена резолуција која је упућена надлежним факторима.
- 14 мај На општем збору молерско-фарбарских радника претресано питање закључења колективног уговора.
- 25 мај Грађевински радници Београда и Земуна одржали збор и ступили у штрајк. Одлука о штрајку 10.000 грађевинских радника дошла је после двомесечних преговора са послодавцима. Радници су поставили захтеве: за увођење осмочасовног радног дана, утврђивање минималне наднице, укидање акордног система рада и запошљавање радника преко синдикалне берзе рада.
- 26 мај Одржан збор грађевинских радника-штрајкача код Земунског моста на коме су присуствовали и сви други незапослени радници Београда.
- 27 мај Штрајк каменорезачких радника ради утврђивања минималних надница.
- 27 мај Одржане демонстрације против фашизма приликом доласка у Београд министра иностраних послова Пољске Бека.
- 27 мај Грађевински радници — штрајкачи одржали збор на Пашином брду код Тешићеве циглане на коме је штрајкачки одбор обавестио штрајкаче о

1936

току преговора са послодавцима. Прочитани поздравни телеграми електронсталатерских радника Београда, рудара из рудника Равне Реке и грађевинских радника из Мостара у којима је изражена солидарност са борбом грађевинских радника Београда и Земуна.

- 29 мај Закључен колективни уговор између послодаваца и грађевинских радника-штрајкача. Један део радника незадовољан закљученим уговором, састао се на Пашином брду у циљу доношења одлуке о продужењу штрајка и одржавању збора. Дошло до сукоба са полицијом, убијен један радник и три рањена.
- У мају Избио штрајк обућарских радника запослених код фирме Станка Влаховића у првој половини маја. После дводневне обуставе рада потписан колективни уговор по коме је повишена надница за 5 динара по пару ципела.
- 20 јуни Одржан протестни збор 1200 графичких радника Београда и Земуна против покушаја послодаваца да створе „жуту организацију“. Истакнута је потреба да се радници одлучно боре за увођење четрдесетосатне радне недеље. Донесена резолуција којом је тражено: увођење тарифе за сва графичка предузећа, побољшање хигијенских услова рада у радионицама, укидање акорда и рада недељом, признавање радничких организација и радничких повереника.
- 27 јуни Ступили у штрајк браварски радници у радионици Рихарда Шергера, пошто послодавац није хтео да потпише колективни уговор који је закључен између браварских послодаваца и Савеза металских радника.
- У јуну Одржан у Београду конгрес Савеза молерских радника Југославије.
- 27 јули Пекарски радници одржали збор на коме су одлучили да ступе у штрајк уколико послодавци не прихвате њихове услове изнесене у предлогу колективног уговора у коме се тражи: укидање ноћног рада, нормирање радног времена на осам часова и повишење наднице.
- 28 јули Ступили у штрајк лимарски радници Београда и Земуна пошто су послодавци прекинули преговоре о склапању колективног уговора у коме је тражено: одређивање минималне наднице од 4 динара по сату и увођење осмочасовног радног времена.
- У јулу Одржан збор 1000 трговачких помоћника на коме су постављени следећи захтеви: повећање плата, обезбеђење плаћеног годишњег одмора, примање плате за време болести и војне вежбе, обезбеђење пензионог осигурања и уређења болесничко-намештеничког осигурања.
- 4 август Збор пекарских радника на коме је поднесен извештај о постигнутом споразуму са послодавцима у погледу увођења осмочасовног радног времена у већим радионицама, а у мањим десеточасовног, плаћања прековременог рада за 50%, захтеви за повећање надница нису прихваћени.
- 6 август Молерско-фарбарски радници одржали конференцију на којој је поднесен извештај о току преговора са послодавцима у којима је остало спорно одређивање минималне наднице.
- 8 август Београдски такси шофери одлучили да ступе у штрајк 14 августа уколико Управа града не прихвати њихове захтеве у погледу смањења пореза и спречавања конкуренције приватних власника аутомобила.
- 10 август Избио штрајк 1000 пекарских радника после дужих неуспелих преговора са послодавцима. После једанаестодневне борбе штрајк је постепено завршен са делимичним успехом. Уговор је закључен са три индустријска предузећа и три занатске радње, док до склапања колективног уговора између осталих послодаваца и пекарских радника није дошло.
- 11 август Молерско-фарбарски радници на збору одлучили да ступе у штрајк.
- 12 август Почео штрајк 1700 молерско-фарбарских радника после неуспелих преговора са послодавцима за склапање колективног уговора и испуњења њихових захтева. Током штрајка одржани зборови 14, 28 августа и 3 септембра на којим су радници-штрајкачи обавештавани о току преговора са послодавцима. Штрајк завршен 23 септембра потписивањем колективног

1936

- уговора којим је обезбеђено: осмочасовно радно време, повећање надница за 20^{0/0}, плаћање прековременог рада према законским прописима, запошљавање радника преко синдикалне берзе рада и прослава Првог маја. У исто време штрајковали су и молерско-фарбарски радници Земуна и Панчева.
- 13 август Избио штрајк фасадерских радника због одбијања послодаваца да закључе колективни уговор. Штрајк завршен 18 августа потписивањем колективног уговора.
- 15 август Почео дводневни штрајк београдских такси шофера јер је Општина београдска повећала калдрмнину и трошарину од 125 на 500 динара годишње.
- 17 август Текстилни радници предузећа „Текстил“ у Земуну ступили у штрајк ради побољшања услова рада. Штрајк је вођен 10 дана и завршен победом радника.
- 23 август Дрводељски радници одржали збор по питању склапања новог колективног уговора и донели одлуку да ступе у штрајк уколико послодавци не изађу у сусрет њиховим захтевима: у погледу увођења радне недеље од 48 сати, одређивања минималне наднице од 5—7 динара по сату, плаћања прековременог рада за 50^{0/0} више од редовне тарифе.
- 24 август Ступили у штрајк браварски радници Земуна са захтевом да се призна колективни уговор склопљен између радника и послодавца Београда.
- 28 август Почео штрајк монтерских радника који је трајао 22 дана. Завршен потписивањем уговора по коме су повишене сатне зараде, призната синдикална берза и укинут акордни систем.
- 30 август На збору керамичарских радника објављен штрајк после неуспелих преговора са послодавцима око закључивања новог колективног уговора у коме је тражено осмочасовно радно време, повећање надница и признавање синдикалне берзе рада. У штрајку учествовало 150 радника.
- 1 септембар Радници ливци запослени у ливницама „Меркур“ и „Напредак“ у Београду и у три мање ливнице у Земуну ступили у штрајк.
- 7 септембар Избио штрајк абациских радника после одбијања послодаваца да повисе наднице и плате.
- 12 септембар Збор графичких радника на коме су радници обавештени о изради пројекта колективног уговора и његовом достављању свим штампарским послодавцима. У пројекту тражено: одређивање радног времена према закону, хонорисање прековременог рада, признавање радничких повереника и синдикалне берзе рада. Одлучено да се ступи у штрајк уколико послодавци не прихвате радничке захтеве.
- 15 септембар На збору дрводељских радника Београда и Земуна поднет извештај да су сва већа столарска предузећа пристала на потписивање колективног уговора и да је уговор потписан у 44 радионице у којима ради 1500 радника. Послодавци мањих радионица одбили да потпишу уговор, због чега је донета одлука да радници тих радионица ступе у штрајк.
- 16 септембар Ступило у штрајк 150 дрводељских радника Београда и Земуна.
- 20 септембар Почео штрајк тапетарских радника, јер је колективни уговор закључен 1935 године, отказан. У новом пројекту уговора тражено: увођење осмочасовног радног времена и одређивање минималне наднице од 5—7 динара.
- 22 септембар Објављен делимичан штрајк 400 штампарских радника запослених у 20 нетарифираних радионица. Због спора приликом потписивања колективног уговора око признавања синдикалне берзе рада, радничких повереника и права радника на организовање, Савез графичких радника покушао да локализује штрајк и позвао Управу града да спречи прављење нередица по улицама од стране радника, а радницима штрајкачима саопштио да не ометају оне раднике који хоће да се врате на посао.
- Средином септембра Избио штрајк у три обућарске радионице „Балник“, „Леро“ и „Соко“ са око 40 радника због покушаја послодаваца да смање наднице.

1936

- 29 септембар На збору трамвајских радника донесена одлука да се упуте захтеви претседнику Општине и директору Дирекције трамваја и осветљења за побољшање услова рада радника ове струке.
- 11 октобар Избио штрајк папучарских радника ради повишења плата и побољшања осталих услова рада.
- 12 октобар Избио штрајк обућарских радника у радионици Воје Радосављевића после неуспелих преговора са послодавцима у вези повишења надница. Штрајк трајао 30 дана и успешно завршен.
- 16 октобар Опанчарски радници обуставили посао, пошто послодавци нису пристали на потписивање колективног уговора.
- 26 октобар Отпочео штрајк 90 тапетарских радника због тога што су послодавци хтели да смање и онако мале наднице. Штрајк трајао 45 дана и завршен делимичним успехом. Тарифу потписао мањи број послодаваца.
- 2 новембар Пекарски радници одржали конференцију на којој је расправљано о акцији укидања ноћног рада у пекарницама.
- 2 децембар Обуставили рад месарски радници запослени у фабрици серума на Земунском пољу због тешких услова рада. Постигнут споразум да се прекоремени рад укине сем у изузетним случајевима када би се исплаћивао заједно са редовном зарадом.
- 8 децембар Текстилни радници одржали збор на коме је говорено о тешком положају радника ове струке.
- 10 децембар Збор 1000 берберских радника на коме се говорило о последњим сукобима између радника и послодаваца насталих око спровођења одредаба колективног уговора закљученог пре пола године.
- 12 децембар На збору општински радници устали против одлуке Београдске општине да се стални и хонорарни службеници од 1 децембра издвоје из општег радничког осигурања. Упућена резолуција претседнику општине и министру социјалне политике.
- 16 децембар На збору дрводељских радника расправљано о избору радничких повереника.

1937

- 1 јануар Ступила на снагу Наредба Управе града Београда о ограничењу ноћног рада у пекарницама.
- 3 јануар Одржан збор пекарских радника у вези спровођења у живот Уредбе о ноћном раду у пекарницама. Донета резолуција да контролу над извршењем одредаба Уредбе врши полиција пошто Инспекција рада није у могућности да то чини ефикасно као полицијски органи.
- 5 јануар Одржан збор целокупног београдског радништва по питању предузимања мера за помагање и збрињавање незапослених радника преко зиме.
- 17 јануар На конференцији 200 радника фабрике „Моравија“ расправљано о положају текстилно-чарапарских радника и радница ове фабрике, као и о свим текстилним радницима у Београду.
- 31 јануар Текстилни радници и раднице фабрика: „Колн“, „Ешкенази“, „Дунав“ и „Елка“ одржали заједничку конференцију на којој је расправљано о положају текстилних радника и радница.
- 7 фебруар Радници и раднице фабрике „Моравија“ одржали конференцију на којој се говорило о радном времену радника ове фабрике.
- 13 фебруар Влада Милана Стојадиновића донела Уредбу о минималним надницама — реакционарна уредба супротна Закону о заштити радника.
- 15 фебруар Конференција кројачких радника на којој је расправљано о тешком положају радника ове струке. Донета резолуција којом се тражи: регулисање плата, радног времена и формирање савезне берзе рада за запошљавање кројачких радника.

1937

- 1 март Антифашисти демолирали железнички дом у коме је била заказана конференција присталица Димитрија Љотића. Пред домом се развила крвава улична борба у којој је било доста повређених.
- 4 март Конференција дрводељских радника на којој је поднет извештај о току преговора са послодавцима поводом закључења новог колективног уговора за 1937 и 1938 годину.
- 8 март Збор 1200 кројачких радника-наруџбинара свих великих и малих радионица на коме је расправљано о питању закључења колективног уговора.
- 15 март Изашао први број „Студента“, органа стручних, економских и културних удружења Београдског универзитета. Један од уредника био Иво Лола Рибар.
- У марту У првој половини месеца избио штрајк каменорезачких радника запослених на изградњи цркве св. Марка због одбијања послодавца да исплати наднице.
- 25—27 март Боравио у Београду министар иностраних послова Италије гроф Ђано. 25 увече избиле велике демонстрације у Кнез Михајловој улици у знак протеста против државника фашистичке Италије. Запаљене слике Ђана и Мусолинија.
- 28 март Одржан збор кројачких радника на коме је тарифна комисија поднела извештај о току преговора са послодавцима, ради наднице која се креће од 15—50 динара за неограничено радно време.
- 26 март Студенти Београдског универзитета изразили солидарност са протестом бугарских студената против одузимања права гласа.
- 5 април Дошао у Београд претседник Чехословачке Републике др. Едвард Бенеш и том приликом приређене велике манифестације државнику демократске Чехословачке. Манифестанти извикивали пароле за савез са Чехословачком Републиком, а против оријентације владе Стојадиновића Милана на савез са фашистичким земљама. Дошло до сукоба са полицијом пред чешким посланством.
- 11 март После три недеље тарифних преговора потписан уговор и тарифа између кројачких радника и послодаваца. Кројачки радници добили: повишење наднице за 30%, радно време скраћено на 9 часова, призната радничка организација и синдикална берза рада. Предвиђена и стална паритетна комисија од претставника послодаваца и радника за све евентуалне спорове.
- 12 април Избио штрајк кројачких радника у радњи „Влада Митић и брат“. Послодавац одбио да потпише тарифу коју су сви остали кројачки радници Београда закључили са својим послодавцима.
- 14 април На дан Шпанске Републике и поред прогона и хапшења у књигу шпанског посланика уписало се преко 1000 студената Београдског универзитета.
- 14 април Ступила на снагу Уредба о минималним радничким надницама.
- 16 април На конференцији обућарских радника поднет извештај о преговорима са послодавцима око потписивања опште тарифе у којој је постављено: укидање рада на сиц, скраћење радног времена од 10 на 8 часова и признавање синдикалне берзе рада.
- 23 април Кројачки радници Земунa одржали конференцију на којој је поднет реферат о колективном уговору и тарифном покрету.
- 24 април Кројачки радници Земунa обуставили рад зато што послодавци нису хтели да потпишу колективни уговор и тарифни ценовник. Штрајк завршен победом радника — закључена нова тарифа и ценовник са послодавцима.
- 25 април Одржана конференција јорганџиских радника на којој је расправљано о положају радника ове струке.
- 27 април Браварски радници одржали конференцију на којој је говорено о колективном уговору.

1937

- 12 мај Абациски радници одржали конференцију на којој је изложен положај радника ове струке. Донета одлука да се изради предлог колективног уговора и тарифног ценовника.
- 13 мај Текстилни радници са подручја Карабурме одржали конференцију по питању положаја текстилних радника Београдске текстилне индустрије А.Д. Одлучено да се припреми нацрт колективног уговора.
- 18 мај Одржан збор дрводељских радника због одбијања послодаваца да приступе преговорима о скраћењу радног времена и повишењу надница.
- Средином маја Покрет сапунџиских радника; завршен потписивањем споразума којим је повећана надница и ограничен радни дан.
- 21 мај Општи јавни збор београдских радника и намештеника одржан као протест поводом осетног поскупљења основних животних намирница. Предложене извесне мере против наглог скока цена.
- 30 мај На збору грађевинских радника расправљано о надницама и радним условима који су се погоршали у односу на прошлу годину. Донета одлука да се поведе акција за побољшање услова рада.
- 7 јуни Стигао у Београд барон фон Нојрат, министар иностраних послова Немачке ради закључивања трговинског и политичког споразума између владе Милана Стојадиновића и фашистичке Немачке.
- 8 јуни Полиција упала бесправно у универзитетску зграду Студентске задруге „Самопомоћ“ и у мензе југословенских медицинара и ухапсила 20 студената, као меру предострожности због могућности револта против боравка фашистичког министра у Београду.
У 19 часова почеле демонстрације око 2000 студената, радника и грађана против фашистичке Немачке, а за савез са демократским земљама. Избациване су пароле: „Живела демократска Француска“, „Живео савез са демократским земљама“, „Живела Мала Антанта“, „Доле издајничка политика ненародне владе“, „Доле савез са Хитлеровом Немачком“, „Доле фашизам“. Дошло до великих окршаја са полицијом у Душановој улици, код Калемегдана, код Студентског парка у Александровој улици (Булевар Револуције), и на Славији. Ухапшен велики број демонстраната.
- 13 јуни Збор радника Земуна против скупоће и ниских надница.
- 14 јуни Конференција текстилних радника Београдске текстилне индустрије А.Д., постављено питање плата и система рада и донесена одлука да се обустави рад уколико послодавци не прихвате радничке захтеве.
- 19 јуни Конгрес рударских радника одржан у Београду.
- Средином јуна Дрводељски радници у радионици Ђорђа Пејаковића извршили четворосатну обуставу рада и присилили послодавца да потпише колективни уговор.
- 22 јуни Ступили у штрајк радници стругаре „Сувобор“ због отпуштања са посла радничког и намештеничког повереника и одбијања послодаваца да потпишу колективни уговор.
- 23 јуни Конгрес Главног радничког савеза одржан у Београду.
- 24 јуни Одржан збор 2000 дрводељских радника на коме су радници обавештени да су послодавци прекинули преговоре и одбили раднички захтев.
- 1 јули На конференцији текстилних радника штофаре Владе Илића на Карабурми говорено о тешком положају радника, а нарочито радница у овој фабрици.
- 5 јули Конференција кројачких радника на којој је расправљано о положају кројачких радника после потписивања колективног уговора.
- 6 јули Браварски радници одржали конференцију на којој су обавештени о току преговора са послодавцима.
- 8 јули Одржана конференција лимарских радника на којој је манифестована пуна солидарност у вођењу тарифне акције за боље услове рада.

1937

- 10 јули Избио штрајк келнерских радника и осталог особља у ресторанима „Врачар“ и „Коларац“ због одбијања 3% од бруто прихода. Изузев два штрајк-брехера, штрајк био потпун.
- 13 јули Штрајк 7000 грађевинских радника због одбијања послодаваца да прихвате радничке захтеве приликом вођења преговора око потписивања колективног уговора. Штрајк трајао седам дана и завршен прописивањем минималне наднице од стране управника града Београда.
- 18 јули Управа града Београда издала наредбу, којом се забрањују све поворке и скупови на територији Управе града Београда све до 1 августа 1937 године. Ова наредба захватила и заказану поворку од стране архијерејског намесника за 19 јули поводом протеста против конкордата.
- 19 јули Одржане велике демонстрације поводом изгласавања конкордата у Скупштини које су ишле од Саборне до Светосавске цркве. Још у улици Краља Петра (7 Јули) полиција је кундацима напала на демонстранте, а оружану паљбу осула у близини Светосавске цркве где је рањено неколико демонстраната, а међу њима и Милић Ракић, члан Комунистичке партије Југославије. (После рата проглашен за Народног хероја).
- 22 јули Једнодневни штрајк општинских радника избио због ниских надница.
- 23 јули Завршена дебата о конкордату у пленуму Народне скупштине и објављени резултати гласања. Гласало је 296 посланика од којих 167 за и 129 против.
- 2 август Збор дрводељских радника на коме су радници обавештени о току преговора са послодавцима и позвани да буду спремни за претстојећу борбу.
- 6 август Молерско-фарбарски радници одржали конференцију на којој је саопштено да послодавци приликом преговора нису прихватили радничке захтеве у вези радног времена и минималних надница. Радници одлучили да преговарачки одбор настави преговоре.
- 7 август Радници и раднице фабрике трикотаже на Дорћолу одржали конференцију, бавила се питањем оних радника који имају изузетно мале наднице, а прековремени рад им се не плаћа.
- 9 август Одржана конференција лимарских радника на којој је преговарачки одбор поднео извештај о току преговора са послодавцима, пошто се лимарски радници налазе пред покретом.
- 9 август Збор дрводељских радника на коме је донета одлука да се ступи у штрајк.
- 10 август Штрајк дрводељских радника Београда и Земуна, због покушаја послодаваца да смање наднице, продуже радно време, и ликвидирају синдикалну организацију. После двадесетодневне борбе штрајк завршен делимичним успехом — колективни уговор потписан у 80 радионица.
- 10 август Одржана конференција браварских радника поводом одбијања мајстора да потпишу уговор. Одлучено да се акција препусти тарифној комисији и преговарачком одбору.
- 14 август Конференција текстилних радника фабрике „Моравија“ у вези припрема за закључење колективног уговора.
- 15 август Одржана конференција пекарских и месарских радника. У резолуцији тражено: да се регулише радно време, да Министарство рада изврши контролу над радом предузећа, да образује санитарну инспекцију за преглед станова и да појача контролу над спровођењем Уредбе о ограничењу ноћног рада.
- 20 август Збор 2000 металских радника на коме су сумирани резултати тарифних акција радника и ученика ове струке. Радници су поставили захтеве за увођење осмочасовног радног дана, примену свих законских прописа радничког заштитног законодавства о минималним надницама за све металске раднике у Београду.
- 27 август Конференција радника Београдске текстилне индустрије А.Д. у вези покретања акције за повишење надница.
- 9 септембар Одржана конференција конфекцијских радника на којој је изнет положај ових радника којих у Београду има преко 1500.
- 12 септембар Конференција текстилно-одећних радника на којој се дискутовало о ниским надницама ових радника. Донета одлука да се од управе фабрике

1937

- Београдске текстилне индустрије А. Д. тражи повишица плате за 25% и уређење свих осталих питања у погледу радног односа.
- 14 септембар Избио штрајк крзнарских радника после неуспелих преговора са послодавцима о повишењу надница. После четрнаестодневне борбе штрајк завршен успешно потписивањем колективног уговора и тарифе. Наднице повећане за 10 и 15% док се прековремени рад плаћа 50% више од редовне тарифе, а недељни 100%.
- 25 септембар На конференцији трамвајских радника расправљано о измени и допуни правилника. Нарочито истакнуто питање борбе око разврставања радника и враћања укинутих припадљности.
- 27 септембар Штрајк лимарских радника избио због одбијања послодаваца да повисе наднице. Штрајк трајао 10 дана и завршен потписивањем уговора.
- 29 септембар Завршено суђење Радовану Вуковићу, члану Обласног комитета Комунистичке партије за Београд и осталим друговима.
- 29 септембар На конференцији кројачких радника — надничара изнесено стање тарифе по радионицама.
- 2 октобар Конференција абаџиских радника на којој су Александар Ранковић и Милутин Ераковић поднели извештај о потписаном колективном уговору и другим актуелним питањима.
- 8 октобар Потписан у Београду споразум између Сељачко-демократске коалиције и српског дела Удружене опозиције тзв. „Народни споразум“.
- 10 октобар Текстилни радници Прве београдске текстилне индустрије А.Д. одржали конференцију. Поднесен извештај о преговорима који су вођени са управом фабрике поводом закључења колективног уговора и повишења надница.
- 12 октобар Конференција текстилно-одећних радника на којој се говорило о положају конфекциских радника и припреми колективног уговора.
- 13 октобар Берберско-фризерски радници на збору одбили захтеве својих послодаваца да се поново уведе рад недељом пре подне.
- 16 октобар Одржана конференција текстилних радника са Дорћола о значају радничких повереника и економском положају текстилних радника.
- 22 октобар Општи јавни збор београдских радника и намештеника одржан против скупше животних намирница, дрва и високих кирија. Са збора упућена резолуција надлежним органима.
- У октобру Акциони одбор грађана издао летак којим обавештава грађане о намерама владе Милана Стојадиновића да своје најамнике организује у униформисане и наоружане чете, да би новим насиљем и терором над голоруким народом продужила свој опстанак на управи земље.
- 14 новембар Збор месарских радника на коме је расправљано о регулисању радног времена.
- 26 новембар Текстилни радници и раднице Прве београдске текстилне индустрије А.Д. одржали конференцију на којој је реферисано о обустави рада која је настала у одељењу за раднице уводачице због смањења надница.
- 26 новембар Збор општинских радника на коме је донета резолуција о регулисању радног времена, повишењу надница и свим осталим проблемима радника ове струке. Резолуција упућена надлежним факторима.
- 6 децембар Конфекциски радници одржали конференцију на којој се говорило о припреми тарифне акције уколико се послодавци и даље не придржавају колективног уговора.
- 12 децембар Конференција текстилних радника Дорћола на којој је дискутовано о положају радника ове струке и значају законских радничких повереника.
- 12 децембар Дошао у Београд министар иностраних послова Француске Ивон Делбос и том приликом одржане велике манифестације. Поворка од 30.000 људи

1937

избацивала паролe: „Живео Делбос“, „Живела Француска“, „Живела Мала Антанта“, „Живео мир“. Манифестанти ишли од железничке станице, Немањином улицом, Гарашаниновом, Краља Милана (Маршала Тита) према Теразијама. Полиција напала на поворку још у самом почетку код Министарства саобраћаја, затим код Војне академије, код „Лондона“, а пушчану паљбу осула у Александровој улици (Булевар Револуције). Рањено неколико студената и извршена многобројна хапшења.

22 децембар Одржан велики манифестациони збор више хиљада радника и грађана Београда на коме су изложени најважнији економски, социјални и политички захтеви радничке класе.

Крајем децембра Избио штрајк текстилних радника у Београдској текстилној индустрији А.Д. на Карабурми због насталих промена у систему рада и смањењу надница. Штрајковало 950 радника око 30 дана. Није било јединствености у погледу истакнутих захтева, што је пружило могућност Управи града да закључи штрајк.

27 децембар На збору текстилних радника дискутовано о положају радничке класе и незапослености радника.

28 децембар Збор текстилно-одећних радника на коме је констатовано да радници у текстилним фабрикама раде 9 и 10 часова дневно уместо законом прописаног осмочасовног радног времена, да им се прековремени рад не плаћа, због чега је њихова реална надница веома ниска.

30 децембар Одржана конференција монополских радника Државне маркарнице и одељења цигаретпапира на којој је расправљано о значају избора радничких повереника и платном систему. Донета резолуција у којој је тражено да правилник треба да одговара животним потребама радника.

1938

18 јануар Конференција конфекциских радника на којој се говорило о тешком положају радника и престојећој тарифној акцији за коју су радници показали велико интересовање, пошто до тада нису имали колективни уговор.

31 јануар На збору конфекциских кројачких радника изнет положај радника ове струке у вези са наглим развојем конфекциске индустрије. Постављени су захтеви за склапање колективног уговора и доношење тарифног ценовника и изражена спремност да се ступи у штрајк уколико послодавци не прихвате њихове захтеве.

1 фебруар Конфекциско-кројачки радници одржали збор поводом преговора са послодавцима о склапању колективног уговора и тарифног ценовника. Већ 18 година рада без утврђене минималне наднице и радног времена.

6 фебруар На збору месарских радника донета одлука о ступању у штрајк на Кланници и у месарским радионицама, јер послодавци нису прихватили предлоге радника и не придржавају се законских одредаба о радном времену и недељном одмору.

7 фебруар Почео штрајк 600 месарских радника. Трајао 12 дана и завршио се неуспешно због довођења штрајкбрехера из унутрашњости и нејединственог става чланова преговарачког одбора.

7 фебруар Одржана конференција конфекциских радника на којој је поднет извештај о току преговора са трговцима и послодавцима и о тарифној акцији.

14 фебруар Конфекциски радници одржали конференцију поводом преговора вођених са трговцима конфекционарима и одлучили да ступе у борбу уколико се њихови захтеви не прихвате.

24 фебруар На збору конфекциских радника и радница донета одлука о обустави рада у свим радионицама готовог одећа у Београду и Земуну.

27 фебруар Избио штрајк конфекциских радника Београда и Земуне, због сталних обарања надница и због тога што радницима већ 20 година није регулисано радно време по законским прописима. Током штрајка одржан збор 3 марта. Штрајк завршен 5 марта потписивањем уговора са мајсторима, док трговци нису потписали тарифу.

1938

- 10 март Одржана конференција обућарских радника у јеку претстојеће борбе за колективни уговор, јер су послодавци одбили да преговорима реше тешко стање радника ове струке.
- 13 март Растуран проглас Централног комитета Комунистичке партије Југославије поводом упада немачких трупа у Аустрију у коме се сигнализира опасност која непосредно прети Чехословачкој, а тиме и Југославији, и раскринкава политика Милана Стојадиновића који је Југославију бацио у окриље фашистичке Немачке и Италије.
- 13 март Грађевински радници одржали конференцију по питању преговора са послодавцима ради потписивања колективног уговора.
- 13 март На конференцији јорганских радника поднет извештај о тарифном сукобу са послодавцима и донета одлука да се изврше припреме за претстојећи тарифни покрет.
- 14 март Текстилни радници и раднице Текстилне индустрије А.Д. на Карабурми одржали конференцију на којој је поднет извештај о увођењу новог система рада. Изабрана и тарифна комисија која ће водити преговоре са управом о повишењу надница, признавању законских радничких повереника и примени прописа Закона о заштити радника.
- 19 март Збор обућарских радника одржан поводом преговора са послодавцима и предлога тарифе којом радници траже повишење надница за 20%, укидање рада код куће мајстора; увођење осмочасовног радног дана ради смањења броја незапослених.
- 23 март Берберски радници одржали конференцију на којој је донета резолуција са захтевом да се исправи и примени колективни уговор закључен између послодаваца и радника и да се одржи на снази наредба управника града Београда о радном времену и недељном одмору.
- 23 март Одржана конференција текстилних радника и радница Текстилне индустрије А.Д. у Београду на којој је поднет извештај о условима новог система рада у овој фабрици који гарантује минималну сатну зараду и нетпуштање радника са посла.
- 26 март Мировни одбор студената Београдског универзитета организовао академију посвећену демократској Француској.
- 29 март Кројачки радници-порудбинари одржали конференцију на којој се говорило о положају кројачких радника и закључивању новог колективног уговора и тарифног ценовника. Пошто послодавци одбијају споразум, радници су изразили спремност за борбу.
- 1 април Одржана конференција обућарских радника у вези припремања претстојећег тарифног покрета.
- 5 април Ступило у штрајк преко 1000 кројачких радника због поскупљења животних намирница и одбијања послодаваца да потпишу нови колективни уговор. Штрајк трајао 15 дана и завршио се потписивањем колективног уговора по коме је радно време одређено на 9 часова, наднице повишене за 10% и призната синдикална организација преко које ће се радници убуђе запошљавати.
- 9—11 април Конгрес металаца одржан у Београду.
- 11 април Одржана конференција кројачких радника Земуна на којој су они обавештени о узроцима штрајка кројачких радника Београда и о предузимању мера да се београдским мајсторима онемогући да њихове послове свршавају земунски радници. Радници Земуна постигли су споразум са послодавцима да им се наднице повећају онолико колико се буду повећале наднице кројачких радника у Београду.
- 15 април Конференција радника и радница Државне маркарнице, донета одлука да управи Монопола и Маркарнице радничка организација предложи нове поверенике.
- 19 април Проглашен тродневни штрајк студената Београдског универзитета у знак протеста против кршења аутономије Универзитета.

1938

- 1 мај Група металских радника покушала да одржи манифестације поводом прославе Првога маја, али су исте интервенцијом полиције осујећене.
- 5 мај На конференцији обућарских радника поднет извештај о последњим преговорима вођеним са послодавцима, који су остали без резултата, јер послодавци нису хтели да прихвате колективни уговор.
- 9 мај Конференција кројачких радника на којој се говорило о положају кројачких радника и радница мушке и женске конфекције и припремама за закључење новог колективног уговора који би одговарао стварним животним потребама радника.
- 10—11 мај Кројачки конфекционари и поруцбинари одржали зборове по питању спровођења у живот закљученог колективног уговора.
- 17 мај Општи збор обућарских радника на коме је поднет извештај са првих преговора са послодавцима од 12 маја. Послодавци и даље одбијају закључење колективног уговора. Донета одлука да се ступи у штрајк уколико не дође до споразума са послодавцима.
- 20 мај Одржана конференција трамвајских радника на којој је донета резолуција којом се тражи побољшање надница и услова рада за састављаче кола, скретничаре и чистаче пруга.
- 23 мај Обућарски радници запослени у радионицама после конференције на којој су говорили Филип Кљајић, (после рата проглашен за Народног хероја), и Марко Терзић ступили у штрајк. До обуставе рада дошло због одбијања послодаваца да склопе колективни уговор са пуноправном радничком организацијом. После четрнаестодневне обуставе рада штрајк завршен успешно. Установљено деветочасовно радно време, призната Синдикална Берза рада и повећана надница од 15—20%.
- У мају Управа града Београда током месеца распустила и забранила рад следећим организацијама: Месном међуструковном синдикалном одбору у Београду, Главном радничком савезу, Покрајинском одбору Уједињеног радничког синдикалног савеза, женској секцији при Савезу приватних намештеника и говорном хору радничке уметничке групе „Абрашевић“.
- У мају Управа града Београда извршила претрес на Техничком факултету и пронашла већу количину партиског материјала. Тим поводом ухапшено више студената.
- У мају Светозар Вукмановић спроведен Државном суду за заштиту државе — оптужен за умножавање и растурање прогласа Централног комитета Комунистичке партије Југославије поводом насилног присаједињења Аустрије Немачкој.
- У мају Избио штрајк 150 радника у фабрици трикотаже „Шумадија“ због неплаћања прековременог рада, ниских надница и окрутног понашања послодаваца. Штрајк успешно завршен.
- 1 јуни Монополски радници одржали збор на коме је претресан нов правилник о раду радника ове струке.
- 7 јуни Одржана свечана академија у сали Универзитета на којој су присуствовали претставници чехословачког посланства у Београду. На Академији говорио Иво Лола Рибар. Посвећена одбрани Чехословачке Републике. На позив вођства Комунистичке партије Југославије око 60.000 омладинаца из Југославије јавило се добровољно за одлазак у помоћ братској Чехословачкој.
- У јуну Студентски мировни одбор Београдског универзитета, претворен у Студентски одбор за одбрану земље, преузео руковођење већ постојећим курсевима и формирањем нових на које је долазила средњошколска, радничка и селачка омладина и упознавала се са светлим традицијама наше борбе за независност и слобору.
- 1 јули Одржана конференција браварских радника на којој је поднет извештај о преговорима са послодавцима у вези кршења уговора. Радници захтевали да се стари уговор стави ван снаге и послодавцима упути предлог новог уговора.

1938

- 3 јули Пекарски радници одржали конференцију на којој се расправљало о тежким условима рада који траје 16—18 часова, од суботе увече до понедељка ујутро 30 часова скоро без прекида, док им се прековремени рад уопште не плаћа.
- 9 јули Одржан збор београдских подружница Савеза банкарских осигуравајућих индустријских чиновника на коме је изражена солидарност са штрајком осигуравајућих чиновника у Загребу, Новом Саду и Љубљани. Са збора упућени телеграмаи штрајкачким одборима и донесен закључак да приватни намештеници Београда дају своју једнодневну плату као прву помоћ штрајкачима.
- 15 јули Збор дрводељских радника одржан ради претресања пројекта колективног уговора који је упућен послодавцима.
- 17 јули Збор земунског радништва на коме је изнесен положај земунских радника.
- 21 август Конференција пекарских радника на којој се говорило о бедном положају радника ове струке.
- 9 септембар Београд одушевљено и срдечно дочекао француске ратнике којом приликом се манифестовало пред Спомеником захвалности Француској. Клицало се демократској Француској. Полиција напала манифестанте.
- 14 септембар Одржан општи збор радника и радница дрводељаца по питању закључења новог колективног уговора.
- 19 септембар Електричарски радници обуставили рад због тога што су послодавци одбили да потпишу колективни уговор. Спорно је било питање надница и признавање година које радници проведу као калфе.
- 19 септембар Штрајк свих стаклорезачких радника због смањења плата у односу на 1937 годину и одбијања послодаваца да потпишу колективни уговор. Другог дана штрајка извесни послодавци изразили жељу за споразумом, али радници одбили појединачне споразуме. На крају су потписали уговор сви послодавци изузев једног. Радници добили побољшање услова рада и повећање надница.
- 28 октобар Уједињена студентска омладина издала летак у коме изражава протест против затварања студената Београдског универзитета, — који су устали противу стварања политичке филијале на Универзитету. У летку истакнуто да ту „кривицу“ сносе и свих 7000 студената Београдског универзитета.
- У октобру Током месеца у време чешке кризе, Партија издала летак у коме позива народе Југославије на одбрану братске Чехословачке.
- У току године На састанку 30 студентских удружења формирана је Уједињена студентска омладина. Поред народних студената били су укључени земљорадници, демократски, радикални као и сви остали напредни студенти који нису припадали ниједној постојећој политичкој партиској организацији.

1939

- 20—21 јануар Гроф Ђано, министар иностраних послова Италије дошао други пут у Београд.
- 30 јануар Са митинга студената Београдског универзитета упућено протестно писмо француској влади у коме се захтева отварање француско-шпанске границе.
- 20 март Дошло до једнодневне обуставе рада у једној столарској радионици на Дорћолу, пошто је послодавац отказао посао свим радницима. Покушај послодавца да набави нову радну снагу осујећен. Послодавац повукао отказ, радници се 21 марта вратили на посао под старим условима.
- У марту Народна омладина издала проглас „За независну и слободну Југославију“ поводом поробљавања Чехословачке од Хитлерове Немачке.
- 8 април Уједињена студентска омладина Београдског универзитета издала проглас „Свој родољубивој јавности поводом напада Италије на Албанију“.
- У априлу Студентски одбор за одбрану земље издао „Меморандум упућен свим факторима јавног и државног живота поводом све изразитијег дволичног става реакционарне владе Цветковића у спољној политици.

1939

- У априлу Приликом прославе двадесетогодишњице Комунистичке партије Југославије, партиске организације у Београду организовале по предузећима и фабрикама јавне конференције на којима су држана предавања о Партији, њеној улози и задацима. Том приликом дељени партиски материјали и прикупљани прилози за Црвену помоћ.
- 25 мај Дрводељски радници одржали општи састанак поводом наглог погоршања услова рада после закључења колективног уговора без присуства претставника радника што су послодавци искористили и повели курс за смањење надница и продужење радног времена.
- 8 јуни Текстилни радници одржали састанак на коме су расправљали о положају радника ове струке и потреби склапања колективног уговора.
- 8 јуни Одржана конференција абациских радника на којој се дискутовало о одбрани колективног уговора који је дошао у опасност због великог броја беспослених који су отпуштени из фабрике Владе Илића.
- 13 јуни Монтерски радници одржали састанак на коме је поднет извештај о току преговора за склапање колективног уговора са послодавцима. Одлучно устали против покушаја послодаваца да разбију јединство радника повећањем плата само једном броју радника.
- 15 јуни Кројачки радници одржали конференцију на којој расправљали о закључењу колективног уговора за који послодавци показују разумевање, али је акција око склапања одложена за јесен због мртве сезоне.
- 22 јуни Одржан велики збор металских радника посвећен тарифним акцијама и обнављању колективних уговора. Саопштено да послодавци одбијају да закључе колективни уговор, указано на тежак економски положај металских радника у занатским радионицама, у тешкој гвозденој и аеронаутичкој индустрији.
- јуни Растурање летака „Против рата за слободу и равноправност наших народа“ поводом поробљавања Пољске и Чехословачке од стране Хитлерове Немачке.
- 4 јули Цигларско-црепарски радници на збору донели одлуку да ступе у штрајк. У знак солидарности ступили у штрајк и цигларски радници Земуна и Панчева. У току штрајка 8 јула одржан велики збор циглара-штрајкача Београда. Штрајк завршен 10 јула на тај начин што су послодавци исплатили и отпустили све раднике.
- 10 јули Радници и раднице Маркарнице и цигарпапира одржали конференцију на којој се дискутовало о донесеном правилнику Управе монопола. Радници ставили примедбе и поставили захтеве: да радници после две године проведене на раду добију статус сталних радника — службеника, плаћање годишњег одмора и право да слободно бирају своје поверенике.
- 10 јули Штрајк 52 шегрта фабрике намештаја „Висунг“ избио због врло тешких услова рада и живота ових шегрта.
- 17 јули Штрајк 15 шегрта у ливници „Југ“ због дугог радног времена од 5 часова ујутро до 10 часова увече са прекидом од свега пола часа за ручак и због ужасног терора који власник ливнице спроводи над њима.
- 27 јули Монтерски радници одржали састанак и расправљали о тарифном покрету. Пошто су послодавци прекинули преговоре, радници одлучили да предузму отворено борбу, али до ње није дошло, јер су послодавци касније пристали на преговоре.
- 3 август Одржана конференција абациских радника на којој је донета одлука да се откаже прошлогодишњи колективни уговор, који није донео никакво побољшање, и да се поведе нова тарифна акција.
- 26 август Дрводељски радници одржали састанак поводом покренуте тарифне акције. Усвојен пројект колективног уговора који предвиђа: увођење синдикалне берзе рада, признавање радничких организација, и колективно повећање надница на бази постојећих. Изабран преговарачки одбор и овлашћен да заступа раднике у вођењу преговора са послодавцима.

1939

- 27 август   Металски радници Земуна одржали састанак на коме се говорило о положају радника ове струке, на основу прикупљених података о стању у појединим предузећима и о пензионом осигурању радника.
- 31 август   На општој конференцији лимарских радника раднички повереници поднели извештај о спровођењу одлуке о увођењу осмочасовног радног времена и повишици плата. Решено да радници свих предузећа траже повишицу плата и да се осмочасовно радно време уведе одмах. Уколико неки послодавци не пристану на ове одлуке, радници ће отказати посао.
- У августу   Централни комитет Комунистичке партије Југославије издао летак против империјалистичког рата и фашизма, за демократију, националну слободу и права радног народа.
- 25 септембар   Електричарски радници Београда извели пробни штрајк обустављањем рада на свим линијама.
- 17 октобар   Уједињена студентска омладина Београдског универзитета издала проглас студентској омладини у коме се залаже за потпуно остварење споразума са Хрватима и за одржавање мира.
- 11 новембар   Почео штрајк транспортно обалских радника који је завршен 13 новембра делимичним споразумом између радника и послодаваца у вези нове тарифе. Спорне ставове тарифе прописао управник града.
- 19 новембар   Велики манифестациони збор радника и намештеника на коме се расправљало о социјалним и политичким радничким установама, као и о привредним приликама у земљи. По овим питањима донесена резолуција.
- 23 новембар   Одржан велики збор око 3000 жена у Инжењерском дому у Лазаревићевој улици пред доношење новог изборног закона. На збору донесена резолуција којом жене траже сва политичка и грађанска права за себе. Између осталих говориле Јелена Ђетковић и Дара Павловић. (После рата проглашене за Народне хероје).
- 24 новембар   На општем збору дрводељски радници донели резолуцију којом траже: повишење надница сразмерно општем поскупљењу животних артикала, ревизију уредбе о збрињавању радника и омогућавање ефикаснијег помагања беспослених радника. Одлучено да се резолуција упути надлежним министарствима.
- 26 новембар   Одржан други велики збор жена у Инжењерском дому на коме су жене поново поставиле своје захтеве по питању добијања свих политичких и грађанских права, под паролом „за једнак рад, једнака права“. Збору присуствовале жене из свих крајева Југославије.
- 29 новембар   Студенти Београдског универзитета приредили демонстрације у физичкој сали Универзитета и осујетили одржавање комеморације генералу Гедрату. Демонстрације су биле врло бурне и добиле противратни карактер.
- 30 новембар   Дошло до нереда на Правном факултету због чега је овај факултет прекинуо са радом до 5 децембра.
- 10 децембар   Радници аеронаутичке индустрије предузећа „Рогожарски“ одржали састанак на коме су расправљали о потреби повећања надница. По овом питању донесена резолуција коју је нарочити одбор предао управи предузећа.
- 14 децембар   Велике демонстрације радника, студената и свих напредних грађана Београда против рата и скупине, за мир, хлеб, за аутономију Универзитета, слободу науке и слободу рада синдикалних организација почеле у 19 часова на Славији. Полиција одмах отворила ватру на демонстранте. Следио је затим сукоб са полицијом у Александровој улици (Булевар Револуције) код Техничког факултета, на Смедеревском Врму и на другим местима. Рањено и убијено око 50 демонстраната. Пали су Мирко Луковић, студент медицине, Боса Милићевић, студент Више комерцијалне економске школе, Иван Седлан, студент технике и омладинац Божа, дрводељски радник.
- 15 децембар   Реакционарна влада Цветковић — Мачек донела уредбу о измени и допуни Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави. Уредба је

1939

овластила управно-политичке власти првог степена да могу упутити на боравак у било које место лица „која ремете мир и ред“ тј. комунисте. Полиција је могла послати у логор све оне грађане који су јој стајали на путу.

- 21 децембар Уједињена студентска омладина Београдског универзитета издала саопштење о разговору њихове делегације са Мачеком у вези крвавих децембарских догађаја. Мачек избегавао директан одговор на главна питања изјавивши да ће се поново пуцати ако буде потребно, чак је и једног делегата избацио напоље из кабинета. Остали делегати одмах протестовали, истичући да се у свему солидаришу са излагањем свога друга и да ће по цену највећих жртава наставити борбу.

1940

- 21 јануар Одржан општестудентски збор око 3000 учесника, који је осудио политику изазивача светског рата. Учесници збора упутили протестне телеграме немачком, француском и америчком посланику у Београду, у којима су изразили огорчење против ратног терора немачке владе као и против терора над омладином у Америци и политике француске владе према своме народу.
- 28 јануар Одржана оснивачка скупштина „Набављачке задруге младих девојака“ са циљем да окупља и ради са младим женама. Скупштином руководила Олга Јојић (1941 године заједно са 17 девојака заклана од стране четника код Сталаћа).
- 19 фебруар Извршена једнодневна обустава рада једног дела трамвајских радника-кочничара и кондуктера, већином дневничара Београдске општине због одбијања државне декретне таксе од 1% на годишње припадности. Наплата декретне државне таксе одложена до уређења тога питања.
- 21 фебруар Подлегла ранама Босиљка Милићевић, студент Више комерцијалне школе, члан Комунистичке партије Југославије, једна од жртава крвавих догађаја од 14 децембра 1939 године.
- 4 март Одржана конференција радника и радница цигарпапира по питању исплаћивања зараде радницима који су услед поплаве морали још неколико дана да обуставе посао.
- 26 март Одржана трећа конференција радника и радница Маркарнице и цигарпапира о изменама и допунама Правилника о раду, о зарадама и пензионом фонду.
- 3 април Око 300 кожарских радника фабрике „Бостон“ ступило у штрајк. Одлука о прекиду рада донесена је после безуспешних тромесечних преговора. Радници захтевали: склапање колективног уговора за све кожарске раднике, повећање надница за 30%, и строго поштовање и плаћање прекорременог рада. Поред радника фабрике „Бостон“ штрајк је обухватио и остале обућарске и хериктерске раднике Београда, укупно око 1000 радника. Штрајк завршен 22 априла потписивањем колективног уговора и повећањем надница од 10—20% према квалификацијама.
- 20 април Почео генерални штрајк 2500 радника авионске индустрије у Београду, Земуну и Раковици у предузећима „Рогожарски“, „Индустрији мотора у Раковици“, „Нестору“, „Змају“, „Микрону“ и „Телеоптику“. Штрајк почео као економска акција за побољшање животних услова радника, а убрзо се претворио у изразито политички акт у коме су пролетаријат и све напредне снаге Београда дошле у директан сукоб са режимом и полицијом. Већ првих дана штрајка полиција је организовала хајку на штрајкаче и почела са хапшењем. Кроз Главњачу је прошло око 600 штрајкача, студената и осталих напредних људи. Због хапшења једног члана преговарачког одбора 29 маја у Инспекцији рада, дошло истога дана увече до великих демонстрација на Теразијама и у Земуну у којима је учествовало око 2000 радника и осталих грађана. Да би сломиле штрајк власти су ноћу 29 и 30 маја мобилисале око 1500 радника-штрајкача. После тога Међуфабрички штрајкачки одбор организовао акцију жена штрајкача и 19 јула преко 200 жена дошло пред Министарство социјалне политике да протестује против поступака власти. Истога дана увече дошло поново до великих демонстрација радника, студената и грађана на Теразијама про-

1940

- тив мобилизације штрајкача. Штрајк трајао три месеца и имао велики политички одјек, у Београду и у читавој земљи.
- 22 април Избио штрајк радника у Ковници А.Д. пошто предузеће није повисило наднице. Предузеће одбило да преговара и отпустило раднике који су били изабрани као преговарачи.
- 1 мај Централни комитет Комунистичке партије Југославије издао проглас народу у коме указује на издајничку улогу владе Цветковић—Мачек.
- Почетком јуна Одржана Покрајинска конференција Комунистичке партије Југославије за Србију у Београду у Хаџи Милентијевој улици бр. 68, у стану инжењера Јована Перишића (стрелан 1941 год.). На конференцији поред осталог изабрани делегати за V Земаљску конференцију Комунистичке партије Југославије.
- 4 јуни Извршили обуставу рада 48 радника у предузећу „Просвета А.Д.“ у 2 часа поподне услед грубог прекршаја колективног уговора. Трајао 24 часа. Штрајк завршен после интервенције Министарства социјалне политике потпуним успехом. Радници добили пола изгубљене наднице, а све клаузуле из колективног уговора имале су се убудуће поштовати. Солидарност радника била потпуна.
- 30 јуни У Београд стигла Совјетска трговинска делегација на челу са Лаврентијевим коју су Београђани топло и спонтано поздравили и поред предострожности полиције хапшењем најистакнутијих активиста радничког и студентског покрета. Извикиване паролe: „Савез са братским Совјетским Савезом“, против рата, и против осовине Рим—Берлин. Дошло до сукоба са полицијом на разним местима Београда.
- 6 јули Стигао у Београд први посланик Совјетског Савеза Плотњиков. Полиција блокирала све улице око станице и ухапсила 500 грађана и није дозволила прилаз никоме. Упркос свим полицијским мерама, у побочним улицама скупило се преко 5000 радника и грађана, а увече су приређене манифестације на Теразијама и Карабурми.
- 5 август Ступило у штрајк 6000 грађевинских радника Београда и Земуна, после вишемесечних неуспелих преговора за повишење надница које су биле далеко испод животног минимума. Штрајк завршен успешно 8 или 9 августа закључивањем колективног уговора.
- 9 август Група шегрта власника браварске радње „Сила“ у улици Димитрија Тучковића напустила посао, јер их мајстор није хтео произвести у калфе. На њихово тражење власник одговорио отпуштањем једног по једног.
- У августу Почео штрајк 300 шегрта у „Привредниковом дому“ ради побољшања свога положаја. Тражили да им се побољша храна, да се забрани туча шегрта, дозволи довољно времена за купање, одобри слободно бирање старешина и да се употребљавана храна не сме враћати у казан.
- 1 септембар Одржане велике демонстрације на разним крајевима града поводом годишњице објављивања Другог светског рата. Том приликом манифестовало се за мир, за савез са Совјетским Савезом и против скупине. Због добре организације интервенција полиције била безуспешна.
- 8 септембар Неколико хиљада радничке, студентске и средњошколске омладине и осталих грађана Београда приредили излет у Кошутњак. Приликом извођења програма полиција унапред припремљена за акцију опколила излетнике и пуцала у масу. Агенти Главњаче гонили младиће и девојке и на најсвијепији начин их убијали. Гоњење трајало до касно увече. На стотине их је одведено у Главњачу, рањено неколико десетина, а убијено око 20 међу којима: Бранд Петрушевић, ученик VII разреда гимназије, Димитрије — Димче Димовић, текстилни радник и Славко Диновић, ученик Средњо-техничке школе. На сахрани Бранда Петрушевића присуствовало на хиљаде грађана.
- 9 септембар Ступило у штрајк 1000 столарских радника после неуспелих преговора са послодавцима. Средином септембра (на иницијативу Инспекције рада) дошло до преговора између радника и послодаваца и после дужих прегова-

1940

- рања закључен колективни уговор, наднице повећане за 30%. Радници се 29 септембра вратили на посао.
- У септембру Избио штрајк 300 електричарских радника због врло тешких услова рада и ниских надница.
- У септембру Штрајк 600 браварских радника завршен успешно потписивањем колективног уговора којим су наднице повећане за 3 динара.
- 21 октобар Ступили у штрајк радници предузећа „Нестор“ А.Д. због одбијања послодаваца да изврше ревизију колективног уговора и због отпуштања радника. Радници након шест недеља борбе победили. Послодавац пристао на све материјалне захтеве радника и потписао колективни уговор. После успешно завршене борбе радника „Нестора“, у акцију су ступили и радници „Рогожарског“.
- 23 октобар Тридесет наоружаних љотићеваца и преобучених агената и жандарма упали у зграду Техничког факултета и отворили паљбу из револвера на студенте овог факултета.
- 24 октобар Студенти Београдског универзитета издали летак поводом изгреда на Техничком факултету којим позивају све студенте и студенткиње, раднике, сељаке и све поштене људе у борбу за одбрану крваво стечених тековина студентског покрета.
- 28 октобар Акциони одбор студентских стручних удружења издао саопштење поводом сукоба са љотићевцима у коме каже да су посетили ректора Универзитета и захтевали да се одмах отворе сви факултети, пошто студенти нису криви за ове догађаје, да се образује заједничка комисија студената и професора ради процене штете учињене студентској имовини. Ректор одбио захтеве.
- Крајем октобра Дошло до обуставе рада 180 паркетарских радника пошто послодавци нису прихватили њихове захтеве. Њима су се придружили и радници организовани у Савезу дрводељских радника. Поднели заједнички пројекат колективног уговора по коме је утврђен осмочасовни рад и наднице од 12—15 динара.
- Почетком новембра Почела борба крзнарских радника за побољшање радних услова и повећања надница. Борба трајала 26 дана и завршила се победом радника — повећањем надница и смањењем радног времена.
- 14 децембар Месни комитет Комунистичке партије Југославије за Београд издао проглас упућен пролетаријату, омладини и радном народу поводом годишњице четрнаестодецембарских догађаја. Позивају се радни људи Београда да истрају у борби за бољи живот и срећнију будућност.
- 23—24 децембар Одржана Покрајинска партиска конференција за Србију на Дедињу, у вили Мирка и Вере Ненадовић. На конференцији присуствовало 26 делегата.
- У децембру Током месеца избио штрајк 1000 радника у штофари Владе Илића на Карабурми. Штрајк трајао око месец дана. Тада је ухапшена читава партиска организација, штрајкачки одбор и око 200—300 радника. Терор режима, упорност послодавца, зима, а и друге околности утицале да се штрајк прекине без успеха.
- 30 децембар Влада Цветковић—Мачек прогласила распуштање класног синдикалног покрета преко Радио Београда, а 31 преко штампе.

1941

- 10 јануар Спроведена је за логор у Билеће прва група затвореника међу којима Моша Пијаде, Иван Милутиновић, Иво Лола Рибар, Ђорђе Андрејевић — Кун, Коста Стаменковић, Тодор Вујасиновић и др.
- Почетком 1941 Светозар Вукмановић — Темпо набавио за потребе Централног комитета Комунистичке партије Југославије штампарску машину која је избацивала 35.000 примерака. За време бомбардовања Београда априла 1941 године била је оштећена.
- Крајем фебруара Илегална штампарија Централног комитета Комунистичке партије Југославије пренесена с Котеж Неимара у малу вилу код Цветкове механе, коју је закупио Блажо Јанковић. У њој су радили Брана Перовић данас

1941

- сарадник у Винчи и Нико Вуковић. Отштампан је *Комунист*, Проглас Централног комитета Комунистичке партије Југославије и почело штампање *Пролетера*.
- У фебруару Одржано партиско саветовање на Чукарици. Саветовању присуствовао друг Тито и сви чланови Централног комитета Комунистичке партије Југославије који су се налазили и радили у Београду, чланови Покрајинског комитета Комунистичке партије Југославије за Србију, секретари Окружних комитета Партије у Србији и чланови Месног комитета Комунистичке партије Југославије за Београд. На састанку су конкретизоване одлуке V Земаљске конференције на територији Србије.
- 25 март Одржан састанак Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију са Месним комитетом Београда у вези организовања демонстрација за 26 март против владине оријентације на савез са силама Осовине. Израђен је детаљан план демонстрација.
- 25 март Влада Цветковић—Мачек потписала у Бечу акт о приступању Југославије Тројном пакту.
- 26 март Демонстрације у Београду поводом потписивања Тројног пакта. Велика група демонстраната формирала се на Славији и ишла према Лондону одакле се развила у попречне улице. Отворено избациване пароле „Живела Комунистичка партија Југославије“, „Савез са Совјетским Савезом“ и друге.
- 26—27 март У току ноћи група ваздухопловних официра извела пуч, збацила с власти Владу Цветковић—Мачек и образовала нову Владу на челу са генералом Симовићем. Поводом тога одржане су манифестације. Народу и војсци дељени су прогласи Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију и Месног комитета Београда. На митинзима говорили највиши функционери Комунистичке партије Југославије.
- 28 март Састанак Покрајинског комитета Комунистичке партије Југославије за Србију у кући др. Марка Анафа у Краљевића Томислава (Интернационалних бригада) бр. 73. Једно од главних питања састанка је притисак на владу Симовића да Југославија закључи споразум са Совјетских Савезом.
- Крајем марта Управа града Београда издаје саопштење поводом демонстрација од 27 и 28 марта у коме каже да је дошло до испољавања нерасположења према појединим ратујућим државама. Скреће пажњу грађанству да се не поводи за експонентима стране пропаганде и да убудуће избегава овакве и сл. случајеве који штете интересима земље.
- Крајем марта Радни одбор омладинских организација на иницијативу Савеза комунистичке омладине Југославије упутио делегацију министру Гролу у циљу обавештавања Владе о ставу омладине.
- У априлу По директиви Централног комитета Комунистичке партије Светозар Вукмановић и Бранко Ђоновић набавили у Земуну модерну штампарску машину типа „Викторија“, кришом пренели у Београд, и сместили у тајне просторије штампарије Централног комитета. Истовремено је набављена и мала „Тигл“ машина коју је требало послати у Војводину, али како се није успело у томе, смештена је, такође, у штампарији Централног комитета.
- 6 април Заказан састанак активиста Београда у близини Каленићеве пијаце ради манифестација поводом потписивања пакта између Југославије и Совјетског Савеза. Манифестације нису одржане због бомбардовања Београда.
- 12 април Немачка војска ушла у Београд.
- 18 април Потписан акт о капитулацији Југославије у чехословачком посланству у Београду.
- 25 април Успостављено и организовано подручје Управе града Београда. За управника постављен Драги Јовановић.
- 27 април Партиска организација почела са стварањем ударних десетина.
- У априлу Илегална штампарија Централног комитета Комунистичке партије Југославије код Цветкове механе прекинула рад због рата. Један број *Пролетера*

1941

- није довршен. Штампарија је по директиви Цане Бабовић размонтирана, пренесена и закопана у једној кући у Шуматовачкој улици где је остала до јуна 1941 године.
- У априлу   Формиран Месни комитет Савеза комунистичке омладине Југославије.
- 1 мај   Ноћу уочи првог маја умножен првомајски проглас Централног комитета Комунистичке партије Југославије у стану Станице Начевић, сада текстилна радница. Радиле су га Митра Митровић и Милан Мијалковић (проглашен за Народног хероја).
- 3 мај   Чланови Централног комитета Комунистичке партије Југославије Иво Лола Рибар, Цана Бабовић и Милован Ђилас отишли са лажним пропусницама у Загреб на састанак пленума Централног комитета.
- Почетком маја   У Београд долази Александар Ранковић, а мало касније и Тито. Тито је становао у вили породице Ненадовић у данашњој Драјзеровој улици.
- 15 мај   Одлука немачког војног заповедника у Србији о образовању цивилне управе у Србији, са седиштем у Београду. Наименовани комесари појединих реона.
- 16 мај   Немачки војни заповедник у Србији издао наредбе: о забрани рада и оснивању удружења, о уређењу цивилног и моторног саобраћаја, о праву лова.
- 24 мај   Објављено саопштење Крајскокомандантуре у коме је истакнуто опажање да се грађани Београда не понашају лојално према немачким официрима и војницима због чега ће немачке власти у будуће поступати строго.
- У мају   Образована Месна партиска техника и смештена у Кашиковићевој улици бр. 19. Имала гештетнер, на коме су свакодневно извлачене вести са фронта и о политичкој ситуацији.
- 25 мај   Објављен резултат пописа становника у Београду од 18 маја, према коме Београд има 253.729 становника.
- 27 мај   Претседник Београдске општине Драги Јовановић издаје наредбу о пријављивању војних обвезника на основу наредбе војног заповедника Србије.
- У мају   Формирано студентско руководство Савеза комунистичке омладине Југославије, секретар Марко Никезић.
- У мају   Формирана реонска руководства Савеза комунистичке омладине у свим реонима.
- У мају   Напредна омладина Београда упутила Проглас омладини да не одлази на рад у Немачку. Проглас разношен по улицама Београда.
- Мај—јуни   Крајем маја и почетком јуна формиран Народноослободилачки фонд на Универзитету са задатком да прикупља новац, одело и др. и формира активе који би на томе радили. Одбор радио до септембра, када се студенти укључују на реоне.
- 3 јуни   Објављена наредба немачког команданта о забрани слушања страних радио-емисија.
- 7 јуни   За новог војног заповедника у Србију постављен генерал фон Шредер.
- 18 јуни   Група грађана напала на улици усташког официра Јураја Кутњака и изболо га ножевима.
- 22 јуни   Одржан састанак Политбироа Централног комитета Комунистичке партије Југославије на дан напада Немачке на СССР у Молеровој улици у стану једног банкарског чиновника, пријатеља Ивана Милутиновића. Издат Проглас у коме је истакнута парола „уништавајте непријатеља“. Окупатор је жестоко реаговао на Проглас. Отпочела масовна хапшења комуниста. Специјална полиција предала Гестапоу списак комуниста, а агенти по улицама показивали Немцима кога треба хапсити.
- 23 јуни   Одржан састанак Покрајинског комитета за Србију на коме су разрађени конкретни задаци око организовања и руковођења оружаном борбом у Србији. У том циљу упућени су чланови Покрајинског комитета и инструктори у разне крајеве Србије.

1941

- 23 јуни   Формиран IV антикомунистички отсек, односно одељење Специјалне полиције Управе града Београда. Шеф отсека Бећаревић Вождар.
- 22—24 јуни   Ухапшено је 198 познатих комуниста.
- 25 јуни   Управа града Београда издала саопштење о одржавању реда и о сузбијању неистинитих гласова.
- У јуну   Штампарија из Шуматовачке улице пренесена на Авалски друм у кућу Цирила Жужека. У штампарији су радили др Герић, Брана Перовић, сада научни сарадник у Винчи, Владета Поповић, шпански борац стрељан 1941 г. и Цирил Жужек, стрељан 1941 године. Приликом хапшења Цирила Жужека, ухапшени су и др. Герић и Владета Поповић. Штампарија није откривена и продужила са радом.
- У јуну   Светозар Вукмановић — Темпо отишао из Београда. Штампарију Централног комитета предао Ивану Милутиновићу.
- У јуну   Одржан састанак Покрајинског комитета Савеза комунистичке омладине у Вршачкој сада Ђуре Ђаковића бр. 14 у стану Маријане Грегоран. Расправљано о учвршћивању организација. После састанка чланови отпутовали у унутрашњост.
- У јуну   Одржан састанак Месног комитета Савеза комунистичке омладине Југославије у Краља Милана ул. у кући преко пута двора. Чланови Месног комитета поднели извештај о раду на окупљању омладине, о раду актива Савеза комунистичке омладине Југославије и формирању нових актива.
- У јуну   Омладинци организовали излет на Ада Хују. Папић Милан, столарски радник (погинуо у V непријатељској офанзиви) одржао реферат о положају радничке класе у нашој земљи, о политичкој ситуацији и стању на фронту. Дискусија трајала 2 часа.
- 4 јули   Одржана седница Политбироа Централног комитета Комунистичке партије Југославије у вили Владислава Рибникара у Ботићевом сокачету на Дедињу. Састанку присуствовали: Тито, Ранковић, Иво Лола Рибар, Светозар Вукмановић, Иван Милутиновић, Ђилас и Сретен Жујовић. Одлучено да акције саботаже одмах прерасту у свенародни рат противу окупатора и у том смислу издат проглас, донесена одлука да се створи Главни штаб партизанских одреда на челу са другом Титом, са седиштем у Београду.
- Почетком јула   После седнице Политбироа Централног комитета Комунистичке партије Југославије одржано у Београду саветовање Месног комитета Партије за Београд са Реонским комитетом Партије у атељеу Стевана Боднарева, вајара, улици Цирила и Методија. На састанку дискутовано о прогласу Централног комитета Комунистичке партије Југославије од 4 јула, и о припремању и одашиљању људи из Београда у партизанске одреде.
- 5 јули   Стрељано 13 функционера Народноослободилачког покрета и Јевреја због извршених саботажа.
- 5 јули   Формиран логор на Бањици.
- 10 јули   Непозната група илегалаца пресекала је војни телефонски кабл у Поенкаревој улици бр. 4.
- 12 јули   Два непозната омладинца спалила окупаторске и квислиншке новине код Карађорђевог парка.
- 14 јули   Успела акција исписивања антифашистичких парола „ништа окупаторима“ у Книћаниновој улици, иако је тога дана била појачана полицијска служба, и очекивана акција комуниста поводом празника Француске револуције. Учесници нису пронађени.
- 14 јули   Непознати чланови ударне групе запалили немачки аутомобил испред ауто-сервиса у Златиборској улици.
- 15 јули   Стрељано 10 комуниста из Обреновца и околине због покушаја вршења саботажа у околини Обреновца.
- 16 јули   Чланови једне ударне групе покушали убиство над једним немачким подофициром. Групе илегалаца запалиле су гаражу у Милешевској и Гробљанској улици. У знак одмазде окупатор стрељао 17 комуниста.

1941

- 17 јули Стрељано 16 комуниста и Јевреја као одмазда за саботажу која је 15 јуна извршена на јавним постројењима на територији Београда.
- 17 јули Објављена наредба немачког заповедника поводом спроведених саботажа од стране комуниста у Београду.
- 17 јули Гестапо известио Специјалну полицију да се припрема саботажа на Железничкој станици и тражи да се предузму мере предострожности.
- 18 јули Стрељано 28 лица међу којима је било чланова Комунистичке партије и руководиоца Народноослободилачког покрета као одмазда за извршене саботаже.
- 18 јули Командант окупиране Србије упутио писмо Милану Аћимовићу о диверзантским акцијама у Београду и о мерама за спречавање истих.
- 19 јули Група илегалаца растурила антифашистичке летке у Трнској улици.
- 20 јули У атару села Миријева београдски илегалци пресекли телефонско-телеграфске стубове. Учесници нису ухваћени.
- 20 јули Извршена одмазда над већим бројем истакнутих комуниста и Јевреја из Београда због акције у околини Ваљева.
- 20 јули Покрајински комитет Комунистичке партије за Србију упутио циркулар свим члановима Комунистичке партије у Србији у коме се говори о основним задацима борбе против окупатора. Циркулар проучаван на састанцима Месног комитета, Реонских комитета и партиских организација.
- 21 јули Група илегалаца покушала да запали слагалиште бомби, муниције и експлозива на Таш-Мајдану. Пожар је примећен и брзо угашен, те до експлозије није дошло. Учесници нису ухваћени.
- 21 јули Избила експлозија у стану инж. Јована Божовића, (стрељан 1941 у Скели), у Которској ул. бр. 10 у коме је справљан експлозив за диверзантске акције.
- 21 јули Чланови ударне групе запалили немачки аутомобил „Шкода“ у Златиборској улици бр. 34.
- 22 јули Илегалци изазвали експлозију у немачкој гаражи у Захумској ул. бр. 26.
- 22 јули Група илегалаца изазвала пожар у штали у којој су били смештени коњи немачке војске у Св. Николе улици бр. 41.
- 23 јули Стрељано у Београду 16 партизана ухваћених за време борбе између Тополе и Паланке.
- 23 јули Једна ударна група изавала пожар у Немачкој поштанској дирекцији у Симиној улици.
- 24 јули Чланови једне ударне групе покушали да запале немачко слагалиште пушчане муниције — ратног плена на Железничкој станици. До паљења није дошло услед хитне интервенције неких грађана и полиције. Учесници нису ухваћени.
- 24 јули Војни заповедник Србије издао наредбу о предаји оружја до 20 августа.
- 25 јули Два омладинца покушала да запале немачки војни аутомобил у Кондиној улици бр. 26. Запалили су предње точкове и побегли.
- 25 јули Група илегалаца запалила немачки војни аутомобил у Иванковачкој улици пред кућом бр. 25.
- 25 јули Чланови ударне групе запалили немачки аутомобил испред хотела „Ројал“.
- 25 јули Чланови једне ударне групе бацили у ваздух железнички пропуст у Белом Потоку.
- 25 јули Група илегалаца извршила паљење немачког шатора муниције на Таш-Мајдану.
- 25 јули Ударна група запалила немачки аутомобил у Белгиској улици на Сењаку.
- 25 јули Група илегалаца запалила немачке аутомобиле у Задарској улици.

1941

- 26 јули Чланови једне ударне групе пресекали телефонске стубове у улици Војводе Пећанца на Звездари.
- 27 јули Ухапшен Александар Ранковић-Марко на углу Јужног Булевара и Ђердапске улице приликом припремања акције дизања радио станице у ваздух. Одведен у Гестапо и тамо зверски мучен. Истог дана увече одведен у болницу у Видинској улици.
- 27 јули Извршена акција паљења новина у Београду. Полициске мере овога дана нису дале никакве резултате, јер је акција изведена у свим крајевима Београда истовремено и изненада.
- 27 јули Органи VI-ог полициског кварта ухватили Мирка Тонери, обућарског радника, у моменту када је испред киоска у Војводе Глигора улици палио новине *Ново Време*.
- 27 јули Неколико београдских ударника покушало да запали шталу у којој су били смештени војници немачке пешадиске регименте број 734 са комором.
- 27 јули Издато саопштење у коме се износи да су војни судови у српској области изrekli у последње две недеље 12 смртних пресуда над лицима која су без дозволе поседовала оружје.
- 27 јули Београдски ударници запалили немачку гаражу у Масариковој улици бр. 3.
- 28 јули Прописана смртна казна за недозвољено ношење оружја.
- 28 јули Команда града Београда издала наредбу којом се уводи нека врста опсадног стања у Београду због учесталих акција саботажа и диверзија. Полициски час радним даном до 20 часова, а суботом и недељом до 19 часова. Јеврејима се дозвољава кретање од 6 ујутро до 18 часова.
- 28 јули Стрељано 122 припадника Народноослободилачког покрета и Јевреја због учесталих акција саботаже и диверзија.
- 28 јули Скојевска ударна група Драгутина Стојнића пресекала телефонски стуб и покидала водове на друму Београд — Смедерево.
- 29 јули Партизани Београда ослободили Александра Ранковића из притвореничког одељења Очне клинике у Видинској улици. Спасовање су, по директиви друга Тита, организовали Буро Стругар члан Покрајинског и Месног комитета Београда и Цана Бабовић. Тачан план о распореду у болници дао је Груја Лазовић, студент технике (убијен 1941 г.). Приликом ослобођења убијен је жандармериски поднаредник.
- 29 јули У насељу Макиш чланови ударне групе растурали летке.
- 29 јули За војног команданта Србије наименован Данкелман.
- 30 јули Командант окупиране Србије наредио да град Београд плати 10.000.000.— динара као одмазду за дела саботаже и диверзије која су почињена у току последњих дана.
- 30 јули Издата наредба Управе града Београда о издавању личних карата становницима Београда.
- У јулу Образован је актив Савеза комунистичке омладине Југославије од 5 чланова на Вождовцу.
- У јулу Одржан састанак Месног комитета Комунистичке партије у Видинској улици на коме се говорило о окупљању радника и одржавању састанака на којима би се објашњавао карактер рата.
- У јулу Одржан састанак Месног комитета Савеза комунистичке омладине Југославије у Гостиварској ул. 13 на коме су кооптирани нови чланови.
- У јулу Чланови Ударне групе VI-ог Реонског комитета Комунистичке партије Југославије Раде Дамјановић и Цвета Милошевић запалили столарску радионицу у близни Шарпланинске улице.
- У јулу Београдски илегалци запалили немачки аутомобил у Приштинској улици.
- У јулу Извршен покушај тровања Ђорђа Космајца агента Специјалне полиције у бифеу Сикимића у улици Кнегиње Љубице.

1941

- У јулу Чланови скојевске групе Јована Гајгера (стрељан 1941 г.) пресекли електричне стубове на путу Београд—Смедерево.
- У јулу Реорганизовано средњошколско руководство Савеза комунистичке омладине Југославије.
- 1 август Омладинска група са Крстом Ђатковићем проузроковала експлозију у столарској радионици фолксдојчера Армина Бете у Гарашаниновој ул. бр. 7.
- 1 август Један омладинац покушао да баца бомбу с бензином на један немачки аутомобил у Чика Љубиној улици, али је примећен и ухваћен.
- 1 август Нова штампарија Централног комитета Комунистичке партије Југославије, смештена на Бањичком Венцу у кући Дане и Бранка Максимовића, почела са радом. У њој су радили Бранко Ђоновић, Слободан Јовић, Љубица Ђоновић и Зага Јовановић.
- 1 август Отштампан први број *Билтена* Главног штаба Партизанских одреда Југославије у илегалној штампарији на Бањичком венцу.
- 3 август Фелдкомандант фон Кајзенберг дао изјаву за штампу, упућену српском становништву Београда о успостављању реда у земљи и позива српски народ да се отресе „бољшевичких завереника који их ометају у раду“.
- 3 август Јован Гајгер, Велизар Стефановић и Радован Ђосић секли телефонско-телеграфске стубове на десетом километру пута Београд—Смедерево. На лицу места ухапшен је Јован Гајгер, кога су проказали мештани, и стрељан од стране Гестапоа.
- 3 август Непозната група илегалаца пресекла телефонско-телеграфски стуб у Макишком насељу.
- 4 август Непозната група илегалаца убацила три флашице са запаљеним бензином у гаражу инж. Георга Штерна, Браничевска 54, у којој је било смештено више немачких војних аутомобила.
- 5 август Скојевска група запалила 100 снопова пшенице на имању манастира Раковице.
- 5 август На Панчевачком мосту непозната група илегалаца испалила 15 пушчаних метака на поручника Курта Валдмана и инспектора Кришмана, који су се аутомобилом враћали из Београда.
- 5 август Београдски илегалци расули „јежеве“ (направе за бушење гума) по друму Београд—Обреновац и по улицама Београда.
- 5 август Покушај атентата на Вујковића, шефа логора на Бањици.
- 8 август Илегалци запалили војну касарну код Ауто Команде у Звечанској улици.
- 8 август Група илегалаца изазвала пожар у школи у којој је била смештена тајна немачка станица Ха—Ка—Пе.
- 9 август Гестапо извештава Специјалну полицију о припреми бацања експлозива на фабрику хартије „Вапа“ из воза.
- 10 август Извршен је попис и регистровање избеглица на подручју града Београда.
- 11 август Непозната група илегалаца пресекла је телефонско-телеграфске стубове и покидала водове на углу Звечанске и Царице Маре улице.
- 11 август Група непознатих омладинаца излепила је антифашистичке пароле „Живела Совјетска Русија“, „Ништа окупаторима“, „Смрт издајницима — петоколонашима“ и „Смрт фашизму“, на зидовима кућа у Милорада Шапчанина и Захумској улици.
- 11 август Пресечени телефонско-телеграфски стубови на Звездари у близини Опсерваторије.
- 12 август Група омладинаца излепила антифашистичке плакате у улицама Краља Александра, Димитрија Туцовића, Прешерновој и Захумској.
- 14 август Управа града Београда издала строгу наредбу о пријављивању свих потстанара, путника и гостију Управи града Београда. Предвиђене строге казне за оне који прикривају или држе комунисте у својим становима.

1941

- 14 август Објављено саопштење у *Новом Времени* да ће лица која се не врате из бега у року од 8 дана бити уцењена и проглашена за одметнике.
- 14 август Београдска ударна група покушала да изврши атентат на једног полициског агента.
- 15 август Непозната група илегалца покушала да запали радионицу за вулканизирање гума „Вулкан“ у Кнегиње Зорке 95, која је радила само за Немце.
- 15 август Група београдских ударника запалила сено немачке војске у дворишту Ветеринарског завода на Бањици.
- 15 август Скојевска група Драгана Маузера излепила антифашистичке пароле „Доле фашизам“, „Живела Совјетска Русија“, у Љешкој улици на Чукарици.
- 15 август Стрељано 42 затвореника Бањичког логора у Скели као одмазда за напад на немачка војна возила. Поред ових затвореника стрељана су сва мушка лица села Скеле, а село запаљено.
- 15 август Група илегалца излепила антифашистичке пароле у Прешерновој и Младеновачкој улици.
- 16 август Немци обесили о електричне стубове пет припадника Народноослободилачког покрета. Обешени су на Теразијама: Милорад Покрајац, студент из Београда, Јовановић Радомир, сељак из Дрлупе, срез Космајски, Јовановић Велимир, сељак из Парцана, Милин Светислав, обућарски радник из Београда, Јанковић Јован, кројачки радник из Београда.
- 17 август Упућен позив жандармериским официрима, који нису распоређени а живе на територији Србије, да се јаве Команди жандармерије у Београду ради борбе против партизана.
- 18 август Београдски илегалци исписали пароле „Доле окупатори“, „Нови поредак значи глад“, „Живела република“ на територији XI полициског кварта у Војводе Степе и Јове Илића улици.
- 19 август Министарство унутрашњих послова донело одлуку о награђивању лица која ухвате или убију припадника Народноослободилачког покрета.
- 22 август Ухваћен је један из тројке која је вршила атентат на агента Јеремића.
- 23 август Агенти Специјалне полиције убили у Студентском парку Стевана Глеђу и Радосава Маринковића, чланове ударне групе.
- 25 август Раsturани леци по улицама Београда поводом јавног вешања на Теразијама са потписом „Родољубива српска омладина“.
- 25 август Непозната група ударника пуцала на органа окупаторских власти у околини Београда.
- 26 август Непозната група омладинаца покушала да запали путнички аутомобил у Мачванској улици пред кућом број 11.
- 27 август Непознати омладинци излепили у Далматинској улици пароле „Живели наши партизани“ и „Осветићемо наше другове“.
- 27 август Управа града Београда открила и ухватила групу од 7 комуниста у моменту када су се спремали да растуре летке.
- 29 август Две омладинке покушале да запале аутомобил Ђорђа Вељановића у Вензелосовој улици пред кућом број 28.
- 29 август Образована влада Милана Недића.
- 31 август Извршен је покушај дизања у ваздух антимаџонске изложбе. Један од учесника рањен.
- У августу Ухваћен и стрељан Зечевић др Милутин, асистент Универзитета, инструктор Месног комитета Комунистичке партије за Београд.
- У августу Експлодирала паклена машина у Хаџи Милентијевој улици број 68 у стану инж. Ивана Перишића, где су Лазар Симић шпански борац и Рашела Барух спремали експлозив за диверзантске акције. Ухапшени и стрељани

1941

- У августу Дошло до експлозије у стану Матије Видаковића, шпанског борца у близини Светосавске улице где је припреман експлозињ за диверзантске акције.
- У августу Одржан састанак Месног комитета Комунистичке партије Београда на коме је дискутовано о успеху изведених акција саботаже.
- 3 септембар Ударна група Жике Безановића, кројачког радника која је дејствовала код Цветкове механе, убила немачког војника.
- 3 септембар Стрељано 50 комуниста за убиство немачког војника.
- 7 септембар Прописана Уредба о преким судовима оружане силе у Србији.
- 15 септембар Непозната ударна група покушала паљење складишта бензина „Шел“ на Чукарици.
- 15 септембар Издата објава о ревизији дозволе за ношење оружја.
- 16 септембар У Баба Вишњиној улици и на простору Каленића пијаце истакнуте антифашистичке пароле „Смрт фашизму — Слобода народу!“ „Ништа окупатору“, „Српски народе, угледај се на своје претке, устани у своју ослободилачку борбу против мрских окупатора и њихових слугу“, „Смрт куги човечанства — хитлеризму“, „Живели партизани“, „Живела народна борба“. Пароле су исписане руком на малим листовима школске вежбанке.
- 16 септембар Централни комитет Комунистичке партије Југославије и Врховни штаб прелазе из Београда на ослобођену територију у Западној Србији да непосредније руководе устанком.
- 19 септембар Стрељано 49 лица, међу којима и Серво Михаљ (проглашен за Народног хероја).
- 27 септембар У Миријевској улици убијен је агент антикомунистичког отсека Управе града Београда, Петар Симић. Акцију извели Божа Стаменковић, радник, члан Месног комитета Савеза комунистичке омладине Југославије Београда (стрељан крајем 1941 на Вањици) и Блажо Баровић, студент (за време рата интерниран у Немачку и умро у логору).
- 29 септембар Убијен Давид Пајић, а рађена Вукица Митровић чланови Месног комитета Комунистичке партије за Београд, у улици Грчића Миленка када су пошли на уговорени састанак.
- 29 септембар Стрељано је 39 затвореника Вањичког логора.
- У септембру Техника Месног комитета Комунистичке партије Београда пресељена из Кашиковићеве бр. 19 у Озренску 65.
- Крајем септембра Тодор Дукин, секретар Окружног комитета Комунистичке партије за Београд, (убијен 4 априла 1942 г. на улици) столарски радник, доноси писаћу машину у Димитрија Туцовића број 157 на којој су рађена саопштења једанпут недељно.
- У септембру Графички радници Митрић Пане, Андрејевић Срба, Радосављевић Драги, Михаило Швабић и др. извршили акцију паљења непријатељске штампе у Сарајевској улици.
- У септембру Одржан састанак Месног комитета Комунистичке партије Београда у Кумодрашкој ул. 116 на коме је извршено кооптирање нових чланова.
- У септембру Одржан састанак Месног комитета Комунистичке партије Београда у Виоградској улици. Дискутовано о разлозима смањења акција саботажа и постављено да се са истима продужи.
- 1 октобар Група илегалца извршила напад на љотићевца др Даниловића у Ново-Пазарској улици.
- 1 октобар Претседник Министарског савета и заступник Министарства унутрашњих послова издали наредбу којом се тражи гоњење и хватање комуниста.
- 2 октобар Убијен Милан Гајић, агент приправник Управе града Београда у Браничевској улици недалеко од стана.

- Почетком октобра На састанку Месног комитета Комунистичке партије у Малом Мокром Лугу у стану Милоша Матијевића, секретара Месног комитета Комунистичке партије присуствовала је Спасенија Бабовић, и говорила о одржавању политичких конференција.
- 15 октобар Стрељано 50 београдских комуниста као одмазда за напад на немачког стражара.
- 17 октобар Стрељано 200 комуниста и Јевреја као мера одмазде за убиство 2 припадника немачке оружане силе на улицама Београда.
- У октобру Ухапшен је Стругар Ђуро, адвокатски приправник, члан Месног комитета и Покрајинског комитета за Србију.
- 3 новембар Стрељано 100 припадника Народноослободилачког покрета и Јевреја као одмазда за препад на немачког стражара.
- 5 новембар Ухапшено у Београду 300 интелектуалаца и одведено у логор на Бањици у својству таоца под изговором да су комунисти, масони и англофили.
- 7 новембар На улицама Београда растурани леци Покрајинског комитета за Србију поводом прославе Октобарске социјалистичке револуције.
- 18 новембар Ухапшена Нада Пурић, чиновник Министарства финансија. Приликом претреса њеног стана у Његошевој улици бр. 73 пронађен је илегални материјал. Умрла под батинама у специјалној полицији.
- У новембру Управа града Београда установила да је Месни комитет Савеза комунистичке омладине Београда поделио терен на шест реона. Сваки реон је имао по четири квартовска актива.
- 20 новембар Обешено 7 комуниста у дворишту Бањичког логора. Међу њима Драгутин Ленард, члан VI Реонског комитета Комунистичке партије, организатор паљења гараже у Гробљанској улици.
- У новембру Ухваћен је Милош Матијевић — Мрша, текстилни радник члан Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију. После зверског мучења у Главњачи пребачен 16 новембра у логор на Бањици, а 17 стрељан.
- Крајем новембра Средњошколска ударна група покушала да одузме револвер белогардејцу на Пашином Брду. Није успела и убила га.
- 3 децембар Стрељано 56 Јевреја.
- 9 децембар Управник града Београда издао проглас грађанима у коме се поред осталог каже да ће се сваки становник града који се ухвати као припадник партизанских јединица предати Преком суду.
- 16 децембар Специјална полиција управе града Београда решила да се ставе на стални боравак у концентрациони логор Матијевић Милош, Хабуш-Митровић Вукица, Грубац Душан, Стијепић Сава, Лабат Павле, Шунка Лука, чланови Месног комитета Комунистичке партије, Рачки Марија, Стаменковић Божидар, чланови Месног комитета Савеза комунистичке омладине Југославије.
- 17 децембар Објављена уредба о увођењу националне службе.
- 17 децембар Стрељано 160 затвореника Бањичког логора.
- Крајем децембра Централни комитет упутио писмо Покрајинском комитету за Србију у коме се поред осталог каже да Покрајински комитет треба да у Београду створи јак технички пункт од некомпромитованих и проверених другова чији би задатак био да одржавају везу са свим покрајинама. Да из Београда треба слати што више радника у партизанске јединице, а уз сваку групу радника послати по два члана Комунистичке партије; да партиску организацију у Београду треба што више ојачати.
- У децембру Ухапшена група чланова Месног комитета Савеза комунистичке омладине.
- 3 јануар Изашла уредба којом се уз смртну казну забрањује примање Јевреја на конак, чување њихових ствари, новца и вредносних папира.

1942

- 5 јануар Драган Родић, ученик VI гимназије убио је припадника руског заштитног одреда А. Њесторенка.
- 6—7 јануар Специјална полиција ухапсила групу Драгана Родића члана Савеза комунистичке омладине Југославије, обешен 14 јануара у кругу Бањичког логора.
- 8 јануар Централни комитет Комунистичке партије Југославије упутио писмо организацијама у Србији у коме су дата упутства како треба радити, посебно о раду на селу.
- 8 јануар Извршена хапшења скојеваца на Карабурми — ухапшено 60 лица.
- 8 јануар Умро у затвору Специјалне полиције Душан Николић члан Комунистичке партије услед мучења и батинања.
- 10 јануар Издата наредба о објавама за ноћно кретање услед нарочитих околности.
- 12 јануар Градски комитет Комунистичке партије за Земун издао проглас „Радници, сељаци, грађани, жене и омладино, Земуна и околине“ да се не одазива мобилизацији за источни фронт коју врше усташке власти у Хрватској.
- 18 јануар Специјална полиција донела решење којим ставља у Бањички логор 16 комуниста.
- 24 јануар Специјална полиција донела решење да се ставе у концентрациони логор 4 комуниста.
- 25 јануар Чланови ударне групе: Лукач Карло, Мартиновић Милић, Милин Сава, Булат Бранко, Стринека Никола, ослободили из притвореничког одељења Опште болнице у Београду Муачевић Иванку, која је 1941 ухваћена у Крагујевцу. Исте године Иванка је поново ухваћена у Загребу и убијена у усташком логору.
- 25 јануар У затвору Специјалне полиције извршио самоубиство Пелемиш Обрад, јер није могао да издржи страшна мучења.
- У јануару Агенти Специјалне полиције извршили напад на Мирка Букумировића, члана VI реонског комитета у Триској улици. Мирко је успео да побегне.
- У јануару Београдски илегалци излепили су проглас Врховног штаба партизанских одреда Југославије на зидовима кућа у Пожаревачкој, Нишкој, Средачкој и Синђелићевој улици.
- 10 фебруар Решењем Специјалне полиције стављено у логор на Бањици 15 омладинаца са образложењем да су били чланови Савеза комунистичке омладине Југославије, одржавали састанке, прикупљали прилоге и били чланови група за вршење саботаже.
- У фебруару Убијен Чебукли Јосип, организациони секретар VII реонског комитета Комунистичке партије који је покушао да побегне приликом хапшења.
- 20 фебруар Покрајински комитет Комунистичке партије за Србију издао проглас поводом присилног терања омладине у националну службу.
- 1 март Ухапшени чланови III реонског комитета Комунистичке партије Југославије приликом одржавања састанка комитета.
- 3 март Ухапшена Ђетковић Јелена секретар Месног комитета Комунистичке партије и чланови IV реонског комитета у улици Жоржа Клемансоа где је одржаван састанак комитета.
- 3 март У Београду је стрељано 53 затвореника Бањичког логора.
- У марту Војни заповедник Србије издао наредбу у којој прети смртном казном помагање побуњеницима давањем животних намирница, новца, смештајем, достављањем вести или ма којим другим начином.
- 6 март Извршен је атентат на полициске агенте Ђорђа Космајца и Обрада Заладу. Атентат је припремио Месни комитет а извршили су га Мађарчић Ђуро, Мартиновић Милић, Булат Бранко, Стринека Никола, чланови ударне групе.

1942

- 7 март Стрељано 150 београдских и панчевачких комуниста као одмазда за убиство Ђорђа Космајца, Обрада Залада и Алојза Крола, полициског чиновника из Панчева.
- 9 март Стрељано 96 лица из Бањичког логора.
- 14 март Извршен атентат на Драгољуба Штерића, старешину кварта. Атентат су извршили Лукач Карло секретар партиске ћелије на територији III реон. ком., келнер (убијен приликом бекства после атентата), Милин Сава, трговачки помоћник, члан Комунистичке партије.
- 15 март Одржани су родитељски састанци у VII и I мушкој, IV и VI женској гимназији. На састанцима су говорили директори школа о опасности од комунистичке пропаганде и о средствима којим би требало да се она сузбије.
- 19 март Специјална полиција открила складиште оружја на Зеленом венцу којим је руководио Чуле Јуре члан Комунистичке партије.
- 22 март Ухапшено око 80 истакнутих функционера и чланова Комунистичке партије.
- 24 март Похватана група болничарки на путу за партизански одред.
- 31 март Убијен члан реонског комитета Петар Гвојић у улици Станоја Главаша пред зградом бр. 3.
- У марту Под батинама у затвору Специјалне полиције умро Бранко Тасовац, члан Комунистичке партије и истакнути београдски ударник.
- 1 април Издато саопштење да полициски час траје од 21 часа увече до 5 часова ујутру.
- 2 април Издато саопштење о хапшењу чланова породица оних комуниста који се налазе у партизанским одредима.
- У априлу Убијена у затвору Специјалне полиције Амалија Потхрашки, књигове-зачка радница, члан Комунистичке партије.
- 4 април Убијен је Тодор Дукин, секретар Окружног комитета Комунистичке партије Југославије за Београд у Шуматовачкој улици пред кућом бр. 10 при покушају бекства.
- У априлу Београдски ударници запалили немачки камион у Милешевској улици.
- 11 април Полиција ставља у концентрациони логор: Ђетковић Јелену, Ристић Петра, Стефановић Милована, Алексић Саву, Перишић Драгољуба, Јовановић Т. Олгу, Јанковић Марка, Јовановић М. Олгу и друге чланове Месног и Реонског комитета Београда.
- 16 април Срески комитет за Космај упутио писмо Покрајинском комитету за Србију о пребацивању другова из Београда у Космајски одред. У писму се наглашава да другови понесу са собом оружје, шапилограф, матрице, сав материјал за штампање, санитарски материјал и друго.
- 28 април На улици у Земуну полиција је ранила инжењера Јакоба Кубуровића. Однела га у полицију и подвргла зверском мучењу да би му изнудила признање. Подлегао је батинама не признавши ништа.
- 1 мај Издат проглас Покрајинског комитета за Србију поводом прославе Првог маја у коме се износи значај прославе у јеку борбе против окупатора.
- У мају Земунски ударници убили Валтера Филиповића, шефа политичког отсека У Земуну — освета за убиство инжењера Јакоба Кубуровића секретара једне организације Комунистичке партије у Земуну.
- 9 мај Стрељано 229 затвореника Бањичког логора.
- 11 мај Група од 1700 затвореника Бањичког логора интернирана у логоре у Немачку.
- 24 мај Група београдских ударника покушала да убије Дамјановић Милана, агента Управе града Београда.
- 28 мај Стрељано 88 Јевреја из Бањичког логора, од којих већи број жена и деце.

1942

- 6 јуни Срески комитет Комунистичке партије за Земун издао проглас у коме позива народ у борбу против окупатора и народних издајника.
- 9 јуни Извршена хапшења због ширења алармантних вести.
- 15 јуни Ухапшен је на улици у Земуну Стеван Дукић, текстилни радник, секретар Среског комитета Комунистичке партије за Земун. После петодневног зверског мучења и његовог пркосног ћутања обешен у Земуну.
- 20 јуни Покрајински комитет Комунистичке партије за Србију упутио писмо поводом формирања новог Месног комитета у Београду.
- У јуну Извршена реорганизација партиске организације у Београду. Уместо ранијих седам реонских комитета формирано четири.
- У јуну Убијен на улици у Београду Мија Ковачевић керамичарски радник, члан Окружног комитета Комунистичке партије за Београд.
- 4 јули Стрељано око 22 затвореника Бањичког логора.
- 14 јули Стрељано 17 затвореника Бањичког логора.
- 17 јули Ухапшен у Загребу др. Мило Бошковић, закупац виле на Бањичком венцу у којој је била смештена штампарија Централног комитета Комунистичке партије Југославије.
- 6 август Управа града Београда издала наредбу за пријављивање свих незапослених.
- 11 август Стрељан 51 затвореник Бањичког логора.
- 20 август Стрељано 34 затвореника Бањичког логора.
- 22 август Издата уредба о смртној казни за оне који угрожавају живот становника помагањем комуниста.
- 24 август Стрељано 44 затвореника Бањичког логора.
- У августу Илегална штампарија на Бањичком венцу почела да штампа од другог броја Глас, орган Јединственог народноослободилачког фронта Србије.
- 1 септембар Издата окружница Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију, бр. 4 у којој се каже да је партиска организација претрпела тешке губитке. За протеклу годину дана отргнуто је четири члана Покрајинског комитета, 30 чланова окружних и месних комитета и преко 1000 чланова Комунистичке партије. Скојевска организација изгубила је двапут већи број руководиоца и чланова.
- 2 септембар Отворена антикомунистичка изложба у Београду.
- 6 септембар Убијена Милица Милојковић курир, члан Савеза комунистичке омладине Југославије у улици Станоја Главаша. Приликом хапшења покушала бекство.
- У септембру Ухапшен Мргић Илија и 30 припадника Народноослободилачког покрета.
- 25 септембар Умро у затвору Специјалне полиције Вожовић Недељко члан Комунистичке партије.
- Септембар— октобар У штампарији Централног комитета у Београду штампана историја СКП(б) у 500 примерака. На корицама књиге стајала посвета борцима Народноослободилачке војске: 10 најлепших примерака посвећено другу Титу, Централном комитету Комунистичке партије Југославије, Врховном штабу, Александру Ранковићу, Првој и Другој пролетерској бригади, Централном комитету Савеза комунистичке омладине Југославије, централним комитетима Хрватске и Словеније.
- 26 септембар Убијен на улици у Београду од стране полиције Ивановић Василије, секретар Првог реонског комитета Комунистичке партије.
- 4 октобар Извршио самоубиство Ратомир Раша Ђелмаш дипломирани правник, члан Комунистичке партије у Приштинској улици (да не би жив пао у руке полицији која га је опколила и покушала да ухапси).
- 30 октобар Фелдкомандатура издала саопштење да полицијски час у времену од 1 до 30 новембра траје од 22 часа увече до 5 часова ујутру.

- 1942** 2 новембар Умро под батинама у затвору Специјалне полиције Јосип Кисељак, члан Комунистичке партије.
- 4 новембар Умро под батинама у затвору Специјалне полиције Драгомир Станковић.
- 6—7 новембар Техника Покрајинског комитета у току ноћи отштампала летак поводом Октобарске револуције и већ сутрадан 7 новембра у року од пола часа растурен по Београду.
- 14 новембар Ухапшено и упућено у концентрациони логор 21 лице због ширења алармантних вести.
- У новембру Објављен чланак „Осветимо пале другове“, у *Гласу* листу Јединственог народноослободилачког фронта Србије бр. 2 и 3 у коме се говори о убиству Милице Милојковић; о логору на Бањици у коме се врше свакодневна стрељања. Стрељано и угушено отровним гасом 3000 лица.
- 22 новембар Умро под батинама у затвору Специјалне полиције Милош Самарцић члан Комунистичке партије Југославије.
- 25 децембар Стрељано око 50 затвореника Бањичког логора.
- 26 децембар Стрељано 134 затвореника Бањичког логора, већином са села.
- У децембру Јанко Лисјак секретар Месног комитета Комунистичке партије Београда и Цветко Црњак члан Комунистичке партије, агент Специјалне полиције припремили прелазак Светозара Вукмановића у Београд.
- У децембру Светозар Вукмановић-Темпо долази у Београд. Одржао састанак са Покрајинским комитетом Србије у кући на Вождовцу. Темпо је месец дана боравио у Београду и свршавао послове Врховног штаба.
- У децембру Ударна група покушала да разоружа једног немачког војника.
- 1943** У јануару Светозар Вукмановић — Темпо одлази из Београда у Македонију.
- У јануару Јанко Лисјак секретар Месног комитета Комунистичке партије за Београд инсталирао радио станицу у згради бр. 2 на Зеленом Венцу.
- У јануару Јанко Лисјак и Цветко Црњак имали састанак на Неимару на коме су говорили о припремању акције дизања у ваздух Управе града Београда.
- 16 јануар Ухапшен Јанко Лисјак у Приштинској улици. Јанко дао отпор, али су га агенти савладали.
- 17 јануар Ухапшена Милица Дачић, (стрељана 1943) кројачица која је по директиви партије била закупац виле у улици Принца Павла бр. 26 на Дедињу.
- 18 јануар Рањен Мирко Томић члан Покрајинског комитета за Србију од стране агената Специјалне полиције у близини винограда у улици Леди Каудри. Измучен боловима и злостављањем у Полицији Мирко је убрзо умро.
- 25 јануар Стрељано 57 затвореника Бањичког логора.
- 26 јануар Јанко Лисјак је после 6 дана штрајка глађу и зверског мучења умро у затвору Специјалне полиције.
- 14 фебруар На циглани испод Звездаре у правцу села Вишњице наишли су на заседу агената и ухапшени: Мирко Стојановић техничар Месног комитета за Београд (стрељан 1943) каменорезачки радник и Софија Гавриловић ученица.
- 15 фебруар Агенти Специјалне полиције убили су Станислава Сремчевића, члана Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију и Ђуру Гајића члана Покрајинског комитета Савеза комунистичке омладине у Неготинској улици. Читавих 10 минута они су давали оружани отпор полицији.
- 19 фебруар Стрељано око 215 затвореника Бањичког логора.
- 9 март Објављена наредба о обавезној служби рада за све грађане Београда рођене од 1917—1921 године.
- 9 март Стрељано 48 затвореника Бањичког логора.
- 20 март Објављена наредба о обавезној служби рада за све грађане рођене од 1914—1916.

1943

- 31 март Објављена наредба о обавезној служби рада за грађане Београда рођене 1912 године.
- 6 април Објављена наредба о обавезној служби рада за грађане рођене од 1908—1911 године
- 7 мај Стрељано је 37 затвореника Бањичког логора.
- У мају Дошао у Београд Петар Стамболић, члан Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију.
- 14 мај Стрељано 86 затвореника Бањичког логора.
- 25 мај Стрељано 249 затвореника Бањичког логора.
- 7 јуни Стрељано 230 затвореника Бањичког логора.
- 29 јуни Стрељано 40 затвореника Бањичког логора.
- 3 јули Стрељано 64 затвореника Бањичког логора.
- 10 јули Објављена наредба о обавезној служби рада за грађане од 1903—1907 године.
- 23 јули Излепљене плакате по улицама Београда о уцени Тита са 100.000 златних рајхсмарака.
- 24 јули Објављена наредба о обавезној служби рада за грађане рођене 1922 године.
- 17 август Стрељано 43 затвореника Бањичког логора, већином Јевреји.
- 31 август Штампарија Централног комитета са Бањичког венца пресељена у Крајинску ул. 24. Немци су тих дана рекверирали све куће на Бањичком венцу за своје потребе.
- 16 септембар Шеф српске државне безбедности усвојио предлог Вујковића, шефа логора на Бањици да се затвореници логора могу задржати у логору и по истеку казне.
- 25 септембар Стрељано 142 затвореника Бањичког логора.
- 28 септембар Објављена наредба управника града Београда о замрачивању прозора због бомбардовања.
- 1 октобар Милан Недић примио ресор министра унутрашњих послова.
- 5 октобар Стрељано 312 затвореника Бањичког логора.
- 7 октобар Проваљено склониште у Мокролушкој ул. 7 и ухапшена Јованка и Србијанка Букумировић, техничари Покрајинског комитета Комунистичке партије за Србију.
- У октобру Почела са радом штампарија Централног комитета Комунистичке партије Југославије у Крајинској улици бр. 24 где је пресељена са Бањичког венца.
- 21 октобар Стрељано 43 затвореника Бањичког логора.
- 6 новембар Гестапо спалио прве лешеве стрељаних у Јајинцима.
- 11 новембар Ухапшен Влада Мирковић који је радио као обавештајац за организацију Народноослободилачког покрета у Београду.
- 16 новембар Објављена наредба управника града Београда о мерама које треба предузети у случају напада из ваздуха.
- У децембру Одлуке II заседања АВНОЈ-а објављене у *Гласу* растурене по Београду.
- 18 децембар Објављено саопштење владе Милана Недића поводом образовања Народноослободилачке владе Рибар—Тито.
- 19 децембар Откривена тајна радио станица на Зеленом Венцу, коју је инсталирао Јанко Лисјак.
- У децембру Проваљено склониште у кући Цирила Жужека, техничара Покрајинског комитета за Србију. Том приликом пронађена штампарија и однесена.
- У децембру Покрајински комитет Комунистичке партије за Србију издао проглас упућен радницима, сељацима и омладини уперен против политике присилне радне службе коју спроводи Недић.

1944

- 5 март Умро од батина у затвору Специјалне полиције Лазар Вишњић, члан Комунистичке партије Југославије.
- Март-април Растурен логор на Сајмишту. Затвореници пребачени у логор на Бањици.
- 2 април Немци завршили спаљивање лешева жртава стрељаних у Јајинцима.
- 16 април Англоамериканци бомбардовали Београд. Број погинулих прелази 2.000.
- 17 април Поново бомбардовали Англоамериканци Београд.
- 27 април Стрељани на Маринковој Бари Цветко Црњак и Јанко Јанковић, агенти Специјалне полиције који су радили за Народноослободилачки покрет.
- 18 мај Англоамериканци бомбардовали Београд.
- 8 јуни Отпочело је свакодневно систематско стрељање затвореника Бањичког логора. Тога дана стрељано је 10 затвореника.
- 9 јуни Стрељано 10 затвореника Бањичког логора.
- 12 јуни Стрељано 10 затвореника Бањичког логора.
- 13 јуни Стрељано 10 затвореника Бањичког логора.
- 14 јуни Стрељано 7 затвореника Бањичког логора.
- 15 јуни Стрељано 10 затвореника Бањичког логора.
- 16 јуни Стрељано 10 затвореника Бањичког логора.
- 19 јуни Стрељано 10 затвореника Бањичког логора.
- 20 јуни Стрељано 10 затвореника Бањичког логора.
- 8 јули Англоамериканци бомбардовали Београд. Највише је настрадала Чукарица.
- 9 јули Група београдских илегалца убила Милана Дамјановића агента Управе града Београда.
- 28 јули Специјална полиција открила штампарију Централног комитета Комунистичке партије Југославије у Крајинској улици бр. 24. Слободан Јовић и Бранко Ђонових извршили самоубиство у склоништу, јер нису хтели да падну у руке непријатеља.
- 29 јули Ухапшен у Горњомилановачкој улици Каначки Светислав, шпански борац, који је руководио техником Покрајинског комитета. Поред њега ухапшен је још 21 друг, а четворица су успели да побегну. Откривена су склоништа у Гарибалдијевој бр. 4. Крајинској 24, Великоморавској 7, Војводе Глигора 24 и Стевана Првовенчаног 4.
- 3 август Стрељано 10 затвореника Бањичког логора.
- 3 септембар Одржана тајна седница Недићевог кабинета на којој су чланови кабинета упознати са одлуком немачког команданта за југоисток да све функције српске владе преузимају немачке војне власти.
- 3 септембар Чланови Недићеве владе специјалним возом побегли за Немачку.
- 7 септембар Стрељано 25 затвореника Бањичког логора.
- 8 септембар Стрељани у логору на Бањици Милутин и Ратка Благојевић који су били закупци стана у Крајинској улици бр. 24.
- 11 септембар Стрељано 28 затвореника Бањичког логора. Приликом одвођења нападе су Кригера, нацисту поручника Рајкова и стражу.
- 1 октобар Побегли преко Мађарске у Немачку агенти Специјалне полиције и Гестапоа.
- 3 октобар Распуштен логор на Бањици.
- 14 октобар Штаб прве армиске групе заједно са командантом IV моторизованог корпуса генерала Жданова израдио план за напад на Београд.
- 15 октобар Јединице Народноослободилачке војске и Црвене армије отпочеле операцију за ослобођење Београда.
- 15—20 октобар Приликом повлачења Немци су уништили већи број зграда у Београду и стрељали више људи.

1944	20 октобар	После седмодневних огорчених борби разбијени су последњи остаци Немаца и у 8 часова ослобођен је Београд. Брзим продором наших и совјетских јединица заузет је мост на Сави.
	21 октобар	По ослобођењу Београда Прва пролетерска и две бригаде VI пролетерске дивизије и совјетске јединице пребачене су преко Саве и отпочеле борбу за Земун и Бежаниску Косу.
	22 октобар	Ослобођен је Земун у 14 часова.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

АРХИВСКА ГРАЂА

Историски архив Централног комитета Савеза комуниста Југославије;

Завод за прикупљање и обраду докумената о развоју радничког покрета у Србији;

Државни архив ФНРЈ (Фонд Милана Стојадиновића);

Државни архив НР Србије;

Војно-историски институт;

Струковни савези синдиката Југославије;

Рукописна одељења Народне и Универзитетске библиотеке;

Један део архиве Специјалне полиције и књиге Вањичког логора.

ПАРТИСКА ШТАМПА

Пролетер, орган Централног комитета Комунистичке партије Југославије;

Комунист, орган Покрајинског комитета Комунистичке партије Југославије за Србију;

Срп и чекић, орган Централног комитета Комунистичке партије Југославије, а после орган Покрајинског комитета Комунистичке партије Југославије за Србију;

Црвена Застава, орган Централног одбора Савеза комунистичке омладине Југославије;

Радничке Новине, орган Комунистичке партије Југославије 1919—1920;

Нови Свијет, орган Комунистичке партије за Хрватску 1920.

РАДНИЧКА ШТАМПА

Радничке Новине,
Глас Слободе,
Организовани Радник,
Оковани Радник,
Радник-Делавец,
Радничко Јединство,
Омладинска Борба,
Млади Радник,
Солидарност,
Глас,
Графичар,

Раднички Тједник,
Радник,
Грађевински радник,
Графички радник,
Уједињени Синдикати

ГРАЂАНСКА ШТАМПА

Политика,
Време,
Правда,
Ново Време (окупациска штампа).

ЛИТЕРАТУРА

Врчинац Јулијана, *Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца од Уједињења до Видовданског процеса*, изд. „Рад“, Београд 1956;

Марјановић Јован, *Потсетник из историје Комунистичке Партије Југославије (1919—1941)*, изд. „Рад“, Београд 1953;

Четрдесет година борбе дрводељских радника, изд. „Рад“, Београд 1955;

Рибар др. Иван, *Политички записи III*, изд. „Просвета“, Београд 1951;

Смиљанић др. Драгослав, *Сећање на једну диктатуру*, изд. „Рад“, Београд 1955;

Рибар др. Иван, *Политички записи IV*, изд. „Просвета“, Београд 1952;

Дедијер др. Владимир, *Тито* — прилози за биографију, изд. „Култура“, Београд 1953;

Ђурђевић Чедомир, *Комунистичка партија Југославије 1919—1937*, изд. „Рад“, Београд 1956;

Митровић Митра, *Веселин Маслеша*, изд. „Нолит“, Београд 1957;

Митровић Митра, *Ратно путовање*, изд. „Просвета“, Београд 1953;

Дедијер др. Владимир, *Партизанске штампарије*, изд. „Култура“, Београд 1945;

Дедијер др. Владимир, *Дневник*, изд. Државни издавачки завод Југославије, Београд 1945;

V Конгрес Комунистичке партије Југославије, изд. „Култура“, Београд 1949;

Зборник докумената и података о Народно-ослободилачком рату Југословенских народа том I, књ. 2, изд. Војно дело, Београд 1952.